

ΣΩΚΡ. ΝΙΚΑ - ΠΑΝ. ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΓΕΩΡΓ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΑΙΤΗΣ ΧΙΩΤΕΛΗ

ΟΡΗΣΙΕΥΤΙΚΑ ΑΙΓ

Ο ΛΟΓΟΣ του ΘΕΟΥ

α' γυμνασίου

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1982

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
210

ΕΩΣ ΧΡ. ΜΙΛΑ - ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΥΤΣΕΑΟΥ
ΤΗΣ ΕΡΓ. ΕΦΕΤΟΠΟΛΟΥ - ΚΑΙΤΙΞ ΧΩΤΗΛΑΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΣΤ

89

ΣΧΒ

ΣΩΚΡ. ΝΙΚΑ - ΠΑΝ. ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΓΕΩΡΓ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΑΙΤΗΣ ΧΙΩΤΕΛΛΗ

(ο) λόγος των θεών

ΟΙ ΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

Α' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1982

002
hne
ET28
210

УОЗЕ ЧОТ ХОЛОД
ЗАПИСЬ ОМНЯ СТ
ХАННОЗ ЗНТ ІАК

Ф. № 891 (6)

УОЗЕ ЧОТ ХОЛОД
ЗАПИСЬ ОМНЯ СТ
ХАННОЗ ЗНТ ІАК

УОЗАЙМУТ НЕАЧА

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ

οργι Ευθ. 6161ατ
31/85 1982

ΟΙ ΟΙΚΕΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

1. Ἡ φιλοξενία

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ (Γεν. 18, 1-18). Μέ ένα πολύ σημαντικό γεγονός ἀπό τή ζωή τοῦ Ἀβραάμ ἀρχίζουμε τά μαθήματά μας.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε κατασκηνώσει μαζί μέ τή γυναίκα του τή Σάρρα καὶ τούς ὑπηρέτες του στήν πεδιάδα Μαμδρῆ, δυτικά τῆς Χεδρών, ὅπου βοσκούσε τά κοπάδια του. Μιά μέρα, ἐνῶ καθόταν στήν πόρτα τῆς σκηνῆς του, εἶδε τρεῖς ἄγνωστους ἄνδρες νά ἔρχονται. Ἐτρεξε νά τούς ὑποδεχτεῖ, τούς προσκύνησε σκύβοντας ὡς τή γῆ, σύμφωνα μέ τή συνήθεια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ τούς εἶπε: «Μιά καὶ μοῦ δώσατε τή χαρά νά μέ ἐπισκεφτεῖτε, δεχτεῖτε νά σᾶς πλύνουν τά πόδια καὶ καθεῖστε κάτω ἀπό τή βελανιδιά, νά δροσιστεῖτε καὶ νά γευματίσετε. Κατόπι συνεχίζετε τό δρόμο σας, ἀπό ὅπου λοξοδρομήσατε γιά νά μέ ἐπισκεφτεῖτε». Οἱ τρεῖς ἄγνωστοι δέχτηκαν. Ὁ Ἀβραάμ εἶπε στή Σάρρα νά ψήσει ψωμί, κι ἐκεῖνος ἔτρεξε στά κοπάδια, ἔφερε βούτυρο, γάλα, καὶ διέταξε ἔναν ὑπηρέτη νά σφάξει ἔνα καλό μοσχάρι. Μέ δλα αὐτά ἐτοίμασε τό γεῦμα καὶ τό πρόσφερε στούς ξένους. Καθώς ἐκεῖνοι ἔτρωγαν, αὐτός μέ διακριτικότητα τούς παρέστεκε.

Οἱ ξένοι σέ μιά στιγμή ρώτησαν: «Ποῦ είναι ή γυναίκα σου ή Σάρρα;» «Μέσα στή σκηνή», ἀπάντησε δ Ἀβραάμ. «Οταν θά ἐπιστρέψουμε, ή Σάρρα θά ἔχει ἀποκτήσει γιό», τοῦ εἶπαν. Ἡ Σάρρα ἀκούσε τά λόγια τῶν ξένων καὶ γέλασε μέσα της, γιατί κι ἐκείνη κι δ Ἀβραάμ ἦταν γέροντες καὶ τό θαρροῦσε ἀδύνατο ν' ἀποκτήσει παιδί. Οἱ ξένοι εἶπαν στόν Ἀβραάμ: «Γιατί γέλασε ή Σάρρα; Μήπως ὑπάρχει κάτι ἀδύνατο γιά τό Θεό;»

"Οταν ξεκίνησαν νά φύγουν, δ' Ἀδραάμ τούς κατευόδωσε, κι ἐκεῖνοι τοῦ φανέρωσαν ὅτι οἱ ἀπόγονοί του θά γίνουν ἔθνος μεγάλο καὶ ὅτι ἀπ' αὐτὸν θά εὐλογηθοῦν ὅλα τά ἔθνη τῆς γῆς.

Ο φιλοξενούμενος Θεός φιλοξενεῖ. Ποιό νόημα, ἀλήθεια, κρύβεται κάτω ἀπό αὐτό τό γεγονός τῆς φιλοξενίας τοῦ Ἀδραάμ; Οἱ τρεῖς ἄγνωστοι ἄνδρες πού φιλοξένησε δ' Ἀδραάμ εἶναι, σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τῆς Ἔκκλησίας μας, μιά θαυμαστή «Θεοφάνεια». Στά πρόσωπα τῶν τριῶν ξένων φανερώθηκε δ' Τριαδικός Θεός, γιά νά ἀποκαλύψει στόν Ἀδραάμ τό θέλημά Του. Καὶ δ' Πατριάρχης τοῦ ἴσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀξιώθηκε νά φιλοξενήσει στήν ταπεινή σκηνή του τόν Κύριο τοῦ κόσμου, τόν παντοδύναμο Θεό.

"Αν δημοσίευμε καλύτερα, θά δοῦμε ὅτι, στήν πραγματικότητα, δ' Θεός εἶναι ἐκεῖνος πού φιλοξενεῖ τόν ἄνθρωπο. Γιατί δὴ η θαυμαστή Δημιουργία εἶναι ἔργο δικό Του. Καὶ μέσα σ' αὐτόν τόν ὅμορφο κόσμο φιλοξενεῖ τό λογικό Του δημιουργημα, τόν ἄνθρωπο.

'Αλλά δ' Θεός δχι μόνο μᾶς προσφέρει τή φιλοξενία Του μέσα στή Δημιουργία, ἀλλά μᾶς καλεῖ καὶ στή σωτηρία, πού ἔφερε στόν κόσμο δ' Υἱός Του, δ' Σωτήρας μας δ' Χριστός. Αὐτό τό νόημα τῆς σωτηρίας είχε ή θεῖκή ύπόσχεση στόν Ἀδραάμ: «Ἀπό τή γενιά σου θά εὐλογηθοῦν ὅλοι οἱ λαοί τῆς γῆς».

'Ο ἄνθρωπος αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά εὐχαριστήσει τό Θεό γιά τήν πολλή ἀγάπη Του. Τί ἔκανε δ' Ἀδραάμ; Πρόσφερε στό Θεό μέ εὐγνωμοσύνη ἀπό τά ἀγαθά τῆς Δημιουργίας: τό ψωμί, τό διούτυρο, τό ψητό κρέας. Αὐτό ἀκριβῶς κάνουμε κι ἐμεῖς μέσα στήν Ἔκκλησία. Προσφέρουμε στό Θεό ἀπό τούς καρπούς τῆς γῆς: ψωμί καὶ κρασί, «τόν Ἀρτό καὶ τόν Οἶνο». Ό ιερέας, τήν ὡρα πού τελεῖται ή Θεία Εὐχαριστία, προσφέρει αὐτά τά δῶρα στό Θεό καὶ λέει: «Τά σά ἐκ τῶν σῶν σοί προσφέρομεν», δηλ. ἀπό τά δικά Σου δῶρα σ' Ἐσένα τά προσφέρουμε... Καί δ' Θεός ἀγιάζει τά δῶρα αὐτά, τά μεταβάλλει σέ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τά ξαναπροσφέρει στό λαό Του ὡς Θεία Κοινωνία. Έτσι ἀξιωνόμαστε νά φιλοξενούμε στήν καρδιά μας τό Θεό, ἐνώ στήν πραγματικότητα Ἐκεῖνος μᾶς φιλοξενεῖ στό Μυστικό Του Δεῖπνο καὶ στό Τραπέζη τῆς Βασιλείας Του.

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ. Φορητή εἰκόνα τοῦ Ιησοῦ αἱ. πού βρίσκεται στό Βυζαντινό Μουσεῖο Ἀθηνῶν. Είναι η δρόθιδοξη ἀπεικόνιση τῆς Ἅγιας Τριάδας.

‘Η σημασία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν. Τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν δέν ἔχει σκοπό νά μᾶς γεμίσει τό νοῦ μέ δρισμένες γνώσεις. Σκοπός του εἶναι νά μᾶς βοηθήσει νά καταλάβουμε ὅτι δ Θεός μᾶς φιλοξενεῖ μέσα στή Δημιουργία καί στήν Ἐκκλησία Του, καί ὅτι μποροῦμε κι ἐμεῖς νά Τόν δεχτοῦμε μέσα στήν καρδιά μας. Νά διακρίνουμε, μέσα στό θαῦμα τῆς Δημιουργίας καί στό θαῦμα τῆς σωτηρίας, τήν πάνσοφη καί παντοδύναμη ἀλλά καί φιλική παρουσία τοῦ Θεοῦ. Στά πρόσωπα τῶν συνανθρώπων μας νά δοῦμε τούς ἀδελφούς μας, καί νά εἰμαστε μαζί τους ἐνωμένοι μέ τήν ἀγάπη, δπως μέσα στήν ἀγάπη εἶναι ἐνωμένα τά πρόσωπα τῆς Ἀγίας Τριάδας.

“Ετοι τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν μᾶς προετοιμάζει νά κατανήσουμε σωστά τήν προσωπική καί τήν κοινωνική μας ζωή μέσα στή Δημιουργία. Γιατί ή ζωή καί ή πρόοδος τοῦ καθενός μας εἶναι ζωή καί πρόοδος τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καί τοῦ περιβάλλοντος μέσα στό δποϊο ζοῦμε. Κοντά στό Θεό, τήν πηγή τής ζωῆς καί τής προόδου, ή ζωή τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου δρίσκει τό ἀληθινό της νόημα.

Τά μαθήματα τοῦ βιβλίου αύτοῦ ἀρχίζουν μέ τή «Φιλοξενία», μιά εἰσαγωγή κατατοπιστική γιά τή θέση τοῦ ἀνθρώπου μέσα στόν κόσμο καί μέσα στήν Ἐκκλησία. Στή συνέχεια δείχνουν πῶς δ Θεός ἀποκαλύπτεται στόν ἀνθρώπο μέσα ἀπό τή Δημιουργία καί ποιό εἶναι τό σχέδιό Του γιά τή σωτηρία. Τά ίστορικά γεγονότα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί ή διδασκαλία της ἀποδιέπουν στό πρόσωπο τοῦ Σωτήρα Χριστοῦ. Μέ τόν ἐρχομό Του, τά θαύματα, τή διδασκαλία, τά Πάθη, τήν Ἀνάσταση καί τήν Ἀνάληψή Του πραγματοποιεῖται ή παλαιά ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία. ‘Ο ἀνθρώπος μπορεῖ πιά νά ζει τό θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως τής δικῆς του καί τοῦ κόσμου.

2. ‘Η Ἐκκλησία μας

‘Η Ἐκκλησία - Φιλοξενία καί Οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ. Ό πνευματικός χώρος δπού δ Θεός φιλοξενεῖ τόν ἀνθρώπο εἶναι ή Ἐκκλησία. ‘Η Ἐκκλησία εἶναι ή συνάθροιστ σέ μιά κοινότητα τῶν πιστῶν,

ὅσων δηλ.. πιστεύουν ότι διὸ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι διὸ οὐ τοῦ Θεοῦ, πού ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ἀδελφός μας, γιά νά μᾶς φέρει ώς ἀδέλφια Του κοντά στόν Πατέρα Του, καὶ νά μᾶς κάνει κι ἐμᾶς παιδιά τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι η Ἑκκλησία εἶναι μιά μεγάλη οἰκογένεια, ὅπου Πατέρας ὅλων μας εἶναι διὸ Θεός, καὶ δοιοί οἱ πιστοί παιδιά Του καὶ ἀδέλφια μεταξύ τους, μέ πρωτότοκο ἀδελφό τοῦ Χριστοῦ. Αὕτη η οἰκογένεια δέν εἶναι κλειστή. Ἀνοίγει φιλόξενα τίς πόρτες της καὶ δέχεται ὅλους ἐκείνους πού θέλουν νά πιστεύουν στό Χριστό καὶ νά γίνουν κι αύτοί μέλη τῆς δικῆς Του οἰκογένειας, τῆς Ἑκκλησίας.

Ἡ μεταμόρφωση τῆς ζωῆς στό μυστήριο τῆς Ἑκκλησίας. Μέσα στήν Ἑκκλησία ὅλη η ζωὴ ἀγιάζεται καὶ μεταμορφώνεται. Ὁ ἔνας νιώθει τόν ἄλλο σάν ἀδελφό, παρ' ὅλες τίς διαφορές πού ἔχουμε μεταξύ μας, γιατί πιστεύουμε στόν ἴδιο Θεό, προσευχόμαστε μέ τόν ἴδιο τρόπο, κοινωνούμε ἀπό τό ἴδιο ποτήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ γινόμαστε δοιοί ἔνα σῶμα, μέ κεφαλή καὶ ἀρχηγό μας τό Χριστό. Κι ἐπειδή τό σῶμα αύτό δέν εἶναι δοματό, τό δονομάζουμε «τό μυστήριο τῆς Ἑκκλησίας».

Ἡ Ἑκκλησία εὐλογεῖ τό γάμο, τά καθημερινά ἔργα τοῦ ἄνθρωπου, προσεύχεται γιά τή γεωργία, γιά τήν εὐφορία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, γιά εύνοϊκούς καιρούς, γιά ἡρεμία στίς θάλασσες, γιά τήν ἀπαλλαγή ἀπό διάφορους κινδύνους, σεισμούς, πλημμύρες κτλ., ὥστε διὸ ἄνθρωπος μέ εἰρήνη νά ἐργάζεται καὶ νά χαίρεται τούς καρπούς τῶν κόπων του. Στήν ἀρρώστια δίνει παρηγοριά καὶ δύναμη, στό θάνατο δίνει τήν ἐλπίδα πού πηγάζει ἀπό τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἑκκλησία ἔχει δοίσει εἰδικές προσευχές γιά τίς διάφορες ὁρες τῆς μέρας κι ἔχει ἀφιερώσει τήν πρώτη μέρα τῆς ἑδομάδας, τήν Κυριακή, στή λατρεία τοῦ Θεοῦ. Ὅλα λοιπόν στήν Ἑκκλησία μας ἀγιάζονται: διό κόσμος μέσα στόν δοποῦ ζούμε, διόρνος, τά γεγονότα τῆς ζωῆς μας καὶ τά καθημερινά μας, ἔργα.

Τό σχολικό καὶ τό ἑκκλησιαστικό ἔτος. Ἡ Ἑκκλησία μας, ἀγιάζοντας τό χρόνο, ἀγιάζει καὶ τή σχολική χρονιά, γιατί προσεύχεται πάντοτε γιά τούς διδάσκοντες καὶ διδασκομένους, ἐνώ μέ τόν διμαδικό ἑκκλησιασμό, τήν καθημερινή πρωινή προσευχή στό σχολεῖο, τίς ιερές εἰκόνες πού ὑπάρχουν στίς αἴθουσες διδασκαλίας, τή συμμετοχή στίς μεγάλες ἑορτές τῆς Ἑκκλησίας μας καὶ στά ἔργα

άγάπης, ή προσπάθεια τοῦ σχολείου ἐνισχύεται καὶ ἀγιάζεται ἀπό τὴν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας.

“Οπως τὸ σχολικό ἔτος, ἔτσι καὶ τὸ ἐκκλησιαστικό ἀρχίζει τὸ Φθινόπωρο, τήν 1η Σεπτεμβρίου. Οἱ διακοπές τῶν μαθημάτων τοῦ σχολείου γιά τὰ Χριστούγεννα καὶ γιά τὸ Πάσχα ἀκολουθοῦν αὐτές τίς δύο μεγάλες ἑορτές τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ δεσποτικές, οἱ θεομητορικές ἑορτές καὶ οἱ ἑορτές τῶν Ἅγίων δχι μόνο μᾶς θυμίζουν τά μεγάλα γεγονότα ἀπό τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καὶ μᾶς καλοῦν νά ζήσουμε κι ἐμεῖς τή ζωή τῶν Ἅγίων ἐκείνων προσώπων.

‘Η πρόσκληση καὶ ἡ σύναξη. ‘Η καμπάνα τοῦ ναοῦ πού σημαίνει καθημερινά εἶναι μιά πρόσκληση γιά νά συγκεντρωθοῦμε στόν ἴερό χῶρο γιά προσευχή, ἐπαναλαμβάνει τήν πρόσκληση τοῦ Χριστοῦ: «Ἐλάτε στή χαρά τοῦ Κυρίου σας» (Ματθ. 25, 23).

Στά χρόνια τῶν διωγμῶν, οἱ χριστιανοί συγκεντρώνονταν στίς κατακόμβες γιά νά τελέσουν τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. “Οταν δὲ Χριστιανισμός ξγινε ἐλεύθερη καὶ στή συνέχεια ἐπίσημη θρησκεία, τότε χτίστηκαν πολλοί ναοί μέ διάφορα, καθώς ξέρουμε, ἀρχιτεκτονικά σχέδια. Στούς ναούς λοιπόν συγκεντρωνόμαστε σήμερα κι ἐμεῖς πού ἀποτελοῦμε τήν Ἐκκλησία, τήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ.

Τό σπίτι τοῦ Πατέρα - ‘Η παρουσία τοῦ Υἱοῦ. “Οταν δὲ Θεός ἔδωσε ἐντολή στό Μωυσῆ νά κατασκευάσει τή Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου, τοῦ εἶπε: «Νά φτιάξεις τή σκηνή σύμφωνα μέ τό πρότυπο πού εἶδες ἐπάνω στό ὅρος» (Ἐξοδ. 25, 7-8). “Οπως ή Σκηνή ἐκείνη, ἔτσι καὶ κάθε χριστιανικός ναός μᾶς θυμίζει ἐντονότερα τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ἐξωτερικά καὶ ἐσωτερικά δέν μοιάζει μέ κανένα ἄλλο οἰκοδόμημα. Οἱ εἰκόνες, μικρές ή μεγάλες, φορητές ή τοιχογραφίες, μᾶς θυμίζουν γεγονότα ἀπό τή ζωή τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἅγίων, ἡρωικές πράξεις πίστεως, ἵκανές νά διδάξουν, νά ἐνθουσιάσουν καὶ νά ἐμπνεύσουν κάθε ἀνθρώπο πού θέλει νά ἐνωθεῖ μέ τόν Κύριο καὶ νά γίνει πραγματικό μέλος τῆς οἰκογένειας τοῦ Θεοῦ. Στό κέντρο τοῦ ἴεροῦ Βήματος βρίσκεται ή ‘Αγία Τράπεζα, πού συμβολίζει τό Γολγοθά, τόν Τάφο τοῦ Κυρίου καὶ τό οὐράνιο θυσιαστήριο.

Ἐπάνω στήν Ἀγία Τράπεζα βρίσκεται φυλαγμένο τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖ εἶναι τοποθετημένος δὲ ζωντανός λόγος Του, τό Εὐαγγέλιο. Ἐκεῖ προσφέρουμε τήν Εὐχαριστία στό Θεό. Σ' αὐτό τό πνευματικό Τραπέζι τρεφόμαστε ἀπό τόν «Οὐράνιον Ἄρτον», τό Χριστό, καὶ ζοῦμε τήν χαρά ἐκείνη πού μόνο ή παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μεταξύ μας μπορεῖ νά δώσει. Γιατί μέσα σ' αὐτή τήν σύναξη τῆς Ἑκκλησίας νιώθουμε τήν ἀδελφοσύνη μας μέ τούς συνανθρώπους μας, νιώθουμε δτι εἴμαστε δλοι παιδιά ἐνός Πατέρα πού μᾶς ἀγαπᾶ καὶ κάθε στιγμή μᾶς προσκαλεῖ: «Ἐλάτε κοντά μου δλοι» (Ματθ. 11, 28). Γι' αὐτό κι ἡμεῖς, στήν πρόσκληση αὐτή, μέ χαρά θά πρέπει νά ξαναλέμε τά λόγια τοῦ ψαλμωδοῦ: «Χάρηκα δταν μοῦ εἰπαν: θά πάμε στόν οίκο τοῦ Κυρίου» (Ψαλμ. 121, 1).

Ο ναός καὶ τό καθημερινό μας περιβάλλον. Οταν χτίζουμε τό ναό στό κέντρο τοῦ χωριοῦ ή τής ἐνορίας μας, φανερώνουμε μιά μεγάλη ἀλήθεια: δτι δ ναός εἶναι τό κέντρο τής ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖ συγκεντρωνόμαστε γιά νά εὐχαριστήσουμε τό Θεό, γιά νά προσευχηθοῦμε δλοι μαζί καὶ νά Τοῦ ἀναθέσουμε τίς δυσκολίες, τίς ἀνησυχίες καὶ τούς φόρους μας. Ἐκεῖ ζητάμε τή δοήθειά Του γιά τίς ἀνάγκες μας, τίς ἀτομικές καὶ τίς δημαρκές, καὶ τό φωτισμό Του γιά τή λύση στά προβλήματα πού παρουσιάζονται στήν ἐνορία ή στήν κοινωνία δπου ζοῦμε. Ἐκεῖ, τέλος, δεχόμαστε τά ἄγια μυστήρια καὶ μᾶς πλημμυρίζει ή χαρά τοῦ Θεοῦ.

Ἐξαγιασμένοι καὶ μεταμορφωμένοι πνευματικά, ξαναγυρίζουμε στήν καθημερινή ζωή μας, δπου, μέ τήν ἀγάπη μας καὶ τά καλά μας ἔργα, μεταδίνουμε τή χαρά τοῦ Χριστοῦ στούς συνανθρώπους μας.

3. «Η Χαρά τοῦ Κυρίου»

Τό χαρμόσυνο ἄγγελμα. Εὐαγγέλιο σημαίνει χαρμόσυνο ἄγγελμα, καὶ τό ἄγγελμα αὐτό τής χαρᾶς μιλάει γιά τόν ἐρχομό στόν κόσμο μας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ο ἄγγελος φανέρωσε στούς δοσκούς τής Βηθλεέμ τή γέννηση τοῦ Κυρίου μέ τοῦτα τά λόγια: «Μή φοβόσαστε, σᾶς φέρων εὐχάριστα νέα πού θά προξενήσουν χαρά σ' δλο τό λαό. Γεννήθηκε σήμερα γιά σᾶς στήν πόλη τοῦ Δαβίδ

Σωτήρας, πού είναι δι Χριστός δι Κύριος» (Λουκ. 2, 10-11). «Ο Ιησούς είπε ότι ήρθε στόν κόσμο γιά νά μείνει ή χαρά Του σ' έμας και ή χαρά μας νά δλοκληρωθεῖ (πρδ. Ιωάν. 15, 11).

«Εἰσέλθετε πάντες...» Είναι χαρακτηριστικό ότι στά πανηγύρια τῶν χωριῶν μας μαζεύονται κι ἀπό ἄλλα κοντινά ἢ μακρινά χωριά γιά νά χαροῦν τή μέρα ἐκείνη δλοι μαζί. Μετά τό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας, στρώνεται γιορταστικό τραπέζι και οι ἄνθρωποι τραγουδοῦν, παίζουν τά μουσικά τους δργανα, χορεύουν, εὐθυμοῦν. «Ολη μέρα κρατάει ή χαρά και ή γιορτή, και τό δράδυ σταματοῦν τά τραγούδια κι οί χοροί, κι δλοι γυρίζουν στά σπίτια τους.

Άλλα ή χαρά τῆς Εκκλησίας δέν τελειώνει ποτέ. Γιατί τό χαρμόσυνο ἄγγελμα τῆς σωτηρίας ἐπαναλαμβάνεται κάθε φορά πού τελείται ή Θεία Λειτουργία. Έκει ή Εκκλησία μᾶς καλεῖ νά πάρουμε μέρος στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, στό γιορταστικό Τραπέζι τῆς χαρᾶς τοῦ Θεοῦ, μέ συντροφιά τόν Κύριο, τή Θεοτόκο και δλους τούς Ἀγίους. Αὐτό τό νόημα ἔχουν τά λόγια τοῦ ἀγίου Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πού τά ἀκοῦμε στόν «Κατηχητικό Λόγο» του τό δράδυ τῆς Αναστάσεως: «Ἐλάτε λοιπόν δλοι στή χαρά τοῦ Κυρίου σας... πλούσιοι και φτωχοί χορέψτε μαζί... δσοι νηστέψατε κι δσοι δέ νηστέψατε εὐφρανθεῖτε σήμερα. Τό τραπέζι είναι γεμάτο, ἀπολαύστε το δλοι. Τό μοσχάρι είναι πολύ, κανείς νά μή μείνει πεινασμένος. «Ολοι ν' ἀπολαύσετε τό συμπόσιο τῆς πίστεως. «Ολοι ν' ἀπολαύσετε τόν πλοῦτο τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου».

Εὐχαριστία - Τό μυστήριο τῆς χαρᾶς. Τή χαρά τοῦ Χριστοῦ τή ζοῦμε μέσα στήν Εκκλησία Του, κάθε Κυριακή και γιορτή, δταν τελείται τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Γιατί η Θεία Εὐχαριστία είναι τό πνευματικό Τραπέζι γύρω ἀπό τό δποιο ἐνώνεται δλη ή οίκογένεια τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό και μετά τή Θεία Κοινωνία, ή Εκκλησία ξεσπά σ' ἓνα χαρμόσυνο και θριαμβευτικό ὅμνο: «Εἴδαμε τό ἀληθινό φῶς, λάβαμε τό Ἀγιο Πνεῦμα, βρήκαμε τήν ἀληθινή πίστη προσκυνώντας τήν ἀδιαίρετη Ἀγία Τριάδα, γιατί αὐτή μᾶς ἔσωσε».

Τή χαρά πού μᾶς προσφέρει δι Χριστός τή ζοῦμε ίδιαίτερα στίς μεγάλες θρησκευτικές γιορτές, πού γίνονται γιορτές δλων μας. «Η

γιορτή τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ μας γίνεται γιορτή ὅλων τῶν ἐνοριτῶν, ἡ γιορτή τοῦ πολιούχου γίνεται γιορτή ὅλων τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ ἢ τῆς πόλεως. Ἡ χαρά τῆς Ἐκκλησίας γίνεται χαρά πανανθρώπινη καὶ διαποτίζει τὴν οἰκογενειακή καὶ τὴν κοινωνική ζωή. Στό πανηγύρι τῆς Ἐκκλησίας πανηγυρίζει ὅλος ὁ κόσμος. Οἱ ἀνθρωποι γίνονται ἀνοιχτόκαρδοι καὶ μεγαλόψυχοι. Συχωρᾶνε δένας τὸν ἄλλον καὶ προσπαθοῦν νά μή βλάψουν κανέναν. Σκέπτονται τούς φτωχούς, τούς πονεμένους, τούς ἀρρώστους καὶ φροντίζουν νά τούς ἀνακουφίσουν, γιά νά μπορέσουν ὅλοι νά γιορτάσουν, καὶ τίποτα νά μή σκιάζει τὸ πανηγύρι τῆς χαρᾶς.

4. Ἡ Ἀγία Γραφή

‘Ο γραπτός λόγος τοῦ Θεοῦ. ’Από τὰ πανάρχαια χρόνια, ὁ Θεός μέ διάφορους τρόπους φανερώθηκε στούς ἀνθρώπους καὶ τούς ἀποκάλυψε τό θέλημά Του. “Οπως θά δούμε, ἀποκαλύφθηκε στούς Πατριάρχες, στό Μωυσῆ, στούς Προφήτες καὶ σ’ ἄλλα Ἱερά πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. ‘Ο Μωυσῆς, οἱ Προφήτες, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι στούς δοπίους δ Θεός φανέρωσε τό θέλημά Του, δίδαξαν τό λαό προφορικά, ἀλλά θεωρησαν χρήσιμο καὶ νά γράψουν τά δσα δ Θεός τούς ἀποκάλυψε. Τά βιβλία πού γράφτηκαν ἀποτέλεσαν τήν Παλαιά Διαθήκη.

“Οταν δ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἥρθε στόν κόσμο, δίδαξε προφορικά καὶ ἔδωσε τήν ἐντολή στούς μαθητές Του νά πορευτοῦν σ’ ὅλο τὸν κόσμο καὶ νά φέρουν παντοῦ τό χαρούσυνο μήνυμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ συνεργάτες τους μετέδωσαν προφορικά τό εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας. ”Οταν δμως οἱ ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας τό ἐπέβαλαν, ἔγραψαν τό λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἔτσι γράφτηκε ἡ Καινή Διαθήκη. ‘Η Παλαιά καὶ ἡ Καινή Διαθήκη μαζί ἀποτελοῦν τήν ‘Αγία Γραφή.

Θεῖο καὶ ἀνθρώπινο στοιχεῖο στήν ‘Αγία Γραφή - ‘Η θεοπνευστία. ’Από τή μελέτη τῆς ‘Αγίας Γραφῆς καταλαβαίνουμε δτι περιέχει θεῖες ἀλήθειες καὶ ὅχι ἀνθρώπινες ἐπινοήσεις. Πολλές φορές στήν Π.Δ. δρίσκουμε τίς ἐκφράσεις «τάδε λέγει Κύριος» ή «λόγος Κυρίου», πού φανερώνουν πώς οἱ Ἱεροί συγγραφεῖς είχαν συνείδη-

ση ὅτι δέν διδάσκουν δικές τους ίδεες, ἀλλά τό θέλημα τοῦ Θεοῦ πού ἀποκαλύφθηκε σ' αὐτούς. Τά διδύλια τῆς Α.Γ. γράφτηκαν σέ διάστημα 1300 ἑτῶν ἀπό διάφορους συγγραφεῖς, πού ἔζησαν σέ διαφορετικό ἴστορικό, πολιτιστικό, γεωγραφικό καί πολιτικό πλαίσιο. Ἀκόμα καί ἡ γλώσσα πού χρησιμοποίησαν δέν ἦταν ἡ ἴδια. Ἄλλοι ἔγραψαν στήν ἑδραϊκή, ἄλλοι οτίνα ἀραμαϊκή καί ἄλλοι στήν ἐλληνιστική κοινή (ἀπλοποιημένη ἀρχαία Ἑλληνική) γλώσσα.

Παρά τίς σημαντικές αὐτές διαφορές, δέν διαπιστώνεται καμιά ἀντίθεση ἡ διαφορά διδασκαλίας μέσα σ' δλη τήν Α.Γ. Ἡ ἐνιαία αὐτή μετάδοση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ μᾶς δόηγει στή σκέψη ὅτι οἱ ιεροὶ συγγραφεῖς φωτίστηκαν ἀπό τό Θεό καί ἔγραψαν χωρίς λάθη τή θεία ἀποκάλυψη. Ὁ Θεός μεταχειρίστηκε λοιπόν σάν δραγανά Του τούς ιερούς συγγραφεῖς, ἀλλά τούς ἀφησε ἐλεύθερα νά ἐκφραστοῦν, ἀνάλογα μέ τή μόρφωσή τους καί ἀνάλογα μέ τή μόρφωση καί τίς ἀνάγκες τῶν ἀναγνωστῶν τους. Αὐτός δ φωτισμός τοῦ Θεοῦ (θεοπνευστία) είναι ἡ ἐγγύηση ὅτι οἱ ιεροὶ συγγραφεῖς μᾶς παρέδωσαν ἀλάθητα τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἄρα καί ἡ Α.Γ. είναι δλόκληρη ἀλάθητη. Αὐτό τό μαρτυρεῖ δ Ἀπ. Παῦλος ὅταν γράφει: «Κάθε Γραφή (δηλ.. κάθε διδύλιο τῆς Α.Γ.) είναι θεόπνευστη καί ὠφέλιμη γιά νά διδάσκει, γιά νά ἐλέγχει τίς πλάνες, γιά νά διορθώνει αὐτούς πού ἀμάρτάνουν, γιά νά παιδαγωγεῖ στήν ἀρετή» (Β' Τιμ. 3, 16). Καί δ Ἀπ. Πέτρος μᾶς διδάσκει: «Στό παρελθόν, δέν προφήτεψαν ποτέ ἀνθρωποι ἀπό τή δική τους θέληση, ἀλλά προφήτεψαν ἄγιοι ἀνθρωποι ἀφοσιωμένοι στό Θεό, πού φωτίζονταν ἀπό τό Ἀγιο Πνεῦμα» (Β' Πετρ. 1, 21).

Ο λόγος τοῦ Θεοῦ καί ἡ Παράδοση τῆς Ἔκκλησίας. Εἴδαμε ὅτι δ λόγος τοῦ Θεοῦ στήν ἀρχή μεταδιδόταν προφορικά καί ἀργότερα γράφτηκε σέ διδύλια. Ἀλλά καί ὅτι δέν καταχωρίθηκε μέσα στά διδύλια αὐτά, ἔξακολούθησε νά μεταδίδεται προφορικά μέσα στό χῶρο τῆς Ἔκκλησίας. Ο Εὐαγγελιστής Ἰωάννης γράφει: «Ὕπαρχουν καί ἄλλα πολλά πού ἔκανε δ Ἰησοῦς, καί πού ἄν γράφονταν μέ λεπτομέρειες, δλόκληρος δ κόσμος δέν θά μπορούσε νά χωρέσει τά διδύλια πού θά γράφονταν» (Ιωάν. 21, 25).

Ο λόγος τοῦ Θεοῦ πού δέν ἔχει γραφτεῖ, ἀλλά μεταδίδεται προφορικά μέσα στήν Ἔκκλησία, ἀποτελεῖ τήν Ἰερή Παράδοση καί

ἔχει τήν ίδια ἀξία μέ την Α.Γ. Αύτή τήν προφορική Ἱερή Παράδοση ἡ Ἐκκλησία μας, στό πέρασμα τῶν αἰώνων, τή διατύπωσε περιληπτικά καί κατέγραψε τό περιεχόμενό της στίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, στούς ἵερούς κανόνες, στό Σύμβολο τῆς Πίστεως, στή Θ. Λειτουργία καί στά συγγράμματα τῶν Πατέρων. Ἀγία Γραφή καί Ἱερή Παράδοση ἀλληλοσυμπληρώνονται. Ἡ Ι.Π. δοηθάει νά ἐμμηνευτεῖ σωστά ἡ Α.Γ. Ἡ Α.Γ. πάλι είναι δ γνώμονας πάνω στόν δρόμον κρίνεται ἡ γνησιότητα τῆς Ι.Π.

Τά βιβλία καί οἱ συγγραφεῖς τῆς Α.Γ. Ἡ Ἀγία Γραφή είναι τό σύνολο θεόπνευστων βιβλίων πού περιέχουν τήν ἀποκάλυψη τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στούς ἀνθρώπους καί τήν πρόσκλησή τους στήν αἰώνια χαρά τῆς Βασιλείας Του. Ἀποτελεῖται, δπως εἰδαμε, ἀπό δύο τμήματα: τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη. Στήν Π.Δ. ἴστορεῖται ἡ προετοιμασία τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τό Θεό γιά νά δεχεται τήν παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί ἡ Κ.Δ. μαρτυρεῖ γιά τή σωτηρία πού δ Ἰησοῦς Χριστός πρόσφερε καί προσφέρει σέ κάθε ἀνθρωπο.

Ἡ Π.Δ. περιέχει 49 Βιβλία, πού ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενό τους τά χωρίζουμε σέ:

Ιστορικά	Ποιητικά	Προφητικά
Γένεσις	Ψαλμοί	Ἡσαΐας
Ἐξόδος	Ἰώβ	Ιερεμίας
Λευϊτικόν	Παροιμίαι	Βαρούχ
Ἀριθμοί	Ἐκκλησιαστής	Θρῆνοι Ἱερεμίου
Δευτερονόμιον	Ἄσμα Ἄσμάτων	Ἐπιστολή Ἱερεμίου
Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	Σοφία Σολομώντος	Ἴεζεκιήλ
Κριταί	Σοφία Σειράχ	Δανιήλ
Ρούθ		Ωσῆ
Βασιλειῶν Α'- Δ'		Ἀμώς
Παραλειπομένων Α'- Β'		Μιχαίας
Ἐσδρας Α' - Β'		Ἰωήλ
Νεεμίας		Οθδιού
Τωδίτ		Ιωνᾶς
Ιουδίθ		Ναούμ

Ιστορικά

Ἐσθήρ
Μακκαβαίων Α'- Γ'

Προφητικά

Ἄβδακούμ
Σοφονίας
Ἀγγαιός
Ζαχαρίας
Μαλαχίας

Γνωρίζουμε τά δόνόματα τῶν περισσότερων συγγραφέων τῶν βιβλίων τῆς Π.Δ. ἢ ἀπό τήν ἵδια τή μαρτυρία τοῦ βιβλίου, ἢ ἀπό τήν ἀρχαία παράδοση. Μερικῶν βιβλίων οἱ συγγραφεῖς εἰναι ἄγνωστοι. Αὐτό ὅμως δέν σημαίνει ὅτι δέν είναι καὶ θεόπνευστοι.

Ἡ Κ.Δ. περιέχει 27 βιβλία, πού ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενό τους τά χωρίζουμε σέ:

Ιστορικά

Τά Εὐαγγέλια
κατά:
Ματθαίον
Μᾶρκον
Λουκᾶν
'Ιωάννην
Αἱ Πράξεις
τῶν Ἀποστόλων

Διδακτικά

Οἱ ἐπιστολές τοῦ
Παύλου πρός:
Ρωμαίους
Κορινθίους Α'- Β'
Γαλάτας
'Εφεσίους
Φιλιππησίους
Κολοσσαῖς
Θεσσαλονικεῖς Α'- Β'
Τιμόθεον Α' - Β'
Τίτον
Φιλήμονα
'Εβραιόνς
Οἱ Καθολικές ἐπιστολές:
'Ιακώδους
Πέτρου Α' - Β'
'Ιωάννου Α' - Γ'
'Ιούδα

Προφητικά

Ἡ Ἀποκάλυψις
τοῦ Ἰωάννου

Ο χωρισμός τῶν βιβλίων τῆς Α.Γ. στίς τρεῖς αὐτές κατηγορίες είναι συμβατικός, γιατί σέ κάθε κατηγορία μποροῦν νά δρεθοῦν

στοιχεῖα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, ὅπως π.χ. στά ίστορικά βιβλία ὑπάρχουν καὶ ποιητικά καὶ προφητικά στοιχεῖα.

Γλώσσα καὶ μεταφράσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Τά βιβλία τῆς Α.Γ. γράφτηκαν σέ διάφορες γλώσσες: στήν ἑβραϊκή, στήν ἀραμαϊκή καὶ στήν Ἑλληνιστική κοινή. Ἐπειδή ἡ τελευταία, ἔπειτα ἀπό τίς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξανδροῦ, ἔγινε διεθνής γλώσσα, χρειάστηκε νά μεταφραστοῦν σ' αὐτήν ὅσα βιβλία εἶχαν γραφτεῖ στήν ἑβραϊκή ἢ στήν ἀραμαϊκή.

Οἱ ἀρχαῖες μεταφράσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης είναι: *

Στήν Ἑλληνιστική Κοινή

Μετάφραση τῶν
ἔδδομήκοντα (Ο')
(ἀρχισε τὸν Γ' π.Χ. αἱ.
στήν Ἀλεξανδρεια)

Στή Λατινική

Ιτάλα (Β' μ.Χ. αἱ.)
Βούλγατα (=κοινή,
Δ' μ.Χ. αἱ. γραμμένη
ἀπό τὸν Ἱερώνυμο).

Στή Συριακή

Πεσειτώ
(Β' μ.Χ. αἱ.)

Νεότερες μεταφράσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς:

Ἡ Α.Γ. ἔχει μεταφραστεῖ ὡς τώρα σέ 1.550 γλώσσες καὶ διαλέκτους. Συνεχίζεται ἡ προσπάθεια νά μεταφραστεῖ καὶ σέ ἄλλες διαλέκτους, γιά νά γνωρίσουν ὅλοι τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Κυκλοφορεῖ σέ περισσότερα ἀπό 30.000.000 ἀντίτυπα τό χρόνο, γεγονός πού δείχνει τή δίψα τοῦ ἀνθρώπου γιά τήν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ.

Ιστορικές καὶ ἀρχαιολογικές μαρτυρίες γιά τήν Ἀγία Γραφή.

Ἡ Α.Γ. δέν είναι ἔνα ἀπλό ίστορικό βιβλίο, ἀλλά ἀποκάλυψη τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στούς ἀνθρώπους διά τοῦ ισραηλιτικοῦ λαοῦ. Ὁ λαός αὐτός εἶχε σχέσεις, ἀλλοτε φιλικές καὶ ἀλλοτε ἐχθρικές, μέ τούς γειτονικούς λαούς. ᩥ Π.Δ. μᾶς πληροφορεῖ γιά τούς λαούς αὐτούς καὶ γιά τή σχέση τους μέ τό λαό τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐπίσης γιά τή θρησκεία, τήν πολιτική καὶ τήν πολιτιστική κατάσταση τῶν ἄλλων λαῶν τῆς Μ. Ἀνατολῆς (Φιλισταίων, Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Αἰγυπτίων, Ρωμαίων). ᩥ Π.Δ. ἀναφέρει ἀκόμα πολλά ὀνόματα ἀρχηγῶν κρατῶν (Ναβουχοδονόσορ, Δαρεῖος, Μ. Ἀλέξανδρος, Ἀντίοχος), ὅπως καὶ τοποθεσίες ὅπου συνέδησαν σπου-

δαῖα γεγονότα, μέσα καὶ ἔξω ἀπό τὸν Παλαιστινιακό χῶρο ('Ιερουσαλήμ, Χεδρών, Σαμάρεια, Βαθυλώνα, Τύρος, Σιδών, ὁρος Κάρμηλος, ὁρος Λίβανος κ.ἄ.). Οἱ ἀρχαιολόγοι, μέ τις ἀνασκαφές τους σέ περιοχές πού ἀναφέρονται στὴν Π.Δ., φέρονται στὸ φῶς εὑρήματα πού δικαιώνουν τὰ γραφόμενά της. Ἀλλά καὶ τὰ εὑρήματα πού τυχαῖα ἦρθαν στὸ φῶς (ὅστρακα τῆς Λάχης, χειρόγραφα τῆς Νεκρᾶς Θάλασσας κτλ.) ἀποδείχνουν ὅτι ὅσα γράφονται στὴν Π.Δ. εἶναι ἀληθινά. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μέ τὴν Κ.Δ. Ὁνόματα πόλεων ('Ιερουσαλήμ, Βηθλεέμ, 'Ιεριχώ, Ναζαρέτ, Καπερναούμ, Καισάρεια Φιλίππου κτλ.), ἐπίσημων προσώπων (αὐτοκράτορας Ὁκταδιανός Αὔγουστος, Κυρήνιος, Πόντιος Πιλάτος, Ἡρώδης, Ἀρχέλαος, Ἡρώδης Ἀντίπας, Ἀννας, Καιάφας, Γαμαλή, οἱ ἀσιάρχαι τῆς Ἔφεσου, Γαλλίων κ.ἄ.) ἀναφέρονται καὶ σέ ἔξωχριστιανικά διδύλια καὶ ἔτοι ἐπιβεβαιώνεται ἡ ἀξιοπιστία τῆς Κ.Δ.

Από ὅσα εἴπαμε γίνεται φανερό ὅτι ἡ ίστορία τῶν ἀρχαίων λαῶν ἐπαλήθευει τίς πληροφορίες τῆς Α.Γ., σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ ἔγινε σέ δοξιμένο τόπο καὶ χρόνο, καὶ οἵ συνέπειες τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῆς ἔγιναν αἰσθητές, ἀμεσα ἡ ἔμεσα, στοὺς ἄλλους λαούς, ἄσχετα ἃν πίστεψαν ἡ ὅχι σ' αὐτήν.

KEIMENA

“Ο λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ζωντανός καὶ δραστικός καὶ κοφτερός περισσότερο κι ἀπό δίκοπο μαχαίρι καὶ εἰσχωρεῖ βαθιά... (Ἐβρ. 4, 12).

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ο ΘΕΟΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ

προστασίας της Ελληνικής Δημοκρατίας στην περιοχή της Κύπρου, στην οποία αποτελεί μέρος της Ελληνικής Δημοκρατίας. Από την ίδια περίοδο, η Ελληνική Δημοκρατία διατάζει την επίβλεψη της στην περιοχή της Κύπρου, στην οποία αποτελεί μέρος της Ελληνικής Δημοκρατίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο Έλληνας λαός έχει την αποτελεσματική και δημοσκοπικά αποδεκτή δικαιοδοσία της Ελληνικής Δημοκρατίας στην περιοχή της Κύπρου, στην οποία αποτελεί μέρος της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

5. «Δι’ οὐ τά πάντα ἐγένετο»

Οι ἀλήθειες τῆς βιβλικῆς διηγήσεως ἀποδιέπουν στή σωτηρία μας. Ἀπό τή στιγμή πού δ ἄνθρωπος μεγαλώνει καί ἀρχίζει νά σκέφτεται, πολλά ἔρωτήματα γεννιοῦνται μέσα του καί ζητοῦν μιά ἀπάντηση. Ποιός ἔκανε τόν κόσμο; Πότε καί γιατί τόν ἔκανε; Πῶς δρέθηκε δ ἄνθρωπος πάνω στή γῆ καί γιά ποιό σκοπό πλάστηκε;

Ἡ ἐπιστήμη καί ή φιλοσοφία, στήν προσπάθειά τους νά δώσουν ἀπάντηση στά ἔρωτήματα αύτά, διατύπωσαν πολλές θεωρίες καί γνῶμες, πού συχνά συγκρούονται μεταξύ τους καί ἀλληλοαναιροῦνται. ᩴ Ἀγία Γραφή ὅμως, μέ τρόπο ἀπλό, μᾶς ἀποκαλύπτει δτι δ κόσμος δλόκληρος, καί φυσικά καί δ ἄνθρωπος, είναι ἔργο τοῦ πάνσοφου Θεοῦ, καί δέν ἔγινε τυχαῖα, ἀλλά μέ τόν παντοδύναμο λόγο Του.

Δέν πρέπει βέβαια νά ξεχνάμε δτι ή Ἀγία Γραφή δέν είναι βιβλίο ἐπιστημονικό, ἀλλά θρησκευτικό. Σκοπός της είναι νά μᾶς κατατοπίσει πάνω στή σχέση πού συνδέει τόν ἄνθρωπο μέ τό Δημιουργό του καί δχι νά δώσει ἐπιστημονική ἀπάντηση στίς ἀπορίες μᾶς. Ἔτσι ἀποφεύγει δ, τι είναι περιττό, καί περιορίζεται σ' ἔκεινα πού είναι ἀναγκαῖα γιά τή σωτηρία τοῦ ἄνθρωπου, γιατί ἀπό τή σωστή κατανόηση καί τή ζωντανή πίστη του σ' αύτά ἔξαρτιέται καί ή τωρινή καί ή μελλοντική εύτυχία του.

Ἡ Ἀγία Γραφή γιά τή δημιουργία τοῦ κόσμου «ἐκ τοῦ μηδενός» (Γεν. 1, 1-25). Στό ἔρωτημα «ποιός δημιούργησε τόν κόσμο;» ή Ἀγία Γραφή μᾶς λέει δτι δέν ἔγινε μόνος του, ὅπως νομίζουν πολλοί, οὔτε ὑπῆρχε πάντοτε, οὔτε προηλθε ἀπό τό χάος, ὅπως δίδασκαν δρισμένοι ἀρχαῖοι φιλόσοφοι. Ἀν καθετί πού ὑπάρχει

έχει αυτόν πού τό κατασκεύασε και ἐκπληρώνει κάποιον προορισμό, είναι δυνατόν αυτός δ ώραιος κόσμος νά έγινε στήν τύχη και χωρίς κανένα σκοπό; Ἡ Ἀγία Γραφή λοιπόν μᾶς διδάσκει ὅτι τόν κόσμο δλόκληρο τόν δημιούργησε δ Θεός ἀπό τό τίποτα, «ἐκ τοῦ μηδενός». Τόν δημιούργησε ἀπό ἀπέραντη ἀγάπη, μόνο μέ τόν παντοδύναμο λόγο Του. Αὐτός, πού ὑπῆρχε πρίν ἀπό τόν κόσμο, πρόσταξε και ἔγιναν ὅλα μέσα σέ ἔξι δημιουργικές μέρες, σέ ἔξι δηλαδή χρονικά διαστήματα, πού δέν ἔρουμε πόση διάρκεια είλχαν.

Στήν ἀρχή δ Θεός δημιούργησε τήν ὑλη. Ἡ γῆ μας τότε ἦταν ἀόρατη και ἀσχημάτιστη και τή σκέπαζε σκοτάδι: «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός τόν οὐρανόν και τήν γῆν. Ἡ δέ γῆ ἦν ἀόρατος και ἀκατασκεύαστος, και σκότος ἐπάνω τῆς ἀδύσσου...» (Γεν. 1, 1-2). Τήν πρώτη μέρα δημιούργησε δ Θεός μέ πρόσταγμά Του τό φῶς και ἔχωρισε τή μέρα ἀπό τή νύχτα. Τή δεύτερη μέρα ἔκανε τόν οὐρανίο θόλο. Τήν τρίτη μέρα, μέ ἄλλο πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ, ὅλα τά νερά πού σκέπαζαν τή γῆ μαζεύτηκαν σέ δρισμένα μέρη. Ἔτοι σχηματίστηκαν οί θάλασσες και φάνηκε ἡ στεριά. Τότε διέταξε και φύτωσαν ἀπό τή γῆ χλόη, θάμνοι, φυτά, ἀνθη και δέντρα ὅλων τῶν εἰδῶν. Τήν τέταρτη μέρα δ Θεός δημιούργησε τούς «φωστήρες τούς μεγάλους», τόν ἥλιο και τή σελήνη, και τ' ἀναρίθμητα ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ. Τήν πέμπτη μέρα ἔδωσε ἐντολή και ἔγιναν τά ψάρια, πού γέμισαν τίς θάλασσες, και τά πτηνά, πού ἀρχισαν νά πετοῦν στόν ἀέρα. Τήν ἕκτη μέρα δημιούργησε ὅλα τά εἰδη τῶν ζώων και τῶν ἐρπετῶν τῆς γῆς.

Ο Υἱός και Λόγος τοῦ Θεοῦ στή δημιουργία τοῦ κόσμου. Ο Θεός δημιούργησε τά πάντα μέ τό Λόγο Του. Αὐτός δ λόγος τοῦ Θεοῦ είναι δ παντοδύναμος Λόγος Του, δηλαδή δ Υἱός Του.

Τήν ἀλήθεια αυτή μᾶς τή διδάσκει δ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, πού ἀρχίζει τό Εὐαγγέλιο του ἔτοι: «στήν ἀρχῇ τῆς Δημιουργίας ὑπῆρχε δ προαιώνιος Υἱός και Λόγος τοῦ Θεοῦ. "Ολη ἡ Δημιουργία ἔγινε ἀπό τό Θεό Λόγο και χωρίς Αὐτόν δέν ἔγινε τίποτα ἀπό ὅσα ὑπάρχουν στόν οὐρανό και στή γῆ» (Ιω. 1, 1-3).

Τό ἴδιο μᾶς βεβαιώνει και δ Ἀπόστολος Παῦλος λέγοντας ὅτι «ὅλα ὅσα ὑπάρχουν στόν οὐρανό και στή γῆ, δρατά και ἀόρατα, ἔγιναν μέ τό Χριστό... "Ολα ἀπό Ἐκείνον πῆραν τήν ὑπαρξή τους...

Αύτός ύπηρχε πρίν από δύο τά δημιουργήματα και δύο ύπαρχουν και συγκρατοῦνται από Αὐτόν» (Κολ. 1, 16-17). Αύτήν ακριβώς τήν ἀλήθεια ἐκφράζει και τό Σύμβολο τῆς πίστεώς μας ὅταν λέει: «δι' οὐ τά πάντα ἐγένετο».

Ο κόσμος «καλός λίαν». Μέ εκπληξη και θαυμασμό στέκεται δ ἄνθρωπος μπροστά στό θαῦμα τῆς Δημιουργίας. Θαυμάζει δ ἐπιστήμονας πού ἐρευνᾷ τήν ἀρμονική κίνηση τῶν ἀστρων ἡ τή δομή τοῦ ἀτόμου τῆς ὕλης, θαυμάζει και δ ἀπλός ἄνθρωπος τήν δμορφά πού δέλεπε στή φύση γύρω του. "Ολα φανερώνουν τήν πανδοφία και τήν παντοδυναμία τοῦ Δημιουργοῦ, δύλα μιλοῦν γιά τό μεγάλο Καλλιτέχνη πού τά δημιούργησε. Ἀπό τά πολύ μεγάλα ὡς τά πολύ μικρά, τεράστιες δροσειρές και λεπτότατοι δργανισμοί, ἵχοι, χρώματα, σχήματα, δύλα ἀποτελοῦν ἔνα σύνολο θαυμαστό. Ἡ ἔξιστόρηση τῆς Δημιουργίας στήν "Αγία Γραφή τελειώνει μέ τά ἔξης λόγια: «Καὶ ὁ Θεός τά εἶδε δύλα αὐτά πού δημιούργησε, και ἦταν ἀλήθεια πολύ ὥραια» (Γεν. 1, 31).

Ο σκοπός τῆς ύλικῆς δημιουργίας. Τώρα γεννιέται ἔνα ἄλλο ἐρώτημα: Γιατί ἔκανε δύλον αὐτόν τόν κόσμο ὁ Θεός; Ποιός είναι δ σκοπός τῆς Δημιουργίας; Τόν κόσμο τόν δημιούργησε ὁ Θεός ἀπό ἀπέραντη ἀγαθότητα και ἀγάπη. Θέλησε νά δημιουργήσει και ἄλλα δύντα πού νά γίνουν μέτοχοι στή μακαριότητά Του. Τόν ἔκανε γιά νά χαρίσει χαρά και εύτυχία στά λογικά πλάσματά Του, στούς ἄνθρωπους. Ἀλλά δ Θεός ἔκανε τόν κόσμο και γιά ἔναν ἀκόμα λόγο: γιά νά διαλαλεῖ τή δόξα Του. «Τά οὐράνια μιλοῦν γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ», λέει δ ψαλμωδός (Ψαλμ. 18, 2). Βλέποντας τό μεγάλειο τῆς Δημιουργίας, δ ἄνθρωπος πλημμυρίζει ἀπό αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης και δοξολογίας γιά τό Δημιουργό.

Προεικόνιση τῆς ἔβδομης μέρας (Μεγάλο Σάββατο). Μέ τήν πλάση τοῦ ἄνθρωπου στό τέλος τῆς ἔκτης μέρας, δ Θεός σταμάτησε νά δημιουργεῖ. Τήν ἔβδομη μέρα δ Θεός τήν εὐλόγησε, ἐπειδή τελείωσε τό ἔργο τῆς Δημιουργίας Του, και ἀναπαύτηκε. Ἡ μέρα αὐτή, πού ἀντιστοιχεῖ πρός τό Σάββατο τῶν Ἐδραιών, προεικονίζει τό δικό μας Μεγάλο Σάββατο. "Οπως δ Θεός, ἀφοῦ δλοκλήρωσε τό ἔργο τῆς Δημιουργίας σέ ἔξι μέρες, τήν ἔβδομη ἀναπαύτηκε, ἔτοι

καί ὁ Χριστός, ἀφοῦ δλοκλήρωσε τὸ ἔογο Του πάνω στῇ γῇ, δηλαδή τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, ἀναπαύτηκε σωματικά μέ τήν ταφή Του.

KEIMENA

Δοξαστικό τοῦ "Ορθρου τοῦ Μεγ. Σαββάτου" (Απόδοση)

Ο μεγάλος προφήτης Μωυσῆς, ἀπό τήν ἐποχή του, διατύπωσε μέ τρόπο συγκαλυμμένο τή σημασία τῆς σημερινῆς μέρας λέγοντας: «καὶ εὐλόγησε ὁ Θεός τήν ἔβδομη μέρα». Γιατί ἡ σημερινή μέρα (τό Μεγάλο Σάββατο) εἶναι τό εὐλογημένο Σάββατο. Αὐτή εἶναι ἡ πραγματική μέρα τῆς ἀναπαύσεως, κατά τήν ὅποια ὁ Μονογενῆς Υἱός τοῦ Θεοῦ ἀναπαύτηκε ἀπό ὅλα τά ἔργα Του, πεθαίνοντας σωματικά, σύμφωνα μέ τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία μας. Καὶ ἀφοῦ μέ τήν Ἀνάστασή Του ξαναγύρισε στή δόξα πού εἶχε πρίν, μᾶς δώρισε τήν αἰώνια ζωή, ὡς μοναδικός ἀγαθός καί φιλάνθρωπος πού εἶναι.

6. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον» (Α')

Ο ἄνθρωπος «εἰκὼν Θεοῦ καί όμοιώσις». Τελευταῖο καί τελειότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ ἦταν δ ἄνθρωπος. Πλάστηκε ὅταν ὅλα εἶχαν ἔτοιμαστεῖ, σάν βασιλιάς καί κορωνίδα τῆς κτίσεως. Ή ξεχωριστή θέση του ἀνάμεσα στά ἄλλα δημιουργήματα φαίνεται δλοκάθαρα σ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς πλάσεώς του.

Γιά τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου δ Θεός ἔδειξε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον. Σκέφτηκε νά τόν κάνει όμοιο μέ τόν ἑαυτό Του. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' όμοιώσιν» (Γεν. 1, 26). Σκέφτηκε δηλαδή νά τοῦ δώσει δοισμένα χαρίσματα πού δέν εἶχαν τά ἄλλα δημιουργήματα. Μέ τά χαρίσματα αὐτά δ ἄνθρωπος θά μποροῦσε νά γίνει κατά τό δυνατό τέλειος, νά γίνει ἕνας «κατά χάριν» Θεός.

Ο Θεός δέν δημιούργησε τόν ἄνθρωπο μόνο μέ τό λόγο Του, δπως ἔκανε μέ τά ἄλλα κτίσματα. Πήρε πηλό ἀπό τή γῇ καί τόν ἔπλασε δ ἴδιος. "Ετοι τό ἰδιαίτερο αὐτό δημιούργημά Του ύπερέχει ἀπό ὅλα τά ἄλλα. "Έχει ἐγκέφαλο καί πολύπλοκο νευρικό σύστημα. Τό πρόσωπό τού παρουσιάζει ἔξαιρετική ἀρμονία καί χάρη. Είναι δ

καθορέφτης τῆς ψυχῆς του. Ἡ χαρά, ἡ λύπη, ἡ ταραχή, ἡ καλοσύνη κτλ. ζωγραφίζονται σ' αὐτό.

Ἐνα ἄλλο πλεονέκτημά του εἶναι ὁ λόγος, ἡ γλώσσα. Μέ αὐτήν συνθέτει λέξεις καὶ προτάσεις, ἐκφράζει νοήματα καὶ συνεννοεῖται μὲ τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Χωρίς αὐτήν δέν θά μποροῦσε νά ἐπικοινωνήσει μέ τούς συνανθρώπους του καὶ νά δημιουργήσει πολιτισμό.

Ἐκεῖνο ὅμως πού ἔχει μεγαλύτερη σπουδαιότητα καὶ δίνει στὸν ἀνθρωπὸν ἀνυπολόγιστη ἀξία εἶναι ἡ πνοή πού φύσης μέσα ἐν τῷ Θεός, δηλαδὴ ἡ ψυχή. Εἶναι ἔνα δῶρο πού μόνο στὸν ἀνθρωπὸν δόθηκε καὶ δείχνει τὴν ἴδιαίτερη εὔνοια τοῦ Θεοῦ σ' αὐτόν. Ἔτσι, ὡς ψυχοσωματικό δημιουργῆμα, ὁ ἀνθρωπὸς στέκεται στό μέσο τῆς κτίσεως, ἐνώνει τόν πνευματικό καὶ τόν ὑλικό κέντρο.

Ἡ παρουσία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ στήν πλάση τοῦ ἀνθρώπου. Στήν πλάση τοῦ ἀνθρώπου βλέπουμε διλοφάνερα τὴν παρουσία τῆς Ἁγίας Τριάδας. Τή βλέπουμε στή φράση: «ποιήσωμεν ἀνθρωπὸν κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὅμοίωσιν» (Γεν. 1, 26), ὅπου τά πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδας φαίνεται νά σύσκεπτονται καὶ νά συνεργάζονται γιά νά πλάσουν τόν ἀνθρωπὸν. Τή διαπιστώνουμε προπάντων στό γεγονός δτι ὁ ἀνθρωπὸς πλάστηκε «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ, δηλαδὴ προικισμένος μέ πολλά χαρίσματα, πού τόν κάνουν νά διαφέρει ἀπό ὅλη τήν ἄλλη Δημιουργία, καὶ τοῦ δίνουν τή δυνατότητα νά ἐπικοινωνεῖ μέ τούς συνανθρώπους του καὶ μέ τό Θεό.

Τά χαρίσματα καὶ ὁ προορισμός τοῦ ἀνθρώπου (Κολ. 1, 15-18). Εἴδαμε παραπάνω δτι ὁ ἀνθρωπὸς πλάστηκε ἀπό τό Θεό «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὅμοίωσιν». Του. Ἡ φράση «κατ' εἰκόνα» σημαίνει τά ἴδιαίτερα χαρίσματα πού ἔδωσε στόν ἀνθρωπὸν ὁ Θεός, ἐνώ ἡ φράση «καθ' ὅμοίωσιν» σημαίνει τόν ὑψηλό προορισμό γιά τόν δποῖο τόν προόρισε ἀπό τήν ἀρχή.

Τά χαρίσματα μέ τά δποῖα προϊκισε τόν ἀνθρωπὸν ὁ Θεός καὶ πού δέν ᔁδωσε στά ἄλλα δημιουργῆματα εἶναι:

— Ὁ νοῦς, τό λογικό καὶ ἡ ἐλεύθερη θέληση. Μέ αὐτά μπορεῖ νά σκέφτεται, νά ἐκφράζει τίς σκέψεις του καὶ νά ἐπικοινωνεῖ μέ τούς

ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ τέλος νά ἀποφασίζει καὶ νά ἐνεργεῖ ἔλευθερα.

— Ἡ κυριαρχία πάνω στή φύση.

— Ἡ ἀπάθεια τοῦ σώματος. Ἡ ἔλλειψη δηλαδή κάθε πόνου, ἀρ-
ρώστιας, θλίψεως καὶ κόπου.

— Ἡ ἔλλειψη κακῶν ἐπιθυμιῶν.

— Ἡ δυνατότητα νά γίνει ἀθάνατος.

Μέ τά χαρίσματα αὐτά ὁ ἀνθρωπός ἔχει ὅλες τίς δυνατότητες νά προκόψει στήν ἀρετή καὶ νά γίνει ὅμοιος μέ τό Θεό. Προορισμός του δηλαδή είναι, χρησιμοποιώντας τά τόσα χαρίσματα καὶ προτε-
ρήματα πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός πλάθοντάς τον «κατ' εἰκόνα» Του, νά πετύχει τό «καθ' ὅμοίωσιν», νά γίνει ὅμοιος μέ τό Θεό. Νά μοιάσει μέ τό Θεό στήν ἀρετή, στήν ἀγιότητα, στή δικαιοσύνη, στήν ἀγάπη,
στήν καλοσύνη, στή στοργή καὶ στή μακροθυμία πρός τούς ἄλλους ἀνθρώπους.

Προορισμός δηλαδή τοῦ ἀνθρώπου είναι νά γίνει καὶ αὐτός «Θεός κατά χάριν», ὅμοιος μέ τό Θεό καὶ Δημιουργό Του. Αὐτό τό ύψηλό νόημα κρύβει ἡ φράση «καθ' ὅμοίωσιν». "Οσο εὐγενική είναι ἡ καταγωγή τοῦ ἀνθρώπου, ἄλλο τόσο ύψηλός είναι καὶ ὁ προορι-
σμός του.

7. «Ποιήσωμεν ἀνθρωπον» (Β')

Ἡ ὑλὴ καὶ τό πνεῦμα στόν ἀνθρωπο (Γεν. 2, 1-8). Εἰδαμε στό προηγούμενο μάθημα τό ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καὶ τήν ἔχωριστή φροντίδα τοῦ Θεοῦ στή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Δέν είπε ἀπλῶς νά γίνει, ἀλλά ἔπλασε ὁ ἴδιος τό σῶμα του, παίρνοντας πηλὸ ἀπό τή γῆ, πού τό ἔκανε ἔπειτα ζωντανή ὑπαρξη φυσώντας μέσα του «πνοήν ζωῆς».

Οἱ δύο αὐτές ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ δεύχνουν καὶ τή διπλή φύση τοῦ ἀνθρώπου, τήν ὑλική καὶ τήν πνευματική. Τό σῶμα του, πού δηγήκε κυριολεκτικά ἀπό τά χέρια τοῦ Θεοῦ, είναι πολύτιμο θεῖκό δῶρο καὶ ὅχι πηγή ἀμαρτίας καὶ δυστυχίας, ὅπως νομίζουν μερικοί. Είναι ὅργανο καὶ ὑπηρέτης τῆς ψυχῆς. Ἡ ἀξία του φαίνεται καὶ ἀπό τό γεγονός ὅτι καὶ δ ἴδιος δ Κύριος φόρεσε τήν ἀνθρώπινη σάρκα.

⁷ Εκείνο ὅμως πού ἔχει μεγαλύτερη σπουδαιότητα καὶ δίνει στὸν ἄνθρωπο ἀνυπολόγιστη ἀξία εἶναι ἡ «πνοή» πού ὁ Θεός ἔβαλε μέσα στὸ ἄνθρωπινο σῶμα, δηλαδὴ ἡ ἀθάνατη ψυχή. Μέ τὴν ψυχή ὁ ἄνθρωπος τοποθετεῖται ἀνάμεσα στοὺς δύο κόσμους, τὸν ὑλικό καὶ τὸν πνευματικό.

Τά δύο αὐτά συστατικά στοιχεῖα, τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχή, εἶναι στὸν ἄνθρωπο ἐνωμένα σὲ μιά θαυμάσια ἐνότητα. Τά δύο μαζί, ἀχώριστα, ἀποτελοῦν τὸν ἄνθρωπο. Ἡ ψυχή δέδαια, ὡς ἄνλη, ἔχει τὸ προδιάδισμα, ἀλλά καὶ τὸ σῶμα, πού ἔχει κι αὐτό θεῖκή προέλευση, εἶναι ἀπαραίτητο γιά τὴν ἐκπλήρωση τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἄνθρωπου.

Ο ἄνθρωπος «ἄρσεν καὶ θῆλυ». Τό ύπεροχο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, στὴν ἀρχή ἦταν μόνος. Ὁ Θεός βλέποντάς τον σκέφτηκε: «δέν εἶναι καλό πράγμα νά εἶναι ὁ ἄνθρωπος μόνος του· ἂς τοῦ κάνουμε ἔνα δοηθρ ὅμοιό του» (Γεν. 2,18). Ἐτοι ἡ Γραφή διηγεῖται μέ ἀπλότητα τὸν τρόπο μέ τὸν δοπιῶν ὁ Θεός δημιούργησε τὴν Εὔα ἀπό τὴν πλευρά τοῦ Ἀδάμ. Μέ αὐτό θέλει νά δείξει ὅτι ἡ γυναίκα δέν εἶναι σκλάδα καὶ ὑπηρέτρια τοῦ ἄνδρα, ἀλλά πολύτιμη δοηθός καὶ ἀγαπητή σύντροφός του.

Μέ τῇ δημιουργίᾳ τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας, ὁ Θεός καθιέρωσε ἀπό τὴν ἀρχή τῆς δημιουργίας τὸν ἴερο θεσμό τοῦ γάμου, καὶ τὸν εὐλόγησε μέ τὰ λόγια του «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε» (Γεν. 1,28).

Ἡ ζωὴ τοῦ ἄνθρωπου ὡς κοινωνία μέ τὸ Θεό στὸν Παράδεισο. Ὁ Θεός ἔβαλε τοὺς Πρωτόπλαστους νά ζοῦν μέσα στὸν Παράδεισο, στὸν κῆπο τῆς Ἑδέμ, στὸν τόπο τῆς χαρᾶς. Ἀν δὲ ἡ Δημιουργία ἦταν «καλή λίαν», ὁ Παράδεισος ἦταν κάτι ἀκόμα πιό δμορφο. Ὁλα τὰ εἶχαν ἐκεῖ μέσα οἱ Πρωτόπλαστοι. Ἐκείνο ὅμως πού ἔκανε ἀφάνταστα χαρούμενη τὴ ζωὴ τους ἦταν ἡ ἐπικοινωνία μέ τὸ Θεό. Τὸν ἔβλεπαν ὡς στοργικό Πατέρα. Ἀπολάμβαναν τὴ χαρά καὶ τὰ δῶρα τῆς ἀγάπης Του, τὴν ἀπερίγραπτη ψυχική ἰκανοποίηση ἀπό τὴ θεῖκή παρουσία. Ἀκόμα καὶ ἡ ἐργασία τους ἐκεῖ μέσα στὸν Παράδεισο ἦταν χαρά καὶ εὐχαρίστηση. Ἡταν ἡ μικρή δική τους δημιουργία κοντά στὴ μεγάλη δημιουργία τοῦ Θεοῦ. Δημιουργική δουλειά καὶ χαρά κοντά στὸ Θεό, αὐτό σήμαινε Παράδεισος.

“Η εύτυχία τῶν Πρωτόπλαστων στὸν Παράδεισο ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς σχέσεώς τους μέ τῷ Θεῷ καὶ τῆς κοινωνίας τους μέ Αὐτόν. “Οσο τηροῦσαν τό θέλημά Του, δὲ Θεός τους ἀγαποῦσε ἀπεριόριστα, καὶ ζοῦσαν σέ ἀτμόσφαιρα πού ἀκτινοβολοῦσε θεϊκό φῶς καὶ οὐρανίο μεγαλεῖο. Ἡ ἀπομάκρυνσή τους ἀπό τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διακοπή τῆς κοινωνίας τους μέ τὴν πηγή τῆς χαρᾶς θά εἶχε ὡς φυσικό ἐπακόλουθο νά χάσουν ὅλα τά ἀγαθά πού ἀποτελοῦσαν τὴν εύτυχία τους στὸν Παράδεισο.

KEIMENA

(Απόδοση Τυρινῆς)

Κοντάκιον τῆς Κυριακῆς τῆς πρωτονηστείας

Μέ τά χέρια σου, Κύριε, τόν ἄνθρωπο πλάθεις
κι ἀπ' τά πλάσματα ὅλα πιό πολύ τόν τιμᾶς
ἀφοῦ εἰκόνα τόν κάνεις τῆς αἰώνιας δὸν δόξας.
Γι' αὐτό λέμε, θαυμάζοντας τέτοια ἀγάπη πολλή:
πόση, ἀλήθεια, ὁ ἄνθρωπος εἶχε τιμῆ!

Δίχως νά 'χει ἀρχή κι ἀφοῦ τά 'πλασεν ὅλα,
ἀπ' τόν πόθο νά δώσει στά πλάσματα ἀρχή
κι ἀφοῦ ἔβαλε τέλος στοῦ κόσμου τίς ἄκρες
ἡγεμόνα σκεφτόταν νά δώσει στή γῆ.
Πόση, ἀλήθεια, ὁ ἄνθρωπος εἶχε τιμῆ!

Κι ὅσο πάνω σ' αυτά δὲ Θεός ἐσκεφτόταν
οἱ στρατιές τῶν ἀγγέλων μεταξύ τους ρωτιόνταν
τάχα ποιός ἀπ' αὐτούς τήν ἔξουσία θά λάβει
πάνω σ' ὅλη τήν κτίση βασιλιάς νά φανεῖ....
Πόση, ἀλήθεια, ὁ ἄνθρωπος εἶχε τιμῆ!

Ἄλλα ἔκεινος γῆ παίρνει καὶ ψυχή τῆς χαρίζει
καὶ στό χῶμα ἐνώνει τή δική του εἰκόνα.
Ἐτοι δγαίνει δὲ Ἀδάμ, αὐτεξούσιο πλάσμα,
κι ὅλα μπρός του δηλώνονταν ταπεινά ὑποταγή.
Πόση, ἀλήθεια, ὁ ἄνθρωπος εἶχε τιμῆ!

Η ΑΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

8. 'Η ἄρνηση τῆς κοινωνίας (Α')

Τό νόημα τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ στούς Πρωτόπλαστους. 'Ο πανάγαθος Θεός, καθώς εἰδαμε, ἔπλασε τούς Πρωτόπλαστους «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσίν». Του. Τούς ἔδωσε ἀκόμη τήν ἀδεια νά τρωνε ἀπό τούς καρπούς ὅλων τῶν δέντρων τοῦ Παραδείσου· μόνο γιά ἕνα ἀπό αὐτά τούς εἶπε: «Νά μή φάτε ἀπό τούς καρπούς τοῦ δέντρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ, γιατί τή μέρα πού θά φάτε θά πεθάνετε» (Γεν. 2, 16-17). Μέ αὐτόν τόν τρόπο δ Θεός ἔδωσε τήν ἐντολή Του στούς ἀνθρώπους καὶ τούς ἔξηγησε γιά ποιό λόγο δέν θά ἔπρεπε νά τήν παραδοῖν. Σκοπός τῆς ἐντολῆς δέν ἦταν νά περιορίσει τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. 'Αντίθετα, δ Θεός δείχνει μέ τήν ἐντολή Του ότι ὑπολογίζει αὐτή τήν ἐλευθερία καὶ τή σέδεται. Δέν θέλει νά μένει δ ἀνθρωπος κοντά Του ἀναγκαστικά ἢ γιατί δέν μπορεῖ νά κάνει ἀλλιῶς, ἀλλά μέ τήν ἐλεύθερη θέληση καὶ τήν ἐκλογή του. Γι' αὐτό καὶ γύρεψε τήν ἐμπιστοσύνη του πού θά ἐκδηλωνόταν μέ τήν ὑπακοή του. Τοῦ ἔδινε ἔτσι μεγαλύτερη ἀξία ἀπό ὅλα τά δημιουργήματα. Γιατί μόνο αὐτός, πού πλάστηκε λογικός, μπορούσε νά ἀνταποκριθεῖ ἐλεύθερα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ νά μείνει σέ κοινωνία μαζί Του. "Ετσι θά ἔφτανε στόν προορισμό του, δηλ. στήν δμοίωσή του μέ τό Θεό.

'Ο Σατανάς καὶ ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν κοινωνία τοῦ Θεοῦ. 'Ο Θεός ἀγαπᾷ τόν ἀνθρωπο. Τόν ἔπλασε σύμφωνα μέ τή δική Του εἰκόνα, καὶ τοῦ ἔδωσε τή δυνατότητα νά βρίσκεται σέ κοινωνία μαζί του. 'Ωστόσο κάποιος πικραίνεται, φθονεῖ τόν ἀνθρωπο καὶ μηχανεύεται τρόπους γιά νά βάλει τέλος σ' αὐτή τήν ἀγαλλίαση καὶ τήν παντοτινή γιορτή. Είναι δ Σατανάς. Ξέρει αὐτός

ὅτι αἰτία τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ κοινωνία του μέ τό Θεό, ὅτι ἀν αὐτή ἡ κοινωνία σπάσει, ὅλη αὐτή ἡ μακαριότητα θά χαθεῖ. Πῶς θά το καταφέρει αὐτό; Μέ δόλο. "Αν πεῖ στὸν ἀνθρωπό: «δέν μπορῶ νά ύποφέρω τήν εὐτυχία σου καί θέλω νά τήν καταστρέψω», ἐκεῖνος θά καταλάβει ὅτι εἶναι ἐχθρός του καί θά φυλαχτεῖ. "Αν ὅμως παρουσιαστεῖ σάν φίλος, ἀν τὸν θαμπώσει μέ ώραιες ύποσχέσεις καί κλονίσει τήν ἐμπιστοσύνη του στό Θεό, τότε ἔχει ἐλπίδες νά φτάσει στό σκοπό του. Γι' αὐτό θά διαστρέψει τήν ἀλήθεια. Θά παρουσιάσει στά μάτια τοῦ ἀνθρώπου τό Θεό φθονερό, πού νά μή θέλει νά γίνει ὁ ἀνθρωπός ὅμοιος μ' Ἐκεῖνον. "Ετοι παίρνει τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, πού ἦταν μέσο γιά τήν τελείωση καί τή θέωση τοῦ ἀνθρώπου, καί τήν χρησιμοποιεῖ ὡς μέσο γιά τή δυστυχία του καί τήν καταστροφή του. Αὐτή ἡ διαστροφή τῆς ἀλήθειας πού κάνει ὁ Σατανάς λέγεται διαδολή, γι' αὐτό καί ὀνομάζεται διάδολος.

Τά πονηρά πνεύματα - 'Ο πνευματικός κόσμος τῶν ἀγγέλων. Ἡ Ἀγία Γραφή μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ Θεός, ἀπό ἄπειρη ἀγάπη, πρὸν ἀπό τὸν ὑλικό κόσμο, δημιούργησε τὸν πνευματικό κόσμο, τοὺς ἀγγέλους. Οἱ ἀγγελοὶ δέν ἔχουν ὑλικό σῶμα, εἶναι «ἄνθοι», «ἀσώματοι». Σκοπός τους εἶναι νά δοξολογοῦν ἀκατάπαυστα τό Θεό καί νά ὑπηρετοῦν τό ἄγιο θέλημά Του γιά τήν ἀνθρώπινη σωτηρία. Ὁ ἀριθμός τους εἶναι πολύ μεγάλος. «Μυριάδες μυριάδων καί χιλιάδες χιλιάδων», γράφει ἡ Ἀγία Γραφή (Δαν. 7, 10. Ἀποκ. 5, 11). Ὑπάρχουν πολλά «τάγματα» – διμάδες ἀγγέλων πού ἔχουν τά δινόματα: «Ἀγγελοι», «Ἀρχάγγελοι», «Ἀρχαί», «Ἐξουσίαι», «Δυνάμεις», «Θρόνοι», «Κυριότητες», «Χερούνείμ», «Σεραφείμ». Ἡ ἀγάθοτητά τους καί ἡ ἀγιότητά τους ἐκδηλώνονται μέ τήν ὑπακοή τους στό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Μερικοί ὅμως ἄγγελοι φθόνησαν τή δόξα τοῦ Θεοῦ καί θέλησαν νά γίνουν θεοί. Ἔτοι, μέ ἀρχηγό τους τὸν Ἐωσφόρο, ἔστηκώθηκαν ἐνάντια στό Θεό. «Θά ἀνέβω καί θά στήσω τό θρόνο μου μπροστά στό Θεό καί θά γίνω ὅμοιος μέ τόν "Υψιστο". Μέ αὐτά τά λόγια δ Μέγας Ἀθανάσιος παρουσίασε τήν ἐπανάσταση τοῦ Ἐωσφόρου ἐνάντια στό Θεό, τήν ἀσέβεια καί τήν περιφρόνηση πού ἔδειξε ἀπέναντι στό θεῖο θέλημα. Γι' αὐτό ἀπομακρύνθηκε ἀπό τή θεία

„Αγγελοι. Λεπτομέρεια από τήν «Έτοιμασία τοῦ Θρόνου». Τοιχογραφία στή Μητρόπολη τοῦ Μυστρᾶ.

άγαπη, και ἀπό «ἄγγελος φωτός» ἔγινε «ἄγγελος σκότους». Καί ἐπειδὴ δέν μπορεῖ πιά νά ζει σέ κοινωνία ἀγάπης μέ τό Θεό, γι' αὐτό μάχεται τό ἔργο Του. Θέλει μέ κάθε τρόπο νά παρασύνει στήν πτώση του και τόν ἀνθρώπο, νά τόν κάνει νά ἀποξενωθεῖ ἀπό τήν πηγή τῆς ἀληθινῆς ζωῆς και νά τόν πάρει κάτω ἀπό τή φοβερή τυραννία του. Ο Κύριος ήμων Ἰησοῦς Χριστός, δ Υἱός τοῦ Θεοῦ, μέ τήν παρουσία Του στή γῆ, μέ τό σταυρικό Του θάνατο και τήν Ἀνάστασή Του, σύντριψε τή δύναμη τοῦ διαβόλου. Ή τελική και αιώνια καταδίκη του θά γίνει στή Δεύτερη Παρουσία τοῦ Κυρίου.

Αντίθετα, οί ἄγγελοι πού ἔμειναν πιστοί στό θέλημα τοῦ Θεοῦ ζοῦν μέσα στήν κοινωνία τῆς ἀγάπης Του, ύμνοῦν τό ἄγιο ὅνομά Του, είναι «λειτουργοί» τοῦ Θεοῦ και δοηθοί τοῦ ἀνθρώπου στόν ἀγώνα του ἐνάντια στό διάδολο. Σέ πολλά περιστατικά ἀπό τήν Καινή και τήν Παλαιά Διαθήκη, οί ἄγγελοι ἔμφανίζονται ώς ἀγγε-

λιοφόροι ένός μηνύματος τοῦ Θεοῦ καὶ ώς συμπαραστάτες καὶ διοηθοί ἐκείνων πού Τόν ἀγαποῦν. Στή Θεία Λειτουργία, συχνά ἀναφερόμαστε στὸν ὑμνο τῶν ἀγγέλων: ὅταν φάλλουμε τό «ἄγιος ὁ Θεός» πρὸς ἀπό τὸν Ἀπόστολο, τό χερούνδικό ὑμνο μετά τό Εὐαγγέλιο καὶ τέλος τό «ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος, Κύριος σαβαὼθ», ὅπως τό ἀναφέρει δι προφήτης Ἡσαΐας στό ἔκτο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου του. Ἀκόμα παρακαλοῦμε νά στείλει δι Κύριος στὸν καθένα μας ἔναν ἄγγελο νά ὀδηγεῖ τά δήματά μας καὶ νά φυλάει τό σῶμα καὶ τήν ψυχή μας.

Ἡ Ἑκκλησία μας γιορτάζει τή Σύναξη τῶν Ἅγίων Ἅγγέλων στίς 8 Νοεμβρίου.

KEIMENA

(Ἀπόδοση)

“Υμνοι στούς ἄγγέλους
(ἄγνωστου ποιητῆ τοῦ Ε' μ.Χ. αἰ.)

Δίχως νά' χονν σῶμα τά Χερούνδείμ
μ' ἀτέλειωτους ὑμνους σέ δοξολογοῦν.
Μέ φτεροῦγες ἔξι τά Σεραφείμ
ἀπανστα φωνάζονν καὶ σέ ὑπεριψοῦν.
Κι ὅλες τῶν ἀγγέλων οἱ στρατιές
μέ φαλμούς τρισάγιους σ' ἀννυμαλογοῦν.

* * *

Ἐλάτε ἂς προσκυνήσονμε, ἐλάτε νά ἴκετέφονμε
Ἐκείνον πού οἱ ἄγγελοι κι οἱ ἀρχάγγελοι ἀνυμνοῦνε
τά τάγματα τῶν οὐρανῶν, ἀρχές, θρόνοι, ἔξονσίες,
δυνάμεις, κυριότητες καὶ τόν ὑπηρετοῦνε,
Πατέρα οὐράνιο καὶ Υἱό, χωρίς ἀρχή κι Ἐκείνον,
καὶ τό Πνεῦμα πού ναι Θεός, μέ φωνή πού δέν παίει.
Ἐκείνον πού τά Χερούνδείμ τά ἔνδοξα δοξάζονν
μέ ὑμνους, καὶ τά Σεραφείμ τά πρόσωπα σκεπάζονν.

9. Η ἄρνηση τῆς κοινωνίας (B')

‘Η διήγηση τῆς Γενέσεως γιά τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς λοιπόν παρέσυρε διάβολος τούς Πρωτόπλαστους; Παρουσιάστηκε στήν Εὕα μέ μορφή φιδιοῦ καὶ τῆς εἶπε: «Ἐλναι ἀλήθεια ὅτι δ Θεός σᾶς εἶπε νά μή φάτε τόν καρπό ἀπό κανένα δέντρο στόν παράδεισο;» Ἡ Εὕα ἀπάντησε ὅτι ἀπό ὅλα τά δέντρα μποροῦσαν νά φάνε, μόνο τούς καρπούς τοῦ δέντρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ εἶχε πεῖ δ Θεός ὅχι μόνο νά μήν τούς φάνε, ἀλλά οὔτε καὶ νά τούς ἀκούμπτησον γιατί θά πεθάνουν. «Δέν θά πεθάνετε», τῆς λέει διάβολος. «Ξέρει δ Θεός ὅτι ἀν φάτε ἀπό τούς καρπούς αὐτοῦ τοῦ δέντρου, θά ἀνοιχτοῦν τά μάτια σας καὶ θά γίνετε σάν θεοί, πού ξέρουν νά ξεχωρίζουν τό καλό ἀπό τό κακό.»

Ο διάβολος ἔπαιψε νά μιλάει, ἀλλά ἡ σκέψη τῆς Εὕας γυρνοῦσε στά λόγια του. Ξανακοίταξε τό δέντρο τῆς γνώσεως καὶ εἰδε ὅτι ἦταν ώραιο, οἱ καρποί του τῆς φάνηκαν ἐλκυστικοί καὶ τῆς γεννήθηκε ἡ ἐπιθυμία νά κόψει καὶ νά φάει. Ἡ ἐπιθυμία αὐτή ἔγινε τόσο ἔντονη, πού τήν ἔκανε νά ξεχάσει τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ἔφαγε ἀπό τούς καρπούς ἐκείνου τοῦ δέντρου καὶ ἔδωσε καὶ στόν ἀντρα τῆς καὶ ἔφαγε κι αὐτός. Τότε κάτι ἄλλαξε! Σάν νά ἀνοιξαν τά μάτια τους καὶ εἶδαν ὅτι ἦταν γυμνοί. Αὐτή ἡ κατάσταση, πού δέν τούς προκαλοῦσε πρίν καμιά ντροπή, τώρα τούς εἶναι ἀνυπόφροδη. Παίρνουν καὶ οάδουν φύλλα συκιᾶς γιά νά σκεπάσουν τή γύμνια τους.

Καί νά πού δ Θεός καλεῖ τόν Ἀδάμ κι ἐκεῖνος, ἀντί νά πάει κοντά Του, τρέχει νά κρυφτεῖ: «Κύριε, λέει, ἀκουσα τή φωνή σου καὶ φοβήθηκα γιατί εἶμαι γυμνός καὶ κρύψητηκα». Ὁ Θεός δέν σταματάει τή συνομιλία μέ τόν Ἀδάμ· προχωρεῖ γιά νά τόν βοηθήσει νά καταλάβει τό σφάλμα του, γι' αὐτό τόν ρωτάει: «Ποιός σοῦ εἶπε ὅτι εἶσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες ἀπό τόν καρπό πού εἶχα πεῖ νά μή φᾶς;» «Ἡ γυναίκα πού μοῦ ἔδωσες σύντροφό μου, ἀπαντάει δ Ἀδάμ, αὐτή μοῦ ἔδωσε καὶ ἔφαγα». Ὁ Θεός ρωτάει τήν Εὕα γιατί παράκουσε τήν ἐντολή Του, κι ἐκείνη δικαιολογεῖται: «Μέ ξεγέλασε τό φίδι». .

‘Ο Θεός ἀναγγέλλει τώρα τά ἐπακόλουθα πού θά ἔχει αὐτή ἡ παρακοή. Ὁ διάβολος, πού μέ τό ψέμα του ξεγέλασε τούς Πρωτόπλαστους, θά εἶναι καταραμένος καὶ μισητός ἀπό ὅλους. Ἡ Εὕα μέ

πόνους θά γεννᾶ τά παιδιά της, θά ζητάει άπό τόν ἄντρα της νά τίν προστατεύει κι ἐκεῖνος θά τήν ύποδουλώνει. Ὁ Ἀδάμ μέ κόπο θά δγάζει τό φωμί του, γιατί ή γῇ καί ή φύση δλόκληρη δέν θά τοῦ είναι φιλική ὅπως πρῶτα, καί θά χρειάζεται νά ύπερνικάει πολλές δυσκολίες γιά νά κερδίζει τά ἀγαθά της. Ἔτσι ή ζωή του θά είναι γεμάτη πόνους ὡς τό θάνατό του, ὅταν τό σῶμα του θά μπει καί πάλι στή γῇ ἀπό τήν δποία καί πλάστηκε. Μέ αὐτό τόν παιδαγωγικό τρόπο θέλησε δ Θεός νά βοηθήσει τούς ἀνθρώπους νά καταλάβουν τήν πτώση τους, μέσα ἀπό τίς δυσκολίες τῆς ζωῆς, νά μετανοήσουν καί νά προετοιμαστοῦν, γιά νά δεχτοῦν τό Σωτήρα Χριστό.

Ο ἀνθρωπος ἀρνεῖται τήν κοινωνία του μέ τό Θεό. Ὁ ἀνθρωπος, ἔγελασμένος ἀπό τόν πονηρό καί φθονερό διάβολο, ἀρχίζει νά ἀμφιβάλλει γιά τήν ἀγάπη πού τοῦ ἔχει δ Θεός καί γιά τή σοφία τῆς ἐντολῆς Του. Χάνει τήν ἐμπιστοσύνη του σ' Αὐτόν καί ἀκολουθεῖ συμβουλές πού τοῦ ύπόσχονται νά γίνει σάν τό Θεό, ἀνεξάρτητος ἀπό Ἐκείνον. Ξεχνάει δτι ή ζωή, ή εύτυχία του μέσ στόν παράδεισο καί κάθε ἀγαθό πού χαίρεται είναι δῶρα τοῦ Δημιουργοῦ του. Δέν δλέπει δτι ή ἐλευθερία του είναι καί αὐτή δῶρο τοῦ Θεοῦ, πού οί ἐντολές Του δέν τήν περιορίζουν, ἀλλά ἀντίθετα τῆς δίνουν τή δυνατότητα νά ύπαρξει καί νά ἀναπτυχθεῖ. Χωρίζεται ἔτσι ἀπό τό Θεό, κόβει τό δεσμό τῆς ἀγάπης πού τόν ἔδενε μαζί Του, καί ύψωνει τή δική του θέληση πιό πάνω ἀπό τή θέληση Ἐκείνου. Ή παρακοή του σημαίνει ἀρνηση τῆς προσωπικῆς κοινωνίας του μέ τό Θεό, ἀποκοπή τῆς φλέδας πού τόν ἔτρεφε ἀπό τήν πηγή τῆς ζωῆς καί τῆς ἀλήθειας.

Η ούσια λοιπόν τῆς ἀμαρτίας τῶν Πρωτόπλαστων, ἀλλά καί κάθε ἀμαρτίας, είναι αὐτή ή ἀρνηση τῆς κοινωνίας μέ τό Θεό. Σάν τό δύτη πού κόβει τό σωλήνα τῆς ἐπικοινωνίας του μέ τή συσκευή τοῦ δξυγόνου πού τοῦ δίνει ζωή.

Οι συνέπειες τῆς ἀμαρτίας. Ἀν συγκρίνουμε τή ζωή τοῦ ἀνθρώπου πρὶν καί μετά τήν πτώση, μπροστήμε νά καταλάβουμε ποιές ἦταν οἱ συνέπειες τῆς ἀνθρώπινης παρακοής στό θεῖο θέλημα. Πρῶτα ἐπικοινωνοῦσε ἀμεσα καί ἐλεύθερα μέ τό Θεό. Τώρα Τόν φοβᾶται καί κρύβεται. Πρῶτα, ντυμένος τήν ἀθωότητά του, δέν

ἔνιωθε γυμνός. Τώρα βλέπει τή γυμνότητά του σάν ἀδυναμία και προσπαθεῖ νά τή σκεπάσει. Πρῶτα οί δύο Πρωτόπλαστοι ἡταν σάν ἔνας ἄνθρωπος. Τώρα ἔχωρίζουν, δ ἔνας ρίχνει τίς εὐθύνες στὸν ἄλλον. 'Ο κόσμος, πού ἡταν πρὶν γεμάτος ἀπό τή φιλική παρουσία τοῦ Θεοῦ και τή συντροφιά τοῦ ἄλλου ἄνθρωπου, τώρα ἀδειάζει. 'Ο ἄνθρωπος αἰσθάνεται μόνος, χωρισμένος ἀπό τό Θεό και ἀπό τόν ἄλλον ἄνθρωπο, ἔνος. Πρῶτα ἡταν ἐλεύθερος, τώρα ἔγινε δοῦλος, γιατί, «δ καθένας πού κάνει τήν ἀμαρτία εἶναι δοῦλος τῆς ἀμαρτίας» (Ιωάν. 8, 34). "Οταν ἡταν ἐλεύθερος, και ἡ ἐλευθερία τοῦ ἄλλου τοῦ ἡταν σεβαστή. Τώρα πού δ ἰδιος ὑποδουλώθηκε, προσπαθεῖ νά ὑποτάξει στόν ἑαυτό του τόν ἄλλον ἄνθρωπο, νά τόν ἔξουσιάσει. 'Ετσι ἔκεινοῦν οί ἔχθρες, τά μίση, οί πόλεμοι ἀνάμεσα στούς ἄνθρωπους.

'Αλλά και ἡ δημιουργία, πού ἡταν ὡς τότε «καλή λίαν», δέχεται τήν ἐπίδραση τῆς ἀμαρτίας τοῦ ἄνθρωπου και γίνεται ἔχθρική ἀπέναντί του. 'Η γῆ, γιά νά τοῦ δώσει τ' ἀγαθά της, πρέπει νά ποτιστεῖ μέ τόν ἴδρωτα του. Τά στοιχεῖα τῆς φύσεως ζητοῦν νά καταστρέψουν τά ἔργα του. Οἱ πλημμύρες, ἡ ξηρασία, οἱ σεισμοί, οἱ ἀρρώστιες τοῦ στέκουν ἐμπόδιο σ' δ, τι καταπιάνεται. Καί τέλος δ θάνατος γίνεται δ μεγαλύτερος και ἀκαταμάχητος ἔχθρος του, συνέπεια και αὐτός τῆς ἀποκοπῆς του ἀπό τήν πηγή τῆς ζωῆς, τό Θεό.

ΚΕΙΜΕΝΑ

'Από τήν 'Υμνολογία τοῦ Τριωδίου

('Απόδοση)

Δοξαστικό Στιχηρῶν 'Εσπερινοῦ τῆς Τυρινῆς

Κάθησε δ 'Άδαμ ἀντίκρυ στόν Παράδεισο
και γιά τή γύμνωσή του θρηνοῦσε και δερνότανε.

'Αλίμονο σέ μένα,
πού πίστεψα σέ μάν ἀπάτη δολερή
κι ἀποπλανήθηκα
κι ἀπό τή δόξα ἀπομακρύνθηκα.

'Αλίμονο σέ μένα,
πού ἥμουν γυμνός μέ ἀπλότητα,
μά τώρα στερημένος.
Παράδεισε, τή γλύκα σου

ἄλλο δέν θ' ἀπολαύσω,
οὔτε θά δῶ πιά τό Θεό
τόν Κύριο μου καί Πλάστη.

Γιατί θά φύγω γιά τή γῆ
ἀπό όπου είμαι πλασμένος.
Σ' Ἐσένα πού χεις καί σπλαχνιά
καί λύπηση φωνάζω:
Ἐλέησέ με πού ἔσφαλα
καί ξέπεσα μακριά Σου.

10. Τό «Πρωτευαγγέλιο» – Ὁ Θεός τοῦ ἐλέους

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στόν ἀποξενωμένο ἄνθρωπο. Ὁ Θεός ὅμως δέν ἔπαιψε νά ἀγαπᾶ τόν ἄνθρωπο καί μετά τήν ἀποξένωσή του. Βλέπει τό πλάσμα Του, πού τό δημιούργησε μέ τόση φροντίδα καί ἀγάπη, νά γυμνώνεται ἀπό τήν πρώτη του δόξα, νά ταπεινώνεται καί νά παραδίνεται στήν ἀπελπισία καί στό θάνατο. Καταλαβαίνει ὅτι ἡ ἀνάμνηση τῆς παλιᾶς του εὐτυχίας κάνει τόν ἄνθρωπο νά αισθάνεται ἀκόμα πιό ἀδάσταχτο τόν τωρινό του ξεπεσμό. Ξέρει, καί τοῦ προλέγει, τή δυστυχία, τόν πόνο καί τό μόχθο πού τόν περιμένει. Ἀλλά δέ σταματάει ἐκεῖ. Μπορεῖ δ ἄνθρωπος νά ἀρνήθηκε τό Θεό, δ Θεός ὅμως δέν ἀρνιέται τό πλάσμα Του. ᩉ ἀγάπη του δρίσκει τρόπο νά μήν ἀφήσει τόν ἄνθρωπο χωρίς ἐλπίδα. Ἀπό αὐτή κιόλας τή στιγμή, δ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ξέρει ὅτι δέν είναι δλότελα χαμένος. Μέσα στά λόγια τοῦ Θεοῦ ἀχνοφέγγει ἡ μακρινή αὐγή τῆς λυτρώσεώς του. ᩉ ὑπόσχεση πού δίνει δ Θεός στόν ἄνθρωπο μπορεῖ νά τόν στηρίξει στή σκοτεινή σκλαβιά του, ὥσπου νά ὁθεῖ ἡ ὥρα νά ἐλευθερωθεῖ.

Τό Πρωτευαγγέλιο - Προεικόνιση τῆς θυσίας καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτή τήν ὑπόσχεση τή δίνει δ Θεός τήν ὥρα πού ἀπευθύνεται στό διάβολο: «Θ' ἀφήσω νά γεννηθεῖ ἔχθρα ἀνάμεσα σ' ἐσένα καί στή γυναικά, ἀνάμεσα στούς ἀπογόνους σου καί στούς δικούς της ἀπογόνους. Αὐτός θά σου συντρίψει τό κεφάλι κι ἐσύ θά τοῦ πληγώσεις τή φτέρνα» (Γεν. 3, 15).

‘Ο ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά πάψει νά είναι πλάσμα του Θεοῦ, εἴτε τό ἀναγνωρίζει καὶ Τόν ὑπακούει, εἴτε περηφανεύεται καὶ Τόν περιφρονεῖ. “Ο, τι καὶ νά κάνει, δέν μπορεῖ νά σδήσει τή θεϊκή του καταγωγή. ‘Υπάρχει βαθιά χαραγμένη μέσα του ἡ μνήμη τῆς χαρᾶς τοῦ Παραδείσου, πού μέ τίποτα δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ. ‘Η πιό δυνατή καὶ ἀληθινή του ἐπιθυμία είναι νά ξανακερδίσει αὐτή τήν εύτυχία. Αὐτό βάζει ώς στόχο του, ἀλλά σάν ἀπειρος σκοπευτής ἀστοχεῖ. Καὶ ἐνῷ γυρεύει τήν εύτυχία του, δρίσκεται, χωρίς νά τό καταλάβει, μέσα στήν πιό μεγάλη δυστυχία. Ξεκινάει νά κάνει κάτι ώραιο πού τό θέλει καὶ πού γεμίζει τήν ψυχή του χαρά, καὶ δρίσκεται νά κάνει ἐκεῖνο πού δέν θέλει καὶ πού ἡ καρδιά του τό μισεῖ. Ποιός θά λυτρώσει τό δυστυχισμένο ἄνθρωπο πού ζεῖ μέσα σ’ αὐτή τήν τραγικότητα; «Αὔτός», είπε δ Θεός, δ ἀπόγονος τῆς Εὔας, δ Υἱός του Θεοῦ καὶ Υἱός τῆς Παρθένου Μαρίας, δ Κύριος ἡμῶν ‘Ιησοῦς Χριστός, πού θά καταλύσει τή δύναμη τοῦ διαβόλου.

Τά λόγια πού είπε δ Θεός στό διάβολο αὐτή τήν τραγική γιά τούς Πρωτόπλαστους στιγμή είναι τό πρῶτο χαρμόσυνο ἄγγελμα, τό πρῶτο Εὐαγγέλιο (Πρωτευαγγέλιο) τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Προαναγγέλλει τόν ἔχομό στόν κόσμο τοῦ ‘Ιησοῦ Χριστοῦ, πού μέ τήν ἀπόλυτη ὑπακοή στό θέλημα του Θεοῦ Πατέρα Του, τή διδασκαλία, τά θαύματά Του, τά ἄγια Πάθη Του καὶ τήν ‘Ανάστασή Του, σύντριψε τή δύναμη τοῦ διαβόλου. Τό μόνο πού μπόρεσε νά κάνει δ διάβολος στό Χριστό ἡταν νά ξεσηκώσει τό φθόνο τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ νά πετύχει τό σταυρικό Του θάνατο. Αὐτό σήμαιναν καὶ τά λόγια τοῦ Θεοῦ ὅτι δ διάβολος θά τοῦ πληγώσει τή φτέρνα, δηλ. θά δεῖξει ὅλη του τή μοχθηρία, ἀλλά δέν θά μπορέσει νά νικήσει τόν ἀντίπαλό του. Γιατί αὐτός ίσα ίσα δ σταυρικός θάνατος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ‘Ανάστασή Του τόν ἀνέδειξαν νικητή καὶ θριαμβευτή πάνω στήν καταστρεπτική δύναμη τοῦ διαβόλου.

‘Η σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ καταδίκη τῆς ἀμαρτίας. “Οσα εἴπαμε πιό πάνω μᾶς δείχνουν ὅτι, ἀπό τή στιγμή πού δ Θεός καταδικάζει τό διάβολο, ἀρχίζει γιά τόν ἄνθρωπο ἡ ίστορία τῆς σωτηρίας του. ‘Ο Θεός, καθώς θά δοῦμε καὶ στά ἐπόμενα κεφάλαια, έμεινε πιστός στήν ὑπόσχεσή Του στόν Ιουδαικό λαό, χωρίς

νά παύει νά ἀγαπᾶ καί τούς ἄλλους λαούς. "Ολους τούς προετοιμάζει, τόν καθένα μέ διαφορετικό τρόπο, γιά νά δεχτοῦν τή σωτηρία πού θά τούς πρόσφερε μέ τόν Υἱό Του, γιά νά γίνει μιά καινούρια ἀνθρωπότητα μέ γενάρχη τό νέο «'Αδάμ», τόν Ἰησοῦ Χριστό. Αύτό διδάσκει καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «καθώς ἐν τῷ Ἀδάμ πεθαίνουν ὅλοι, ἔτοι καί ἐν τῷ Χριστῷ θά λάβουν ζωήν» (Α΄ Κορ. 15, 22). Αύτό εἶναι τό νόημα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου: ἡ ζωή. "Ο θάνατος, πού εἶχε ἀκολουθήσει ώς συνέπεια τῆς παρακοής τοῦ Ἀδάμ, κατατροπώνεται μέ τήν ὑπακοή τοῦ Χριστοῦ. "Ο ἀνθρωπός πού πιστεύει στό Χριστό καί ὑπακούει σ' Αὐτόν ἔνανθρωπός κεί τήν κοινωνία του μέ τήν πηγή τῆς ζωῆς καί ἀποδιώχνει ἀπό πάνω του τή νέκρωση του θανάτου. "Ετοι τό ἔργο τοῦ διαβόλου, πού ἦταν νά παρασύρει τόν ἀνθρωπό στήν ἀμαρτία καί στό θάνατο, ἀποτυχαίνει. "Η ἔξουσία του ἐκμηδενίστηκε."Οσο κι ἀν μάχεται ἀκόμα, οὐσιαστικά εἶναι καταδικασμένος.

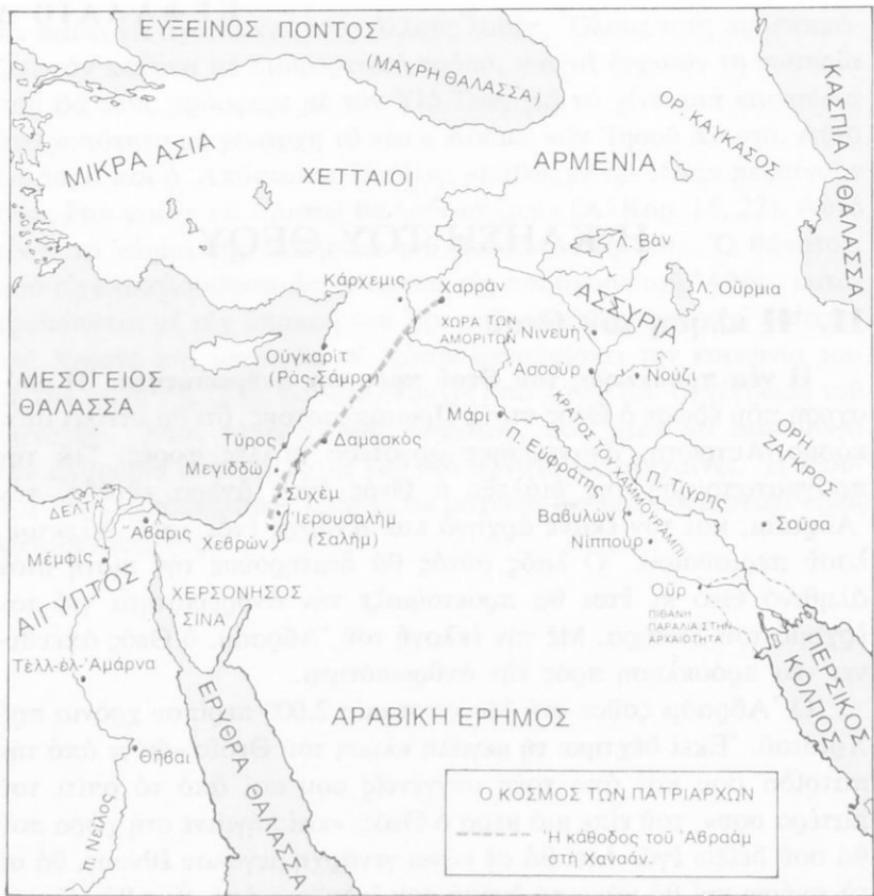
Η ΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

11. Ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ

Ἡ νέα πρόσκληση τοῦ Θεοῦ πρός τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ὑπόσχεση πού ἔδωσε δ Θεός στούς Πρωτόπλαστους, δι τι θά στείλει στὸν κόσμο Λυτρωτή, ἀνανεώθηκε ἀργότερα πολλές φορές. Γιά τὴν πραγματοποίησή της διάλεξε δ Θεός ἔναν ἄνδρα εὐσεβή, τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔκανε ἀρχηγό καὶ γενάρχη ἐνός λαοῦ ἐκλεκτοῦ, λαοῦ περιουσίου. Ὁ λαός αὐτός θά διατηροῦσε τὴν πίστη στὸν ἀληθινό Θεό κι ἔτσι θά προετοίμαζε τὴν ἀνθρωπότητα γιά τὸν ἐρχομό τοῦ Σωτῆρα. Μέ τὴν ἐκλογή τοῦ Ἀβραάμ, δ Θεός ἀπευθύνει νέα πρόσκληση πρός τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ Ἀβραάμ ζοῦσε στὴ Μεσοποταμία 2.000 περίπου χρόνια πρό Χριστοῦ. Ἐκεῖ δέχτηκε τῇ μεγάλῃ κλήση τοῦ Θεοῦ: «Φύγε ἀπό τὴν πατρίδα σου καὶ ἀπό τοὺς συγγενεῖς σου καὶ ἀπό τὸ σπίτι τοῦ πατέρα σου», τοῦ εἶπε μιά μέρα δ Θεός, «καὶ πήγαινε στὴ χώρα πού θά σου δεῖξω ἐγώ· ἐκεῖ θά σέ κάνω γενάρχη μεγάλου ἔθνους, θά σέ εὐηγγήσω καὶ θά κάνω τὸ δόνομά σου ἔνδοξο... ἀπό σένα θά εὐλογηθοῦν ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς» (Γεν. 12, 1-3).

Ἡ πίστη καὶ ἡ ὑπακοή τοῦ Ἀβραάμ. Ἡ θυσία πού ζήτησε δ Θεός ἀπό τὸν Ἀβραάμ ἦταν μεγάλη. Πῶς νά ἀφήσει τὴν πατρίδα του καὶ νά φύγει; Πῶς νά πάει νά ζήσει σέ μιά χώρα πού οὔτε τ' ὄνομά της δέν ἥξερε; Πῶς νά ξεκινήσει γιά τό ἄγνωστο χωρίς κάν νά ξέρει γιά ποιό λόγο; Ἡ πίστη του ὅμως στὸ Θεό είναι μεγάλη. Ἐχει ἐμπιστοσύνη στό λόγο Του. Ὑπακούει λοιπόν χωρίς δισταγμό στὴν κλήση τοῦ Θεοῦ καὶ, παρά τά ἔδομήντα πέντε χρόνια του, ἔτοιμάζεται καὶ ξεκινᾶ χωρίς καθυστέρηση γιά τή χώρα πού θά τοῦ ἔδειχνε δ Θεός.

Ο κόσμος τῶν Πατριαρχῶν.

"Υστερα ἀπό μακρινό κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἔφτασε στή Χαναάν, στή σημερινή Παλαιστίνη. Ἐκεῖ ὁ Θεός τοῦ φανέρωσε ὅτι αὐτή ἦταν ἡ χώρα πού τοῦ ὑποσχέθηκε καὶ ὅτι οἱ ἀπόγονοί του θά πληθύνουν σάν τά ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ (Γεν. 15, 5). Ὁ Ἀβραάμ, γεμάτος εὐγνωμοσύνη στό Θεό, ἔχτισε βωμό ὅπου Τόν λάτρευε μέ προσευχές καὶ θυσίες, καὶ περίμενε μέ πίστη νά ἀληθέψει ἡ ὑπόσχεσή Του ὅτι θ' ἀποκτήσει ἀπογόνους πολλούς.

Πραγματικά, ὅταν ὁ Ἀβραάμ ἦταν πιά ἑκατό χρονῶν καὶ ἡ

γυναίκα του ἡ Σάρρα ἐνενήντα, ἀπέκτησαν ἔνα παιδί πού τό δόνόμασαν Ἰσαάκ. Τό παιδί αὐτό, πού τό δνομά του σημαίνει γέλιο, τούς ἔδωσε μεγάλη χαρά καί δλοκλήρωσε τήν εύτυχία τους. Τό ἀνέτρεφαν ἀπό τά πρῶτα του βήματα μέ φόρο Θεοῦ καί τό μάθαιναν νά πιστεύει καί νά ὑποτάσσεται στό θέλημά Του. Μέ τή γέννηση τοῦ Ἰσαάκ, ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ ἄρχισε νά γίνεται πραγματικότητα.

Νέα δοκιμασία δμως περίμενε καί πάλι τόν Ἀβραάμ. Αὐτή τή φορά, δ Θεός τοῦ ζήτησε νά τοῦ προσφέρει θυσία τό ἵδιο του τό παιδί! Πώς νά θυσιάσει τό μονάκριβο παιδί του μέ τά ἵδια του τά χέρια; Κι ἐπειτα πῶς θά πραγματοποιίταν ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, ὅτι θά γίνει γενάρχης μεγάλου ζήνους; Μέ τό θάνατο τοῦ Ἰσαάκ θά χανόταν κάθε ἐλπίδα ἀπογόνων.

Γιά μιά ἀκόμη φορά, δ Ἀβραάμ ὑπακούει στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐμπιστοσύνη του σ' Αὐτόν είναι πιό δυνατή ἀπό τήν ἀγάπη του γιά τό μονογενή γιό του. Ἐτοιμάζει ἔνα ζῶο, τό φορτώνει τά ἀπαραίτητα γιά τή θυσία, παίρνει μαζί του τόν Ἰσαάκ καί δυό ὑπηρέτες, καί ξεκινοῦν. Περπατοῦν τρεῖς μέρες καί φτάνουν στό λόφο Μορία, ὅπως είχε πεῖ δ Θεός στόν Ἀβραάμ. Ἐκεī στούς πρόποδες τοῦ λόφου λέει νά μείνουν οἱ ὑπηρέτες καί τό ζῶο, φορτώνει στούς ὅμους τοῦ Ἰσαάκ τά ξύλα τῆς θυσίας καί μαζί ἀνεβαίνουν στήν κορυφή τοῦ λόφου. Ἐκεī φτιάχνει πρόχειρο θυσιαστήριο, βάζει πάνω τά ξύλα γιά τή φωτιά καί πάνω σ' αὐτά δεμένο τόν Ἰσαάκ πού δέχεται ὑπάκουα νά θυσιαστεῖ. Καί νά, τήν ὥρα πού δ Ἀβραάμ ἀπλώνει νά πιάσει τό μαχαίρι γιά νά σφάξει τό παιδί του, ἀγγελος τοῦ Θεοῦ τόν φωνάζει μέ τ' δνομά του καί τόν σταματᾶ. Ὁ Θεός δέν θέλει ἀνθρωποθυσίες, ὅπως ἔκαναν οἱ ειδωλολάτρες στούς ψεύτικους θεούς. Στέλνει ἔνα κριάρι πού παίρνει τή θέση τοῦ Ἰσαάκ στό θυσιαστήριο. Ἐτσι δοκιμάστηκε καί θριάμβευσε ἡ μοναδική πίστη τοῦ Ἀβραάμ, πού δέν λογάριασε οὔτε τόν ἀγαπημένο του γιό, δ, τι πιό πολύτιμο είχε, μπροστά στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό κι Ἐκείνος τόν ἐπαινεῖ καί ξαναδίνει τήν ὑπόσχεση Του.

‘Ο Ἰσαάκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης είναι προτύπωση τοῦ Κυρίου. Στό πρόσωπό του, δηλαδή, είκονίζεται δ ἵδιος δ Ἰησοῦς Χριστός.

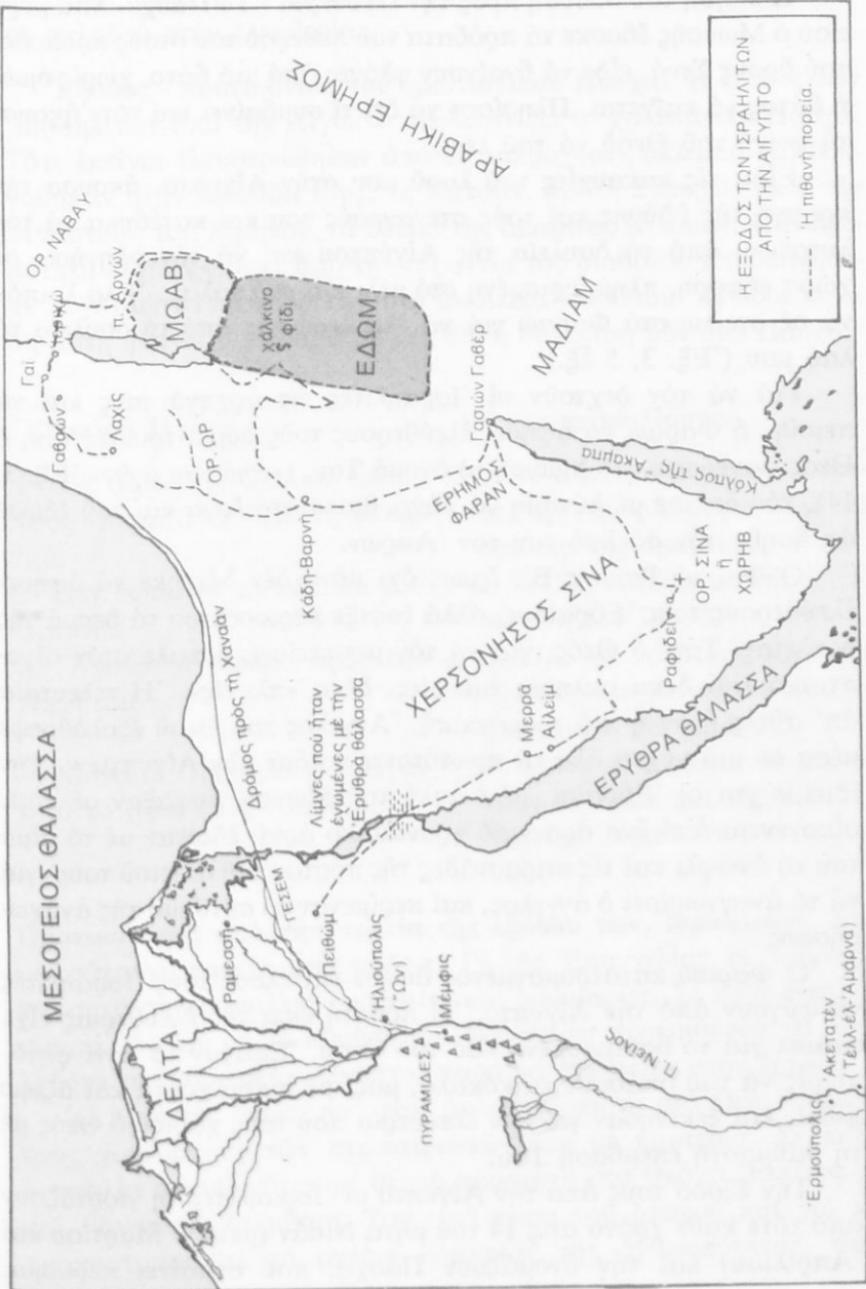
- Ὡταν μονογενῆς γιός τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Σάρρας, ὅπως Ἐκεῖνος τοῦ Θεοῦ.
- Κουβάλησε στούς ὅμους του τάξιλα τῆς θυσίας, ὅπως Ἐκεῖνος τό Σταυρό Του.
- Δέχτηκε μέν ὑπακοή νά θυσιαστεῖ, ὅπως δὲ Κύριος ἔγινε «ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ» (Φιλ. 2, 8).
- Σώθηκε μέν τήν ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ, ὅπως δὲ Ἰησοῦς Χριστός ἀναστήθηκε, ώς Θεός πού ἦταν.

‘Ο Ἀβραάμ ως ὑπόδειγμα γιά τήν κλήση τοῦ Θεοῦ στούς Πατριάρχες, Βασιλεῖς καὶ Προφήτες. Ἡ πίστη καὶ ἡ ὑπακοή τοῦ Ἀβραάμ στό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀποτέλεσε ἀπό τότε ὑπόδειγμα πίστεως καὶ ὑπακοῆς στήν κλήση πού ἔκανε δὲ Θεός καὶ στούς ἄλλους Πατριάρχες, τόν Ἰσαάκ καὶ τόν Ἰακώβ, στούς Βασιλεῖς Δαβίδ καὶ Σολομώντα καὶ στούς Προφήτες. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅταν τούς καλοῦσε δὲ Θεός, ἔχοντας ως παράδειγμα τό Γενάρχη Ἀβραάμ, ἔδειχναν ἀπόλυτη πίστη καὶ ὑποταγή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ δέχονταν χωρίς ἐπιψυλάξεις τήν ἐντολή Του. Ἔτσι ἀξιώθηκαν νά γίνουν δργανα στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Τόν τρόπο μέ τόν δποῖο τούς κάλεσε δὲ Θεός καὶ τό δρόλο πού ἔπαιξε δικαθένας τους στό ἐργο τῆς σωτηρίας θά τά δοῦμε στά ἐπόμενα μαθήματα.

12. Ἡ Ἔξοδος

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ δρέθηκαν ἀργότερα δοῦλοι στήν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ ἡ ζωή τους ἦταν σκληρή. Οἱ Φαραώ τούς ἔβαζαν νά δουλεύουν κάτω ἀπό ἀνυπόφορες συνθῆκες. Γιά νά μήν πληθαίνουν, διέταξαν τίς μαῖες νά πνίγουν ὅλα τά ἀρσενικά παιδιά τους στόν ποταμό Νεῖλο. Ὁ Θεός ὅμως πού ἔβλεπε τά βάσανά τους καὶ ἀκούγε τους στεναγμούς τους, ἀποφάσισε νά τούς ἐλευθερώσει. Ὡς ἀρχηγό γιά τό σκοπό αύτό διάλεξε τό Μωυσῆ.

ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

‘Η κλήση τοῦ Μωυσῆ πρός τὴν ἐλευθερία - Τό Πάσχα. Μιά μέρα πού δ Μωυσῆς ἔβοσκε τά πρόβατα τοῦ πεθεροῦ του στούς πρόποδες τοῦ ὅρους Σινά, εἶδε νά βγαίνουν φλόγες ἀπό μιά βάτο, χωρίς ὅμως ἡ βάτος νά καίγεται. Πλησίασε νά δεῖ τί συμβαίνει καί τότε ἀκουσε τή φωνή τοῦ Θεοῦ νά τοῦ λέει:

«Εἶδα τίς κακουχίες τοῦ λαοῦ μου στήν Αἴγυπτο, ἀκουσα τήν κραυγή τῆς ὁδύνης καί τούς στεναγμούς του καί κατέδηκα νά τόν λυτρώσω ἀπό τή δουλεία τῆς Αἰγύπτου καί νά τόν ὁδηγήσω σέ χώρα εὐφορη, πλημμυρισμένη στό μέλι καί στό γάλα... Ἐλα λοιπόν νά σέ στεύλω στό Φαραώ γιά νά ἐλευθερώσεις ἀπό τή δουλεία τό λαό μου (Ἑξ. 3, 5 ἔξ.).

Γιά νά τόν δεχτοῦν οἱ Ἰσραηλίτες ώς ἀρχηγό τους καί νά πεισθεῖ δ Φαραώ νά ἀφήσει ἐλεύθερος τούς συμπατριῶτες του, δ Θεός φανέρωσε στό Μωυσῆ τό δνομά Του, («ἔγώ εἰμι ὁ ὄντων» Ἑξ. 3, 14), τόν ὅπλισε μέ δύναμη νά κάνει θαυμαστά ἔργα καί τοῦ ἔδωσε ώς δοηθό τόν ἀδελφό του τόν Ἀαρών.

‘Ο Φαραώ Ραμσῆς Β’, ὅμως, ὅχι μόνο δέν δέχτηκε νά ἀφήσει ἐλεύθερος τούς Ἐδραιόνυ, ἀλλά ἔσφιξε περισσότερο τά δεσμά τῆς δουλείας. Τότε δ Θεός, γιά νά τόν μεταπείσει, ἔστειλε στόν αἰγυπτιακό λαό δέκα σκληρές τιμωρίες, δέκα «πληγές». Ἡ τελευταία ἀπ’ αὐτές ἦταν ἡ πιό τρομακτική. ‘Αγγελος τοῦ Θεοῦ ἔξολόθρεψε μέσα σέ μιά νύχτα ὅλα τά πρωτότοκα παιδιά τῶν Αἰγυπτίων. Τήν ἵδια νύχτα οἱ Ἐδραιοί, μέ ἐντολή τοῦ Μωυσῆ, ἔσφαξαν σέ κάθε οἰκογένεια ἀπό ἕνα ἀρσενικό χρονιάρικο ἀρνί, ἔβαψαν μέ τό αἷμα του τό ἀνώφλι καί τίς παραστάδες τῆς πόρτας τοῦ σπιτιοῦ τους, γιά νά τό ἀναγνωρίσει δ ἀγγελος, καί περίμεναν τό σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως.

‘Ο Φαραώ κατατρομαγμένος ἀφησε ἐπιτέλους τούς Ἰσραηλίτες νά φύγουν ἀπό τήν Αἴγυπτο. Ἡ ποθητή ὥρα τῆς ἐλευθερίας είχε φτάσει γιά τό βασανισμένο λαό τοῦ Θεοῦ. Ἐφαγαν τό ἀρνί ψητό, χωρίς νά τοῦ σπάσουν τά κόκαλα, μαζί μέ πικρά χόρτα καί ἄξυμο ψωμί, καί ἔκινησαν γιά τήν ἐλευθερία πού τούς χάρισε δ Θεός μέ τή θαυμαστή ἐπέμβασή Του.

Τήν ἔξοδό τους ἀπό τήν Αἴγυπτο οἱ Ἰσραηλίτες τή γιορτάζουν ἀπό τότε κάθε χρόνο στίς 14 τοῦ μήνα Νισάν (μεταξύ Μαρτίου καί ‘Απριλίου) καί τήν δνομάζουν Πάσχα, πού σημαίνει πέρασμα,

διέλευση, γιατί μέ τή διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας πέρασαν ἀπό τή σκλαδιά στήν ἐλευθερία.

Ἐξοδος - προεικόνιση τοῦ χριστιανικοῦ Πάσχα. Ἡ ἔξοδος τῶν Ἰσραὴλιτῶν ἀπό τήν Αἴγυπτο προεικονίζει τό χριστιανικό Πάσχα. Τότε ἐκεῖνοι ἐλευθερώθηκαν ἀπό τή μακρόχρονη σκλαβιά καί δδηγήθηκαν στήν πατρίδα τους, τή Χαναάν. Μέ τή Σταύρωση καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, τά δεσμά τῆς ἀμαρτίας ἔσπασαν, ἡ ἀνθρωπότητα ἐλευθερώθηκε ἀπό τήν τυραννία τοῦ διαβόλου καί δδηγήθηκε στήν αἰώνια πατρίδα της, στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ προεικόνιση αὐτή φαίνεται καθαρά σέ μιά ἀπλή σύγκριση τῶν δύο Πάσχα:

Ἐβραϊκό Πάσχα

1. Τό αἷμα τοῦ ἀρνιοῦ ἔσωσε τούς Ἰσραὴλίτες ἀπό τή σκλαδιά.
2. Δέν ἔσπασαν τά κόκαλα τοῦ ἀρνιοῦ.
3. Ἀνοιξε τό δρόμο πρός τήν ἐλευθερία.
4. Μόνο οἱ Ἰσραὴλίτες ἔφαγαν ἀπό τό ἀρνί (Ἑξ. 12, 43).

Χριστιανικό Πάσχα

1. Τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ λύτρωσε τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τή δουλεία τῆς ἀμαρτίας.
2. «Οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τά σκέλη» (Ιω. 19, 33).
3. «Πάσχα τό πύλας ἡμῖν τοῦ Παραδείσου ἀνοιξαν» (στιχηρόν αἰνων τοῦ Πάσχα).
4. Μόνο οἱ χριστιανοί κοινωνοῦν τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Ἀρνίου (Χριστοῦ).

Προεικονίσεις ἀπό τήν πορεία τῆς ἔξόδου τῶν Ἰσραὴλιτῶν. Στή μακρόχρονη πορεία τους πρός τή Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, οἱ Ἰσραὴλίτες συνάντησαν πολλές δυσκολίες καί δοκιμασίες. Σέ κάθε δοκιμασία τά ἔβαζαν μέ τό Μωυσῆ καί ἔλεγαν ὅτι προτιμούσαν νά δουλεύουν σκλάδοι στήν Αἴγυπτο, παρά νά πεθάνουν στήν ἔρημο.

‘Ο Μωυσῆς ὅμως, πού είχε ἀκλόνητη πίστη στό Θεό, ὑπέμενε τούς γογγυσμούς τῶν συμπατριωτῶν του μέ καρτερία. Σέ κάθε δυσκολία ἀπευθυνόταν μέ θερμή προσευχή στό Θεό κι Ἐκεῖνος μέ μιά θαυμαστή ἐπέμβασή Του, γιά χάρη τοῦ Μωυσῆ καί γιά νά πραγματοποιηθεῖ τό σχέδιο σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητας, τούς

προστάτευε καί τούς φρόντιζε σάν Πατέρας. "Ετοι τούς βοήθησε νά περάσουν μέθαυμαστό τρόπο τήν Ἐρυθρά θάλασσα. Μετέβαλε τά πικρά νερά τῆς πηγῆς Μερρᾶ σέ γλυκά, λέγοντας στό Μωυσῆ νά βυθίσει μέσα σ' αὐτά ἕνα κομμάτι ξύλο. Τούς έστειλε τό μάννα στήν ἔρημο γιά νά τραφοῦν. Πήγασε νερό ἀπό τό βράχο Χωρήδι γιά νά ξεδιψάσουν. Τέλος τούς βοήθησε νά νικήσουν τούς Ἀμαληκίτες, καθώς δ Μωυσῆς προσευχόταν κρατώντας τά χέρια του ἀπλωμένα σέ σχῆμα σταυροῦ.

"Η θαυμαστή ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ στίς δυσκολίες πού συναντοῦσαν οἱ Ἰσραηλίτες εἶχε βαθύτερο νόημα. 'Η διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας π.χ. προεικόνιζε τό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος. "Οπως οἱ Ἰσραηλίτες, περνώντας τή θάλασσα, ἀπό σκλάβοι πού ἦταν ἔγιναν ἑλεύθεροι, ἔτσι κι ἡμεῖς, μέτο Βάπτισμα, βγαίνοντες ἀπό τήν κολυμβήθρα ἑλεύθεροι ἀπό τά δεσμά τῆς ἀμαρτίας. 'Η μεταβολή τοῦ πικροῦ νεροῦ τῆς Μερρᾶ μέτο ξύλο, συμβόλιζε τό ξύλο τοῦ Σταυροῦ, πού γλυκαίνει ὅλες τίς πίκρες τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας. Τό μάννα τῆς ἐρήμου καί τό νερό ἀπό τό βράχο Χωρήδι προεικόνιζαν τή Θεία Κοινωνία, ἡ δποία, σάν ἄλλο μάννα, ἀποτελεῖ τό ἐφόδιο τῶν χριστιανῶν στό ταξίδι τῆς ἐπίγειας ζωῆς τους, ὥσπου νά μποῦν στή Γῇ τῆς Ἐπαγγελίας, δηλαδή στόν οὐρανό. 'Η νίκη, τέλος, ἐνάντια στούς Ἀμαληκίτες, μέτο σχῆμα τοῦ σταυροῦ, προεικόνιζε τή νίκη τῶν χριστιανῶν ἐνάντια στό διάβολο μέτο σημεῖο τοῦ Σταυροῦ.

KEIMENA

'Από τό βιβλίο τῆς Ἐξόδου, κεφ. 15 ('Απόδοση)

1. Τότε ἔψαλε δ Μωυσῆς καί δ λαός τοῦ Ἰσραὴλ τό ἄσμα αὐτό στόν Κύριο: Ὅτις ψάλοντες στόν Κύριο ἐπειδή μεγάλη ἡ δόξα τον είναι. Ἀλογα, καβαλάρηδες τούς ἔριξε στή θάλασσα.

2. Δύναμή μον δ Κύριος κι Αὐτόν ύμνω, Ἐκεῖνος τή σωτηρία μοῦ ἔδωσε. Αὐτός εἰν' δ Θεός μον, θά Τόν δοξολογῶ, καί τοῦ πατέρα μον Θεός, θά Τόν ἐγκωμάζω...

6. Τό δεξί, Κύριε, χέρι Σου δοξάστηκε ἀπ' τή δύναμη, τό δεξί, Κύριε, χέρι Σου σύντριψε τόν ἔχθρο.

7. Μέ τή μεγάλη δόξα Σου ρημάζεις τούς ἀντίπαλους, ἀφήνεις τήν δργή σου ἑλεύθερη καί τούς καίει σάν καλάμι.

8. Φύσηξες ἀπό μέσα Σου καί τά νερά φουσκώσαν, δρθια σάν τεῖχος στάθηκαν πλήθος νερά τρεχούμενα, τά κύματα στεριώσανε στῆς θάλασσας τή μέση.

9. Ὁ ἔχθρος σκεφτόταν: Θά ριχτῷ πίσω τους, θά σκλαδώσω καὶ θά μοιράσω λάφυρα, θά χορτάσ' ἡ ψυχῇ μου, θά γυμνώσω τόξιφος μου, τό χέρι μου ἔσολοθρεμό θά φέρει.

10. Μέ τήν πνοή Σου φύσηξες κι ἡ θάλασσα τούς σκέπασε, σάν τό μολύβι βούλιαξαν στά βάθη τῶν νερῶν.

11. Ποιός εἶναι μέσα στούς θεούς, Κύριε, σάν Ἐσένα; Ποιός σάν Ἐσένα ἔνδοξος ἀπ' τήν πολλή ἀγιοσύνη, μ' ἔργα παρόμοια θαυμαστά, τόσο θαυματουργά;

12. Τό δεξί χέρι Σου ἄπλωσες κι ἡ γῆ τούς ἐκατάπιε.

13. Μέ τή χάρη Σου ὁδήγησες τό λυτρωμένο Σου λαό. Ἡ ἴσχυς Σου τόν κατεύθυνε στήν ἄγια κατοικία Σου...

17. Στό ὅρος πού εἶν' ὁ κλῆρος Σου τούς φέρνεις, τούς φυτεύεις. Στόν τόπο πού ἑτοίμασες γιά κατοικία Σου, Κύριε, τά χέρια Σου ἰδρύσανε, Κύριε, τό ἱερό Σου...

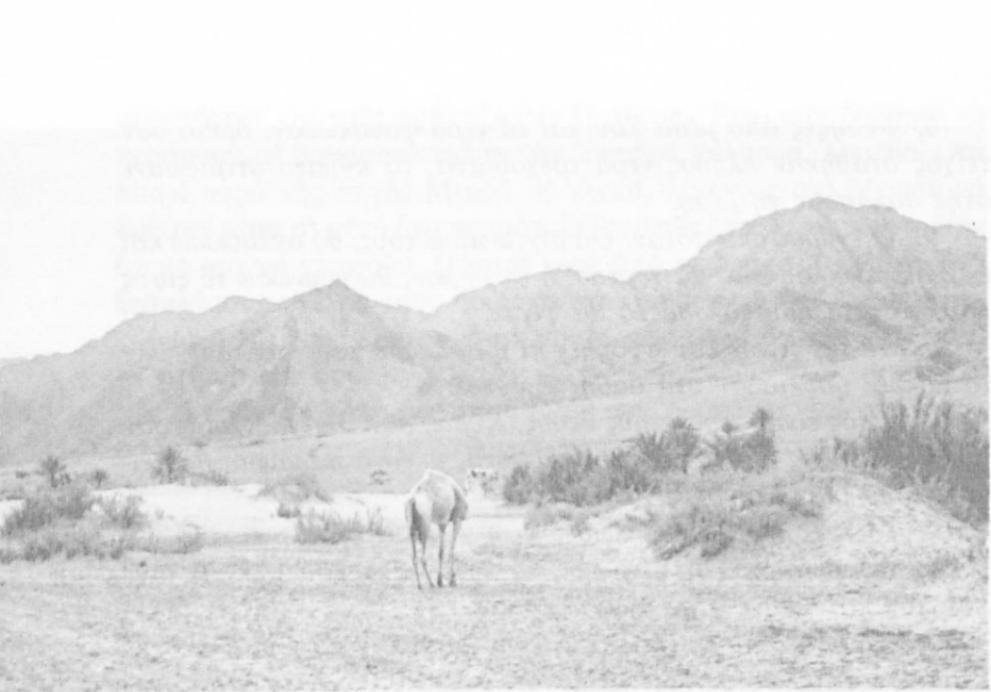
20. Τότε ἡ προφήτισσα Μαριάμ, ἡ ἀδελφή τοῦ Ἀαρὼν, ἀφοῦ πῆρε στό χέρι της τό τύμπανο καὶ δγῆκε, τήν ἀκολούθησαν μέ τύμπανα καὶ μέ χορούς κι ὅλες οἱ ἄλλες γυναικες.

21. Κι ἥρχισε πρώτη ἡ Μαριάμ ὕμνο νά τούς τονίζει: ἾΑς ψάλονμε στόν Κύριο ἐπειδή μεγάλη ἡ δόξα Του εἶναι. Ἀλογα, καβαλάρηδες τούς ἔριξε στή θάλασσα.

13. Ἡ Διαθήκη τοῦ Σινᾶ

Ἡ Θεοφάνεια καὶ ὁ Δεκάλογος. Τρεῖς μῆνες μετά τήν ἔξοδο τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπό τήν Αἴγυπτο, ἐμφανίστηκε δ Θεός καὶ ἔκανε ἐπίσημη συμφωνία μαζί τους. Μέ τή συμφωνία αὐτή, οἱ Ἰσραηλίτες ἀνέλαβαν τήν ὑποχρέωση νά Τόν ἀγαποῦν καὶ νά ἐφαρμόζουν τίς ἐντολές Του, καὶ δ Θεός νά τούς προστατεύει καὶ νά τούς ἔχει λαό Του περιούσιο.

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ Θεοῦ στούς Ἰσραηλίτες ἔγινε μέ κάθε ἐπισημότητα καὶ σοβαρότητα. Καθώς ἦταν στρατοπεδευμένοι στούς πρόπο-

Ἡ ἔρημος τοῦ Σινᾶ (σύγχρονη φωτογραφία).

δες τοῦ Σινᾶ, ὁ Θεός κάλεσε τό Μωυσῆ πάνω στό βουνό καὶ τοῦ ἔδωσε τήν παρακάτω ἐντολή.

«Νά πεῖς στούς συμπατριῶτες σου τά ἔξῆς: εἴδατε καὶ μόνοι σας ὅσα ἔκανα στούς Αἴγυπτίους γιά νά σᾶς προστατέψω. Ἀν τώρα ἀκούσετε τά λόγια μου καὶ φυλάξετε τίς ἐντολές μου, θά είστε δὲ κλεκτός λαός μου» (Ἑξ. 19, 4-5).

Κατέβηκε ὁ Μωυσῆς ἀπό τό βουνό, κάλεσε τούς Ἰσραηλίτες καὶ τούς μετέφερε τά λόγια τοῦ Θεοῦ. Κι ἐκεῖνοι ὅλοι μαζί ἀπάντησαν: «Θά ύπακούομε καὶ θά κάνουμε ὅλα ὅσα εἶπε ὁ Θεός» (Ἑξ. 19, 8).

Καὶ γιά νά δώσει μεγαλύτερη ἔμφαση στή συμφωνία αὐτή μέ τό λαό Του, ὁ Θεός εἶπε στό Μωυσῆ ὅτι θά ἐμφανιστεῖ μέσα σέ νεφέλῃ καὶ θά συνομιλήσει μαζί του, γιά νά τόν ἀκούσει δ λαός καὶ νά τοῦ ἔχει ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη. Γιά νά γίνουν δμως ἄξιοι νά δεχτούν τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ, οἱ Ἰσραηλίτες ἔπρεπε νά καθαριστοῦν καὶ νά ἐτομαστοῦν κατάλληλα τρεῖς μέρες συνέχεια.

Ἡ στιγμή τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ είναι μεγαλειώδης καὶ φοβερή. Φωνές, ἀστραπές καὶ βροντές ἄρχισαν νά ἀκούγονται ἀπό τό

Σινά, πού ἦταν ὅλο σκεπασμένο μέ σκοτεινά σύννεφα. Σάλπιγγες ἥχούσαν δυνατά καί ὀλόκληρο τὸ βουνό σειόταν συθέμελα. Καί ἐνῷ ὁ λαός, πού ἦταν παραταγμένος σέ κάποια ἀπόσταση, παρακολουθούσε τρομαγμένος ὅσα γίνονταν, ἀκούστηκε ἐπιβλητική ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ πού ἔλεγε:

1. Ἐγώ είμι Κύριος ὁ Θεός σου... οὐκ ἔσονται σοι θεοί ἔτεροι πλήν ἐμοῦ.
2. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδέ παντός δμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καί ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καί ὅσα ἐν τοῖς ὕδαισιν ὑποκάτω τῆς γῆς. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδέ μή λατρεύσεις αὐτοῖς.
3. Οὐ λήψει τό δνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπί ματαίῳ.
4. Μνήσθητι τήν ἡμέραν τῶν Σαβδάτων ἀγιάζειν αὐτήν. "Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ καί ποιήσεις πάντα τά ἔργα σου· τῇ δέ ἡμέρᾳ τῇ ἑδδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.
5. Τίμα τόν πατέρα σου καί τήν μητέρα, ἵνα εὖ σοι γένηται καί ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπί τῇ γῇ.
6. Οὐ μοιχεύσεις.
7. Οὐ κλέψεις.
8. Οὐ φονεύσεις.
9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατά τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.
10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις... ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστι.

Τά λόγια αὐτά τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι γνωστά ὡς Δεκάλογος, δόθηκαν κατόπι στό Μωυσῆ γραμμένα πάνω σέ δύο πλάκες πέτρινες. Οἱ πλάκες αὐτές φυλάσσονταν σάν τό πολυτιμότερο θρησκευτικό κειμήλιο τοῦ Ισραηλιτικοῦ λαοῦ μέσα στήν κιβωτό τῆς Διαθήκης, μαζί με μιά στάμνα μέ τό μάννα καί τό ραβδί τοῦ Ἀαρὼν πού βλάστησε.

Σύντομη παρουσίαση τῶν ἐντολῶν. Ἀπό τίς δέκα ἐντολές τοῦ Σινᾶ, οἱ τέσσερις πρῶτες μιλοῦν γιά τά καθήκοντά μας πρός τό Θεό. Τονίζουν δτι ἔνας μόνο ἀληθινός Θεός ύπάρχει, στόν δποῖον δλα δφεύλουν τήν ὑπαρξή τους. Ἀπαγορεύουν τήν κατασκευή καί τή

λατρεία τῶν εἰδώλων, ἐπιθάλλουν σεβασμό καὶ εὐλάδεια στό δνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ὁρίζουν ὅτι ἡ ἔβδομη μέρα τῆς ἔβδομάδας πρέπει νά ἀφιερώνεται στή λατρεία τοῦ Θεοῦ, μέ προσευχή, ψυχική ἀνανέωση, πνευματική ἀνάταση καὶ μέ ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης.

Οἱ ὑπόλοιπες ἔξι ἐντολές ἀναφέρονται στίς σχέσεις μας πρός τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Μᾶς λένε νά τιμᾶμε καὶ νά ἀγαπᾶμε τούς γονεῖς μας. Νά σεβόμαστε τήν οἰκογενειακή τιμή καὶ ὑπόληψη τῶν ἄλλων. Νά μήν ἀπλώνουμε τό χέρι μας στήν ξένη περιουσία. Νά σεβόμαστε τή ζωή τῶν συνανθρώπων μας. Νά μή λέμε ψέματα ποτέ, καὶ μάλιστα στά δικαστήρια, ὅταν πηγαίνουμε μάρτυρες. Καὶ νά μήν ἐπιθυμοῦμε ποτέ ξένα πράγματα.

Οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ εἶχαν πάρα πολύ μεγάλη θρησκευτική καὶ κοινωνική σημασία καὶ γιά τούς Ἰσραηλίτες καὶ γιά δλόκληρο τόν κόσμο. Κράτησαν τούς Ἰσραηλίτες μακριά ἀπό τήν εἰδωλολατρία καὶ προετοίμασαν τήν ἀνθρωπότητα γιά νά δεχτεῖ ἀργότερα τή φανέρωση δλόκληρης τῆς ἀλήθειας, τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως πού ἔκανε δ ἴδιος δ Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

14. Τό κοινωνικό περιεχόμενο τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας

Ἡ νομοθεσία τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ δέν περιορίστηκε μόνο στίς Δέκα Ἐντολές. Μετά ἀπό αὐτές, δ Μωυσῆς ἀνέβηκε πάλι στό Σινά γιά νά πάρει ἀπό τό Θεό καὶ ἄλλες ἐντολές, πού ρύθμιζαν τήν κοινωνική ζωή τῶν Ἰσραηλιτῶν μέ κάθε λεπτομέρεια. Μέ τίς συμπληρωματικές αὐτές διατάξεις, ἡ μωσαϊκή νομοθεσία κάλυπτε δλες τίς κοινωνικές καὶ ἀστικές σχέσεις. Καθόριζε τόν τρόπο ἀπονομῆς δικαιοσύνης, τό σεβασμό τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν ἄλλων, τή μεταχείριση τῶν δούλων καὶ τῶν αἰχμαλώτων, καὶ ρύθμιζε θέματα ἡθικῆς καὶ ὑγείας.

Μερικές ἀπό τίς ἐντολές αὐτές εἶναι οἱ ἔξης:

α. Οἱ δικαστές νά μή δέχονται μιά κατηγορία, ἀν δέν ἔχουν ἀποδείξεις. Νά μή μεροληπτοῦν σέ βάρος τῶν φτωχῶν. Νά μήν καταδικάζουν ἀθώους σέ θάνατο, οὔτε νά ἀθωώνουν ἐνόχους μέ δωροδοκίες. Νά μήν ἐπηρεάζονται ἀπό πρόσωπα, καὶ νά κρίνουν δίκαια δλους, δποιοι καὶ ἀν εἶναι αὐτοί.

β. Ἐκεῖνος πού σκοτώνει ἄνθρωπο νά καταδικάζεται και αύτός σέ θάνατο. "Οποιος τραυματίσει ἄνθρωπο νά τοῦ πληρώσει τά ἔξοδα θεραπείας και τά μεροκάματα πού θά χάσει δ τραυματίας δσον καιρό δέν θά μπορεῖ νά δουλεύει.

"Οποιος κλέβει μοσχάρι ή ἀρνί, νά πληρώνει πέντε μοσχάρια η τέσσερα ἀρνιά γιά κάθε κλεμμένο. "Αν διδιοκτήτης σκοτώσει τόν κλέφτη τήν ώρα πού κλέβει, είναι ἀθώος. "Αν δμως τόν σκοτώσει ἀργότερα, είναι ἔνοχος και τιμωρεῖται μέ θάνατο.

Οἱ Ἰσραηλίτες δφειλαν ἀκόμα νά είναι δίκαιοι στίς μεταξύ τους συναλλαγές και νά μή χρησιμοποιοῦν δυό μέτρα και δυό σταθμά. Νά μή δωροδοκοῦν γιά νά πετύχουν κάτι. Νά μήν ἀδικοῦν τίς χῆρες και τά δρφανά. Νά τιμοῦν και νά σέβονται τούς γονεῖς και τούς μεγαλυτέρους τους, και νά μήν παίρνουν τόκο ἀπό τά χρήματα πού δανείζουν σέ συμπατριώτες τους. "Αν κάποιος ξέπεφτε και πουλιόταν ώς δούλος, δέν ἐπρεπε νά τοῦ φέρονται δπως φέρονταν στούς δούλους, ἀλλά νά τόν ἔχουν σάν ἐργάτη και νά μήν τοῦ ἀναθέτουν βαριές δουλειές.

γ. Κάθε ἔδομο ἔτος, πού τό ἔλεγαν Σαββατιαῖο, καθώς και κάθε πεντηκοστό, πού τό ἔλεγαν Ἰωδηλαῖο, ἡταν ὑποχρεωμένοι νά ἐλευθερώνουν τούς δούλους, νά χαρίζουν τά χρέη σ' ἐκείνους πού δέν είχαν νά τά πληρώσουν, νά ἀφήνουν ἀκαλλιέργητη τή γῆ γιά νά ἔκουραστει και νά κάνουν διάφορες φιλανθρωπίες.

δ. Ἀλλες, τέλος, διατάξεις καταδίκαζαν ἐκείνους πού μετατόπιζαν τά σύνορα τῶν χωραφιῶν τους σέ βάρος τοῦ γείτονα, ἐκείνους πού χτυπούσαν ὑπουλα τούς συνανθρώπους τους κι ἐκείνους πού παραπλανοῦσαν τούς τυφλούς στό δρόμο. Και δριζαν δτι πρέπει, δταν συναντοῦν ἀκόμα και τό ὑποζύγιο τοῦ ἔχθροῦ τους

Ο Μωυσῆς. Τοιχογραφία του Μανουήλ Πανσέληνου. Πρωτάτο τοῦ Ἅγιου Ὁρους. 14ος αι.

Ο Ἀαρών. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

πού εἶχε χαθεῖ, νά το πιάνουν καί νά το ἐπιστρέφουν στὸν ἰδιοκτήτη του. Ἡ ἄν συναντήσουν στὸ δρόμο τὸ ὑποζύγιο τοῦ ἔχθροῦ τους νά ἔχει πέσει ἀπό τὸ πολύ φορτίο του, νά μήν προσπεράσουν ἀδιάφοροι, ἀλλά νά το σηκώσουν.

Γενικά δ μωσαϊκός Νόμος δργάνωσε τὴν κοινωνική ζωή τῶν Ἰσραηλίτων μέ πνεῦμα δικαιοσύνης καί φιλανθρωπίας, ἀλλά καί αὐτηρότητας. Ἐπρεπε νά καταλάβουν ἀπό τὴν ἀρχή οἱ συμπατριώτες τοῦ Μωυσῆ ὅτι δέν μποροῦν νά παίζουν μέ τὸ Θεό· ἀντίθετα, ὕστερα ἀπό τίς τόσες εὐεργεσίες Του, εἶχαν αὐξημένες ὑποχρεώσεις καί ἀπέναντι Του, ἀλλά καί ἀπέναντι στοὺς συνανθρώπους τους.

Ο μωσαϊκός Νόμος, δέβαια, δέν ἦταν τέλειος σέ ὅλα. Εἶχε ἀτέλειες. Οἱ Ἰσραηλίτες, πού γιά πρώτη φορά δργανώνονταν ως κοινωνία καί ώς ἔθνος, δέν ἦταν ἀκόμη σέ θέση νά καταλάβουν τὸν τέλειο νόμο τῆς ἀγάπης. Αὐτό τὸ νόμο θά τὸν διδάξει ὕστερα ἀπό πολλά χρόνια δ ἴδιος δ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ πρώτα προετοιμαστεῖ ἡ ἀνθρωπότητα δλόκληρη μέ τὸ Νόμο τοῦ Μωυσῆ. Γι' αὐτό διέπουμε μέσα στὶς ὑπέροχες διατάξεις του νά ἐπιτρέπεται ἡ ἐκδίκηση: « Ὁφθαλμόν ἀντί δφθαλμοῦ, δόδοντα ἀντί ὁδόντος, χεῖρα ἀντί χειρός... » (Ἐξ. 21, 24).

Ἡ ἀξία τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας. Παρά τίς ἀτέλειές της ὅμως, ἡ μωσαϊκή νομοθεσία ἔχει μεγάλη ἀξία. Φανέρωσε στοὺς Ἰσραηλίτες τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καί προετοίμασε τὴν ἀνθρωπότητα νά δεχτεῖ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Ἡ μεγάλη της ἀξία φαίνεται καλύτερα ἂν τῇ συγκρίνουμε μέ τίς νομοθεσίες τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Καμιά ἀπ' αὐτές δέν εἶχε τόσες εὐεργετικές διατάξεις γιά

τούς φτωχούς, τούς ξένους, τούς δούλους, τά δρφανά, τίς χῆρες. Γι' αὐτό ἀκόμα καὶ σήμερα, πολλές ἀπό τίς διατάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ Νόμου διατηροῦν τήν ἀξία τους. Αὐτό εἶναι φυσικό, ἀφοῦ ἡ μωσαϊκή νομοθεσία ἦταν «θεοδίδακτη».

KEIMENA

(Απόδοση)

Ψαλμός 18ος, 8-12

8. Ὁ Νόμος τοῦ Κυρίου εἶναι τέλειος, ξαναδίνει ζωὴν ὅ, τι κι ἄν
βεβαιώσει ὁ Κύριος εἶναι σίγουρο, δίνει σοφία στούς ἀπλούς.

9. Οἱ προσταγές τοῦ Κυρίου εἶναι σωστές, χαρά γεμίζουν τήν
καρδιάν· ἡ ἐντολή τοῦ Κυρίου ἀκτινοδολεῖ, στά μάτια δίνει φῶς.

10. Ὁ φόδος τοῦ Κυρίου εἶναι ἀγνός, ἀνάλλαχτος μέσι στούς
αἰῶνες· οἱ ἀποφάσεις τοῦ Κυρίου εἰν’ ἀληθινές, ὅλες τό ἴδιο δί-
καιες, πιό ἐπιθυμητές κι ἀπό χρυσάφι κι ἀπό πολύτιμα πετράδια
ἀναρίθμητα, καὶ πιό γλυκές κι ἀπό τό μέλι, φρέσκο ἀπ’ τήν κερήθρα
καθώς χύνεται...

12. Γι’ αὐτό κι ὁ δοῦλος σου τίς δέχεται, καὶ τίς τηρεῖ κι εἶναι
μεγάλο τό ὅφελος.

15. Ὁ Δαβίδ καὶ οἱ Ψαλμοί

‘Ο Δαβίδ - Ἡ κλήση καὶ ἡ ζωὴ του. “Υστερα ἀπό σαράντα
χρόνων περιπλάνηση, οἱ Ἰσραηλίτες ἐγκαταστάθηκαν στή γῆ τῶν
πατέρων τους, στή Χαναάν. Τό Μωυσῆ, μετά τό θάνατό του, τόν
διαδέχτηκε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, καὶ αὐτόν πάλι μιά σειρά ἀπό
ἀληθινά μεγάλους ἄνδρες, πούν δ Θεός ἀναδείκνυε στίς δύσκολες
στιγμές γιά νά βοηθήσουν τό λαό Του. Οἱ ἄνδρες αὐτοί λέγονταν
Κριτές. Τελευταῖος κριτής τοῦ Ἰσραήλ ἦταν δ Σαμουήλ.
“Οταν δ Σαμουήλ γέρασε, οἱ Ἰσραηλίτες τοῦ ζήτησαν νά τούς χρίσει
ἔναν βασιλιά, δπως είχαν τότε καὶ οἱ γύρω λαοί. Μάταια δ Σαμουήλ
προσπάθησε νά τούς πείσει νά ἀλλάξουν γνώμη, μιλώντας τους γιά
τά δεινά τής βασιλείας. Μπροστά στήν ἐπιμονή τους ὑποχώρησε καὶ
ἔχρισε βασιλιά τοῦ Ἰσραήλ τό Σαούλ.

‘Ο Δαβίδ. Μικρογραφία ἀπό μουσικό χειρόγραφο τοῦ 17ου αἰ. στή Μονή Ξενοφώντα τοῦ ‘Αγίου ‘Ορους.

σταῖο γίγαντα Γολιάθ, καὶ ἔγινε πολὺ ἀγαπητός στὸ λαό. Αὐτό δῆμος ἔκανε τὸ Σαούλ νά τὸν φθονεῖ καὶ νά θέλει νά τὸν σκοτώσει. ‘Ο Δαβίδ καὶ στήν περίπτωση αὐτή ἔδειξε τή μεγαλοψυχία του καὶ τή μεγάλη πίστη του στὸ Θεό, καὶ ἐνῶ κάποτε τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά σκοτώσει αὐτός τὸ Σαούλ, δέν τό ἔκανε.

Σέ μιά μάχη μέ τους Φιλισταίους, τέλος, πάνω στά βουνά τῆς Γελδουέ, δ Σαούλ καὶ οἱ τρεῖς γιοί του δρῆκαν τό θάνατο. ‘Ο Δαβίδ λυπήθηκε βαθιά δταν τό ἔμαθε καὶ θρήνησε εἰλικρινά τό χαμό τους. “Υστερα χρίστηκε καὶ ἐπίσημα βασιλιάς, μόνο τῆς φυλῆς ‘Ιούδα στήν ἀρχή, καὶ ἐπειτα ἀπό ἑφτά χρόνια καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν τοῦ ‘Ισραὴλ.

‘Ως βασιλιάς δ Δαβίδ νίκησε δλους τούς ἔχθρούς τοῦ Ισραηλιτι-

‘Ο Σαούλ ἦταν γενναῖος πολεμιστής καὶ χάρισε πολλές νίκες στούς ‘Ισραηλίτες. Οἱ νίκες του δῆμος αὐτές τόν γέμισαν ἐγωισμό καὶ τόν ἔκαναν νά ἔχασει τό Θεό καὶ τό νόμο Του. Γι’ αὐτό δ Σαμουήλ τόν ἀποκήρυξε, καὶ μέ ἐντολή τοῦ Θεοῦ ἔχρισε κρυφά στή Βηθλεέμ βασιλιά τό νεότερο γιό τοῦ ‘Ιεσσαί, τό Δ α β ί δ.

‘Ο Δαβίδ ὡς τότε ζούσε ἀπλή ποιμενική ζωή. Μέσα στόν καθαρό ἀέρα καὶ στήν ἀγνή φύση τῆς Βηθλεέμ, προετοιμάστηκε σωματικά καὶ ψυχικά γιά τό ὑψηλό ἀξίωμα πού τοῦ προόριζε δ Θεός. Λίγο μετά τή χρίση του ἀπό τό Σαμουήλ, δ Δαβίδ βρέθηκε στήν αὐλή τοῦ Σαούλ, γιά νά τόν ψυχαγωγεῖ σέ ὕδρες μελαγχολίας μέ τό ψαλτήρι του. ‘Ως ἀκόλουθος τοῦ Σαούλ, συνδέθηκε μέ δυνατή φιλία μέ τό γιό του τόν ‘Ιωνάθαν, ἀντιμετώπισε καὶ νίκησε τό Φιλι-

κοῦ λαοῦ καὶ ἄπλωσε τά σύνορα τοῦ κράτους του ἀπό τή Μεσόγειο ὡς τὸν Εὐφράτη. Ἐκανε πρωτεύουσά του τήν Ἰερουσαλήμ, πού ἔξελίχθηκε σέ μεγάλο ἑθνικό καὶ θρησκευτικό κέντρο τοῦ Ἰσραὴλ. Μετέφερε ἐκεῖ τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης καὶ θέλησε νά οἰκοδομήσει μεγαλόπρεπο ναό, γιά νά τήν τοποθετήσει μέσα. Ὁ Θεός ὅμως δέν τοῦ τό ἐπέτρεψε, ἐπειδή δὲ Δαβίδ, παρ' ὅλη του τήν πίστη, ἐπεσε σέ βαρύ ἀμάρτημα στά κατοπινά χρόνια. Γιά τό ἀμάρτημα αὐτό, δὲ Θεός ἔστειλε τόν προφήτη Νάθαν νά τόν ἐλέγξει αὐστηρά. Ὁ Δαβίδ συναισθάνθηκε τήν ἀμαρτία του, μετάνιωσε εἰλικρινά γι' αὐτό καὶ ζήτησε μέ ταπείνωση τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Καρός τῆς μετάνοιάς του είναι δ τόσο γνωστός 50ος ψαλμός («Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατά τό μέγα ἔλεος Σου...»).

‘Ο Δαβίδ βασίλεψε σαράντα χρόνια. Στίς μέρες του, τό ισραηλιτικό κράτος γνώρισε πραγματικό μεγαλεῖο καὶ δόξα. Τό δνομά του, στήν καρδιά τῶν Ἰσραηλιτῶν, συνδέθηκε μέ τίς λαμπρές σελίδες τῆς ιστορίας τους καὶ μέ τήν ἀκλόνητη πεποίθηση ὅτι ἀπό τή γενιά του θά καταγόταν δ Μεσσίας.

Τό μεσσιανικό περιεχόμενο καὶ ἡ ἀξία τῶν Ψαλμῶν. ‘Ο Δαβίδ μᾶς ἀφησε καὶ ποιήματα ἀπαράμιλλα. Οἱ περισσότεροι ἀπό τούς 150 ψαλμούς τῆς Π.Δ., πού ἀκόμα καὶ σήμερα διαβάζονται καὶ ψάλλονται καθημερινά στίς ἐκκλησίες μας, είναι ἔργα δικά του. Μέσα σ' αὐτούς, δὲ Δαβίδ ἀφήνει νά ξεχειλίσει ἡ μεγάλη πίστη καὶ ἡ θερμή ἀγάπη καὶ ἐμπιστοσύνη του πρός τό Θεό, ἀλλά καὶ δ πόνος, ἡ ἀγωνία, ἡ θλίψη, ἡ μετάνοια, ἡ ἔξομολόγηση, ἡ χαρά κι ἡ ἔλπιδα του.

‘Ανάμεσα στό πλῆθος τῶν Ψαλμῶν, ξεχωριστή θέση καὶ σημασία κατέχουν ἐκεῖνοι πού μιλοῦν γιά τό Μεσσία. Τέτοιοι είναι δ 2ος, δ 15ος, δ 21ος, δ 44ος, δ 71ος καὶ δ 109ος κυρίως, ἀλλά καὶ σ' ὅλους τούς ἄλλους ὑπάρχουν διάσπαρτες μεσσιανικές πληροφορίες καὶ προφρήσεις. Μέσα σ' αὐτούς τούς Ψαλμούς δ Δαβίδ, μέ τή λεπτή, προφητική διορατικότητά του, μᾶς δίνει καθαρή καὶ δλοζώντανη τήν εἰκόνα τοῦ Μεσσία. Τόν παρουσιάζει ώς ἀπόγονό του, βασιλιά αἰώνιο καὶ θριαμβευτή, πού θά βασιλεύει μέ δικαιοσύνη καὶ ἀληθεια. Θά ἐκδηλώνει ἐνδιαφέρον γιά τούς φτωχούς. Θά είναι Υἱός τοῦ Θεοῦ, γεννημένος ἀπό τόν Πατέρα. Θά δνομάζεται Θεός,

Κύριος καὶ Δυνατός. Θά ύποστεῖ φρικτά παθήματα, χλευασμούς καὶ καταφρόνηση. Θά τρυπήσουν τά χέρια καὶ τά πόδια του. Θά μοιραστοῦν μέ κλῆρο τά οοῦχα του. Θά ἐγκαταλειφθεῖ τήν ὥρα τοῦ πάθους καὶ ἀπό τόν ἔδιο τό Θεό. Θά διηγεῖ ἔνδοξος ἀπό τόν τάφο καὶ θά σώσει τόν κόσμο. Θά ἰδρύσει βασιλεία αἰώνια. Θά καθίσει «ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός», θά ύποταχθοῦν ἔνας ἔνας οἱ ἔχθροι του κάτω ἀπό τά πόδια του καὶ θά λατρεύεται αἰώνια.

Μέ δὲ αὐτά καὶ ἔνα πλήθος ἄλλες ἔμμεσες πληροφορίες πού μᾶς δίνουν οἱ Ψαλμοί, σχηματίζουμε σαφή τήν εἰκόνα τοῦ Ἐρχόμενου καὶ Προσδοκώμενου Μεσσία.

Οἱ Ψαλμοί τοῦ Δαβίδ, μέ τό ποικίλο περιεχόμενό τους, μέ τόν πλοῦτο τῶν συναισθημάτων καὶ διδαγμάτων τους, μέ τή λογοτεχνική δημοφιά καὶ τό λυρισμό τους, μέ τή θερμή πίστη πού εἶναι διάχυτη σ' ὅλους τούς στίχους τους, μᾶς ἀνυψώνουν πνευματικά καὶ μᾶς φέρνουν σέ στενή ἐπικοινωνία μέ τό Θεό. Γιά τούς λόγους αὐτούς, οἱ Ψαλμοί κατέχουν ἐντελῶς ἔχειωσιστή θέση στήν παγκόσμια ποίηση.

KEIMENA

(΄Απόδοση)

Ψαλμός 8ος

“Ω Κύριε, πού εἶσαι ὁ Θεός μας,
σ' ὅλη τή γῆ τί θαυμαστό εἶναι τό ὄνομά Σου!
Καί τά οὐράνια ξεπερνᾶ ἡ μεγαλοσύνη Σου.
”Υμνο Σου ὑψώνεις ἀπ' τό στόμα τῶν νηπίων
καὶ τῶν βρεφῶν, σάν ὅπλο στούς ἔχθρούς Σου ἐνάντια
γιά νά ἔξοντάσεις τόν ἔχθρο κι ἐκδικητή.
Βλέπω τά οὐράνια πού τά δάχτυλά Σου τά ἔπλασαν
τ' ἄστρα, πού στέριωσες Ἐσύ, καί τό φεγγάρι,
καί λέω: τ' εἶν' ὁ ἄνθρωπος καὶ τόν ἀναλογίζεσαι,
τ' ἀνθρώπινο τό πλάσμα καὶ τό φροντίζεις στοργικά;
Τόν ἔφτιασες ἐλάχιστα πιό κάτω ἀπ' τούς ἀγγέλους
τοῦ φόρεσες στεφάνη, σημάδι δόξας καὶ τιμῆς
καὶ βασιλιά τόν ὅρισες στά ἔργα τῶν χεριῶν Σου.
”Ολα κάτω ἀπ' τά πόδια του τά ύπόταξες,
ὅλα, καὶ πρόβατα καὶ βόδια καὶ τά ζῶα τ' ἄγρια

κι őσα πετοῦν στόν οὐρανό, κι őσα τῆς θάλασσας τά ψάρια
κι őσα διαβαίνουνε τούς δρόμους τῶν ὥκεανῶν.

὾Ω Κύριε, πού εἶσαι ὁ Θεός μας,
τ' ὄνομά Σου τί θαυμαστό σ' δλη τῇ γῆ!

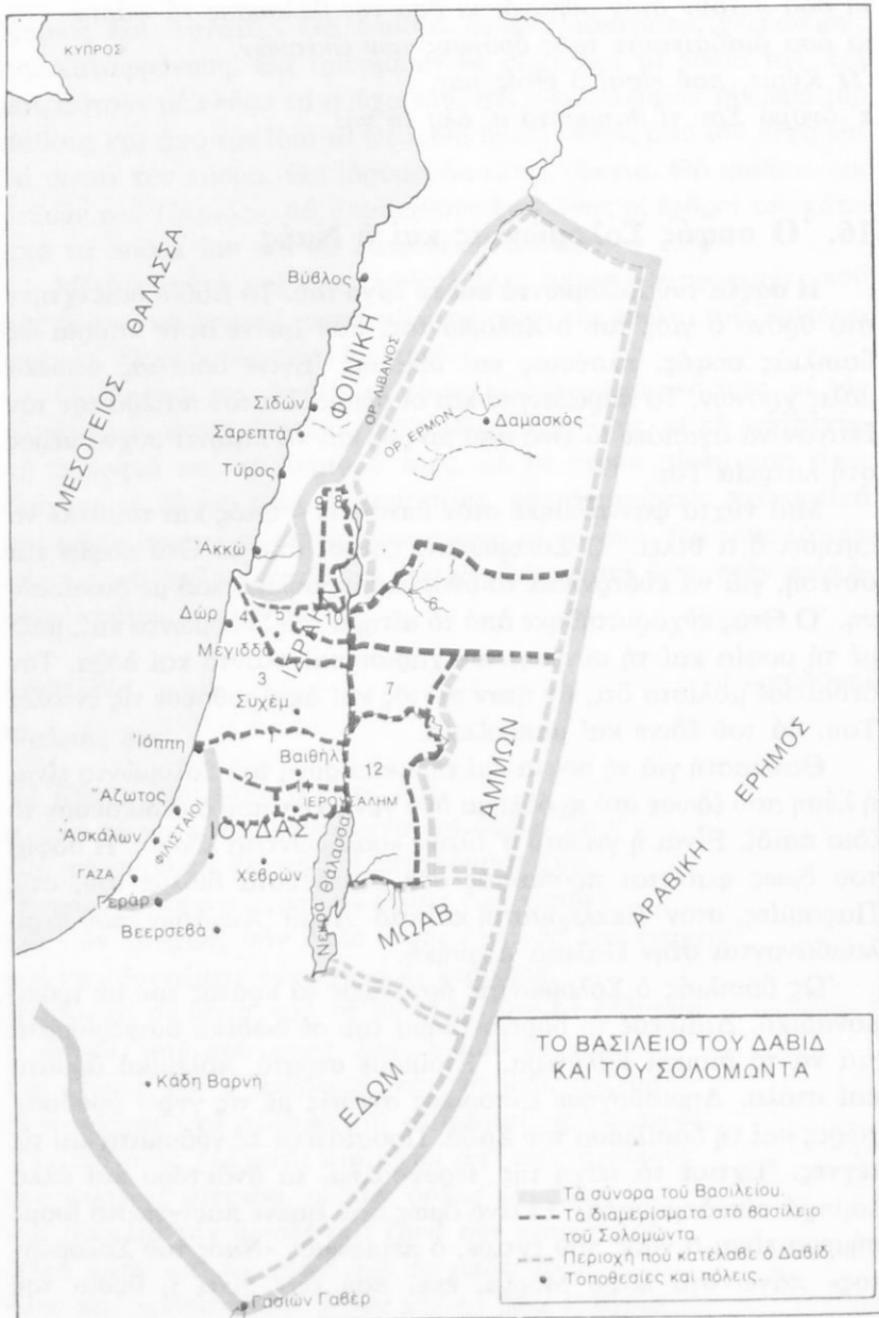
16. Ὁ σοφός Σολομώντας καὶ ὁ Ναός

Ἡ σοφία τοῦ Σολομώντα καὶ τό ἔργο του. Τό Δαβίδ διαδέχτηκε στό θρόνο δι γιός του δ Σολομώντας, πού ἔμεινε στήν ίστορία ὡς βασιλιάς σοφός, πλούσιος καὶ δίκαιος. Ἔγινε βασιλιάς δώδεκα μόλις χρονῶν. Τό παράδειγμα καὶ οἱ συμβουλές τοῦ πατέρα του τόν ἔκαναν νά ἀγαπάει τό Θεό ἀπό μικρός καὶ νά παίρνει συχνά μέρος στή λατρεία Του.

Μιά νύχτα φανερώθηκε στόν ὑπνό του δ Θεός καὶ τοῦ εἶπε νά ζητήσει ὅ,τι θέλει. Ὁ Σολομώντας ζήτησε ἀπό τό Θεό σοφία καὶ σύνεση, γιά νά κυβερνήσει τό δύσκολο ἴσραηλικό λαό μέ δικαιοσύνη. Ὁ Θεός εὐχαριστήθηκε ἀπό τό αἴτημα τοῦ Σολομώντα καὶ, μαζί μέ τή σοφία καὶ τή σύνεση, τοῦ χάρισε καὶ πλούτο καὶ δόξα. Τόν βεβαίωσε μάλιστα ὅτι, ἂν ἦταν πιστός καὶ ἀκόλουθούσε τίς ἐντολές Του, θά τοῦ ἔδινε καὶ μακροζωία.

Θαυμαστή γιά τή σοφία καὶ τή δικαιοσύνη τοῦ Σολομώντα είναι ἡ λύση πού ἔδωσε στό πρόβλημα δύο γυναικῶν πού διεκδικοῦσαν τό ἕδιο παιδί. Είναι ἡ γνωστή σ' δλους «σολομώντεια λύση». Ἡ σοφία του ὅμως φαίνεται προπαντός στά θεόπνευστα βιβλία του, στίς Παροιμίες, στόν Ἐκκλησιαστή καὶ στό Ἀσμα Ἀσμάτων, πού περιλαμβάνονται στήν Παλαιά Διαθήκη.

Ὦς βασιλιάς δ Σολομώντας δργάνωσε τό κράτος του μέ τρόπο μοναδικό. Διαιρεσε τό βρόειο τμῆμα του σέ δώδεκα διαμερίσματα γιά νά τό διοικεῖ καλύτερα. Ἐτοίμασε στρατό, πολεμικά ἄρματα καὶ στόλο. Δημιούργησε ἐμπορικές σχέσεις μέ τίς γύρω ἀραβικές χῶρες καὶ τή βασίλισσα τοῦ Σαβά. Προστάτεψε τά γράμματα καὶ τίς τέχνες. Ἐχτισε τά τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ, τά ἀνάκτορα καὶ ἄλλα λαμπρά οἰκοδομήματα. Ἐκείνο ὅμως πού ἔμεινε πασίγνωστο ἵσαμε σήμερα είναι δ ναός πού ἔχτισε, δ περίφημος «Ναός τοῦ Σολομώντος» πάνω στό λόφο Μορία, ἐκεī πού εἶχε γίνει ἡ θυσία τοῦ

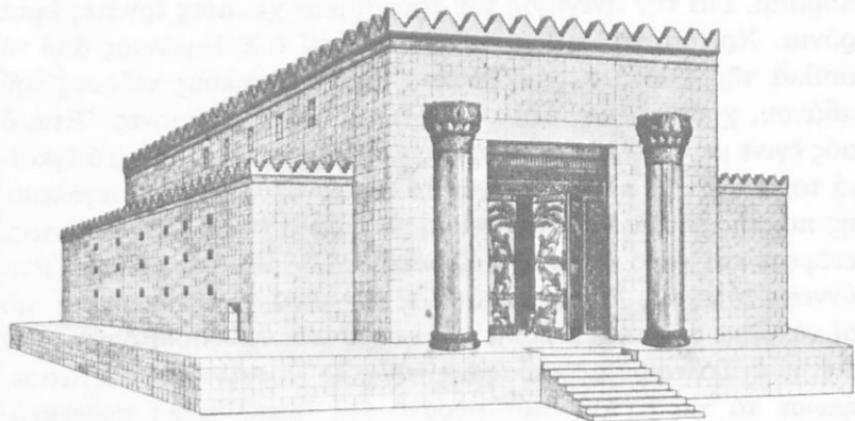

Αρδαάμ. Γιά τήν ἀνέγερσή του ἐργάστηκαν χιλιάδες ἐργάτες ἐφτά χρόνια. Χρειάστηκε ἀκόμα νά προμηθευτεῖ δ Σολομώντας ἀπό τό βασιλιά τῆς Τύρου Χιράμ ἔντεια, τούς περίφημους κέδρους τοῦ Λιβάνου, χρυσάφι καὶ εἰδικούς ἐργάτες καὶ ἀρχιτέκτονες. Ἐτοί δ ναός ἔγινε μεγαλοπρεπής, καύχημα καὶ δόξα τοῦ Ἰσραὴλ. Τά ἐγκαίνιά του ἔγιναν μέ κάθε ἐπισημότητα καὶ μεγαλοπρέπεια. Μεγαλειώδης πομπή, ἐπικεφαλῆς τῆς δόπιας βάσις δ ἔδιος δ Σολομώντας, μετέφερε καὶ τοποθέτησε τήν Κιβωτό στά "Αγια τῶν Ἀγίων. "Ἐνα σύννεφο τότε, σημάδι τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, σκέπασε δόλο τό ναό καὶ τό γύρω χῶρο. Καὶ καθώς δ λαός παρακολουθούσε δρθιος τήν τελετή, δ Σολομώντας στράφηκε πρός τό θυσιαστήριο, γονάτισε, σήκωσε τά χέρια του στόν οὐρανό καὶ ἔκανε θερμή προσευχή. Εύχαριστησε τό Θεό πού τόν ἀξίωσε νά τελειώσει τό ἐργο πού τόσο είλη ποθήσει δ πατέρας του, Τόν παρακάλεσε νά μήν ἐγκαταλείψει τό λαό Του καὶ Τοῦ πρόσφερε τό Ναό γιά κατοικία Του μέ τά ἔξῆς μετριόφρονα λόγια: «ἄφοῦ δλόκληρος δ οὐρανός καὶ οἱ ἀπέραντες ἐκτάσεις του δέν είναι ἀρκετές γιά νά Σέ χωρέσουν, πῶς είναι δυνατό νά κατοικήσεις στό Ναό αὐτό πού ἔχτισα στό δνομά Σου;» (Γ' Βασ. 8, 27). Ἐπειτα σηκώθηκε καὶ ἄρχισαν οἱ θυσίες ἀναρίθμητων ζώων, πού κράτησαν ἐφτά μέρες.

Ο Ναός τοῦ Σολομώντα ὡς πρότυπο τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ.
 Ὁπως δλα τά γεγονότα καὶ τά πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἔτοι καὶ δ Ναός τοῦ Σολομώντα ἀποτελοῦσε πρότυπο τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ. Ἡταν χωρισμένος σέ δύο κύρια μέρη, τά "Αγια καὶ τά "Αγια τῶν Ἀγίων, καὶ είλη ἔνα μικρό προθάλαμο. Ἀπλή σύγκριση τῶν μερῶν του μέ τίς δικές μας ἐκκλησίες δείχνει τήν ἀντιστοιχία πού ὑπάρχει μεταξύ τους:

Ναός τοῦ Σολομώντα	Χριστιανικός ναός
Προθάλαμος	Νάρθηκας
"Αγια	Κυρίως ναός
"Αγια Ἀγίων	Ιερό Βῆμα

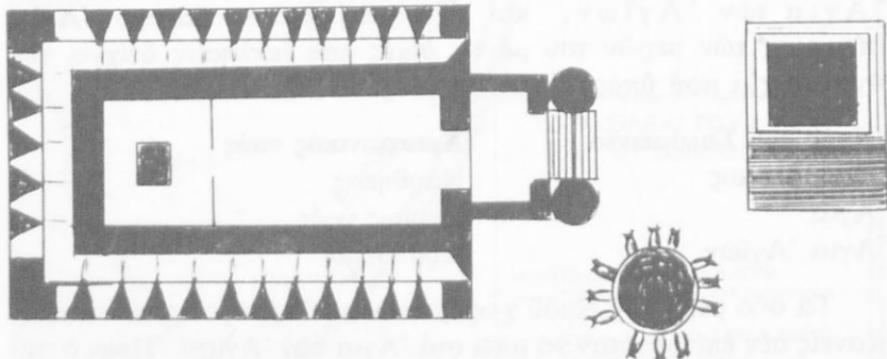
Τά δύο μέρη τοῦ Ναοῦ χωρίζονταν μέ βαρύτιμο καταπέτασμα. Κανείς δέν ἐπιτρεπόταν νά μπει στά "Αγια τῶν Ἀγίων. Ἡταν δ πιό ἵερος χῶρος τοῦ Ναοῦ. Μόνο δ μέγας Ἀρχιερέας ἐμπαινε ἐκεῖ μιά

Αναπαράσταση τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομώντα κατά τούς ALBRIGHT καὶ WRIGHT.

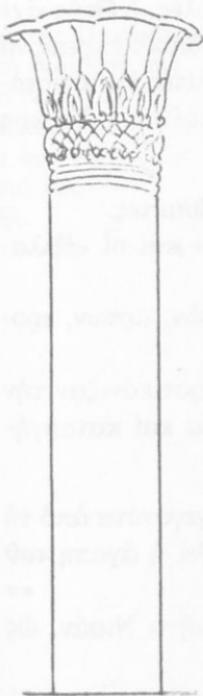
φορά τό χρόνο, στή γιορτή τοῦ Ἐξιλασμοῦ. Ἐκεῖ μέσα τοποθετήθηκε ἡ Κιβωτός τῆς Διαθήκης, πού τή σκέπαζαν δυό χρυσά Χερουβείμ μέ τίς φτεροῦγες τους.

Στά "Αγια τοποθετήθηκε μιά ἑφτάφωτη λυχνία, ἔνα θυσιαστήριο γιά τήν προσφορά τοῦ θυμιάματος καί ἡ τράπεζα τῆς προθέσεως. Ἐξω, στήν αὐλή τοῦ Ναοῦ, ὑπῆρχαν: τό μεγάλο «θυσιαστήριο τῶν δλοκαυτωμάτων» γιά τίς θυσίες, καί λουτήρες γιά τίς καθάρσεις.

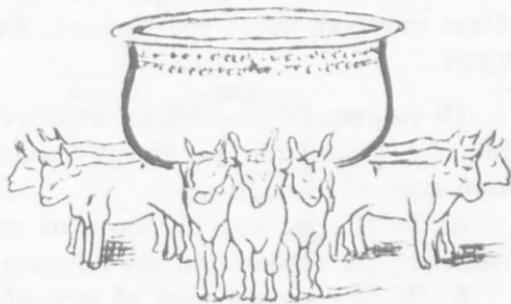

Κάτοψη τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομώντα.

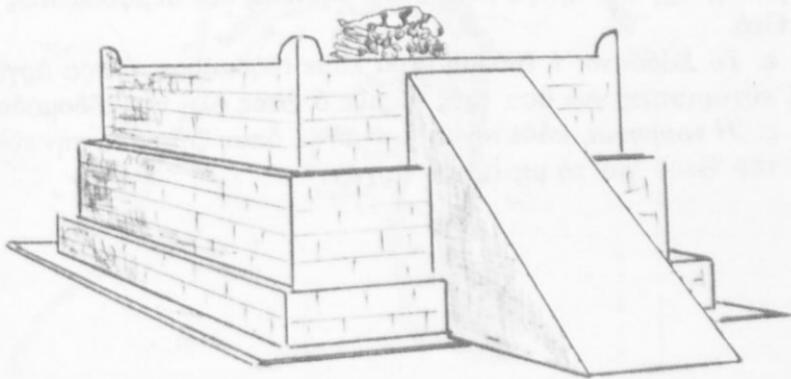
Ο στύλος του Αλλάμ. Μιά από τις κολόνες που ύπηρχαν στήν είσοδο του Ναού.

Η χάλκινη θάλασσα του Ναού του Σολομώντα.

Τό θυσιαστήριο τῶν δλοκαυτωμάτων.

Οι θυσίες καὶ οἱ γιορτές. Μαζί μέ τίς ἄλλες ἐντολές, δ Θεός εἶχε δώσει στό Μωυσῆ καὶ δόηγίες γιά τόν τρόπο μέ τόν δοῦλον ἔπειτε νά γίνεται ἡ λατρεία Του. Ἀργότερα, ὅταν οἱ Ἰσραηλίτες ἐγκαταστάθηκαν στή Χαναάν, ἡ λατρεία αὐτή πλουτίστηκε καὶ πήρε ξέχωρη θέση στή ζωή τους.

Οι θυσίες. Οι θυσίες ἦταν αίματηρές καὶ ἀναίμακτες.

1. Αίματηρές θυσίες ἦταν: τά «δλοκαυτώματα» καὶ οἱ «ἐξιλαστήριες».

2. Οι ἀναίμακτες θυσίες ἦταν προσφορές καρπῶν, ἀρτων, τροφῶν καὶ θυμιάματος.

Οι θυσίες τῶν Ἰσραηλίτων ἦταν ἀτελεῖς καὶ προεικόνιζαν τήν τέλεια σταυρική θύσια τοῦ Χριστοῦ, ἀπό τήν δούλια καὶ καταργήθηκαν.

Οι γιορτές. Οι γιορτές, πού θύμιζαν σπουδαῖα γεγονότα ἀπό τή ζωή τῶν Ἰσραηλίτων καὶ ἔδιναν ἀφορμή νά τονωθεῖ ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ πρός τό Θεό, ἦταν:

α. *Tό Πάσχα*, πού τό γιόρταζαν στίς 14 τοῦ μήνα Νισάν, ώς ἀνάμνηση τῆς ἔξόδου ἀπό τήν Αἴγυπτο.

β. *Ἡ Πεντηκοστή*, πού τή γιόρταζαν πενήντα μέρες μετά τό Πάσχα, ώς ἐκδήλωση εὐγνωμοσύνης γιά τή συγκομιδή τῶν καρπῶν.

γ. *Ἡ γιορτή τῆς σκηνοπηγίας*, πού τή γιόρταζαν τό φθινόπωρο γιά νά θυμοῦνται ὅτι ἔζησαν στήν ἔρημο σέ σκηνές.

δ. *Ἡ γιορτή τοῦ ἐξιλασμοῦ*, πέντε μέρες πρίν ἀπό τή γιορτή τῆς σκηνοπηγίας, σάν ἡμέρα μετάνοιας, νηστείας καὶ συμφιλιώσεως μέτο Θεό.

ε. *Τό Σάββατο*, ἡ ἔβδομη μέρα κάθε ἔβδομάδας, ἡμέρα ἀργίας καὶ εὐχαριστίας γιά δσα τούς χάριζε δ Θεός δλη τήν ἔβδομάδα.

ζ. *Ἡ νουμηνία*, κάθε πρώτη τοῦ μήνα, ὅπου ζητοῦσαν τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ γιά τό μήνα πού ἀρχιζε.

άρτης τῆς Παλαιοτίνης
επά τή διαιρεσή της
έ δύο βασίεια:
ό βασίειο τοῦ
Ιούδα καὶ τό
βασίειο τοῦ
Ισραήλ.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΣΡΑΗΛ ΙΟΥΔΑ

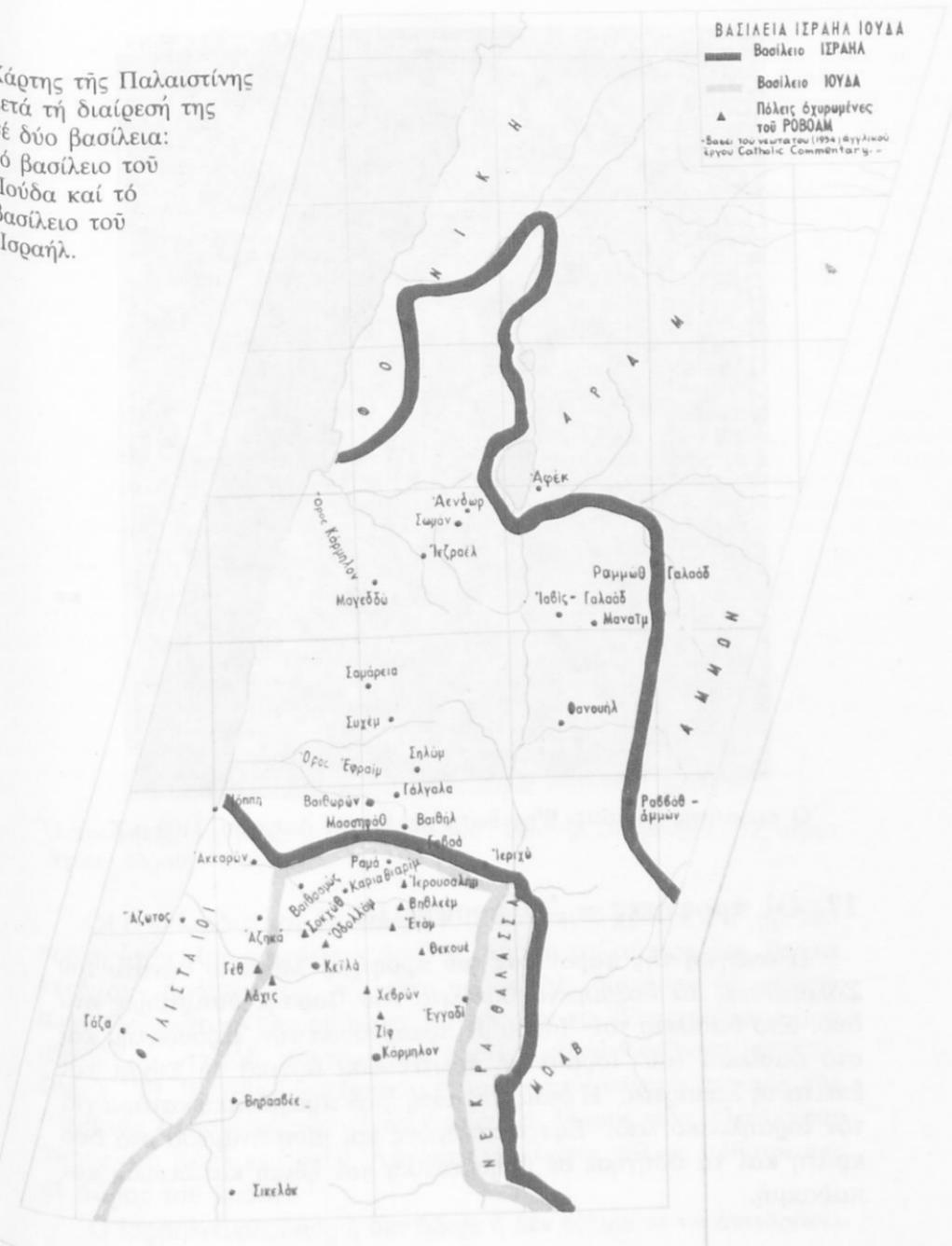
Βασίλειο ΙΟΥΔΑ

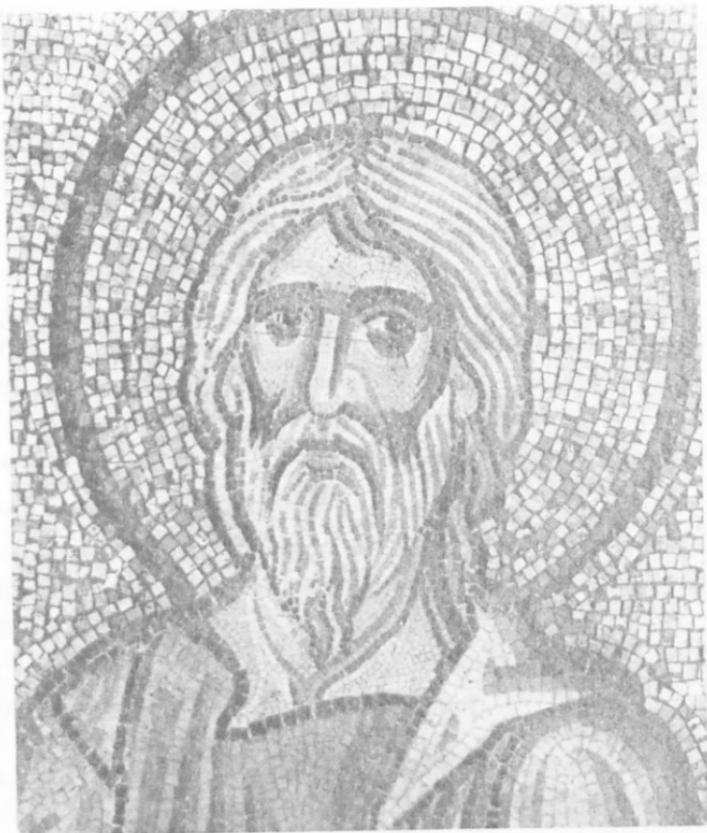
Πόλεις δυχωμένες

τοῦ ΡΟΒΩΑΜ

·Βασικοὶ του νεώτερου 1994 (αγγλικοῦ

έργου Catholic Commentary -

‘Ο προφήτης Ἡσαίας. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

17. Οἱ προφῆτες – Ἡ προφητεία

Ἡ ἀνάγκη τῆς παρουσίας τοῦ προφήτη. Μετά τό θάνατο τοῦ Σολομώντα, τό δοξασμένο βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ διαιρέθηκε στά δύο. Στό βασίλειο τοῦ Ἰούδα μέ πρωτεύουσα τήν Ἱερουσαλήμ καί στό βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ μέ πρωτεύουσα ἀρχικά τή Συχέμ καί ἔπειτα τή Σαμάρεια. Ἡ διαίρεση αὐτή ἦταν πραγματική κατάρα γιά τόν Ἰσραηλιτικό λαό. Ἐφερε πολέμους καί μίση ἀνάμεσα στά δύο κράτη καί τά δοδήγησε σέ θρησκευτική καί ἡθική κατάπτωση καί παρακμή.

Ο προφήτης Ἰερεμίας. Τοιχογραφία του Μανουήλ Πανσέληνου. Πρωτάτο
Αγίου Όρους. 14ος αι.

Οἱ βασιλιάδες πού βασίλεψαν στά κατοπινά χρόνια καὶ στά δύο
κράτη ἡταν οἱ περισσότεροι ἀσεβεῖς, ἄδικοι καὶ αὐταρχικοί. Γιά νά
πετυχουν βοήθεια ἀπό τά γύρω κράτη, δέν δίστασαν νά φέρουν
στήν Παλαιστίνη ξένους θεούς καὶ συνήθειες. "Ἐνας μάλιστα ἀπό
αὐτούς, δ 'Αχαάδ, παντρεύτηκε γυναικά εἰδωλολάτρισσα, τήν Ἱε-
ζάβελ. 'Η Ἱεζάβελ πολέμησε μέ μανία τούς λίγους πιστούς τῆς
ἀληθινῆς θρησκείας πού είχαν ἀπομείνει, ἵδρυσε εἰδωλολατρικούς
ναούς στό Βάαλ καὶ στήν Ἀστάρτη καὶ ἔκανε πολλές αὐθαιρεσίες
σέ βάρος τοῦ λαοῦ.

Ο Ισραηλιτικός λαός ἦ δέν ἤξερε ἦ δέν τολμοῦσε νά ἀντιδράσει

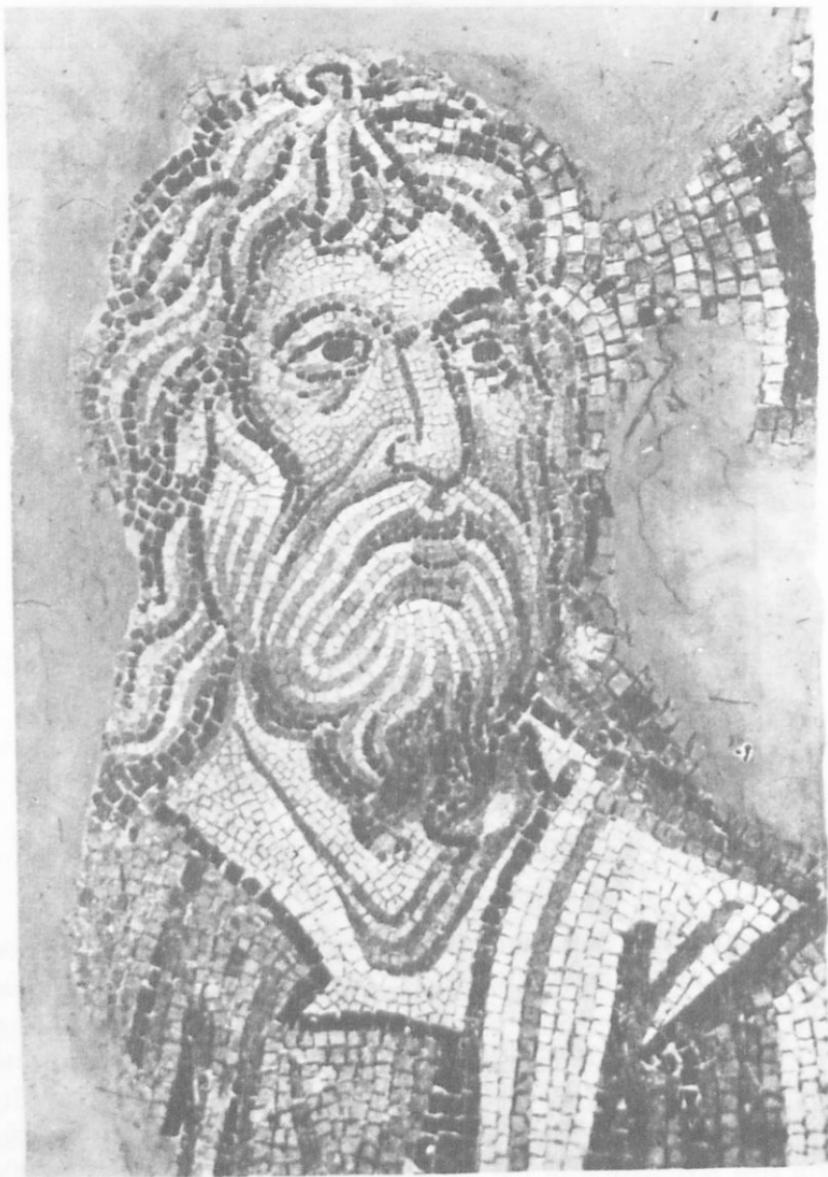
στίς αὐθαιρεσίες καί στήν τυραννία τῶν βασιλιάδων του. Ἐντίθετα, ἀκολουθώντας καί αὐτός τό παράδειγμά τους, γινόταν κάθε μέρα καί χειρότερος. Εἰδωλολατρία, ἀδικία, διαφθορά καί ἀμαρτία κινδύνευαν νά ἔξαφανίσουν τήν ἀληθινή θρησκεία. Τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἔδειχνε ὅτι πήγαινε νά ματαιωθεῖ.

Στίς δύσκολες αὐτές στιγμές, δ Θεός δέν ἐγκατέλειψε μόνο του τό λαό του. Ἐστειλε ἄνδρες Ἱερούς, οἱ δποῖοι μέ τό ζωντανό καὶ καυτερό τους κήρυγμα καί μέ θάρρος καί αὐτοθυσία κατάγγειλαν τίς αὐθαιρεσίες τῶν ἀρχόντων, κήρυξαν τή μετάνοια καί τήν οὐσιαστική λατρεία τοῦ Θεοῦ, μίλησαν μέ γλώσσα ὡμή γιά τίς συμφορές πού θά ἔρχονταν σέ λίγο καί προφήτεψαν γιά τόν ἔρχομό τοῦ Μεσσία. Οἱ ἄνδρες αὐτοί ἦταν οἱ προφῆτες.

Ἡ κλήση καί τό ἔργο τῶν προφητῶν - Ἡ προφητεία ως ἐνέργημα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Οἱ προφῆτες ἦταν ἀνθρωποι ποικίλης προελεύσεως. Ἄλλοι ἀνῆκαν στήν ἀνώτερη κοινωνική τάξη καί ἦταν πολύ μορφωμένοι, ὅπως δ Ἡσαΐας, δ Ὡσηέ κ.ἄ., ἄλλοι ἦταν ἀσημοί καί φτωχοί βοσκοί ἢ γεωργοί, ὅπως δ Ἀμώς καί δ Μιχαίας. Δέν ἦταν προετοιμασμένοι γιά τήν Ἱερή ἀποστολή τους. Τούς καλοῦσε δ Θεός ἔαφνικά, τούς ὑπαγόρευε τό μήνυμά Του καί τούς ἔστελνε νά μιλήσουν στό λαό καί στούς ἀρχοντες ως ἀπεσταλμένοι Του. Ὅσα ἔλεγαν δέν ἦταν λόγια δικά τους, ἄλλά τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καί τό κήρυγμά τους ἀρχιζε μέ τή φράση: «Τάδε λέγει Κύριος...», ἢ τελείωνε μέ τίς λέξεις «λόγος Κυρίου».

Τό ἔργο γιά τό δποῖο τούς καλοῦσε δ Θεός δέν ἦταν εύκολο. Τρόμαζαν στή σκέψη δτι θά γίνουν «στόμα τοῦ Θεοῦ», γι' αὐτό καί δέν δέχονταν ἀμέσως τήν κλήση τους. Πρόβαλλαν ως δικαιολογία δτι δέν μποροῦν νά μιλήσουν μέ εύχέρεια, δτι είναι ἀκόμα νέοι, δτι δ λαός είναι δύσκολος καί σκληροτράχηλος. Ὁ Θεός τούς διαβεβαίωνε δτι θά τούς συμπαρασταθεῖ καί θά τούς φανερώσει δσα θά ἔπρεπε νά πον. Ἐτσι ἐκείνοι ὑποτάσσονταν στήν κλήση Του καί ἀναλάμβαναν τή βαριά ἀποστολή τους. Παρουσιάζονταν ἔαφνικά στό Ναό, στήν ἀγορά ἢ στό δρόμο, δπου ὑπῆρχε κόσμος, καί μιλοῦσαν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ.

Παρουσιάζονταν ἀκόμα καί στούς ἀρχοντες τοῦ τόπου ἀπρό-

‘Ο προφήτης Ἰεζεκιήλ. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

σκλητοι και τους ἔφερναν προσωπικά τό μήνυμα τοῦ Θεοῦ. Πολλές φορές, γιά νά κάνουν τό κήρυγμά τους πιό ζωντανό και ἀποτελεσματικό, ἐμφανίζονταν δημόσια φορώντας ἀλυσίδες, κλαίγοντας ἢ σχίζοντας τά ρούχα τους.

Τό χάρισμα τῆς προφητείας ἀποτελεῖ δωρεά και ἐνέργημα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ἐκεῖνο φωτίζει και ἐμπνέει τούς προφήτες, «βρύει προφητείας...» "Ἐνα ἀπό τά τρανά δείγματα τῆς δυναμικῆς παρουσίας Του μέσα στόν κόσμο εἶναι και τό προφητικό χάρισμα, πού χορηγεῖ στούς ἐκλεκτούς τοῦ Θεοῦ, δημόσιας τήν ἀνθρωπότητα στήν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ.

Τό περιεχόμενο τῆς προφητείας και ἡ σημασία της γιά τή ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ προφητεία τοῦ Ἰσραήλ δέν ἦταν μόνο πρόρρηση αὐτῶν πού θά γίνονταν στό μέλλον. Ἡταν μιά φωνή διαμαρτυρίας ἐναντίον τῆς αὐθαιρεσίας και τῆς τυραννίας τῶν ἀρχόντων. Ἡταν ἀκόμα μιά κραυγή ἀγωνίας γιά τήν εἰδωλολατρία πού πήγαινε νά ὑποσκελίσει τήν ἀληθινή θρησκεία, και ἔνας δραματισμός γιά τό μέλλον τοῦ ἴσραηλιτικοῦ λαοῦ και τοῦ κόσμου διάστημα.

Οἱ προφῆτες ἦταν δργανα και «στόμα» τοῦ Θεοῦ. Ἡταν στοργικοί ποιμένες τοῦ ἴσραηλιτικοῦ λαοῦ, συνήγοροι τῶν φτωχῶν και τῶν καταπιεσμένων και δάσκαλοι τῆς δικαιοσύνης και τῆς ἀληθινῆς θρησκείας. Ἡ φωνή τους, γνήσια και ἀγωνιστική, ἔμοιαζε μέ τή φωνή τοῦ ἄγρυπνου φρουροῦ, πού βλέποντας νά ἔρχεται ἡ καταστροφή καλεῖ τόν κόσμο σέ συναγερμό. Ἡταν ἡ ἴδια ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό ἀκόμα και σήμερα μᾶς συγκλονίζει και μᾶς ἐλκύει, φυτεύει μέσα μας τόν ἄγιο φόρο τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ και τήν ἀπεριόριστη ἐμπιστοσύνη στό ἀπειρο ἔλεός Του.

KEIMENA

1. Ἡ κλήση τοῦ προφήτη Ἱερεμία (Ἰερεμ. 1, 4-10). «Ο Κύριος μοῦ μάλησε και μοῦ εἶπε: σέ γνωρίζω πολύ καλά πρίν ἀκόμα σέ πλάσω ως ἔμβρυο στήν κοιλιά τῆς μητέρας σου, και πρίν γεννηθεῖς σέ εὐλόγησα και σέ προόρισα νά γίνεις προφήτης στά ἔθνη. Και ἐγώ τότε εἶπα: ὃ Δέσποτα και Κύριε, δέν είμαι ίκανός γιά τό ἔργο αὐτό, γιατί δέν ξέρω νά μιλῶ, ἐπειδή είμαι ἀκόμα πολύ νέος. Και ὁ Κύριος μοῦ εἶπε: μή λέξ ὅτι είσαι νέος, γιατί πρός ὅλους ἐκείνους

πού θά σέ στείλω, θά πᾶς καὶ θά τούς πεῖς ὅλα ὅσα ἐγώ θά σοῦ δώσω τήν ἐντολήν νά πεῖς. Μή φοβηθεῖς μπροστά τους, γιατί ἐγώ θά εἰμαι μαζί σου γιά νά σέ προφυλάγω καὶ νά σέ γλιτώνω ἀπό κάθε κίνδυνο. Ἀπλωσε τότε ὁ Κύριος τό χέρι του σ' ἐμένα, ἄγγιξε τό στόμα μου καὶ μοῦ εἶπε: νά, ἐγώ ἔβαλα στό στόμα σου τά λόγια μου. Σέ ἔκανα σήμερα προφήτη στά ἔθνη καὶ στά βασίλεια γιά νά ἔχεις, νά γκρεμίζεις καὶ νά καταστρέφεις, ἀλλά καὶ νά χτίζεις καὶ νά φυτεύεις».

2. **Ἡ κλήση τοῦ προφήτη Ἡσαΐα** (῾Ησ. 6, 1-9). «Τή χρονιά πού πέθανε ὁ βασιλιάς Ὁζίας, εἶδα τόν Κύριο καθισμένο σέ θρόνο μεγαλόπρεπο καὶ ὑψωμένο, κι ἡ δόξα του γέμιζε τό ἱερό. Γύρω του παραστέκαν Σεραφείμ μ' ἔξι φτεροῦγες τό καθένα, μέ τίς δυό σκέπαζαν τό πρόσωπο, μέ τίς δυό ἄλλες τά πόδια καὶ μέ τίς ἄλλες δυό πετοῦσαν. Μέ δυνατές φωνές τό ἔνα στό ἄλλο ἔλεγαν: ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος εἶναι ὁ Κύριος σαβαώθ (= τῶν δυνάμεων), ὅλη ἡ γῆ εἶναι γεμάτη ἀπό τή δόξα Του. Ἀπό τίς δυνατές φωνές σείστηκε τό ἀνώφλι τῆς θύρας κι ὁ ναός γέμισε καπνό. Καί τότε εἶπα: Τί δυστυχία μέ βρῆκε! Δέν ἔχω τί νά πῶ. Γιατί ἐνῷ εἶμαι ἀνθρωπος μέ χείλη ἀκάθαρτα καὶ ζῶ ἀνάμεσα σ' ἔνα λαό μέ χείλη ἀκάθαρτα, εἶδα τόν Κύριο μέ τά μάτια μου, τόν Κύριο τῶν δυνάμεων. Ἡρθε τότε σταλμένο σέ μένα ἔνα Σεραφείμ καὶ στό χέρι του κρατοῦσε ἀναμμένο κάρδοννο πού πήρε μέ λαβίδα ἀπ' τό θυσιαστήριο, τό ἄγγιξε στό στόμα μου καὶ εἶπε: τώρα πού ἐτοῦτο ἄγγιξε τά χείλη σου θά ἀφαιρέσει τίς ἀνομίες σου καὶ θά καθαρίσει τίς ἀμαρτίες σου. Ἀκούσα τότε τή φωνή τοῦ Κυρίου πού ἔλεγε: Ποιόν νά στείλω καὶ ποιός θά πάει στό λαό αὐτό; Καί εἶπα: νά μαι ἐγώ, καὶ στεῖλε μέ. Κι ἐκεῖνος εἶπε: πήγαινε...»

18. Τό ἡθικό καὶ κοινωνικό κήρυγμα τῶν προφητῶν

✓ Οἱ προφῆτες ἔζησαν σέ μιά ἐποχή πού, ὅπως εἶδαμε, ὅλοι καὶ ὅλα εἶχαν διαφθαρεῖ. Οἱ ἴσχυροί καταδυνάστευαν τούς ἀδύνατους καὶ γιά νά πλουτίσουν ἔφθαναν ἀκόμα καὶ σέ φόνο. Οἱ πλούσιοι ἐκμεταλλεύονταν τό λαό. Ὁλοι καταπατοῦσαν τό δίκαιο. Ἀκόμα καὶ ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἔλεγε καταντήσει τυπολατρία, ✓

Ο προφήτης Ἰωάννης Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

Μεταφέροντας τά ideo τά λόγια τοῦ Θεοῦ, οἱ προφῆτες ἐκφράζουν τὴ μεγάλῃ ἀπορίᾳ τους γιὰ τὸν τόσο ἐκτραχηλισμό:

«Ἐγώ σέ φύτεψα σάν ἀμπέλι ἔξαιρετικό καὶ καρποφόρο, πῶς τώρα κατάντησες πικρό καὶ ἄγριο;» (Ἰερ. 2, 21).

Ἡ συμπεριφορά τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπέναντι στὸ Θεό, ποὺ τοῦ εἶχε δεῖξει τόσο πλουσιοπάροχα τὴν εὔνοιά Του, εἶναι ἀχαρακτήριστη. Γι' αὐτό, τὸ παράπονο τοῦ Θεοῦ εἶναι μεγάλο:

«Γιούς μεγάλωσα καὶ ἀνάθρεψα, αὐτοί ὅμως ἔφυγαν ἀπό κοντά μου! Τό βόδι γνωρίζει τὸν ἀφέντη του καὶ δὸνος τὸ παχνί τοῦ κυρίου του· δὸνος δὲν μέ γνωρίζει καὶ δὸ λαός μου δέν με κατάλαβε... ἐγκατέλειψαν τὸ Θεό καὶ καταφρόνησαν τὸν "Ἄγιο τοῦ Ἰσραήλ"» (Ἡσ. 1, 2-4).

Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ περιούσιου λαοῦ ἀπό τὸ Θεό ἦταν ἡ μεγάλῃ ἡθικῇ καὶ θρησκευτικῇ τους κατάπτωση:

ἐνῷ ἔνα κύμα εἰδωλολατρίας εἶχε σκεπάσει τὴν Παλαιστίνη, ἀπομακρύνοντας ἔτσι τοὺς Ἰσραηλίτες ἀπό τὸν ἀληθινὸν Θεό.

Μπροστά σ' αὐτὸν τὸ γενικό ἡθικό καὶ κοινωνικό ἐκτραχηλισμό, οἱ μόνοι ποὺ κράτησαν σθεναρή στάση καὶ διαμαρτυρήθηκαν ἔντονα ἦταν οἱ προφῆτες. Μέγλωσσα ὥμη καὶ παροργία ἀξιοθαύμαστη,

— καυτηρίασαν τὴν ἡθική καὶ θρησκευτική κατάπτωση τῆς ἐποχῆς τους,

— κατάγγειλαν τὴν κοινωνική ἀδικία,

— προστάτεψαν τοὺς φτωχούς καὶ ἀδύνατους ἀπό τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἴσχυρῶν, καὶ

— κήρυξαν τὴν ἀληθινὴ λατρεία, τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Μεταφέροντας τά ideo τά λόγια τοῦ Θεοῦ, οἱ προφῆτες ἐκφράζουν τὴ μεγάλῃ ἀπορίᾳ τους γιὰ τὸν τόσο ἐκτραχηλισμό:

«Ἐγώ σέ φύτεψα σάν ἀμπέλι ἔξαιρετικό καὶ καρποφόρο, πῶς τώρα κατάντησες πικρό καὶ ἄγριο;» (Ἰερ. 2, 21).

Ἡ συμπεριφορά τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπέναντι στὸ Θεό, ποὺ τοῦ εἶχε δεῖξει τόσο πλουσιοπάροχα τὴν εὔνοιά Του, εἶναι ἀχαρακτήριστη. Γι' αὐτό, τὸ παράπονο τοῦ Θεοῦ εἶναι μεγάλο:

«Γιούς μεγάλωσα καὶ ἀνάθρεψα, αὐτοί ὅμως ἔφυγαν ἀπό κοντά μου! Τό βόδι γνωρίζει τὸν ἀφέντη του καὶ δὸνος τὸ παχνί τοῦ κυρίου του· δὸνος δὲν μέ γνωρίζει καὶ δὸ λαός μου δέν με κατάλαβε... ἐγκατέλειψαν τὸ Θεό καὶ καταφρόνησαν τὸν "Ἄγιο τοῦ Ἰσραήλ"» (Ἡσ. 1, 2-4).

Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ περιούσιου λαοῦ ἀπό τὸ Θεό ἦταν ἡ μεγάλῃ ἡθικῇ καὶ θρησκευτικῇ τους κατάπτωση:

«΄Ονομάζουν τό καλό κακό καί τό κακό καλό, παριστάνουν τό σκοτάδι σάν φῶς καί τό φῶς σάν σκοτάδι, κάνουν τό πικρό γλυκό καί τό γλυκό πικρό» (΄Ησ. 5, 20).

«Σκέφτονται τήν κακία τό δράδυ στό κρεβάτι τους καί τήν ἐκτελοῦν τή μέρα... ὅταν ἐπιθυμήσουν κτήματα τά ἀρπάζουν, ὅταν ἐπιθυμήσουν σπίτια τά ἀποσποῦν ἀπό τούς ἄλλους» (Μιχ. 2, 1-2).

«Θεσπίζουν πονηρούς νόμους, διαστρέφουν τή δικαιοσύνη φέντερος τῶν φτωχῶν, καταπατοῦν τό δίκαιο τῶν φτωχῶν τοῦ λαοῦ μου, ὡστε ή χήρα νά είναι θύμα τῆς διαρπαγῆς τους καί τά δρφανά ἀντικείμενο τῆς λεηλασίας τους» (΄Ησ. 10, 1-2).

΄Ο Ήσαΐας, μιλώντας ώς ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, καταδικάζει μέ αὐστηρότητα τήν τυπολατρία τῶν Ἰσραηλιτῶν καί τήν εἰδωλολατρία στήν δποία πολλοί είχαν παρασυρθεῖ:

«΄Ο λαός αὐτός μέ τιμᾶ μέ τά χείλη του, ἐνῶ ή καρδιά του είναι μακριά ἀπό μένα» (΄Ησ. 29, 13).

«Γιά ποιό λόγο κάνετε ὅλες αὐτές τίς θυσίες σας; Εἶμαι χορτασμένος ἀπό τά δλοκαυτώματα τῶν κριαριῶν καί ἀπό τό λίπος τῶν σιτευτῶν μοσχαριῶν. Αἴμα ταύρων, ἀρνιῶν καί τράγων δέν ἐπιθυμῶ. Ὅταν ἀπλώνετε τά χέρια σας πρός τό μέρος μου, γνωίζω ἀλλού τά μάτια μου μέ ἀποστροφή, καί ὅταν παρατείνετε τίς προσευχές σας, δέν σᾶς ἀκούω· γιατί τά χέρια σας είναι γεμάτα αἷμα» (΄Ησ. 1, 11-15).

΄Η ἀληθινή λατρεία τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ ψυχική καθαρότητα, δικαιοσύνη, καλοσύνη καί μετάνοια:

«Λουστεῖτε καί καθαριστεῖτε, ἀφαιρέστε τίς πονηρίες ἀπό τίς ψυχές σας, πάψτε τίς κακίες σας, μάθετε νά κάνετε τό καλό, ἐπιδιώξτε τό δίκαιο, γλιτώστε αὐτόν πού ἀδικεῖται, ἀποδῶστε στό δρφανό δίκαιο, ὑπερασπίστε τή χήρα, καί τότε ἔλατε νά συζητήσουμε» (΄Ησ. 1, 16-18).

Οἱ ἀρετές τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀγάπης τονίζονται μέ ἰδιαίτερη ἐπιμονή ἀπό τούς προφήτες, γιά νά φανεῖ πόσο τίς θέλει ὁ Θεός:

«΄Ου ἀναγγέλθηκε ἀραγε, ἀνθρωπε, τί είναι καλό, η τί ζητεῖ ὁ Κύριος ἀπό σένα; Τίποτα ἄλλο ἀπό τό νά ἔξασκεῖς τή δικαιοσύνη καί νά ἀγαπᾶς τήν καλοσύνη καί νά είσαι ἔτοιμος νά πορευθεῖς μαζί του» (Μιχ. 6, 8).

«Καλοσύνη θέλω καί ὅχι θυσίες, γνώση καλή του Θεοῦ καί ὅχι δλοκαυτώματα» (Ωσηέ 6, 6).

«Θέλω νά ἀναβλύζει σάν νερό τό δίκαιο καί ἡ δικαιοσύνη σάν χείμαρρος ἀδιάβατος» (Αμώς 5, 24).

«Δικαιοσύνη μάθετε ὅσοι κατοικεῖτε στή γῆ» (Ησ. 26, 9).

“Ολα αὐτά ὅμως, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγάπη, ἡ ἀληθινή λατρεία τοῦ Θεοῦ, ἀκόμα καί ἡ ὑλική εὐημερία, μέ αλλα λόγια ἡ λύση τοῦ λεγόμενού «κοινωνικοῦ προβλήματος», θά γίνουν πραγματικότητα, ὅταν οἱ ἀνθρωποι πάψουν νά ἀντιδροῦν στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί δείξουν ταπεινόφρονη διάθεση ὑποταγῆς σ’ αὐτό: «Ἐάν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τά ἀγαθά τῆς γῆς φάγεσθε» (Ησ. 1, 19).

19. Οἱ προφῆτες γιά τήν ἔλευση τοῦ Μεσσία

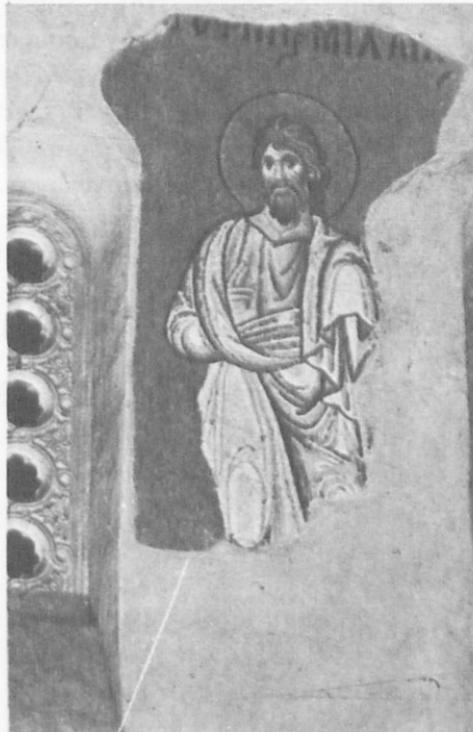
Ἡ μεγαλύτερη ὑπηρεσία τῶν προφητῶν στό Θεό καί στόν Ἰσραηλιτικό λαό ἦταν οἱ μεσιανικές προφητείες τους. Οἱ προφητεῖες αὐτές ἔχουν τόση σαφήνεια, πού νομίζει κανείς ὅτι οἱ προφῆτες εἶδαν μέ τά μάτια τους ὅλα αὐτά πού προφήτεψαν καί πού πραγματοποιήθηκαν ἔπειτα ἀπό ἑκατοντάδες χρόνια.

«Ἐγώ στέλνω τόν ἀγγελιαφόρο μου, γιά νά ἐτοιμάσει τό δρόμο μου πρὸν ἔρθω», γράφει ὁ προφήτης Μαλαχίας (3, 1) γιά τήν ἔλευση τοῦ Μεσσία, προφητεύοντας ἔτοι καί τή δράση τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου. Ὁ Μιχαίας ἀπευθύνεται στή Βηθλεέμ καί τῆς προλέγει τή μεγάλη τιμή πού τῆς ἐπιφυλάσσει ὁ Θεός: «Ἀπό σένα, Βηθλεέμ, πού δρίσκεσαι στήν περιοχή τοῦ Ἐφραθᾶ, ἀσήμαντη μέσα στή γενιά τοῦ Ἰούδα, θά προέλθει αὐτός πού θά κυνεογήσει τό λαό μου τόν Ἰσραὴλ» (5, 1). Ὁ Μεσσίας, ὡς ἀνθρωπος, θά κατάγεται ἀπό τή γενιά τοῦ Ἰεσσαί, πατέρα τοῦ Δαβίδ: «Βλαστάρι θά φυτρώσει ἀπό τή φίλα τοῦ Ἰεσσαί, λουλούδι ἀπ’ τή φίλα θ’ ἀνθίσει. Σ’ αὐτόν θά μένει μόνιμα τό πνεύμα τοῦ Θεοῦ. Γι’ αὐτό θά είναι σοφός καί συνετός καί δίκαιος, θά διδάξει τήν ἀλήθεια» (Ησ. 11, 1-6). Ὡς ἀνθρωπος θά γεννηθεῖ ἀπό παρθένο. Γι’ αὐτό ὁ Ἡσαΐας ἐκπλήκτος προλέγει τό θαῦμα: «Νά, ἡ Παρθένος θά μείνει ἔγκυος καί θά γεννήσει γιό πού θά δονομαστεῖ Ἐμμανουὴλ, δηλαδή, ὁ Θεός είναι μαζί μας» (7, 14).

‘Η γέννηση τοῦ Μεσσία θά προκαλέσει τήν κακία τοῦ κόσμου, γι' αὐτό, «φωνή ἀκούστηκε στή Ραμά, θρῆνοι καὶ δάκρυα καὶ δυνόμοι. Ἡ Ραχήλ ἀπαρηγόρητη κλαίει τά παιδιά της πού δέν ζοῦν πιά». Ἐτσι προφητεύει δὲ Ἱερεμίας (38, 15) τή σφαγή τῶν νηπίων ἀπό τὸν Ἡρώδην.

Ο Ἡσαΐας (9, 1-2) ἀναγγέλλει τήν ἔναρξη τοῦ κηρύγματος τοῦ Μεσσία: «Ἡ χώρα τοῦ Ζαβουλών καὶ ἡ χώρα τοῦ Νεφθαλείμ, ἡ παραθαλάσσια περιοχή, ἡ γῆ πέρα ἀπό τὸν Ἰορδάνη καὶ ἡ Γαλιλαία πού κατοικεῖται ἀπό ἑθνικούς, δὲ λαός πού ζοῦσε στό σκοτάδι εἶδε μεγάλο φῶς, καὶ σέ ὅσους κατοικοῦσαν στή χώρα καὶ στή σκιά τοῦ θανάτου ἔλαμψε φῶς». Ο προφήτης βάζει στό στόμα τοῦ Μεσσία αὐτά τά λόγια: «Τό πνεῦμα τοῦ Κυρίου μένει πάνω μου, γιατί δὲ Κύριος μέ εχρισε Μεσσία. Μ' ἔστειλε νά ἀναγγείλω τόν ἐρχομό τῆς σωτηρίας στούς ταπεινούς, νά θεραπεύσω τίς καρδιές ὅσων στενάζουν κάτω ἀπό τήν ἀμάρτια, νά κηρύξω ἄφεση καὶ ἐλευθερία στούς αἰχμαλωτίσμένους ἀπό τά πάθη, νά δώσω φῶς σ' ὅσους είναι πνευματικά τυφλοί, νά κηρύξω τήν ἀρχή μιᾶς νέας περιόδου πού νά ἀρέσει στό Θεό καὶ νά τήν ἐπιθυμοῦν οἱ ἄνθρωποι..., νά παρηγορήσω ὅσους πενθοῦν καὶ καταπιέζονται» (Ἡσ. 61, 1-2).

Ο προφήτης Ζαχαρίας (9, 9) καλεῖ τήν Ἱερουσαλήμ νά ὑποδεχτεῖ μέ χαρά τό Μεσσία: «Σκίρτησε ἀπό ἀγαλλίαση, κόρη τῆς Σιών! Βγάλε χαρούμενες κραυγές, θυγατέρα τῆς Ἱερουσαλήμ. Νά πού δ

Ο προφήτης Μιχαίας. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

βασιλιάς σου ἔρχεται σ' ἐσένα δίκαιος, νικητής καὶ ταπεινός, καθισμένος πάνω σ' ἔνα γαῖδουράκι».

Μέ περισσότερη σαφήνεια μιλούν οἱ προφῆτες γιά τά πάθη τοῦ Μεσσία. Προφητεύουν σάν νά είναι δὲδιος πού μιλᾶ: «”Ορισαν τὴν τιμὴν μου τριάντα ἀργύρια» (Ζαχ. 11, 12). «Ἐδωσα τῇ ράχῃ μου σ' αὐτούς πού μέ μαστίγωναν, τά σαγόνια μου σ' ἐκείνους πού μέ ράπιζαν καὶ δέν ἔκρυψα τό πρόσωπό μου μπρός στίς δρισιές καὶ στά φτυσίματα» (Ἡσ. 50, 6). «Ἄυτός, λέει ὁ Ἡσαΐας, σηκώνει τίς ἄμαρτίες μας καὶ πονάει γιά χάρη μας» (53, 4). Τή μέρα πού θά πεθάνει ὁ Μεσσίας «θά δύσει ὁ ἥλιος μές στό μεσημέρι καὶ ἡ γῆ θά σκοτεινιάσει ἐνῶ θά είναι ἀκόμη μέρα» (Ἀμώς 8, 9).

«Σήκω Ἱερουσαλήμ, καὶ γίνε φῶς, γιατί ἔφθασε τό φῶς σου καὶ πάνω σου ἀνέτειλε ἡ δόξα τοῦ Κυρίου» (Ἡσ. 60, 1-2). Ἐτοι προφητεύει ὁ Ἡσαΐας τήν ἀνάσταση τοῦ Μεσσία, ἐνῶ δὲ Ωστέ (6, 2) μᾶς βεδαιώνει: «τήν τρίτη μέρα θ' ἀναστηθοῦμε καὶ θά ζήσουμε μαζί του».

‘Ο Ἡσαΐας προλέγει ἀκόμα τή μεταβολή τοῦ κόσμου μετά τή σωτήρια δράση τοῦ Μεσσία. «Τότε θά βοσκήσει ὁ λύκος μέ τό ἀρνί, καὶ τό κατσίκι θά ἀναπαύεται δίπλα στή λεοπάρδαλη... ἔνα μικρό παιδί θά παίζει στή φωλιά δηλητηριωδῶν φιδιῶν. Κι οὔτε τά ἄγρια θηρία οὔτε οἱ ἀνθρώποι θά κάνουν κακό, γιατί ὅλη ἡ γῆ θά ἔχει γνωρίσει τόν Κύριο» (Ἡσ. 11, 6-9).

«Καὶ μετά ἀπ' αὐτά, γράφει ὁ Ἰωάν (3, 1-2), θά στεῦλω τό Πνεῦμα μου σ' ὅλους τούς ἀνθρώπους. Οἱ γιοί καὶ οἱ θυγατέρες σας θά προφητεύουν, οἱ γέροντες θά βλέπουν προφητικά ὄνειρα καὶ οἱ νέοι ἀποκαλυπτικά δράματα. Ἀκόμα καὶ στούς δούλους, ἀνδρες καὶ γυναῖκες, θά στεῦλω τότε τό Πνεῦμα μου». Μέ τά λόγια αὐτά προφητεύει τήν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, στή μεσσιανική ἐποχή.

‘Η μελέτη τῶν μεσσιανικῶν προφητειῶν μᾶς βοηθάει νά καταλάβουμε ὅτι ὁ Θεός μένει πάντοτε συνεπής στήν ὑπόσχεσή του γιά τή σωτηρία ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ γιά τή σωτηρία αὐτή πρόσφερε μέ ἀπειρη ἀγάπη τόν Υἱό Του νά γίνει ἀνθρώπος καὶ νά πάθει γιά χάρη τοῦ ἀνθρώπου, δίνοντας ἔτοι τή δυνατότητα τής σωτηρίας σ' ὄσους πιστέψουν σ' Αὐτόν.

20. Ἡ αἰχμαλωσία – Οἱ Μακκαβαῖοι

«Ἐπί τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος». Τό 586 π.Χ. οἱ Βαβυλώνιοι κυρίεψαν τήν Ἱερουσαλήμ. Ὁ βασιλιάς της Σεδεκίας τυφλώθηκε καὶ δόδγήθηκε στή Βαβυλώνα. Ἡ πόλη λεηλατήθηκε. Ὁ Ναός τοῦ Σολομώντα καταστράφηκε τελείως καὶ δ λαός σύρθηκε αἰχμάλωτος. Ἐτσι ἀρχισε ἡ «Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία». Οἱ προβλέψεις τῶν προφητῶν γιά τίς συνέπειες τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ λαοῦ ἀπό τόν ἀληθινό Θεό ἀλήθεψαν ἀπόλυτα.

Στή Βαβυλώνα, οἱ Ἰουδαῖοι ἐγκαταστηκαν σέ γεωργικες περιοχές ἢ σέ πόλεις καὶ δούλευαν πάν ἐργάτες ἢ ἐμπορευόμενοι. Στήν ἀρχή ὑπέφεραν πολύ. Μέ τόν καιρό ὅμως προσαρμόστηκαν καὶ ἡ ζωή τους ἔγινε καλύτερη. Μερικοί μάλιστα ἀπ' αὐτούς, ὅπως δ Δανιήλ καὶ οἱ Τρεῖς Παῖδες, ἀνέβηκαν σέ μεγάλα ἀξιώματα.

Παρ' ὅλα αὐτά, οἱ περισσότεροι ζοῦσαν ἐκεῖ μέ τή νοσταλγία τῆς ἐπιστροφῆς στήν πατρίδα τους. Κάθε Σάββατο ἢ ἄλλη γιορτή μαζεύονταν στίς δχθες τῶν ποταμῶν καὶ ἐκεῖ ἔκαναν τήν καθιερωμένη προσευχή τους, διάβαζαν τά ἱερά βιβλία τους καὶ ἀναπλούσαν τή χαμένη πατρίδα τους. Τή ζωή καὶ τή νοσταλγία τῶν Ἰουδαίων στή Βαβυλώνα διεκτραγωδεῖ πολύ παραστατικά δ 136ος Ψαλμός:

1. Στής Βαβυλώνας τά ποτάμια
ἐκεῖ καθίσαμε καὶ κλάψαμε

‘Ο προφήτης Δανιήλ. Τοιχογραφία τοῦ Μανουήλ Πανσέληνου στό Πρωτάτο τοῦ Ἀγίου Ὁρους (14ος αι.).

- καθώς θυμόμαστε τήν Ἱερουσαλήμ.
2. Μέσα στήν πόλη πάνω στίς ίτιές κρεμάσαμε τά μουσικά μας δργανα.
 3. Γιατί ἐκεῖ οί νικητές, πού αἰχμάλωτους μᾶς εἶχαν, γύρεψαν τά λόγια ἀπ' τίς ὠδές μας νά τούς ποῦμε. Κι αὐτοί πού μᾶς κουβάλησαν ἐκεῖ ὕμνους ζητοῦσαν· τραγουδεῖστε μας τῆς Ἱερουσαλήμ τραγούδια.
 4. Μά πῶς σέ ξένη γῇ νά τραγουδήσουμε τήν ὠδή του Κυρίου;
 5. "Αν σέ ξεχάσω Ἱερουσαλήμ τό δεξί χέρι μου νά μέ απολημονήσει..."

Οι Τρεῖς Παῖδες. Ἀνάμεσα στούς αἰχμαλώτους στή Βαβυλώνα ξοῦσαν καί τρία παιδιά, δ Ἀνανίας, δ Ἄζαρίας καί δ Μισαήλ, πού διακρίνονταν γιά τό παράστημα, τή σύνεση καί τήν ἔξυπνάδα τους, καθώς ἐπίσης καί γιά τήν ἀφοσίωσή τους στή θρησκεία τῶν πατέρων τους. Τά παιδιά αὐτά τά διάλεξε δ βασιλιάς Ναδουχοδονόσορας, τά μόρφωσε καί τά πήρε στήν ὑπηρεσία του, προορίζοντάς τα γιά τά ἀνώτερα ἀξιώματα.

Οι Τρεῖς Παῖδες στά ἀνάκτορα τοῦ Ναδουχοδονόσορα δέν λησμόνησαν ποτέ τό Θεό καί τίς ἐντολές του. Ἡ πίστη τους αὐτή δοκιμάστηκε καί θριάμβευσε, ὅταν δ βασιλιάς πρόβαλε τήν παράλογη ἀπαίτηση νά προσκυνήσουν τήν εἰκόνα του. Ἐνῶ ὅλος δ λαός ἔπεσε καί προσκύνησε τήν εἰκόνα τοῦ Ναδουχοδονόσορα ὅταν δόθηκε τό σύνθημα, οἱ Τρεῖς Παῖδες ἐμειναν δρθιοι καί ἀρνήθηκαν νά τό κάνουν. Τό ἵδιο καί ὅταν τούς κάλεσε δ βασιλιάς μπροστά του καί τούς ἀπείλησε ὅτι θά τούς φέξει μέσα σέ καμίνι πυρακτωμένο ἑφτά φορές. Πολύ χαρακτηριστική είναι ἡ ἀπάντηση πού τοῦ ἔδωσαν: «΄Υπάρχει στόν οὐρανό, βασιλιά, δ Θεός πού ἐμεῖς λατρεύουμε, δ όποιος ἔχει τή δύναμη νά μᾶς λυτρώσει ἀπό τό πυρακτωμένο καμίνι καί ἀπό τά χέρια σου. Γνώριζε λοιπόν ὅτι δέν λατρεύουμε τούς θεούς σου καί δέν προσκυνοῦμε τήν εἰκόνα πού ἔστησες» (Δαν. 3, 17-18). Οργισμένος δ βασιλιάς διέταξε καί τούς ἔριξαν στό πυρακτωμένο καμίνι. Καί τότε ἔγινε τό θαῦμα. Αντί νά ἀκουστοῦν

Οι Τρεῖς Παῖδες. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς τοῦ 'Οσίου Λουκᾶ. 11ος αἰ.

θρῆνοι καὶ κλαυθμοί, μέσα ἀπό τό καμίνι ἔρχονταν ὕμνοι καὶ ψαλμωδίες. Οἱ Τρεῖς Παῖδες, μὲ τήν παρουσία ἐνός ἀγγέλου, προσεύχονταν καὶ δοξολογοῦσαν τό Θεό. Ἡ φλόγα εἶχε μεταβληθεῖ σέ δροσιά. Ὁ βασιλιάς, κατάπληκτος μπροστά στό θέαμα, ἐλευθέρωσε τούς Τρεῖς Παῖδες καὶ διέταξε τούς ὑπηκόους του νά σέβονται τό Θεό τους.

Ο ἀγώνας τῶν Μακκαβαίων. Ἡ «Βαδυλώνιος αἰχμαλωσία» ἔληξε τό 538, ὅταν ὁ βασιλιάς τῆς Περσίας, ὁ Κύρος, διέλυσε τό βαδυλωνιακό κράτος καὶ ἔδωσε στούς Ἰουδαίους τό δικαίωμα νά γυρίσουν στήν πατρίδα τους. Ἡ μέρα πού μέ τόση λαχτάρα περίμεναν ἐπιτέλους εἶχε ἔρθει. Ἔνα μέρος ἀπό τούς Ἰουδαίους αἰχμαλώτους, μέ ἀρχηγό τό Ζοροβάβελ, ἔκινησε γιά τά Ἱεροσόλυμα. Σ' αὐτούς ὁ Κύρος ἔδωσε ἀρκετά ἵερά σκεύη ἀπ' αὐτά πού εἶχε ἀρπάξει ὁ Ναβουχοδονόσουρας ἀπό τό Ναό τοῦ Σολομώντα. Μόλις ἔφτασαν στήν Ἱερουσαλήμ, ἀρχισαν νά ἔαναχτίζουν τόν καταστραμμένο Ναό. Ἀργότερα, κι ἄλλες διάδεις αἰχμαλώτων ἐπέστρε-

ψαν στήν Ἰουδαία. Ἀλλοι δῆμοι ἔμειναν στήν Βασιλώνα ὅπου εἶχαν προοδεύσει στίς ἐργασίες πού ἔκαναν. Ἐτοι ἀρχισε ή διασπορά τῶν Ἰουδαίων. Νέα δοκιμασία δῆμος τούς περίμενε. Τό 331 π.Χ. ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, πρίν ύποτάξει τήν Περσία, ύπέταξε τήν Παλαιστίνη. Μαζί του οἱ Ἰουδαῖοι διατήρησαν καλές σχέσεις, καθώς καὶ μὲ τούς διαδόχους του, τούς Πτολεμαίους τῆς Αἰγύπτου. Ὄταν δῆμος μετά ἀπό ἑκατό περίπου χρόνια ἡ Παλαιστίνη ἔγινε τμῆμα τοῦ κράτους τῶν Σελευκιδῶν, τά πράγματα ἀλλαξαν. Οἱ Σελευκίδες θέλησαν μὲ δίαιο τρόπο νά τούς ἐπιβάλουν τήν Ἑλληνική θρησκεία καὶ τά Ἑλληνικά ἥθη καὶ ἔθιμα. Τούς ύποχρέωναν νά τρωνε χοιρινό κρέας, νά θυσιάζουν στό Δία, καὶ τά παιδιά τους νά κάνουν γυμναστική γυμνά, ὅπως ἔκαναν τότε στήν Ἑλλάδα.

Πολλοί Ἰουδαῖοι ἀναγκάστηκαν νά ύποταχτοῦν. Ἀλλοι δῆμος ἔμειναν πιστοί στό Θεό καὶ στήν παράδοση τῶν πατέρων τους καὶ δόηγήθηκαν στό μαρτύριο. Συγκινητικό εἶναι τό παράδειγμα τοῦ γέροντα Ἐλεάζαρου καὶ τῶν Ἐφτά Παιδῶν μὲ τή μητέρα τους Σολομωνή, πού μὲ θάρρος δημολύγησαν τήν πίστη τους καὶ μέ ἄφθαστη καρτερικότητα δέχτηκαν φρικτό μαρτύριο.

Πολλοί ἄλλοι Ἰουδαῖοι ἀντέδρασαν δυναμικά στό θρησκευτικό διωγμό τῶν Σελευκιδῶν. Ὁ ιερέας Ματταθίας μὲ τά πέντε παιδιά του βγῆκαν στά δουνά, συγκέντρωσαν καὶ ἄλλους καὶ ἀρχισαν θρησκευτικό πόλεμο ἐνάντια στούς Σελευκίδες. Ὄταν δ Ματταθίας πέθανε, τόν διαδέχτηκε ὁ γιός του ὁ Ἰούδας, πού ἐπειδή σφυροκόπησε τούς ἀντιπάλους του δνομάστηκε Μακκαβαῖος. Ἀπό αὐτόν καὶ οἱ διάδοχοί του ἐπειτα δνομάστηκαν Μακκαβαῖοι. Οἱ Μακκαβαῖοι, ὕστερα ἀπό σκληρό ἀγώνα, κατόρθωσαν νά ἐλευθερώσουν τήν Παλαιστίνη καὶ νά κυβερνήσουν μὲ τόν τίτλο τοῦ Ἀρχιερέα γιά ἔνα αιώνα. Τό 63 π.Χ. δῆμος οἱ διάδοχοί τους, φιλονικώντας γιά τό θρόνο, κάλεσαν ώς διαιτητή τό Ρωμαῖο στρατηγό Πομπήιο καὶ ἐκεῖνος δρῆκε τήν ἀφορμή νά καταλάβει τήν Παλαιστίνη καὶ νά τήν προσαρτήσει στό Ρωμαϊκό κράτος.

KEIMENA

(Ἀπόδοση)

Ψαλμός 125ος

1. Ὄταν ὁ Κύριος μᾶς λεντέρωσε ἀπ' τήν αἰχμαλωσία καὶ πίσω στή Σιών γυρίσαμε,

ημαστε πιά σάν παρηγορημένοι.

2. Τότε πλημμύρισε χαρά τό στόμα μας κι ἡ γλώσσα μας ἀγαλλίαση.
Τότε εἶπαν τά ἔθνη μεταξύ τους:
τά μεγαλεῖα τὸν ἔδειξε ὁ Κύριος σ' ὅ, τι ἔκανε σ' αὐτούς.
3. Τά μεγαλεῖα τὸν ἔδειξε ὁ Κύριος σ' ὅ, τι ἔκανε σ' ἐμᾶς,
μᾶς γέμισε εὐφροσύνη.
4. Κάνε, Κύριε, νά γυρίσουμε ἀπ' τὴν αἰχμαλωσία
ὅπως στό νότο χύνονται οἱ χείμαρροι μέ δρμή.
5. Κεῖνοι πού σπέραν κλαίγοντας θά χαίρονται στό θέρο.
6. Στόν πηγαμό πηγαίναν κι ἔκλαιγαν ὡς ἔριχναν τούς σπόρους
ἄλλα γυρίζοντας θά 'ρθοῦν χαρούμενοι φέρνοντας τά δεμάτια.

21. Ἡ Παλαιά Διαθήκη ως «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν»

Ἡ Π.Δ. ως «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν» (Γαλ. 3, 24). Κεντρική ideoia τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπως εἰδαμε στά προηγούμενα μαθήματα, εἶναι ἡ προετοιμασία τῆς ἀνθρωπότητας νά δεχτεῖ τό Λυτρωτή τοῦ κόσμου, τόν Υἱό και Λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὁ Πανάγαθος Διημιουργός, διώχνοντας τούς Πρωτόπλαστους ἀπό τόν Παράδειοο ἔξαιτίας τῆς παρακοής τους, ὑποσχέθηκε νά στείλει τό Μονογενή Του Υἱό, τό Μεσσία, γιά νά ξαναφέρει τόν ἀνθρωπο στόν Παράδεισο. Τήν ἀπόφασή Του μάλιστα αὐτή τήν ἀνακοίνωσε και σέ πολλούς εύσεβεις ἄνδρες τῆς ίστορίας ἀργότερα.

Γιά νά προετοιμάσει ὅμως θρησκευτικά και ἡθικά τήν ἀνθρωπότητα ὥστε νά δεχτεῖ τό Λυτρωτή, δ Θεός διάλεξε τόν ἑδραικό λαό. Μέ τίς ἀποκαλύψεις και τίς θαυματουργικές ἐπεμβάσεις Του, τόν δίδαξε τήν ἀληθινή θρησκεία και τή σωστή σχέση τῶν ἀνθρώπων μέ τό Θεό και μεταξύ τους. "Ολα σχεδόν τά κύρια πρόσωπα και τά σημαντικά γεγονότα τῆς ίστορίας τοῦ Ισραηλιτικοῦ λαοῦ ἀναφέρονται ἀμεσα ἡ ἔμμεσα στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας και ἀποτελοῦν προεικονίσεις και τύπους τοῦ Λυτρωτῆ (Μελχισεδέκ, Ἰσαάκ, Ἰωσήφ, Ἰώβ, Ἰωνᾶς, διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας, τό μάννα, τό χάλκινο φίδι κτλ.).

‘Ο ίσραηλιτικός λαός χρησιμοποιήθηκε ἐπίσης ώς δργανο τοῦ Θεοῦ γιά τήν προετοιμασία καί τῶν ἄλλων λαῶν νά δεχτοῦν τό Μεσσία. Αὐτό ἔγινε μέ τήν κατάληψη τῆς Παλαιστίνης διαδοχικά ἀπό τούς γύρω λαούς (Ασσύριους, Βαβυλώνιους, Πέρσες, “Ελληνες, Ρωμαίους), μέ τήν διαδοχικά αιχμαλωσία καί μέ τήν διασπορά τῶν Ἰσραηλιτῶν σ’ ὅλο τόν τότε γνωστό κόσμο, καθώς καί μέ τή μετάφραση τῆς Π.Δ. στά ‘Ελληνικά. Μέ τόν τρόπο αὐτόν, πολλοί εἰδωλολάτρες γνώρισαν τό μονοθεϊσμό τῆς Π.Δ. Μάλιστα μερικοί ἀπ’ αὐτούς, χωρίς νά δεχτοῦν ἐπίσημα τό Ιουδαϊκό θρήσκευμα, προσπαθοῦσαν νά ἐφαρμόσουν τίς ἐντολές τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. “Ετοι ή Π.Δ. ἔγινε, ὅπως γράφει ὁ Ἀπ. Παῦλος, «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν» γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Δηλαδή ἐμπόδισε τούς Ἰσραηλίτες νά ἀφομοιωθοῦν ἀπό τό εἰδωλολατρικό περιθέαλλον μέσα στό δοποῦ ζοῦσαν, τούς δίδαξε τή συναίσθηση τῆς ἀμαρτίας καί τήν ἀληθινή λατρεία τοῦ Θεοῦ, καί καλλιεργήσε σ’ ὅλο τόν κόσμο τόν πόθο γιά τόν ἔρχομό τοῦ Λυτρωτῆ.

Τό «λεῖμμα» στήν Παλαιά καί στήν Καινή Διαθήκη. Ο ίσραηλιτικός λαός δέν φάνηκε πάντοτε συνεπής στίς ὑποχρεώσεις του ἀπέναντι στό Θεό. Πολλές φορές μάλιστα, ή ἀπομάκρυνσή του ἀπό τή συμφωνία πού είχε μαζί του ἦταν τόση, ὥστε νόμιζε κανείς ὅτι τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ πήγαινε νά ναυαγήσει. Καί σ’ αὐτές δύμως τίς περιπτώσεις, ὅπως ἦταν π.χ. τό κύμα τῆς διαφθορᾶς πού ἐμφανίστηκε τήν ἐποχή τῶν προφητῶν, ἔμενε πάντοτε ἔνα μικρό μέρος τοῦ ίσραηλιτικοῦ λαοῦ, ἔνα «λεῖμμα» (= ὑπόλοιπο). Τό «ὑπόλοιπο» αὐτό ἔμενε πιστό στήν ἀληθινή θρησκεία, θυμόταν τίς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ καί περίμενε νά πραγματοποιηθεῖ τό σχέδιο Του (Αμώς 3, 12, 5, 15 κ.ά.). “Ετοι μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀξιώθηκε τελικά νά δει νά πραγματοποιεῖται ή ὑπόσχεσή Του ὅτι θά στείλει τό Μεσσία. Χαρακτηριστικό εἶναι τό παράδειγμα τοῦ δίκαιου Συμεών, δπως θά δοῦμε στό μάθημα γιά τήν ‘Υπαπαντή τοῦ ’Ιησοῦ (Λουκ. 2, 25).

Αὐτό τό ὑπόλοιπο θά γίνει τελικά καί δ πυρήνας τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, πού θά ιδρύσει δ Χριστός πάνω στή γῆ. Θά εἶναι βέβαια φτωχό καί δλιγάριθμο, ἀλλά θά ἀποδειχτεῖ ἐκλεκτό. Θά ἀποτελέσει τόν καινούριο λαό τοῦ Θεοῦ, πού, ἐνῷ θά ζει ἀνάμεσα σέ πλήθη ἀπορροφημένα ἀπό τά ἐπίγεια ἀγαθά, αὐτός θά

μένει πιστός στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ θά γίνει τό νέο προξύμι πού θά ζυμώσει ὅλο τόν κόσμο.

‘Η χρήση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στήν δρθόδοξη λατρεία. ’Υστερα ἀπό ὃσα μάθαμε ὡς τώρα, φαίνεται καθαρά πόσο μεγάλη σημασία ἔχει ἡ Παλαιά Διαθήκη γιά τή σωτηρία μας γενικά, καὶ στήν δρθόδοξη πίστη μας εἰδικότερα. Γι’ αὐτό ἀκριβῶς, ἔχει καὶ ἴδιαίτερη θέση μέσα στή λατρεία μας.

Πολλοί ἀπό τούς ὑμνους πού ψάλλονται στήν Ἐκκλησίᾳ μας εἶναι ἐμπνευσμένοι ἀπό τά γεγονότα καὶ τή διδασκαλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Σ’ ὅλες τίς ἀκολουθίες, στά ιερά Μυστήρια καὶ στή Θεία Λειτουργία διαβάζονται μικρές ἢ μεγάλες περικοπές ἀπό τά ἴστορικά, διδακτικά ἢ προφητικά βιβλία της. Δέν ὑπάρχει δρθόδοξη λατρευτική ἐκδήλωση, στήν δποία νά μή χρησιμοποιεῖται δ θρησκευτικός πλοῦτος τῆς Π.Δ. ’Ιδιαίτερα μάλιστα τό βιβλίο τῶν Ψαλμῶν, μέ τίς πανανθρώπινες ἀλήθειες του καὶ τήν πλούσια ποιητική του ἔκφραση, ἀποτελεῖ ἀνεξάντλητη πηγή ἐμπνεύσεως τῶν ὑμνων τῆς λατρείας μας.

KEIMENA

(΄Απόδοση)

«Προτοῦ νά ’ρθει ἡ πίστη, μᾶς φύλαγε ὁ νόμος, σάν νά εἴμαστε κλεισμένοι σέ φρούριο, ὥσπου νά ἀποκαλυφθεῖ ἡ πίστη. ’Ωστε ὁ νόμος ἦταν παιδαγωγός μας ὡς τήν ὥρα πού θά ἐρχόταν ὁ Χριστός γιά νά δικαιωθοῦμε μέ τήν πίστη. Τώρα πού ἥρθε ἡ πίστη, δέν εἴμαστε κάτω ἀπό τήν παιδαγωγία τοῦ νόμου, γιατί μέ τήν πίστη στόν ’Ιησοῦ Χριστό είστε ὅλοι παιδιά τοῦ Θεοῦ καὶ γιατί ὅσοι βαφτιστήκατε στό Χριστό ἔχετε ντυθεῖ τό Χριστό.... ’Εάν ἀνήκετε στό Χριστό, είστε τότε ἀπόγονοι τοῦ ’Αβραάμ καὶ κληρονόμοι σύμφωνα μέ τήν ύπόσχεση» (Γαλατ. 3, 23-27.29).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΙΚΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

‘Η Παλαιά Διαθήκη μᾶς διδάσκει ότι ὁ Θεός, ἀπό τὴν πτώση τοῦ Ἀδάμ καὶ σ' ὅλη τὴν προχριστιανική ἐποχή, ἔδωσε πολλές εὐκαιρίες στὸν ἄνθρωπο νά καταλάβει, ότι μόνο ἂν ἐπέστρεφε κοντά Του θά μποροῦσε νά σωθεῖ.

‘Η πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἀρχίζει μέ τὴν κλήση τοῦ Ἀβραάμ ἀπό τή Χαράν, γιά νά τὸν κάνει Πατριάρχη ἐνός μεγάλου λαοῦ καὶ νά εὐλογηθοῦν ἀπό αὐτὸν ὅλα τά ἔθνη τῆς γῆς. ‘Ο Ἀβραάμ δέχτηκε τὴν πρόταση τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔγινε μεταξύ τους μά συμφωνία (Διαθήκη). ‘Η πίστη τοῦ τοῦ ἔδινε τή βεβαιότητα ότι θά πραγματοποιηθεῖ ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, μολονότι κι αὐτός καὶ ἡ γυναίκα του ἡ Σάρρα είχαν φτάσει σέ μεγάλη ἡλικία καὶ ἦταν ἀτεκνοί. Αὐτή ἡ πίστη τον δοκιμάστηκε ἀργότερα σκληρά, ὅταν ὁ Θεός τοῦ πρότεινε νά θυσιάσει τό μονάκριβό του γιό, τόν Ἰσαάκ. ‘Ο Ἀβραάμ ὑπάκουσε κι ἔτσι ἡ πίστη του θριάμβευσε καὶ ἔλαμψε.

‘Η Διαθήκη πού είχε κάνει ὁ Θεός μέ τόν Ἀβραάμ ἀνανεώθηκε μέ τόν Ἰσαάκ, μέ τόν Ἰακώβ καὶ μέ τά 12 παιδιά του. ‘Η παρουσία τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῶν ἀπογόνων του στή Χαναάν, καὶ ἀργότερα στήν Αἴγυπτο, ἥταν μά φωτεινή ἔξαιρεση ἀνθρώπων πιστῶν στόν ἔνα καὶ ἀληθινό Θεό, ἀνάμεσα σέ λαούς εἰδωλολατρικούς. ‘Η ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν στήν Αἴγυπτο ἥταν σκληρή, γιατί είχαν γίνει δοῦλοι τῶν Αἰγυπτίων. Οἱ Αἰγύπτιοι μισοῦσαν τούς Ἰσραηλίτες γιατί δέν πίστευαν στούς θεούς τους ἀλλά στόν ἀληθινό Θεό. ‘Η σκληρή ζωὴ στήν Αἴγυπτο ἔκανε τούς Ἰσραηλίτες νά σκέφτονται πολλές φορές μήπως ὁ Θεός είχε ἔχασει τὴν ὑπόσχεση πού είχε δώσει στούς προγόνους τους. Τό σχέδιο ὅμως τοῦ Θεοῦ δέν ἀλλάζει. Καλεῖ τό Μωυσῆ νά γίνει ἀρχηγός τοῦ λαοῦ καὶ νά τόν ὀδηγήσει ἀπό τή δουλεία τῆς Αἰγύπτου στή «γῆ τῆς ἐπαγγελίας ὅπου ρέει μέλι καὶ γάλα».

‘Η θαυμαστή ἔξοδος, ἡ διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας, τό μάννα, τό νερό, ἡ νίκη ἐνάντια στούς Ἀμαληκίτες, ἡ φωτεινή

νεφέλη ἦταν ἀποδείξεις ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ ἀπό τή δουλεία στήν Αἴγυπτο ἔγινε μέ τή θεία ἐπέμβαση. Στό Σινά, κάλεσε ὁ Θεός τό λαό Του, γιά νά ἀνανεώσει μαζί του τή Διαθήκη τῶν πατέρων τους. Διά μέσου τοῦ Μωυσῆ ἔδωσε στό λαό τό Νόμο Του, καί ὁ λαός ὑποσχέθηκε ὅτι θά τόν ἐφαρμόσει πιστά. Πολλές φορές βέβαια, στή διάρκεια τῆς πορείας μέσα στήν ἔρημο, ὅχι μόνο τόν παράκουσε, ἀλλά βρέθηκαν καί μερικοί πού συμβούλεψαν ὅτι θά ἦταν καλύτερα νά γυρίσουν πάλι στή δουλεία τῆς Αἰγύπτου. Ὁστέοσο, μέσα στά σαράντα χρόνια αὐτῆς τῆς πορείας, οἱ Ἰσραηλίτες συνειδητοποίησαν ὅτι εἶναι ἔθνος πού ἔχει τή θέση του καί τήν ἀποστολή του μέσα στήν ιστορία.

“Οταν πέθανε στήν ἔρημο ὁ μεγάλος ἀρχηγός τους, ὁ Μωυσῆς, ὁ Θεός φανέρωσε ἔναν νέο ἀρχηγό, τόν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, πού τούς ὁδήγησε στή Χαναάν καί τούς ἔδειξε πῶς νά τήν καταλάβονν καί νά τή μοιράσουν μεταξύ τους οἱ δώδεκα φυλές. Ἡ ἐγκατάστασή τους στή γῆ τῶν πατέρων τους τούς φέρνει σέ ἀντίθεση καί σέ σκληρούς πολέμους μέ τούς Φιλισταίους, πού κατοικούσαν στά παράλια τῆς Παλαιστίνης καί ἥθελαν νά κατακτήσουν καί τό ἐσωτερικό τῆς χώρας. Οἱ γείτονες αὐτοί, πού είχαν ἀναπτύξει ἀξιόλογο πολιτισμό, ἐπηρέασαν πολύ τούς Ἰσραηλίτες, σέ τέτοιο βαθμό ὥστε πολλοί ἀπό αὐτούς νά γίνουν εἰδωλολάτρες.

Τήν ἐποχή αὐτή γίνονται ἄρχοντες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, οἱ Κριτές. Ἀνθρωποι δίκαιοι καί πιστοί στό Θεό, ἀναλάμβαναν τήν ἀρχηγία τοῦ λαοῦ ὅταν βρισκόταν σέ κίνδυνο. Ἀπό τούς πιό σπουδαίους Κριτές ἦταν ὁ Γεδεών, ὁ Σαμψών, ὁ Ἰεφθάε, ἡ Δεεδώρα, ὁ Ἡλί καί ὁ Σαμουήλ (1200-1050 π.Χ.). Ὁ Σαμουήλ, θρησκευτικός καί πολιτικός ἀρχηγός τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἔχρισε βασιλιά τό Σαούλ (1040-1005 π.Χ.). Ἀπό τότε ἄρχίζει ἡ ἐποχή τῶν βασιλέων, μερικοί ἀπό τούς δύοις ἀναδείχτηκαν πολύ σπουδαῖοι, ὅπως ὁ Δαδίδ καί ὁ Σολομώντας.

“Ενα γεγονός μοναδικό στόν Ἰσραὴλ, σέ σχέση μέ τούς ἄλλους λαούς, εἶναι ἡ ὑπαρξη προφητῶν πού ἔπαιξαν ἀποφασιστικό ρόλο στή θρησκευτική καί πολιτική ζωή τοῦ λαοῦ. Οἱ προφήτες ἤταν τό στόμα τοῦ Θεοῦ. Μιλοῦσαν ώς ἐκπρόσωποί Του, γιά νά ἐλέγξουν τούς ἄρχοντες καί τό λαό ὅταν ξέφευγαν ἀπό τό θεῖο θέλημα. Καλοῦσαν σέ μετάνοια καί πρόλεγαν τίς συμφορές πού θά χτυποῦ-

σαν τό ἔθνος ὄλοκληρο ἂν δέν ἐπέστρεφε στήν πίστη καὶ στή λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἀλλά παράλληλα ἔφερναν καὶ τό χαρμόσυνο μῆνυμα τῆς θείας συγγνώμης καὶ τῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ κράτους. Βεβαίωναν τό λαό ὅτι, παρά τίς πρόσκαιρες τιμωρίες καὶ ταλαιπωρίες, ὁ Θεός μένει πιστός στό λόγο Του, καὶ θά στείλει Ἐκεῖνον πού τούς είχε ὑποσχεθεῖ ὡς Σωτήρα τοῦ Ἰσραὴλ.

Αὐτό ἦταν τό πραγματικό μῆνυμα καὶ στίς μέρες τῆς δόξας, ἀλλά καὶ στούς καιρούς τῆς ταπεινώσεως τοῦ Ἰσραὴλ. Μέσα στή μακραίωνη πορεία του, ὁ Ἰσραηλιτικός λαός ζοῦσε τήν παρουσία τῶν προφητῶν ὡς τήν πιό ἀπαραίτητη συμπαράσταση καὶ δοήθεια σέ κάθε στιγμῇ. Γι' αὐτό ἔπεσε σέ μεγάλη θλίψη ὅταν ἔβλεπε νά μήν παρουσιάζεται πιά κανένας προφήτης μέσα στό λαό τοῦ Ἰσραὴλ (πρᾶ. Α' Μακ. 9, 27). Ὁ ἀγώνας τῶν προφητῶν ἦταν ἀγώνας ἐνάντια στήν πολὺθεῖα τῶν λαῶν μέ τούς ὅποιους ὁ Ἰσραηλιτικός λαός, ἀναγκαστικά καὶ μέ διάφορους τρόπους, ἐρχόταν σέ ἐπικοινωνία. Οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Βαβυλώνιοι, λαοί μέ ὑψηλῆς στάθμης πολιτισμό, κυριάρχησαν στήν περιοχή πού ζοῦσε ὁ Ἰσραηλιτικός λαός. Οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, ξεχώνατας τήν πίστη στόν ἀληθινό Θεό, ἔδειξαν τή διάθεση νά ἔρθουν σέ στενότερη ἐπικοινωνία μέ τούς λαούς αὐτούς. Αὐτό είχε ὡς συνέπεια τή διαίρεση τοῦ βασιλείου καὶ ἀργότερα τήν ὑποταγή στούς Ἀσσύριους καὶ στούς Βαβυλώνιους, ἀπό τούς ὅποιους ὄλοκληρωτικά καταστράφηκαν καὶ αἰχμαλωτίστηκαν.

Οἱ δοκιμασίες αὐτές τοῦ Ἰσραὴλ είχαν σκοπό παιδαγωγικό, τόσο γιά τόν ἰδιον, ὅσο καὶ γιά τούς ἄλλους λαούς. Αὐτό τό βλέπουμε στήν ἱστορία τῶν Τριῶν Παίδων καὶ τοῦ Δανιήλ. Ἡ ἐπιστροφή ἀπό τή Βαβυλώνια αἰχμαλωσία τό 538 π.Χ. καὶ ἡ ἀνασυγκρότηση τοῦ Κράτους, μέ δάση τό Νόμο τοῦ Θεοῦ, ἡ δράση τοῦ Νεεμία καὶ τοῦ Ἐσδρα, ἡ τόνωση τῆς πίστεως στήν ἔλευση τοῦ Μεσσία, ὅπως τήν είχαν προαναγγέλει οἱ προφήτες, ἔδωσαν τή δυνατότητα μᾶς νέας ζωῆς στόν Ιουδαισμό. Ἀκόμα καὶ οἱ Ιουδαῖοι τῆς διασπορᾶς, χάρη στίς Συναγωγές τους, μπόρεσαν νά διατηρήσουν τή θρησκευτική καὶ τήν ἔθνική τους συνείδηση. Γι' αὐτό, ὅταν οἱ Σελευκίδες θέλησαν νά ἐπιβάλουν τήν εἰδωλολατρική θρησκεία, ἡ ιουδαική ἀντίδραση ἦταν ἄμεση καὶ σκληρή καὶ κατέληξε στή Μακκαβαϊκή ἐπανάσταση.

Από τό 2ο π.Χ. αιώνα συνέδη κάτι σημαντικό στή θρησκευτική και κοινωνική ζωή του Ιουδαϊσμού. Μερικοί Ιουδαῖοι θέλησαν νά άνανεώσουν τήν ἀφοσίωσή τους στήν παλιά πίστη τῶν πατέρων τους καί, γιά τό λόγο αὐτό, συγκρότησαν ὁμάδες (τάξεις) θρησκευτικές, πού είχαν σκοπό τήν πιστή τήρηση τοῦ Νόμου καί τῶν ἀρχαίων θρησκευτικῶν παραδόσεων τοῦ λαοῦ. Ἐτσι παρουσιάστηκε ἡ τάξη τῶν Φαρισαίων. Αὐτοί καυχιόνταν ὅτι ἦταν οἱ μόνοι πού τηροῦσαν πιστά τό Νόμο, καί πίστευαν ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι ἦταν ἀμαρτωλοί. Ἀλλη θρησκευτική τάξη ἦταν τῶν Σαδδονκαίων, πού περιλάμβανε τήν ἀριστοκρατική μερίδα τοῦ λαοῦ. Ἐπειδή δέν πίστευαν στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, οἱ Φαρισαῖοι τούς μισοῦσαν. Ἡ τάξη τῶν Εσσαίων ἦταν μοναστική. Ἐμεναν στήν ἔρημο σέ κοινόβια καί ἀπέφευγαν κάθε σχέση μέ τίς δυό προηγούμενες τάξεις. Συγγενῆς τάξη πρός τούς Εσσαίους ἦταν καί οἱ Ἐρημίτες, πού κατοικοῦσαν στήν περιοχή τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Νεκρᾶς Θάλασσας καί ἰδιαίτερα στό Κιρμπέτ Κονμράν. Ἡ τάξη τῶν Ζηλωτῶν ἦταν θρησκευτική ἀλλά καί πολιτική. Οἱ Ζηλωτές ἦταν ἀσπονδοι ἔχθροι τῶν Ρωμαίων, ἀλλά καί κάθε Ιουδαίον πού συνεργαζόταν μ' αὐτούς. Ὅσοι δέν ἀνῆκαν σέ καμά ἀπό τίς παραπάνω τάξεις, ἡ τίς ἄλλες πού παρουσιάστηκαν ἀργότερα, ἀποτελοῦσαν τόν ἀπλό λαό.

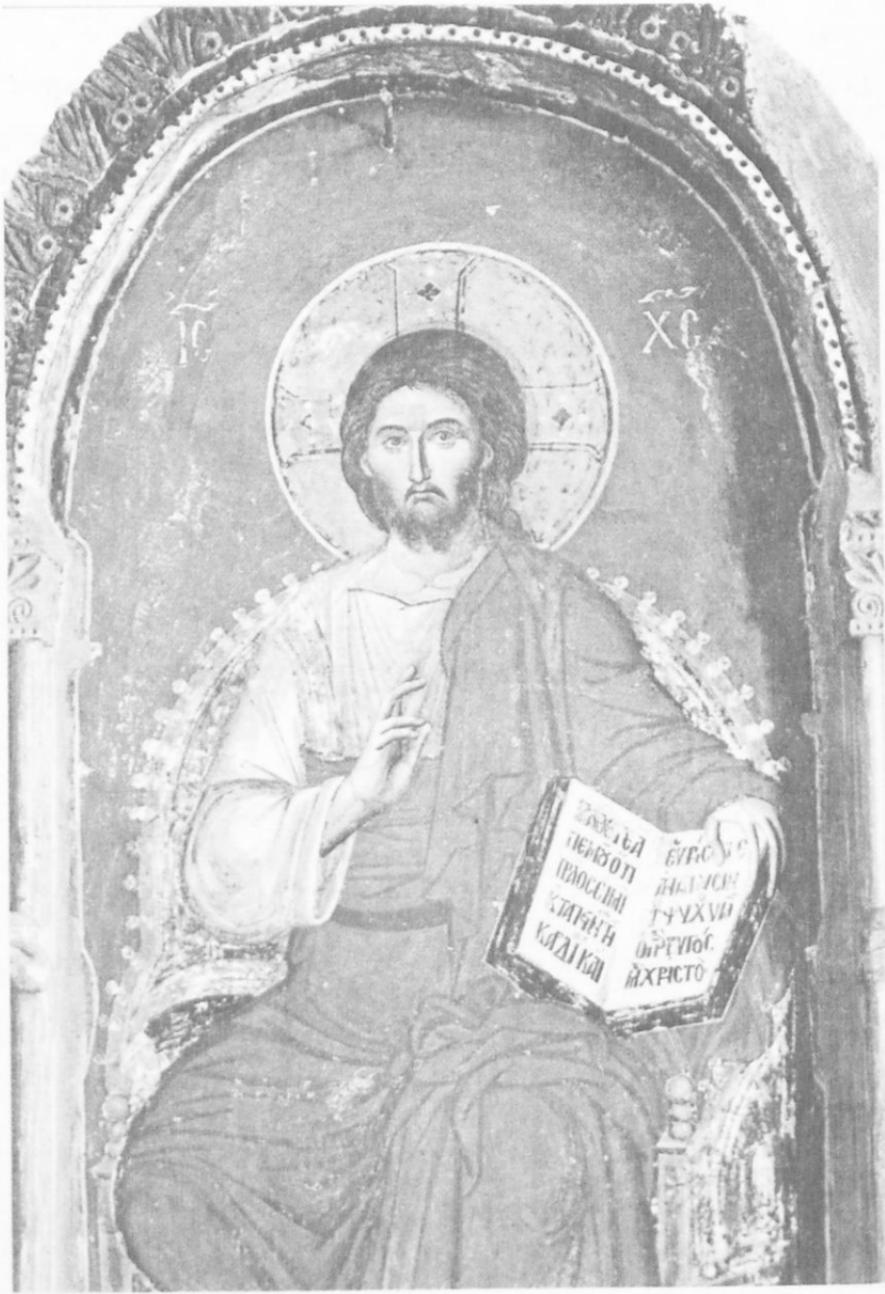
Οἱ δυό τελευταῖοι αἰώνες π.Χ., μέ τούς ἀδιάκοπους πολέμους ἐνάντια στούς Σελευκίδες, μέ τήν ἐσωτερική ἀστάθεια καί τέλος μέ τήν ὑποταγή στούς Ρωμαίους, παρουσιάζουν ἔνα σπουδαῖο χαρακτηριστικό: οἱ Ιουδαῖοι ἔρμηνεύουν τίς ἀρχαῖες μεσσιανικές προφητείες μέ ἔνα νέο τρόπο, ἀνάλογο μέ τίς ἱστορικές συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὅποιες ζοῦν. Οἱ προφήτες είχαν πεῖ ὅτι ὁ Θεός θά στείλει Σωτήρα πού θά λυτρώσει τόν κόσμο ἀπό τήν ἀμαρτία καί ὅτι τό ἔργο του θά ἔχει παγκόσμιο χαρακτήρα. Οἱ Ιουδαῖοι ὅμως τῶν δύο τελευταίων αἰώνων περίμεναν τό Μεσσία γιά νά τούς σώσει, ὅχι ἀπό τήν ἀμαρτία, ἀλλά κυρίως ἀπό τόν ἔνο ζυγό, καί νά ἐγκαταστήσει μά ἐπίγεια καί παγκόσμια βασιλεία τοῦ Ἰσραὴλ. Γι' αὐτό ὅταν ὁ Κύριος ἤρθε στόν κόσμο γιά τήν ἀνθρώπινη σωτηρία, ἐλάχιστοι ιουδαῖοι Τόν πίστεψαν. Οἱ πιό πολλοί Τόν καταδίωξαν καί στό τέλος Τόν σταύρωσαν. Ἐτσι ἀποδείχτηκε ἀληθινή ἡ σχετική προφητεία τοῦ Ἡσαΐα.

‘Ο ίδιος προφήτης εἶχε πεῖ ὅτι, στό πέρασμα τῶν αἰώνων, ἀπό τό σύνολο τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, μόνο ἔνα τμῆμα θά ἔμενε πιστό στό Θεό, ἔνα «λεῖμμα» (= ὑπόλοιπο), πού θά περίμενε τὴν ἀποκατάσταση τοῦ Ἰσραήλ. Αὐτό τό ὑπόλοιπο δέχτηκε πραγματικά μέ ἄγνη καρδιά τό μήνυμα τοῦ ἐρχομοῦ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πού ἀκούστηκε στὴν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνη ἀπό τὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο.

‘Από αὐτό τό ὑπόλοιπο τοῦ λαοῦ, πού θά πιστέψει στό κήρυγμα τῆς σωτηρίας, θά προέλθει ὁ «νέος Ἰαραήλ», ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, πού θά θεμελιωθεῖ πάνω στὴν καινούργια συμφωνία (Καίνη Διαθήκη) μεταξύ τοῦ Θεοῦ καί ὅλων τῶν ἀνθρώπων, τῇ γραμμένῃ μέ τό Αἷμα τοῦ Κυρίου πάνω στό Γολγοθά.

‘Ετσι ἐκπληρώνεται τό σχέδιο τῆς θείας οἰκονομίας. Ἡ Ἐκκλησία, τό «Σῶμα τοῦ Χριστοῦ», εἶναι ἡ πραγματοποίηση τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ γιά τὴν ἀνθρώπινη σωτηρία, γιατί μόνο μέσα στόν πνευματικό της χῶρο ὁ ἀνθρωπος ζεῖ τὴν παρονσία τοῦ Θεοῦ καί τό γεγονός τῆς σωτηρίας του.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ
Ο ΧΡΙΣΤΟΣ
Ο ΥΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ο Ιησούς στό θρόνο. Τοιχογραφία του 14ου αι. Πρωτάτο του Αγίου Ορούς.

Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

22. Ἡ Προσδοκία

Τό ὄραμα τῶν Ἰσραηλιτῶν γιά τό Μεσσία. Ὁ ἴσραηλιτικός λαός, κρατώντας τήν ὑπόσχεση πού εἶχε δώσει ὁ Θεός στούς Πρωτόπλαστους, ζοῦσε καὶ τρεφόταν μέ τήν ἐλπίδα ὅτι μιά μέρα θά σταλεῖ ὁ Μεσσίας νά τόν λυτρώσει. Οἱ Πατριάρχες καὶ οἱ προφῆτες κάθε τόσο ἐπαναλάμβαναν, ὅπως εἰδαμε, τήν ἀγγελία αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐλπίδας καὶ περιέγραφαν ζωηρά ὅλα τά περιστατικά τοῦ ἐρχομοῦ Του: τή ζωή Του, τό χαρακτήρα Του, τή διδασκαλία καὶ τά ἔργα Του.

"Οσο περνοῦσαν τά χρόνια καὶ πλησίαζε ὁ καιρός νά πραγματοποιηθεῖ ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, τόσο πιό ζωντανή καὶ ἔντονη γινόταν ἡ προσδοκία τους. Τόν περίμεναν πράσινο καὶ εἰρηνικό. Ἡ χάρη, πού θά πλημμύριζε τό ἐσωτερικό Του, θά ἔχεινόταν πλούσια ἀπό τά χειλή Του καὶ θά αλχμαλώτιζε τίς ἀνθρώπινες καρδιές. Θά ἦταν δοξασμένος καὶ δυνατός, καὶ θά βασίλευε αἰώνια. Ἡ βασιλεία Του θά ἦταν βασιλεία δικαιοσύνης, ἀγάπης, χαρᾶς, εἰρήνης καὶ θά ἀπλωνόταν σ' ὅλα τά σημεῖα τῆς γῆς. Θά ἦταν ἀκόμα ὁ Μεσσίας στοργικός ποιμένας ὅλης τῆς γῆς, ἀριστος νομοθέτης καὶ κριτής δίκαιος.

Μέ τό ὄραμα αὐτό τοῦ Μεσσία πέρασαν οἱ Ἰσραηλίτες ὅλα τά δύσκολα χρόνια τῆς ἰστορίας τους. Ἀλλά οἱ πολλές ἑθνικές τους συμφορές τούς ἔκαναν νά τόν περιμένουν ώς σωτήρα μόνο τοῦ ἔθνους των καὶ ὅχι δλόκληρου τοῦ κόσμου. Κατάντησαν νά τόν πιστεύουν ώς ἐπίγειο βασιλιά, πού θά ἐρχόταν νά τούς ἐλευθερώσει ἀπό τούς Ρωμαίους, καὶ ὅχι ώς πνευματικό βασιλιά, πού θά ἐλευθερώνει ὅλους τούς ἀνθρώπους ἀπό τή σκλαβιά τῆς ἀμαρτίας. Γι' αὐτό

ὅταν ἦρθε, βλέποντας τίς ἐλπίδες τους νά διαψεύδονται, ἀρνήθηκαν νά πιστέψουν σ' Αὐτόν καί Τόν σταύρωσαν.

Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς. Τό ἰσραηλιτικό ἔθνος εἶχε πολλές περιπέτειες. Τούς τελευταίους πρίν ἀπό τό Χριστό αἰώνες ὑποδουλώθηκε διαδοχικά στούς Ἀσσύριους, Βαβυλώνιους, Πέρσες, Ἐλληνες καί Ρωμαίους. Στό διάστημα τῶν περιπετειῶν τους αὐτῶν, ἄλλοι ἀπό τούς Ἰσραηλίτες σύρθηκαν, ὅπως εἴδαμε, αἰχμάλωτοι στή Συρία καί στή Βαβυλώνα, καί ἄλλοι ἀναγκάστηκαν νά ἐκπατριστοῦν στήν Αἴγυπτο, στή Μ. Ἀσία, στήν Ἐλλάδα, στή Ρώμη καί ἄλλοι. "Ολοι αὐτοί πού ζοῦσαν μακριά ἀπό τήν πατρίδα τους λέγονταν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς. Καί δέν ἦταν λίγοι. Σέ ἀριθμό ἔπειρονούσαν ἐκείνους πού ζοῦσαν μέσα στήν Παλαιστίνη. Οἱ περισσότεροι ἀπό αὐτούς ἦταν ἔξυπνοι καί πλούσιοι κι ἐπηρέαζαν πολύ τίς τοπικές διοικήσεις.

Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς διατηροῦσαν στενές σχέσεις μέ τήν πατρίδα τους. Τά Ἱεροσόλυμα ἦταν γι' αὐτούς δ «δύμφαλός» τῆς γῆς. Ὁ ναός τῶν Ἱεροσόλυμων ἀποτελοῦσε τό σύμβολο τῆς κοινῆς πίστεως. Τά θρησκευτικά καί πατριωτικά τους αἰσθήματα ἦταν σφιχτά δεμένα μεταξύ τους καί φρόντιζαν νά τά ἀναζωογονοῦν πηγαίνοντας συχνά γιά προσκύνημα στή χώρα τῶν πατέρων τους.

Θρησκευτικό κέντρο τῶν Ἰουδαίων τῆς διασπορᾶς ἀποτελοῦσε ἡ Συναγωγή. Πήγαιναν κάθε Σάββατο γιά νά προσευχηθοῦν, νά ἀκούσουν τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἄλλα καί νά ἀναβαπτισθοῦν θρησκευτικά καί ἔθνικά. Μέ τούς Ἰουδαίους τῆς διασπορᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά γνωρίσουν τόν ἀληθινό Θεό καί νά πιστέψουν σ' Αὐτόν καί πολλοί εἰδωλολάτρες, οἱ δποῖοι, ἀνάλογα μέ τήν πρόοδό τους στή νέα θρησκεία, δονομάζονταν «φοδούμενοι τόν Θεόν» καί «προσήλυτοι». Ἔτσι ὅχι μόνο οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς διατήρησαν τήν ἐλπίδα γιά τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία, ἄλλα προετοιμάστηκαν κατάλληλα καί πολλοί εἰδωλολάτρες.

Ο πόθος τῆς λυτρώσεως στούς εἰδωλολάτρες. Οἱ εἰδωλολατροί κοί λαοί, ἀπομακρυσμένοι ἀπό τή σωστή πίστη, βρίσκονταν σέ μεγάλη ἥθική κατάπτωση. Οἱ περισσότεροι ἀπό αὐτούς ἦταν δοῦλοι καί δέν εἶχαν κανένα δικαίωμα στή ζωή. Ἡ δικαιοσύνη καί ἡ ἐλευθερία ἦταν πράγματα ἄγνωστα στούς πιό πολλούς. Οἱ γυναῖκες

είχαν χαμηλή θέση μέσα στήν οίκογένεια και στήν κοινωνία. Τά παιδιά δέν είχαν κανένα δικαίωμα στή ζωή. Οι θρησκείες και οι φιλοσοφίες είχαν ξεπέσει και δέν μπορούσαν νά ίκανοποιήσουν τούς λαούς. "Ολοι ζητούσαν δικαιοσύνη, έλευθερία, άλήθεια. "Ολοι περίμεναν κάποιον νά τούς λυτρώσει.

Τή νοσταλγία αύτή και τόν πόθο τής λυτρώσεως καλλιέργησαν στούς εἰδωλολάτρες, έκτός από τούς Ιουδαίους τής διασποράς, και δρισμένοι φωτισμένοι φιλόσοφοι και ποιητές, δπως δ Αἰσχύλος, Σωκράτης και δ Πλάτωνας στήν Έλλάδα, δ Όρατιος και δ Βιργίλιος στή Ρώμη, και άλλοι γνωστοί και άγνωστοι στήν Αἴγυπτο, στήν Περσία, στήν Κίνα, στήν Ιαπωνία και σ' δλόκληρη τήν Ανατολή. "Ολοι αύτοί μιλούσαν γιά τόν ξεπεσμό τῶν ἀνθρώπων, τήν ἀνάγκη ένός λυτρωτῆ και τήν ἐλπίδα γιά τόν ἔρχομό του.

"Ετσι, παράλληλα μέ τούς Ιουδαίους, και δλοι οί εἰδωλολατρικοί λαοί προετοιμάστηκαν κατάλληλα και περίμεναν μέ ἀγωνία μιά μεταβολή στό καλύτερο. Ποθοῦσαν ἔνα λυτρωτή και σωτήρα. Ποιός ὅμως είχε τή δύναμη νά διδάξει τήν ἀλήθεια στόν κόσμο και νά φέρει αύτή τήν πολυπόθητη ἄλλαγή; Κανένας ἀνθρωπος δέν ἦταν ίκανός γι' αύτό. Μόνο δ Υίος και Λόγος τοῦ Θεοῦ θά ἔφερνε τήν πραγματική λύτρωση, και σ' Αύτόν στρεφόταν μέ νοσταλγία ή «προσδοκία τῶν Ἐθνῶν», δπως είχε προφητέψει δ πατριάρχης Ιακώβ.

KEIMENA

(Απόδοση)

«Μήν περιμένεις ἔνα τέρμα σ' αύτά τά μεγάλα δεινά σου,
πρίν κάποιος ἀπό τούς Θεούς σέ διαδεχτεῖ σ' αύτά
και θελήσει νά κατεβεῖ στό σκοτεινό "Ἄδη
και στά ἐρεβώδη τοῦ ταρτάρου βάθη».

(Αἰσχύλου, Προμηθεύς Δεσμώτης)

«Θά κοιμάστε τό βαθύ σας ὕπνο, ἂν δέν σᾶς στείλει κάποιον ἄλλον
ό Θεός, φροντίζοντας γιά σᾶς».

(Πλάτωνος, Απολογία Σωκράτους)

Ιωάννης ὁ Βαπτιστής. Μονή Ντέσιανη, Σερβία, 14ος αι.

23. Ὁ Πρόδρομος

Ο ἄνθρωπος πού ἥρθε νά ἀνοίξει τό δρόμο γιά τό Μεσσία ἦταν ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Τά Εὐαγγέλια μιλοῦν μέ θαυμασμό γι' αὐτόν. Στό πρόσωπό του συναντιέται ἡ παλιά καί ἡ καινούρια ἐποχή. Γιατί ὁ Ἰωάννης ὑπῆρξε ὁ τελευταῖος καί ὁ πιό μεγάλος προφήτης τοῦ Ἰσραὴλ, πού ἐτοίμασε τούς ἀνθρώπους νά δεχτοῦν τό Χριστό καί τό κήρυγμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ γέννηση καί τό ἔργο τοῦ Ἰωάννη (Λουκ. 1, 5-25. 57-80). Σ' ἔνα μικρό χωριό τῆς ὁρεινῆς Ἰουδαίας ζοῦσε ὁ ἵερεας Ζαχαρίας καί ἡ γυναίκα του Ἐλισάβετ, «δίκαιοι καί ἄμεμπτοι» τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι. Ἡταν ἄτεκνοι, καί γι' αὐτό καθημερινά καί ἐπίμονα ζητοῦσαν ἀπό τό Θεό νά τούς χαρίσει ἔνα παιδί. Κάποτε κατέβηκε ὁ Ζαχαρίας στά Ἱεροσόλυμα, γιά νά προσφέρει τίς ὑπηρεσίες του στό Ναό. Ἡταν ἡ ἐφημερία του που διαρκοῦσε ἑπτά μέρες. Τότε ἔπεσε δικλῆρος σ' αὐτόν νά προσφέρει τή θυσία τοῦ θυμιάματος, πράγμα πού γέμισε τήν ψυχή του μέ συγκίνηση καί δέος. Ἀλλά ἐνώ δ Ζαχαρίας πρόσφερε τή θυσία τοῦ θυμιάματος στό Ναό, φῶς δυνατό τόν θάμπωσε καί ἄγγελος Κυρίου τοῦ ἔφερε τό μεγάλο μήνυμα: «Ζαχαρία, ὁ Θεός ἀκουσε τίς προσευχές καί τίς δεήσεις σου καί ἡ Ἐλισάβετ θά φέρει στόν κόσμο παιδί πού θά δονομαστεῖ Ἰωάννης. Τό παιδί αὐτό θά ἔχει τή μεγάλη ἀποστολή, μέ τή δύναμη καί τό πνεῦμα τοῦ προφήτη Ἡλία, νά ἀνοίξει τό δρόμο καί νά προετοιμάσει τό λαό γιά νά δεχτεῖ τό Μεσσία. Ἡ γέννησή του θά γίνει αἵτια χαρᾶς, δχι μόνο γιά τούς γονεῖς του, ἀλλά καί γι' ἄλλους πολλούς στή γῆ, ἀφοῦ αὐτός θά φέρει τό μήνυμα ὅτι ἔφτασε ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πραγματικά θ' ἀποδειχτεῖ μεγάλος μπροστά στά μάτια τοῦ Θεοῦ καί θά τοῦ δοθοῦν ἀφθονα τά χαρίσματα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἀπό τόν καιρό πού θά είναι ἀκόμη στήν κοιλιά τῆς μητέρας του».

Στό μήνυμα αὐτό τοῦ Θεοῦ, δ Ζαχαρίας ἔδειξε δυσπιστία. Τότε δ ἄγγελος τοῦ εἶπε: «Ἐγώ είμαι δ ἄγγελος Γαβριήλ καί μέ ἔστειλε δ Θεός. Ἐπειδή δέν πίστεψε στό μήνυμα τοῦ Θεοῦ, θά μείνεις ἄλαλος, ὥσπου νά ἐκπληρωθοῦν ὅσα σοῦ φανέρωσα». Αὐτά εἶπε δ Γαβριήλ καί χάθηκε. Στό μεταξύ, δ κόσμος πού περίμενε ἔξω ἀπό τό Ναό ἄρχισε ν' ἀνησυχεῖ γιατί δ Ζαχαρίας ἀργοῦσε τόσο νά βγει.

Τέλος ἐκεῖνος, βγαίνοντας, ἔδωσε νά καταλάβουν μέ νοήματα αὐτά τά θαυμαστά πού τοῦ είχαν συμβεῖ. "Οταν τελείωσε ἡ ἐφημερία του γύρισε στό σπίτι του, καί μετά ἀπό ἐννέα μῆνες ἡ Ἐλισάβετ γέννησε ἔνα ἀγόρι, σύμφωνα μέ τό μήνυμα τοῦ ἀγγέλου. Τότε ὅλοι, συγγενεῖς καί γείτονες, ἥρθαν νά μοιραστοῦν μέ τήν Ἐλισάβετ καί τό Ζαχαρία τή μεγάλη χαρά τους, πού ἀπόκτησαν παιδί στά γερατειά τους.

Ἡ προφῆτεία τοῦ Ζαχαρία. Τό δνομα τοῦ παιδιοῦ δινόταν τήν ὅγδοη μέρα, στήν τελετή τῆς περιτομῆς, καί ὅλοι λογάριαζαν νά τοῦ δώσουν τό δνομα τοῦ πατέρα του. Ἀλλά ὁ Ζαχαρίας, πού δέν μποροῦσε νά μιλήσει, ζήτησε μιά πλάκα καί ἔγραψε: «Τό δνομά του είναι Ἰωάννης». Τότε λύθηκε ἡ γλώσσα του καί χαρούμενος δοξολογοῦσε τό Θεό, πού ἐπισκέφτηκε τό λαό Του καί τοῦ χάρισε τή λύτρωση. Γιατί, μέ τή γέννηση αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, ὁ Θεός πραγματοποιοῦσε τούς ὄρκους καί τίς ύποσχέσεις πού είχε δώσει στόν Ἀβραάμ γιά τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία, γιά τή σωτηρία πού θά ὀχόταν ἀπό τό γένος Δαβίδ, σύμφωνα μέ τό κήρυγμα τῶν προφητῶν.

Στή συνέχεια, ὁ Ζαχαρίας, γεμάτος ἀπό "Αγιο Πνεῦμα, προφητεύει θαυμαστά πράγματα γιά τόν Ἰωάννη: «Κι ἐσύ, παιδί μου, θά δνομαστεῖς προφήτης τοῦ Ὑψίστου, θά ἀνοίξεις τό δρόμο τοῦ Κυρίου καί θά ἐτοιμάσεις τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων γιά νά δεχτοῦν τή σωτηρία πού Ἐκεῖνος θά φέρει στόν κόσμο, τή συγχώρεση τῶν ἀμαρτιῶν, πού τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ θά μᾶς χαρίσει, ὅταν θά ἀνατείλει ἐπάνω μας ὁ ἥλιος τῆς δικαιούσης, ὁ Χριστός. Αὐτός πού θά ὅθει γιά νά φωτίσει ὅσους κάθονται στό σκοτάδι καί στό θάνατο. Αὐτός πού θά μᾶς διδηγήσει στό δρόμο τῆς εἰρήνης».

Ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἰωάννη. Καί τό παιδί μεγάλωνε καθημερινά καί δυνάμωνε μέ τή χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Γιά τό μεγάλο ἔργο τῆς ζωῆς του ἔπρεπε νά ἐτοιμαστεῖ μέ νηστεία, ἀσκηση καί προσευχή. Γι' αὐτό πολύ νωρίς τράβηξε γιά τήν ἔρημο. Ἀργότερα τόν δρίσκουμε, ὥριμο ἄνδρα πιά, νά ζει στήν ἔρημο μά σκληρή ζωή. Φορεῖ δούχα χοντρά ἀπό τρίχες καμήλας. Τρέφεται μέ ἀκρίδες καί μέλι ἀγριο καί σφίγγει τή μέση του μέ πλατιά δερμάτινη ζώνη. "Ἐτοι ἀσκημένος ἄρχισε τό ἔργο του, στό 15ο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ

‘Η Ἐρημος τῆς Ἰουδαίας (σύγχρονη φωτογραφία)

αὐτοκράτορα Τιβέριου, γύρω στά 27–29 μ.Χ.

Αἰώνες είχαν οἱ Ἰουδαῖοι νά δοῦν προφήτη πού νά ζωντανεύει μέ τόσο συγκλονιστικό τρόπο τό παλιό προφητικό χάρισμα. Γι’ αὐτόν είχε προφητέψει ὁ Ἡσαΐας ὅτι θά ἦταν «ἡ φωνή τῆς ἐρήμου» πού θά ἐτοίμαζε τούς ἀνθρώπους νά δεχτοῦν τό κήρυγμα τοῦ Μεσσία. Ὁ λόγος τοῦ Ἰωάννη στήν ἔρημο ἦταν δυναμικό κήρυγμα μετάνοιας καί ἀλλαγῆς γιά νά δεχτοῦν οἱ ἀνθρώποι τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού ἦταν κοντά τους: «Μετανοεῖτε ἥγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». «Ἀλλάξτε φιλικά τίς σκέψεις σας καί δλόκληρη τή ζωή σας, γιατί πλησίασε ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μή νομίσετε ὅτι ἔξασφαλίσατε τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπειδή είστε ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, ἀλλά κάνετε καρπούς ἀνάλογους μέ τή μετάνοιά σας. Γιατί, κάθε δέντρο πού δέν κάνει καρπό, τό κόδουν σύριζα καί τό φίγουν στή φωτιά...»

Οἱ Ἰουδαῖοι εἶναι μαγεμένοι ἀπό τή μορφή καί τό κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη. Ἀκόμα κι δ βασιλιάς Ἡρώδης τρέφει μεγάλο θαυμασμό γιά τόν Πρόδρομο. Ἀλλά τόν πιό μεγάλο ἔπαινο γιά τήν προσωπικότητα τοῦ Ἰωάννη τόν είπε ἀργότερα ὁ Κύριος: «Τί πήγατε στήν

ἔρημο νά δεῖτε; "Ἐνα καλάμι πού τό δέρνει δ ἄνεμος; "Οχι βέβαια.
Αλλά τότε τί πήγατε νά δεῖτε; "Ἐναν ἄνθρωπο ντυμένον στά μαλα-
κά ρουχα; Αύτοί πού φοράνε τά μαλακά φορέματα δρίσκονται στά
παλάτια τών βασιλιάδων. Τί βγήκατε λοιπόν νά δεῖτε; "Ἐναν προ-
φήτη; Ναι, σᾶς λέω, είναι προφήτης και παραπάνω ἀπό προφήτης.
Μέ βεδαιότητα σᾶς λέω, δέν γέννησε μάνα σ' ὅλο τόν κόσμο ἄνθρω-
πο μεγαλύτερο ἀπό τόν Ἰωάννη τό Βαπτιστή» (Ματθ. 11, 7-11).

KEIMENA

(Απόδοση)

Δομετίου τοῦ Μελωδοῦ, Κοντάκιον εἰς τόν Πρόδρομον

Ἐκείνη πού ᾖς τώρα ἦταν ἄτεκνη
γεννᾶ τόν πρόδρομο Χριστοῦ
κι αὐτός εἶναι ἡ ἐκπλήρωση
σ' ὅλες τίς προφῆτείς.

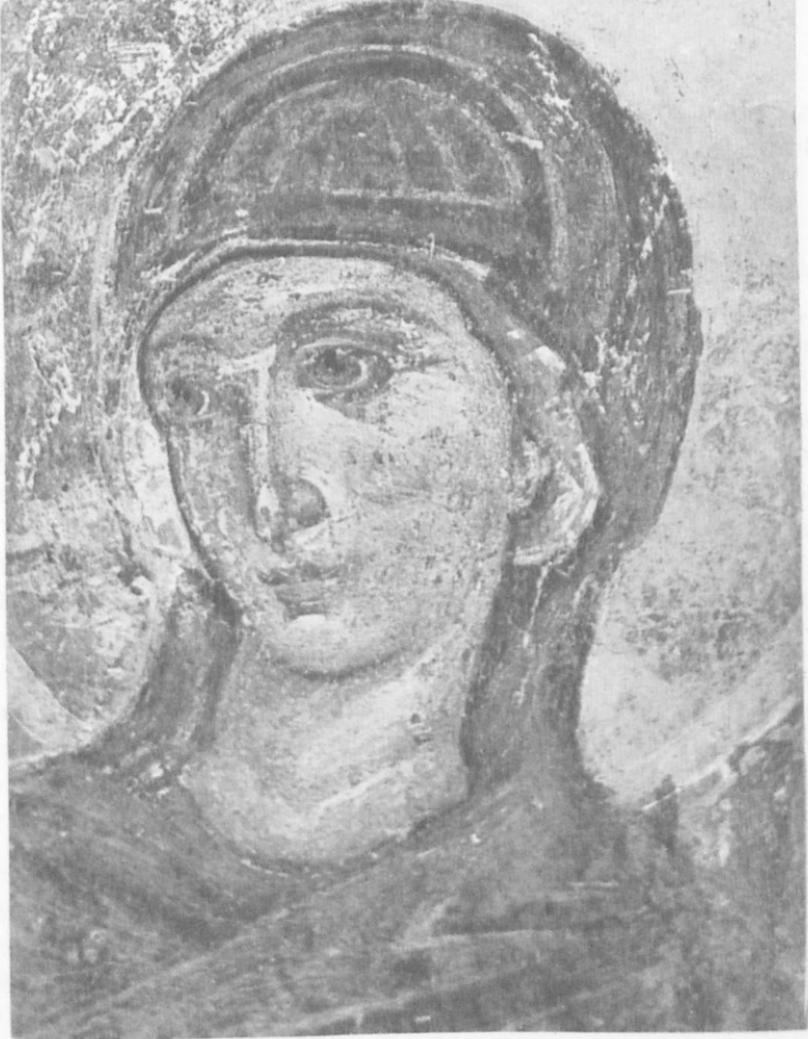
Γιατί καθώς ἐβάφτισε στόν Ἰορδάνη
ἐκείνον πού οί προφῆτες προανάγγειλαν
προφήτης ἀναδείχτηκε
και κήρυκας και πρόδρομος
τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

* * *

Ἄλλοτε δ Ἡσαΐας
και οί προφῆτες ὅλοι
γνώρισαν τόν ἀληθινό Θεό μας
τόν Ἰησοῦ Χριστό
ιεσ' ἀπ' τά σύμβολα μονάχα τῆς ἀλήθειας.

Ἄλλ' αὐτός ἔγινε,
δπως λένε οί Γραφές,
προφήτης μεγαλύτερος ἀπ' ὅλους.
Γιατί εἶδε σαρκωμένον και ψηλάφησε
τό Θεό Λόγο πού ἐκεῖνοι προανάγγειλαν,
και πρίν κοιλοπονέσει και τόν γεννήσει ἡ μάνα τον
μέ τά σκιρτήματά του ἀναγγέλλει
σ' ὅλο τόν κόσμο τή χαρά.

Κι ἔτσι προφήτης ἀναδείχτηκε
πρῶτος αὐτός και κήρυκας και πρόδρομος
τῆς παρουσίας τοῦ Λόγου.

‘Η Θεοτόκος. Τοιχογραφία στή Μονή Μιλέσσεβα, Σερβία, 14ος αι.

24. ‘Η Παναγία

Εϊδαμε πώς δ Θεός, τιμωρώντας τό διάδολο-φίδι, πού είχε ἔξαπατήσει τήν Εύα; είπε δτι δ ἀπόγονος μιᾶς γυναικας θά τοῦ συντρίψει τό κεφάλι, δηλαδή, τή δύναμή του. Στό πρόσωπο τῆς Παρθένου αύτή ή πανάρχαια, ἐλπιδοφόρα προφητεία γίνεται πραγματικότητα. Γιατί ἀπό τή Θεοτόκο θά γεννηθεῖ «Αύτός» πού θά

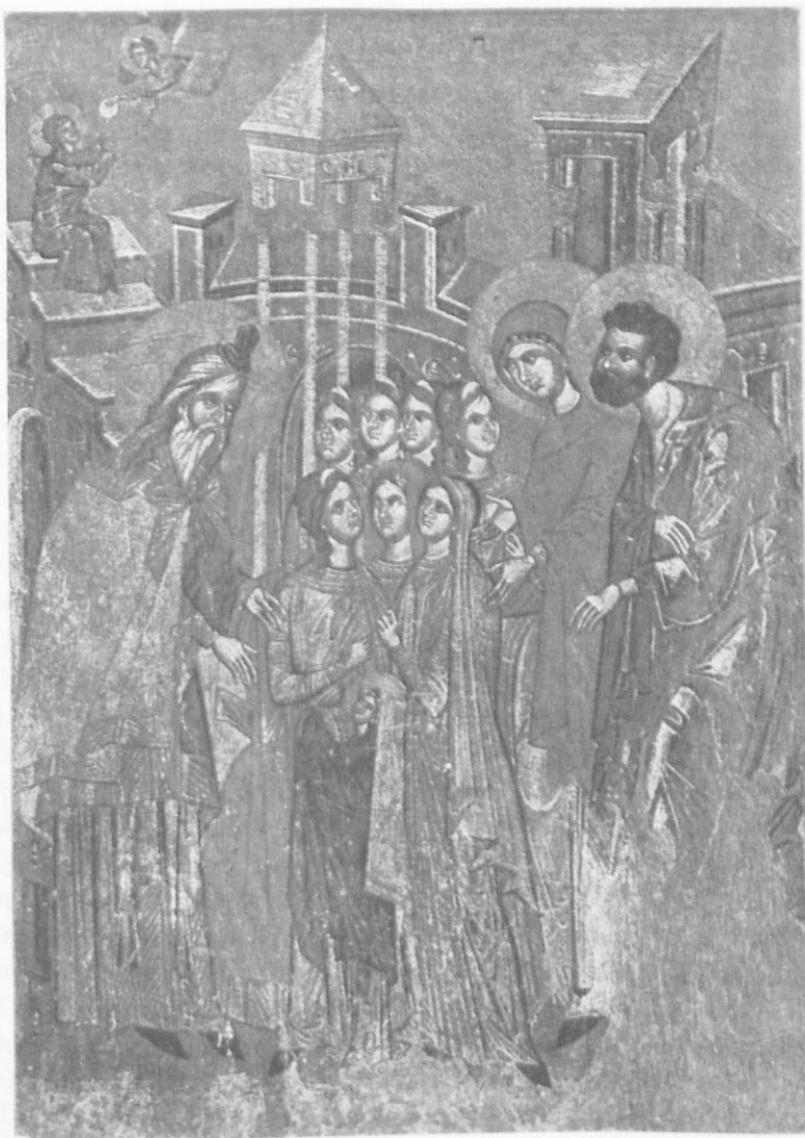
συντριψει τόν πονηρό και τά ἔργα του και θά φέρει στόν κόσμο τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Παναγία καὶ τό πλήρωμα τοῦ χρόνου (Ψαλμ. 84, 12). "Ολη ἡ «Ιστορία τῆς σωτηρίας», μέ τόν Ἀδάμ και τήν Εὔα, τό Νῶε, τόν Ἀδραάμ και τό λαό τοῦ Ἰσραήλ, μοιάζει μέ πορεία πού πάει νά συναντήσει τή Θεοτόκο – τή γυναίκα πού θά γίνει ἡ σκάλα, γιά νά κατέβει δ Θεός στή γῆ. Γι' αὐτό πολλά θαυμαστά γεγονότα μέσα στήν ίστορία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ (ὅπως ἡ κιβωτός τοῦ Νῶε, ἡ βάτος πού εἶδε δ Μωυσῆς, ἡ στάμνα μέ τό μάννα, ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρὼν πού βλάστησε και τόσα ἄλλα) προεικονίζουν τήν Παρθένο. Πρός αὐτήν κατευθύνεται ἡ ίστορία, μέ δλες τίς παρεμβάσεις τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου.

Καὶ «ὅταν ἥρθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἔστειλε δ Θεός τόν Υἱό του γιά νά γεννηθεῖ ἀπό μιά γυναίκα...» (Γαλ. 4,4). Γιά νά ὅθει δ Θεός στόν κόσμο, ἥταν ἀνάγκη νά δρεθεῖ τόπος ἄγιος, ἔνας ναός δλοκάθαρος, πού μέσα σ' αὐτόν νά κατοικήσει δ Θεός. Μέ τή γέννηση τῆς Παναγίας, ἥρθε «τό πλήρωμα τοῦ χρόνου», γιατί ἡ ίστορία και ἡ ἀνθρώπινη φύση ἔφτασαν στό σημεῖο νά δώσουν τόν καλύτερο καρπό: Ἐκείνην πού θά γινόταν τό κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ.

Τό Γενέθλιο καὶ τά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Γονεῖς τής Θεοτόκου ἥταν δ Ἰωακείμ και ἡ Ἀννα. Κατάγονταν και οί δυό τους ἀπό τή φίλα και τό γένος τοῦ Δαβίδ και ἥταν ἀνθρωποι εύσεβεις και δίκαιοι. Εἶχαν γεράσει χωρίς νά ἔχουν κάνει παιδί κι αὐτό τούς ἔθλιβε τήν καρδιά. Ἀλλά δ Θεός δράσεψε τίς προσευχές και τή βαθιά τους εύσέβεια. Τούς χάρισε μιά εὐλογημένη κόρη, πού θά γινόταν ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου μας.

Ἡ γέννηση τῆς Θεοτόκου θυμίζει τό παλιό θαῦμα μέ τή ράβδο τοῦ Ἀαρὼν. Σάν τό ξερό και ἄκαρπο οαδό δημοιαζε δλη ἡ ἀνθρωπότητα. Και ὅπως τό ξερό οαδό τοῦ Ἀαρὼν βλάστησε, ἔτσι και ἀπό τό ἀνθρώπινο δέντρο βλάστησε, σάν ἀγρν λουλούδι, ἡ Παναγία. Ἀπό τή Θεοτόκο θά ἀνατείλει δ «ῆλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν», πού θά καταργήσει τό θάνατο, δπως ψέλνουμε στό ἀπολυτίκιο τῆς γιορτῆς (8 Σεπτεμβρίου). Ὁ Ἰωακείμ και ἡ Ἀννα ἀποδείχτηκαν ἀληθινοί εὐεργέτες τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Τά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Φορητή εἰκόνα τοῦ 14ου αι. "Άγιος Κλήμης στήν Όχθεις".

«Συνεργάστηκαν» καί ἐκεῖνοι στή σωτηρία τοῦ κόσμου, ἀφοῦ δῶρο ἀντάξιο τῆς ἀρετῆς τους ἦταν ἡ γέννηση τῆς Παναγίας.

Ο Ἰωακείμ καί ἡ Ἀννα ἔφεραν τήν Παναγία ἀπό πολύ μικρή στό Ναό, γιά νά μείνει ἐκεī ὥσπου νά μεγαλώσει, σύμφωνα μέ τήν ὑπόσχεση πού είχαν δώσει στό Θεό. Μέσα στό Ναό ἔγινε ἡ προετοιμασία τῆς Παναγίας γιά τή μεγάλη ἀποστολή της. Σέ μια ἐποχή πού τό κακό μεσουρανοῦσε, ἐκείνη διατηρήθηκε ἀπόλυτα καθαρή. Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, τήν προσευχή, τήν ἀνάγνωση τῆς Γραφῆς καί τήν καλλιέργεια τῶν ἀρετῶν, ἔγινε δ τύπος τοῦ ἀληθινοῦ ἀνθρώπου, σ' ὅλη του τήν δμοδφιά, δπως τόν ἔφτιαξε δ Θεός. Ἐτσι ἤρθαν στό φῶς ὅλα τά χαρίσματα τοῦ Θεοῦ πού μετά τήν ἀμαρτία είχαν δουλιάξει στά βάθη τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκπροσωπώντας τό ἀνθρώπινο γένος στήν καλύτερη μορφή του – ἀληθινή «εἰκόνα τοῦ Θεοῦ», ἔγινε ἡ Παρθένος ἔνας χῶρος πανάγιος, κατάλληλος νά δεχτεī τέ Θεό πού θά ὄχόταν νά γίνει ἀνθρωπος γιά νά σωθεī δ κόσμος.

Ο Εὐαγγελισμός καί ἡ σημασία του (Λουκ. 1, 26-38). "Οταν ἡ Παναγία ἔφτασε στή νεανική ἡλικία, ἐπειδή οί γονεῖς της στό μεταξύ είχαν πεθάνει, οί Ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ τῆς ἔδωσαν γιά μνηστήρια τόν Ἰωσήφ, δ δποῖος τήν πῆρε στή Ναζαρέτ. Ο Ἰωσήφ ἦταν ἀνδρας συνετός καί δίκαιος, ἀπό τό γένος Δαβίδ. Ἐξι μῆνες μετά τό μήνυμα τοῦ ἀγγέλου στό Ζαχαρία, δ ἀρχάγγελος Γαβριήλ ἐπισκέπτεται τήν Παρθένο καί τή χαιρετᾶ μέ τοῦτα τά λόγια: «Χαῖρε, χαριτωμένη, δ Κύριος είναι μαζί σου. Ἀπ' ὅλες τίς γυναικες είσαι ἐσύ ἡ εὐλογημένη». Ἐκείνη ταράχητε καί σκεπτόταν τί νόημα είχαν τά λόγια αυτά. Τότε δ ἀγγελος συνέχισε: «Μή φοβᾶσαι Μαρία, γιατί ἔχεις τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Θά μείνεις ἔγκυος καί θά γεννήσεις γιό, στόν δποῖο θά δώσεις τό δνομα Ἰησοῦς. Αυτός θά ἀναδειχτεī μεγάλος καί θά τόν δνομάσουν Υἱόν τοῦ Ὑψίστου». Ή Μαρία ἀπορεῖ καί ρωτᾷ τόν ἀγγελο: «Πῶς θά γίνει αυτό ἀφοῦ δέν ἔχω παντρευτεī;» Καί δ ἀρχάγγελος τῆς φανερώνει τό σιωπηλό μυστήριο τοῦ Θεοῦ, πού ἦταν κρυμμένο μέσα στούς αἰῶνες: «Τό "Αγιο Πνεῦμα θά ἔρθει σ' ἐσένα καί ἡ δύναμη τοῦ Ὑψίστου θά σέ σκεπάσει. Γι' αὐτό, τό παιδί πού θά γεννήσεις θά δνομαστεī "Αγιο καί Υἱός τοῦ Θεοῦ». Τό μυστήριο τῆς θείας Σαρκώσεως ἔπεργνά τήν ἀνθρώπινη λογική.

Στό ἔργο ὅμως τῆς σωτηρίας είναι ἀπαραίτητη καί ἡ ἀνθρώπινη

θέληση. Αύτήν προσφέρει ή Παναγία, καθώς δέχεται μέ σῇ της τήν καρδιά νά ύπηρετήσει τό Θεό και νά δώσει δόλοκληρο τόν έαυτό της στό θέλημά Του: «Εἶμαι ἡ δούλη τοῦ Κυρίου. Ἀς γίνει ὅπως εἴπεξ», λέει ταπεινά στόν ἄγγελο. Στά λόγια αυτά τῆς Παρθένου ἐκφράζεται ή δλοκληρωτική συγκατάθεση τοῦ ἀνθρώπου νά «συνεργήσει» στό θεϊκό σχέδιο τῆς σωτηρίας του. Ἀπό τή στιγμή πού ἡ Παρθένος ἀποδέχεται τό θεῖο θέλημα, ὁ Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ παίρνει στά σπλάχνα τῆς τήν ἀνθρώπινη σάρκα. Γι' αὐτό καὶ στό ἀπολυτικό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ψάλλουμε: «Σήμερα ἀνακεφαλαιώνεται ἡ σωτηρία μας, (ἀφοῦ σῇ ἡ ἴστορία πού προηγήθηκε καταλήγει στό πλήρωμά της πού είναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός), γιατί «ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ νίος τῆς Παρθένου γίγνεται».

Ο Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου. Μονή Μεγίστης Λαύρας Ἀγίου Ὁρούς. 16ος αἰ.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία τιμᾶ τήν Παναγία. Ἡ Ἑκκλησία μας τιμᾶ τήν Παναγία πολλές φορές τό χρόνο. Ἡ Θεοτόκος δρίσκεται στήν καρδιά τῆς δρθόδοξης λατρείας μας. Στό ναό, ἡ εἰκόνα της τοποθετεῖται πάντα πλάι στήν Ὁραία Πύλη, ἀριστερά, ἐνώ στήν ἀντίστοιχη θέση στά δεξιά δρίσκεται ἡ εἰκόνα τοῦ Κυρίου μας. Πάνω ἀπό τήν ἀγία Τράπεζα, στήν κόγχη τοῦ ιεροῦ, εἰκονίζεται μέ ἀνοιχτή τήν ἀγκαλιά, ώς Πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν. Σ' σῇ τήν πατρίδα μας χιλιάδες Ἑκκλησίες είναι ἀφιερωμένες στή χάρῃ της. Γι' αὐτήν γράφτηκαν τροπάρια μέ ἀφθαστη δμορφιά. Ζωγραφίστηκαν εἰκόνες –ἀληθινά ἀριστουργήματα– μέ τήν ἀγια μορφή της καὶ δέχτηκαν προσευχές καὶ προσκυνήματα ἀπό τούς πιστούς. Στή

Θεία Λειτουργία συχνά ἀναφέρεται τό δόνομα τῆς Παναγίας πού τήν παρακαλοῦμε νά μεσιτεύει στόν Υἱό της γιά τή σωτηρία μας.

Καί ὅλοι ἀναθέτουμε τήν ἐλπίδα μας σ' Αὐτήν: «Τήν κάθε ἐλπίδα μου σ' ἔσένα ἐμπιστεύομαι, Μητέρα τοῦ Θεοῦ, φύλαξέ με κάτω ἀπό τή σκέπη σου...»

KEIMENO

(΄Απόδοση)

Ἡ Παρθένος δέν εἶναι ὅπως ἡ γῆ πού συνετέλεσε μέν, ἀλλά δέν ἔκανε ἡ ἴδια τίποτα στή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Παρθένος πραγματοποίησε ἡ ἴδια μέσα της καί πρόσφερε στό Θεό ὅλα ἐκεῖνα πού προσέλκυσαν τόν Τεχνίτη στή γῆ... Καί ποιά εἶναι αὐτά; Βίος πανάμωμος, ζωή πάναγνη, ἀσκηση ὅλων τῶν ἀρετῶν... Ἐτσι ἔχοντας στολίσει μέ τέτοιο κάλλος καί τό σῶμα καί τήν ψυχή της, κατόρθωσε νά ἐλκύσει ἐπάνω της τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ (Νικολάου Καβάσιλα, Λόγος εἰς τόν Εὐαγγελισμόν, ἀπό τό βιβλίο Ἡ Θεομήτωρ, σ. 124).

‘Η Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Ὁσίου Λουκᾶ. 11ος αἰ.

25. ‘Η Γέννηση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

‘Η διήγηση τῶν Εὐαγγελίων (**Ματθ. 1, 18-25. Λουκ. 2, 1-20**). Ο Εὐαγγελιστής Λουκᾶς μᾶς διηγεῖται πώς ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτορας Ὁκταδιανός, πού δύνομαστηκε Αὔγουστος, εἶχε διατάξει νά γίνει ἀπογραφή σε ὅλες τις χῶρες τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ ὁ καθένας ἔπρεπε νά πάει στόν τόπο τῆς καταγωγῆς του γιά νά ἀπογραφεῖ. Ο Ἰωσήφ, πού ἦταν ἀπό τή γενιά τοῦ Δαείδ, ἔπρεπε νά πάει γιά τό σκοπό αὐτό, μαζί με τή Μαρία, ἀπό τή Ναζαρέτ πού κατοικοῦσαν, στήν πόλη τοῦ Δαείδ, στή Βηθλεέμ. Ἐνώ δρίσκονταν ἀκόμη ἐκεῖ, ἥθε ή ὥρα γιά τή Μαρία νά γεννήσει. Ἐτσι βγῆκε ἀληθινή ἡ προφητεία πού ἔλεγε ὅτι ὁ Μεσσίας θά γεννιόταν στή Βηθλεέμ. Ἐκεῖ σπίτι δέν είχαν νά μείνουν, γι’ αὐτό ἔμειναν σ’ ἕνα σταῦλο. Τόπος κατάλληλος γιά νά ἀκουμπήσουν τό δρέφος δέν ὑπῆρχε. Ἐτσι ή Μαρία τό ἔάπλωσε στή φάτνη, ἐκεῖ δηλ. πού ἔβαζαν στά

ζῶα νά φάνε, ἀφοῦ πρῶτα τό τύλιξε σέ πάνινες λουρίδες. Ἐκεῖ κοντά, ἔξω ἀπό τή Βηθλεέμ, μερικοί βοσκοί φύλαγαν τά πρόβατά τους τή νύχτα, ὅταν ξαφνικά ἄγγελος Κυρίου στάθηκε μπροστά τους καί δρέθηκαν μέσα σέ φῶς θεϊκό. Μέ φόρο ἀκουσαν νά τούς λέει: «Μή φοβόσσαστε, γιατί σᾶς φέρων χαρᾶς μεγάλης μήνυμα σ' ἐσᾶς καί σ' ὅλο τό λαό: σήμερα γεννήθηκε γιά χάρη σας στήν πόλη τοῦ Δαβίδ σωτήρας, καί αὐτός εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Κύριος. Καί νά πῶς θά τόν γνωρίσετε: Θά δρείτε ἔνα δρέφος τυλιγμένο σέ πάνινες λουρίδες καί ξαπλωμένο σέ μιά φάτνη». Τότε κοντά σ' αὐτόν τόν ἄγγελο φάνηκαν πλῆθος ἄλλοι πού ὑμνούσαν τό Θεό καί ἔλεγαν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνῃ, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ», δηλαδή: «Ἡ δόξα ἀνήκει στό Θεό ἐκεῖ ψηλά στούς οὐρανούς, ἡ εἰρήνη δόθηκε στή γῆ, κι ἡ εὔνοιά Του στούς ἀνθρώπους». Μέ τά λόγια αὐτά δοξολογούσαν τό Θεό, γιατί τό σχέδιό Του νά σώσει τούς ἀνθρώπους γινόταν πραγματικότητα μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ Του, πού ἔφερνε τήν εἰρήνη ἀνάμεσα στό Θεό καί στούς ἀνθρώπους, μέσα σέ κάθε ἀνθρώπο καί στούς ἀνθρώπους μεταξύ τους.

Οταν χάθηκαν οἱ ἄγγελοι, οἱ βοσκοί εἶπαν μεταξύ τους: «Ἄσ πάμε ὡς τή Βηθλεέμ γιά νά δοῦμε αὐτά τά θαυμαστά πού μᾶς φανέρωσε ὁ Κύριος». Ἐτσι δρῆκαν τή Μαρία, τόν Ἰωσήφ καί τό Βρέφος στή φάτνη, καί διηγήθηκαν τί εἶδαν καί τί ἀκουσαν γιά τό παιδί αὐτό. «Ολοὶ ἔμειναν ἐκστατικοί γιά αὐτά πού ἀκουσαν ἀπό τους βοσκούς. Καί ἡ Μαρία τά φύλαγε ὅλα αὐτά προσεχτικά μέσ στήν καρδιά της, καθώς τά συνταίριαζε μέ δσα εἶχε ἀκούσει ἀπό τόν ἄγγελο τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Τό μήνυμα τῶν Χριστουγέννων στόν κόσμο μας. Αὐτά τά θαυμαστά γεγονότα, στά δποια συμμετέχουν ὅχι μόνο οἱ ἀνθρώποι, ἀλλά καί οἱ ἄγγελοι καί ἡ φύση δλόκληρη, δείχνουν τήν παγκόσμια σημασία πού ἔχει ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Ἡ γῆ μας, ἡ ἀνθρώπινη ζωή καί ὁ κάθε ἀνθρωπος παίρνουν ἀξία καί νόημα, ἀφοῦ δι Υἱός τοῦ Θεοῦ ἥρθε στή γῆ κι ἔγινε ὅμοιος μ' ἐμᾶς ἀνθρωπος, ἐκτός ἀπό τήν ἀμαρτία, κι ἔζησε τήν ἀνθρώπινη ζωή μας. Μᾶς ἔδειξε ἔτσι τήν ἀληθινή εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, πού ἀναζητούσαν μάταια ὡς τότε οἱ ἀνθρώποι, ἀλλά καί τήν ἀληθινή εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου, πού εἶχε ἔπεισει καί φθαρει μέσα στήν ἄγνοια καί στήν ἀμαρτία. Στό πρόσω-

πο τοῦ Χριστοῦ, Θεός καὶ ἄνθρωπος ἐνώνονται καὶ γεφυρώνεται τό χάσμα πού είχε δημιουργηθεῖ μεταξύ τους ὑστερα ἀπό τήν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τὸ Θεό. Αὐτή ἡ συμφιλίωση μέ το Θεό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά συμφιλιωθεῖ ὁ ἄνθρωπος μέ τόν ἑαυτό του καὶ μέ τούς συνανθρώπους του, νά σταματήσει ὁ διχασμός καὶ ἡ ἔχθρα πού μόνο καταστροφή μποροῦν νά φέρουν. Γι' αὐτό, τό μήνυμα τῶν Χριστουγέννων εἶναι μήνυμα εἰρήνης. Ἀλλά εἶναι καὶ μήνυμα γνώσεως. Ὁ ἄνθρωπος, γνωρίζοντας τό Χριστό, γνωρίζει τόν ἕδιο τό Θεό, πού ἄλλοτε τοῦ ἦταν μακρινός καὶ ἀγνωστος, καὶ γιά τό λόγο αὐτό τοῦ προκαλοῦσε φόβο. Ἀλλά ὁ φόβος δέν ταιριάζει στόν ἐλεύθερο ἄνθρωπο, ταιριάζει στό δοῦλο. Ὁ Χριστός γεννιέται γιά νά ἐλευθερώσει τόν ἄνθρωπο δχι μόνο ἀπό τό φόβο, ἄλλα καὶ ἀπό τά δεσμά κάθε είδους ἀμαρτίας, καὶ νά φέρει τήν ἀγάπη, τήν ἀλήθεια καὶ τή δικαιοσύνη ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους. Εἶναι λοιπόν καὶ μήνυμα ἐλευθερίας τό μήνυμα τῶν Χριστουγέννων.

Ἡ Χριστουγεννιάτικη ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας. Μέσα στούς ὕμνους τῶν Χριστουγέννων δρίσκουμε τό νόημα τῆς γιορτῆς, ὅπως τό ἔξησε καὶ τό ζεῖ ἡ Ἐκκλησία μας στό πέρασμα τῶν αἰώνων. Οἱ ἐκκλησιαστικοί ὑμνογράφοι ἔγραψαν ἀληθινά ἀριστουργήματα γιά τό μεγάλο αὐτό γεγονός, πού σήμανε τήν ἀρχή μᾶς νέας περιόδου γιά τή ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Σ' αὐτά, ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ὑμνεῖται ὡς ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συγκαταβάσεως τοῦ Θεοῦ στόν ἀνθρώπο. Ἡ συγκατάβαση ὅμως αὐτή, ὅπως λέει ἔνας ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι ἔνα μυστήριο, καὶ τό δοξάζουμε μέ τήν πίστη μας, γιατί τό μυστήριο δέν μποροῦμε μέ τό νοῦ μας νά τό ἐρευνήσουμε.

KEIMENA

(Ἀπόδοση)

Ἄπο τήν ὑμνολογία τῶν Χριστουγέννων

**Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, «Κοντάκιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως»
Οἶκος Δ'**

*Ρήγα πού μένεις στά ψηλά
τί θές μ' αὐτούς πού ξέπεσαν;
Σύ τά ουράνια πού ἔπλασες*

πῶς ἦρθες στά παιδιά τῆς γῆς;
Τό σπήλαιο Σέ σαγήνεψε
ἢ πόθησες τῇ φάτνῃ;
Βλέπεις, δέν ἔχει τόπο
γιά ν' ἀποστάσει ἡ δούλη Σου,
ἀλλά τί λέω τόπο
δέν ἔχει οὕτε κάν σπήλαιο
γιατί κι αὐτό εἶναι ξένο.
Ἡ Σάρρα γέννησε παιδί
κι ἔλαβε κλῆρο γῆ πολλή.
Ἐγώ δέν ἔχω οὕτε φωλιά
κι ἔκανα στέγη τῇ σπηλιά
πού δέχτηκες νά κατοικεῖς
νιογέννητο παιδί, Ἐσύ,
ὅ προαιώνιος Θεός.

Στιχηρά Ἰδιόμελα τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων

Ἐλάτε νά χαροῦμε μιτρός στόν Κύριο
ἐτοῦτο τό μαστήριο ἴστορώντας.
Ο τοῖχος πού στή μέση ὑψωνότανε φραγμός
σ' ἐρείπια ἔπεσε,
ἡ φλόγινη ρομφαία ἐστράφη πίσω,
φεύγοντε καί τά Χερουδείμ πού γύρω φύλαγαν
στό δέντρο τῆς ζωῆς.
Πλούσια γεύομαι κι ἐγώ τήν ἀφθονία τοῦ Παραδείσου
πού μοῦ τόν στέρησε πικρά ἡ παρακοή.
Γιατί ἡ εἰκόνα τοῦ Πατέρα ἡ ἀπαράλλαχτη
καὶ τῆς αἰωνιότητάς Του ὁ τύπος
παίρνει τοῦ δούλου τῇ θωριά,
καθώς γεννιέται ἀπό μητέρα ἀνύμφευτη
δίχως ἀλλοίωση καμά.
Ἐτσι, ἐκεῖνο πού ἦταν αὐτό κι ἔμεινε,
ὄντας Θεός ἀληθινός,
κι ἐκεῖνο πού δέν ἦταν τό προσέλαβε
κι ἄνθρωπος ἔγινε γι' ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων.

*Ἄς Τοῦ φωνάξουμε λοιπόν: Σπλαχνίσον μας
Θεέ, πού ἀπ' τήν Παρθένο ἐγεννήθης.*

* * *

*Σάν τί νά Σοῦ προσφέρουμε, Χριστέ, στή Γέννησή Σου
πού ῥθες στή γῆ μόνο γιά μᾶς κι ώς ἄνθρωπος ἐφάνης;
Γιατί τό κάθε πλάσμα Σου πού ἔγινε ἀπό Σένα
σάν ταπεινό εὐχαριστῶ καί κάτι Σοῦ προσφέρει:
Οἵ ἄγγελοι τίς ψαλμούδιές, οἵ οὐρανοί τ' ἀστέρι,
οἵ μάγοι δῶρα κι οἱ δοσκοί τήν πίστη τους στό θαῦμα.
Ἡ γῆ προσφέρει τή σπηλιά, ἡ ἔρημος τή φάτνη
κι ἐμεῖς μά κόρη ἀμόλυντη νά γίνει Σου μητέρα.
Ἐλέησέ μας, Κύριε, πού ἥσουν πρίν γίνει ὁ χρόνος.*

26. Ἡ Υπαπαντή τοῦ Κυρίου

Ἡ γέννηση ἐνός παιδιοῦ ἦταν γιά τούς Ἰουδαίους ἀπόδειξη τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καί ὅλοι χαίρονταν κάθε φορά πού ἐρχόταν στόν κόσμο ἔνα νέο παιδί. Κι ἀν τό παιδί αὐτό ἦταν πρωτότοκο, γινόταν ἴδιαίτερη χαρά, γιατί ἀνήκε στό Θεό καί ἦταν ἀφιερωμένο σ' Αὐτόν. Γι' αὐτή τή μεγάλη χαρά καί εὐεργεσία, πρόσφεραν οἱ γονεῖς τοῦ παιδιοῦ, στίς σαράντα μέρες ἀπό τή γέννησή του, θυσία στό Ναό. Οἱ πιό φτωχοί ἔφερναν δυό τρυγόνια ἢ δυό περιστέρια. Ἀνέβηκαν λοιπόν καί δ' Ἰωσήφ μέ τή Μαρία στό Ναό, γιά νά προσφέρουν τήν εὐχαριστήρια θυσία. Μαζί τους εἶχαν καί τό δρέφος Ἰησοῦ.

Ἡ Υπαπαντή τοῦ Ἰησοῦ (Λουκ. 2, 22-40). Μέσα στό ἀνώνυμο πλήθος τῶν προσκυνητῶν, κανείς δέν διακρίνει τήν Ἅγια Οἰκογένεια. Μόνο διέρθεται Συμεών θά ἀποκαλύψει ποιό εἶναι τό παιδί αὐτό πού φέρονταν στό Ναό.

Ο Συμεών ζεῖ στά Ἱεροσόλυμα ἐνάρετη ζωή μέ πίστη καί εὐλάβεια. Ἀνήκει κι αὐτός στό ταπεινό καί εὐλογημένο «ὑπόλοιπο» («λεῖμμα»), πού ἔμενε πιστό στό Θεό καί ζοῦσε μέ τήν προσμονή τοῦ Σωτήρα. Χρόνια καί χρόνια περίμενε καρτερικά δ Συμεών τόν

Η Υπαπαντή τοῦ Ἰησοῦ. Μοναστήρι τῆς Καισαριανῆς. 16ος αἰ.

ἔρχομό τοῦ Μεσσία καὶ Λυτρωτῆ, πού θά ἡταν ἡ παρηγοριά γιά τό λαό τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ πίστη του μέρα μέ τη μέρα γινόταν σταθερότερη, καθώς τό "Ἄγιο Πνεῦμα τόν βεβαίωνε ὅτι δέ θά πεθάνει πρίν νά δεῖ «τόν Χριστόν Κυρίου».

Καί νά, τώρα πού δὲ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία, κρατώντας τό Θεῖο Βρέφος, μπαίνουν στό χῶρο τοῦ Ναοῦ, δέ γέροντας Συμεών, φωτίσμένος ἀπό τό "Ἄγιο Πνεῦμα, ἀναγνωρίζει ὅτι τό θρέφος αὐτό εἶναι

δό Χριστός Κυρίου. Τό άγκαλιάζει, ένω συγκλονίζεται από αυτή τή συνάντηση («ύπαπαντή») μέ τό Χριστό. Τό πρόσωπό του φωτίζεται καί ή καρδιά του γεμίζει εύγνωμοσύνη γιά τή μεγάλη τιμή πού τοῦ ἔκανε δό Θεός, νά δεχτεῖ στήν άγκαλιά του τό Λυτρωτή τοῦ κόσμου.

‘Η προσευχή καί ή προφητεία τοῦ Συμεών. ‘Η ψυχή τώρα τοῦ γέροντα ξεσπά σέ ύμνους καί δοξολογίες πρός τό Θεό: «Νῦν ἀπολύεις τόν δοῦλον σου, Δέσποτα, κατά τό ρῆμα σου, ἐν εἰρήνῃ· διτι εἶδον οἱ ὄφθαλμοί μου τό σωτηρίον σου, ὃ ήτοί μασας κατά πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καί δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ» (Λουκ. 2, 29-32). Δηλαδή: «Τώρα, Κύριε, ἀσε τό δοῦλο Σου νά φύγει εἰρηνικά σύμφωνα μέ τήν προφητεία Σου. Γιατί εἶδα μέ τά μάτια μου τή σωτηρία πού ἔτοί μασες· Εσύ γιά νά τή δοῦν δόλοι οἱ λαοί: είναι τό φῶς πού θά Σέ κάνει γνωστό στούς ἐθνικούς καί θά χαρίσει δόξα στό λαό Σου τόν Ἰσραὴλ». Κατάπληκτοι ἀκοῦν ή Παναγία καί δό Ιωσήφ τό γέροντα Συμεών. Κι ἐκεῖνος τούς εὐλογεῖ καί προφητεύει γιά τόν Ἰησοῦ πράγματα θαυμαστά: “Οσοι πιστέψουν στό Χριστό θά ἀναστηθοῦν καί θά σωθοῦν, ένω δοσοί τόν ἀπαρνηθοῦν θά ξεπέσουν ἀπό τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τό πρόσωπό Του θά είναι μέσα στόν κόσμο «σημεῖον ἀντιλεγόμενον» δηλ. σημεῖο ἀντιλογίας. Οἱ ἄνθρωποι μπροστά Του θά ξεσκεπάσουν τόν βαθύτερο ἑαυτό τους. Γιατί ἐκεῖνοι πού θά ἔχουν καθαρή καρδιά, θά Τόν πιστέψουν γιά ἀληθινό Θεό. Ἔνω οἱ ἄλλοι, θά Τόν πολεμήσουν καί θά Τόν ἀρνηθοῦν πεισματικά, γιατί θά ἔχουν σκοτεινή καρδιά. Θά Τόν πληγώσουν τελικά καί θά Τόν δόδηγήσουν στό θάνατο. Αύτό θά γίνει μαχαίρι κοφτερό, πού θά περάσει ως πέρα τή μητρική καρδιά: «Σου δέ αὐτῆς τήν ψυχήν διελεύσεται ρουμφαία...» Πολλά χρόνια ἀργότερα, θά θυμηθεῖ ή Παναγία τά λόγια αὐτά τοῦ Συμεών, κάτω ἀπό τό Σταυρό τοῦ Κυρίου.

‘Η πρώτη συνάντηση εἰδωλολατρῶν μέ τό Χριστό (Ματθ. 2, 1-23). Πολλές μέρες ἀργότερα, ἔφτασαν οἱ Μάγοι ἀπό τήν Ἀνατολή γιά νά προσκυνήσουν τόν καινούριο βασιλιά τῶν Ἰουδαίων. Ἡταν σοφοί ἀστρονόμοι τῆς ἐποχῆς, πού μελετοῦσαν τά οὐρανία φαινόμενα καί προσπαθοῦσαν νά πλησιάσουν τήν πηγή τῆς Σοφίας πού είναι δό Θεός. Παρακινήθηκαν ἀπό τό φωτεινό ἀστέρι πού εἶδαν στόν οὐρανό καί πού σήμαινε γι’ αὐτούς διτι γεννήθηκε ἔνας καινού-

οιος βασιλιάς. Ἐχοντας τό ἀστέρι οδηγό, ξεκίνησαν νά δροῦν και
νά προσκυνήσουν τόν νέον βασιλιά. Τό ἀστέρι τούς οδήγησε στά
Ιεροσόλυμα. Ἐκεῖ ρώτησαν: «Ποῦ γεννήθηκε ὁ νέος βασιλιάς τῶν
Ἰουδαίων; Εἴδαμε τό ἀστέρι του στήν ἀνατολή και ἥρθαμε νά τόν
προσκυνήσουμε».

Ἡ ἐρώτηση τῶν Μάγων προκάλεσε ἀναστάτωση στό λαό, και
ἰδιαίτερα στό βασιλιά Ἡρώδη. Ὁ Ἡρώδης κάλεσε τούς Μάγους
και ζήτησε περισσότερες πληροφορίες. Ἐπειτα ζήτησε τή συμβούλη
τῶν ἀρχιερέων. Αὐτοί τοῦ εἶπαν: «Ἡ προφητεία λέει ὅτι στή Βη-
θλεέμ θά γεννηθεῖ ἐκεῖνος πού θά ποιμάνει τόν Ἰσραὴλ (Μιχ. 5,
1-2). Τότε, μέ πονηριά, παρακάλεσε τούς Μάγους νά πάνε νά
προσκυνήσουν τόν νέον βασιλιά, και στήν ἐπιστροφή τους νά τόν
πληροφορήσουν γιά νά πάει και ὁ Ἰδιος νά τόν προσκυνήσει.

Φεύγοντας οἱ Μάγοι γιά τή Βηθλεέμ, είδαν και πάλι τό ἀστέρι
νά τόν οδηγεῖ, ὡσπου ἥρθε και στάθηκε πάνω ἀπό τό σπίτι πού
κατοικοῦσε ἡ Ἀγία Οἰκογένεια. Μπῆκαν στό σπίτι οἱ Μάγοι και
δέλπουν μέ κατάπληξη ἔνα φτωχό παιδί, πού τίποτα δέν ἔδειχνε ὅτι
ἡταν βασιλιάς. Ὁστόσο αὐτοί τόν προσκύνησαν μέ σεβασμό και τού
πρόσφεραν τά πολύτιμα δῶρα τους: «χρυσόν και λίβανον και σμύρ-
ναν». «Τό χρυσάφι στό Βασιλιά τῶν αἰώνων, τό λιβάνι στό Θεό, και
τή σμύρνα στόν Ἰησοῦ, πού ἐπρόκειτο νά πεθάνει και νά κηδευτεῖ
σάν νεκρός ὁ ἀθάνατος», μᾶς ἐρμηνεύει ἔνας ὑμνος τῆς Ἐκκλησίας
μας.

Ἐτσι οἱ Μάγοι τίμησαν τόν πάνσοφο Θεό, πού γιά μᾶς ἔγινε
ἀνθρωπος φτωχός και ταπεινός. «Οἱ τοῖς ἀστροῖς λατρεύοντες ὑπό¹
ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, Σέ προσκυνεῖν τόν Ἡλιον τῆς δικαιοσύνης».

Ἐκεῖνος πού ἔμεινε σέ φοιδερό σκοτάδι ἡταν ὁ Ἡρώδης. Οἱ
Μάγοι, οδηγημένοι ἀπό τόν Ἀγγελό, δέν γύρισαν νά τόν είδοποιή-
σουν. Και ὁ Ἡρώδης διέταξε νά σφάξουν ὅλα τά ἀγόρια τῆς
περιοχῆς τῆς Βηθλεέμ ἀπό δυό χρονῶν και κάτω. Ἀγγελος Κυρίου
εἶπε στόν Ἰωσήφ τό τρομερό σχέδιο τοῦ Ἡρώδη, κι ἐκεῖνος πήρε τό
“Ἄγιο Βρέφος και τή Θεοτόκο, και νύχτα ἔφυγαν γιά τήν Αἴγυπτο,
ὅπου ἔμειναν ὡς τή μέρα πού ὁ Ἡρώδης πέθανε.

Μετά τό θάνατο τοῦ φοιδεροῦ ἐκείνου βασιλιά, ἡ Ἀγία Οἰκογέ-
νεια ἐγκαταστάθηκε στή Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας.

'Από τά Μεγαλυνάρια τῆς έορτῆς τῆς Υπαπαντῆς

Μέ τά γεροντικά του χέρια
ό Συμεών σφιχταγκαλιάζει
'Εκεῖνον πού ἔφτιαξε τό νόμο
κι ἔξουσιάζει δόλο τό σύμπαν.

* * *

Πάνω στή γῆ σκύβεις, τή βλέπεις
συθέμελα τή συνταράζεις.
και πῶς στά χέρια σέ κρατάει
ἀποσταμένο γεροντάκι;

* * *

Αὐτόν πού οἱ ἄγγελοι ψηλά
τόν ίκετεύοντας τρέμοντας
στή γῆ τά χέρια τοῦ Συμεών
τώρα τόν ἀγκαλιάζοντας.

'Από τό «Κοντάκιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως» τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ
Μελωδοῦ Οίκος Ε'

'Ενω σκεφτόταν δόλα αὐτά (ἡ Θεοτόκος)
και κανενός δέν τά ἵλεγε
μονάχα παρακάλαγε
Κεῖνον πού ξέρει τά κρυφά,
ἀκούει ἡ κόρη νά ζητοῦν
Μάγοι τό δρέφος, και μεμᾶς
Ποιοί εἴσαστε ἐσεῖς; τούς φώναξε.
Κι αὐτοί τῆς λένε: Ποιά εἰσ' ἐσύ
πού ἔκανες τοῦτο τό παιδί;
Ποιός είναι ὁ πατέρας σου;
ποιά είναι σου ἡ μητέρα
κι ἔγινες μάνα και τροφός
παιδιοῦ δίχως πατέρα;
Πού τ' ἄστρο του σάν εἰδαμε
ἀντάμα ἥρθαμε γιατί

καινούριο φάνηκε παιδί¹
ό προαιώνιος Θεός.

Οίκος Σ'

Σάν ἄκουσε ἡ Μαριάμ
τέτοια λόγια παράξενα
ἔσκυψε καί προσκύνησε
τό γέννημα τῶν σπλάχνων της
καί κλαίγοντας τοῦ λέει:
Μεγάλα εἶναι, παιδάκι μου,
μεγάλα ὅσα ἔκανες
σ' ἐμένα τή φτωχιά.
Γιατί νά πού ἔξω σέ ζητοῦν
Μάγοι πού βασιλεύουνε
στίς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς
ἐπίμονα γυρεύουνε
νά δοῦν τό πρόσωπό Σου,
κι ἔρχονται παρακαλεστά
οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ Σου,
γιατί αὐτοί πραγματικά
εἶν' ό λαός Σου πού γι' αὐτούς
γεννήθηκες νέο παιδί,
ό προαιώνιος Θεός.

Οίκος Η'

'Αφοῦ λοιπόν εἶναι λαός
δικός Σου, δῶσε διαταγή,
παιδί μου, νά περάσουνε
στό χώρο πού ἔχεις γιά σκεπή,
καί νά καθίσουν γιά νά δοῦν
τήν πλούσια ἀνέχεια
τήν τιμημένη φτώχεια.
'Εσέ τόν ἵδιο δόξα μου
ἔχω καί καύχημά μου
γιά τοῦτο καί δέν ντρέπομαι.
'Εσύ εἶσαι ή χάρη

κι ἡ ὄμορφάδα εἶσ' Ἐσύ
καί τοῦ σπιτιοῦ κι ἐμένανε.
Κάνε τους νόημα νά μποῦν,
καθόλου δέ μέ μέλλει
πού εἰν' ὅλα ἀπλά, ἀφοῦ κρατῶ
Ἐσένανε σάν θησαυρό
πού ἥρθαν ρηγάδες νά Σέ δοῦν,
μάγοι καί βασιλιάδες
σάν ἔμαθαν πώς φάνηκες
νιογέννητο παιδί, Ἐσύ
ο προαιώνιος Θεός.

27. Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς

Καθώς μεγάλωνε δ 'Ιησοῦς, γέμιζε ἀπό τή σοφία καί τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Εἶχε συμπληρώσει τά δώδεκα χρόνια Του καί, σύμφωνα μέ τό Νόμο, μποροῦσε νά πάρει μέρος στή λατρεία καί στίς γιορτές, ώς ἐπίσημο μέλος τῆς κοινότητας, ὅπως οἱ ἄλλοι Ἰουδαῖοι. Γι' αὐτό τό λόγο ή ἄνοδος τῶν δωδεκάχρονων παιδιῶν στά Ἱεροσόλυμα καί ή πρώτη συμμετοχή τους στή γιορτή ἔπαιρνε συχνά ἐπίσημο χαρακτήρα.

'**Η ἄνοδος τοῦ Ἰησοῦ στό Ναό τῶν Ἱεροσολύμων (Λουκ. 2, 41-52).** Στίς μεγάλες γιορτές τοῦ Πάσχα, τῆς Πεντηκοστῆς καί τῆς Σκηνοπηγίας, πολλοί Ἐβραῖοι ἀνέβαιναν στά Ἱεροσόλυμα ἀπ' ὅλη τήν Παλαιστίνη. Φίλοι καί συγγενεῖς σχημάτιζαν παρέες καί ἔκινοῦσαν γιά τήν Ἀγία Πόλη. Τά παιδιά σχημάτιζαν δικές τους παρέες κοντά στούς μεγαλύτερους. Στό δρόμο πολλές φορές ἔψελναν τούς Ψαλμούς τῶν Ἀναβαθμῶν. Σέ μιά ἀπό τίς συντροφιές αὐτές ἦταν καί δ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς.

'**Η γιορτή τοῦ Πάσχα κράτησε ἑφτά μέρες καί οἱ τελετές ἦταν λαμπρές.** "Οταν τελείωσαν οἱ γιορταστικές ἐκδηλώσεις, οἱ προσκυνητές, πάλι μέ τόν ἰδιο τρόπο, ἐπέστρεφαν στίς πόλεις καί στά

χωριά τους. Ὁ Ιωσήφ καὶ ἡ Μαρία ἔκεινησαν γιά τῇ Ναζαρέτ, πιστεύοντας ὅτι δὲ Ἰησοῦς θά ἦταν μὲ τὴν παρέα τῶν παιδῶν. Ὅταν ὅμως, μετά ἀπό πορεία μιᾶς μέρας, σταμάτησαν γιά νά διανυκτερεύσουν, εἶδαν ὅτι ἔλειπε ὁ Ἰησοῦς. Κανεὶς δέν μπόρεσε νά τους πληροφορήσει γιά τό ποῦ δρισκόταν, γιατί δέν Τόν εἶχαν δεῖ. Μέ ἀγωνία γύρισαν πίσω στά Ιεροσόλυμα, ὅπου τρεῖς μέρες ἔψαχναν νά Τόν δροῦν χωρίς κανένα ἀποτέλεσμα.

Ο Ἰησοῦς καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἰσραὴλ. Τήν τρίτη μέρα μέ ἀγωνία ἔφτασαν στό Ναό. Μέ κατάπληξη εἶδαν τόν Ἰησοῦ νά δρίσκεται ἀνάμεσα στούς σοφούς διδασκάλους τοῦ Ναοῦ, νά συνομιλεῖ μαζί τους, νά τους ἀκούει καὶ νά τους ρωτᾷ. Οἱ Ραβίνοι θαύμαζαν τή χάρη, τή σοφία καὶ τή σύνεση πού εἶχαν οἱ ἀποκρίσεις Του. Τά ίερά Εὐαγγέλια δέν μᾶς διασώζουν τά ὅσα δέν Κύριος Σου. Τά ίερά Εὐαγγέλια δέν μᾶς διασώζουν τόν Ναοῦ. Ἀργότερα δέν ίδιος θά πεῖ πώς Αὔτός εἶναι δέν μοναδικός Προφήτης καὶ Διδάσκαλος, πού ἥρθε στόν κόσμο γιά νά φανερώσει τήν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ.

Η πρώτη φανέρωση τοῦ Ἰησοῦ ώς Μεσσία. Ἡ Μαρία καὶ δέν μπόρεσαν νά κρύψουν τήν ἔκπληξη τους. Γι' αὐτό ἡ Παναγία τόν ρωτᾷ: «Παιδί μου, γιατί τό ἔκανες αὐτό; Ὁ πατέρας σου κι ἐγώ τρεῖς μέρες σέ ἀναζητοῦμε μέ ἀγωνία». Καὶ δέν Ἰησοῦς ἀπαντᾷ: «Γιατί μέ ζητούσατε; Δέν ξέρατε ὅτι πρέπει νά βρίσκομαι στό σπίτι τοῦ Πατέρα μου»; Ἐκεῖνοι δέν κατάλαβαν τί σήμαιναν τά λόγια αὐτά. Ἀλλά ἡ Παναγία συγκέντρωνε στή μητρική της καρδιά ὅλα αὐτά τά λόγια καὶ τά γεγονότα, καὶ τά φύλαγε σάν πολύτιμο θησαυρό. Ἀργότερα θά καταλάβει κι ἐκείνη τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ· γιατί μέ τή μαρτυρία πού ἔκανε γιά τόν έαυτό Του δέν Χριστός φανέρωσε τή σχέση Του μέ τό Θεό-Πατέρα. Γιά τούς Ἰσραηλίτες, μονάχα δέ Θεός ἦταν δέν Κύριος τοῦ Ναοῦ, καὶ ἀπόλυτη ἔξουσία πάνω στό Ναό θά εἶχε μόνο δέ έρχόμενος Μεσσίας. Γι' αὐτό καὶ δέν Ἰησοῦς, ώς Μεσσίας πού εἶναι καὶ Υἱός τοῦ Θεοῦ, μπορεῖ νά μείνει στό Ναό, στό «σπίτι» τοῦ Πατέρα Του.

Ο δωδεκάχρονος Ἰησοῦς ἀκολούθησε τή Θεοτόκο καὶ τόν Ιωσήφ στή Ναζαρέτ. Στά κατοπινά χρόνια τῆς σιωπῆς, μέ ταπείνωση ὑποτασσόταν στή μητέρα Του καὶ στόν Ιωσήφ, ἐνώ ἐτοιμαζόταν ἐσωτερικά γιά τό μεγάλο ἔργο Του στή γῆ.

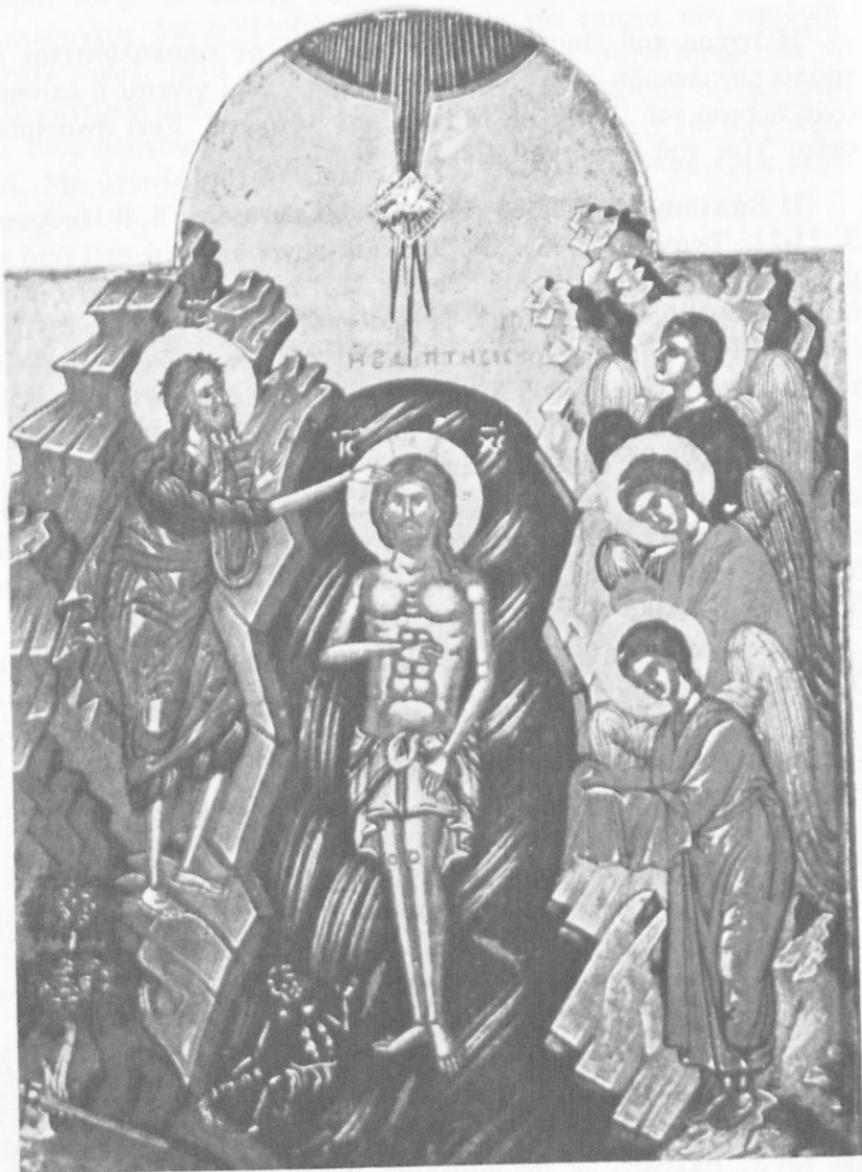
28. Τά Θεοφάνεια

‘Η σχέση τοῦ Ἰησοῦ μέτο τὸν Πατέρα Του ἀποκαλύπτεται μέτρόπο μεγαλειώδη στόν Ἰορδάνη ποταμό. Ἐκεῖ γίνεται ἡ ἐπίσημη ἀναγνώριση τοῦ Ἰησοῦ ὡς Μεσσία καὶ Λυτρωτῆ. Ἐκεῖ ἀνακηρύσσεται Υἱός τοῦ Θεοῦ καὶ Βασιλιάς τοῦ κόσμου.

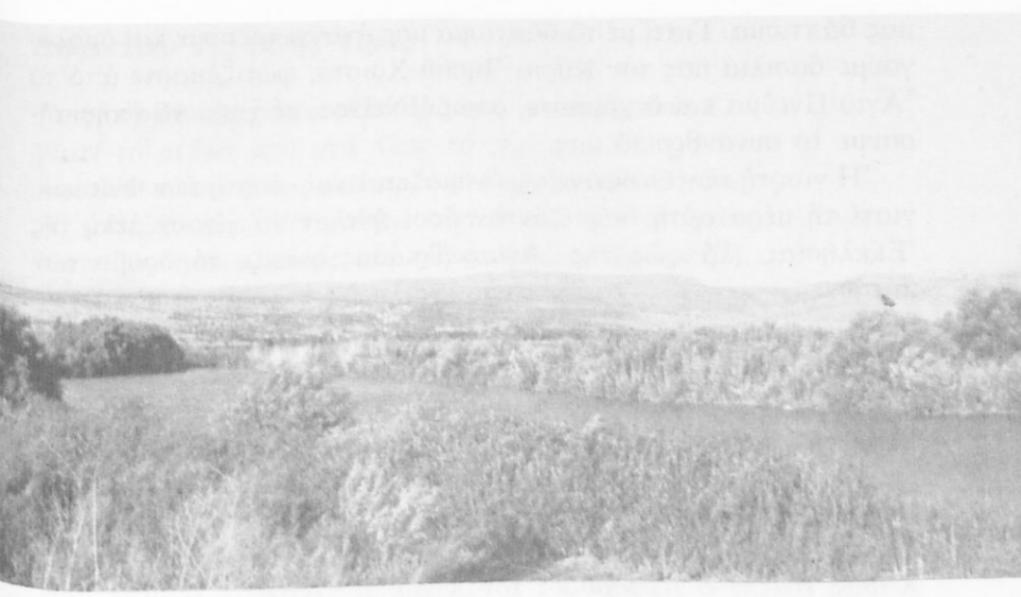
‘Η Βάπτιση τοῦ Κυρίου (Ματθ. 3, 13-17. Μαρκ. 1, 9-11. Λουκ. 3, 21-22. Ιωάν. 1, 29-33). Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν συγκλονιστεῖ ἀπά τῇ μορφῇ καὶ τό κήρυγμα τοῦ Ἰωάννη. Γι’ αὐτό ἔτρεχαν νά βαφτιστοῦν στόν Ἰορδάνη ποταμό. Πολλοί μάλιστα νόμιζαν ὅτι δὲ Πρόδρομος εἶναι δὲ ἐρχόμενος Μεσσίας. Ὁ Ἰωάννης δῦμως ἀπαντοῦσε ταπεινά: «Δέν εἰμαι ἐγώ δὲ Χριστός. Ἐγώ εἰμαι ἡ φωνή ἐνός ἀνθρώπου πού φωνάζει στήν ἔρημο: ἑτοιμάστε τήν δόδο τοῦ Κυρίου, ὅπως εἴπε δὲ προφήτης Ἡσαΐας. Ἐγώ σᾶς βαφτίζω μέ νερό. Ὅπαρχει κάποιος ἀνάμεσά σας πού δέν τόν γνωρίζετε. Εἶναι αὐτός πού ἔρχεται μετά ἀπό μένα, καὶ εἶναι ἀνώτερος μου. Ἐγώ δέν εἰμαι ἄξιος νά τοῦ λύσω τά λουριά τῶν ὑποδημάτων του. Αὐτός θά σᾶς βαφτίσει μέ “Ἄγιο Πνεῦμα καὶ φωτιά».

Μιά μέρα ἔρχεται στόν Ἰορδάνη καὶ δὲ Ἰησοῦς, ἀνώνυμος καὶ ἄγνωστος μέσα στό πλῆθος. Μόνο δὲ Πρόδρομος, φωτισμένος ἀπό τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀναγνωρίζει στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ τόν Ἀμνό τοῦ Θεοῦ. Γι’ αὐτό δείχνοντάς Τον ἀναφωνεῖ: «Νά δὲ Ἀμνός τοῦ Θεοῦ, πού παίρνει πάνω Του τήν ἀμαρτία τοῦ κόσμου». Πλησιάζει δὲ Ἰησοῦς καὶ ζητεῖ ἀπό τόν Ἰωάννη νά Τόν βαφτίσει στόν Ἰορδάνη. Ὁ Πρόδρομος αἰσθάνεται τή μικρότητά του καὶ λέει μέ ταπείνωση: «Ἐγώ ἔχω ἀνάγκη νά βαφτιστῶ ἀπό Σένα, κι Ἐσύ ἔρχεσαι σ’ ἐμένα;» Ἄλλα δὲ Ἰησοῦς καλεῖ τόν Ἰωάννη νά ἀφήσει τίς ἀντιρρήσεις του, γιά νά ἐκπληρωθεῖ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ μέ τήν ἐπίσημη ἀναγνώρισή Του ὡς Μεσσία.

“Υστερα ἀπό τά λόγια αὐτά, δὲ Πρόδρομος ὑποχωρεῖ καὶ δὲ Ἰησοῦς βαφτίζεται στόν Ἰορδάνη. Ἄλλα δέν ἔμεινε μέσα στό ποτάμι, ὅπως ἔμεναν οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι ὅση ὥρα ἔλεγαν τίς ἀμαρτίες τους. Ἐκεῖνος, ως ἀναμάρτητος, βγῆκε ἀμέσως ἀπό τό νερό. Τότε δὲ οὐρανίος Πατέρας δίνει τήν ἐπίσημη μαρτυρία Του γιά τόν Ἰησοῦ: «Αὐτός εἶναι δὲ Υἱός μου δὲ ἀγαπητός πού ἔχει δλη μου τήν εὔνοια». Καί τό “Ἄγιο Πνεῦμα σάν περιστέρι κατέβηκε ἀπό τόν

‘Η Βάπτιση τοῦ Ἰησοῦ. Ἀπό τρίπτυχο τοῦ 17ου αἰ. Βυζαντινό Μουσεῖο Ἀθηνῶν.

‘Ο Ιορδάνης (σύγχρονη φωτογραφία).

ούρανό και στάθηκε πάνω ἀπό τὸν Ἰησοῦν, γιά νά ἐπιβεβαιώσει τή μαρτυρία ὅτι αὐτός εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ὁ ἀγαπητός, ὁ Μεσσίας καὶ Λυτρωτής τοῦ κόσμου.

‘Η σημασία τῶν Θεοφανείων γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. ‘Η βάπτιση τοῦ Κυρίου δύνομάστηκε ἀπό τήν Ἐκκλησία μας «Ἄγια Θεοφάνεια». ‘Ο Πανάγιος Θεός φανερώθηκε στόν κόσμο ώς Ἀγία Τριάδα. Τή στιγμή πού βαπτιζόταν ὁ Ἰησοῦς, ὁ Πατέρας δίνει τή μαρτυρία Του γιά τόν Υἱό, καὶ τό Ἀγιο Πνεῦμα βεβαιώνει τή μαρτυρία αὐτή. Μ' ἄλλα λόγια, ἡ φωνή τοῦ Πατέρα ύποδηλώνει τήν ἐνθρόνιση τοῦ Ἰησοῦ ώς μοναδικοῦ καὶ ἀληθινοῦ βασιλιά καὶ κύριου τῆς ἀνθρωπότητας. Ταυτόχρονα δηλώνεται πώς ὁ βασιλιάς αὐτός δέν θά εἶναι ἔνδοξος, μέ τήν ἔννοια πού δίνει ὁ κόσμος στή δόξα, ἀλλά Ἐσταυρωμένος. ‘Ετοι στή Βάπτιση τοῦ Ἰησοῦ παρουσιάζεται στόν κόσμο ἕνα νέο εἶδος ἔξουσίας: ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ βασιλιάς τῶν ἀνθρώπων γιατί τούς ἀγαπᾶ καὶ θυσιάζεται γι' αὐτούς.

‘Η γιορτή τῶν Θεοφανείων μᾶς κάνει νά ξαναζοῦμε καὶ τό δικό

μας βάπτισμα. Γιατί μέ το βάπτισμά μας ἀναγνωρίζουμε καί ὅμολογούμε βασιλιά μας τὸν Κύριο Ἰησοῦν Χριστό, φωτιζόμαστε ἀπό τὸ "Ἄγιο Πνεῦμα καί δεχόμαστε, ὅπως Ἐκεῖνος, μέ χαρά νά ὑπηρετήσουμε τὸ συνάνθρωπό μας.

"Η γιορτή τῶν Θεοφανείων ὀνομάζεται καί «έορτή τῶν Φώτων», γιατί τή μέρα αὐτή βαφτίζονταν ὅσοι ήθελαν νά γίνουν μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Τό φῶς τῆς Ἀγίας Τριάδας φώτιζε τό δρόμο τῶν πιστῶν.

KEIMENA

(Απόδοση)

Από τήν ύμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας γιά τά "Άγια Θεοφάνεια

Τροπάριο τῆς ἐνάτης "Ωρας

Καθώς ἔβλεπε ὁ Πρόδρομος τὸν Κύριο τῆς δόξας
νά ῥχεται πρός τό μέρος του, ἔλεγε φωναχτά:

Νά, ἔφτασε ἐκεῖνος πού λυτρώνει τόν κόσμο ἀπ' τή φθορά.

Νά, μᾶς γλιτώνει ἀπό τή θλίψη.

Νά τος, αὐτός πού συγχωράει τ' ἀμαρτήματα
ἀπό τήν εὐσπλαχνία του ἔφτασε ὡς τή γῆ
γιός μᾶς ἀγνῆς Παρθένας.

Παιρνει τούς δούλους καί τούς κάνει γιούς τοῦ Θεοῦ
καί ρίχνει φῶς μέσ στό σκοτάδι, πού τούς ἀνθρώπους σκέπαζε,
μέ τό νερό τῆς θεϊκῆς του βάφτισης.

Λοιπόν ἐλάτε ἀρμονικά νά τόν δοξολογήσουμε
μαζί μέ τόν Πατέρα καί τό "Άγιο Πνεῦμα.

Δοξαστικό τοῦ "Ορθρου τῶν Θεοφανείων

Τοῦ Ἰορδάνη τά νερά σέ τύλιξαν, Σωτήρα,
Ἐσένα πού τυλίγεσαι μανδύα Σου τό φῶς
καί μπρός στόν Πρόδρομο ἔσκυψες τήν ἄγια κεφαλή Σου
Ἐσύ πού μέ τή σπιθαμή μετρᾶς τόν οὐρανό,
γιά νά γυρίσεις στό σωστό τόν κόσμο ἀπό τήν πλάνη
καί νά γλιτώσεις τίς ψυχές ὅλων ἀπ' τό χαμό.

Δοξαστικό τῆς ἔκτης "Ωρας

Γιατί ὄρθώνεις ξαφνικά, Ἰορδάνη, τά νερά σου,
γιατί τό ρεῦμα σου στά πίσω τό γυρνᾶς
καί δέν κυλᾶς ὅπως καί πρίν στό φυσικό σου δρόμο;
Ν' ἀντέξω, λέει, δέν μπορῶ φωτιά πού ὅλα τά τρώει,
σαστίζω, τρέμω μπρός στή συγκατάβαση τήν ἄμετρη,
γιατί τόν ἀκηλίδωτο νά πλύνω δέ συνήθισα,
τόν ἀναμάρτητο δέν ἔχω μάθει νά παστρεύω,
ἀλλά νά καθαρίζω μονάχα ὅ,τι εἶναι βρώμικο.
Νά καίω τῶν ἀμαρτιῶν τ' ἀγκάθια μέ διδάσκει
ἐκεῖνος πού βαφτίζεται ἐντός μου, ὁ Χριστός.
‘Ο Ἰωάννης μαρτυρεῖ μαζί μου τήν ἀλήθεια.
Εἶναι φωνή τοῦ Λόγου αὐτός καί τό βροντοφωνεῖ:
Νά το τό πρόβατο τοῦ Θεοῦ
πού παίρνει πάνω τον τήν ἀμαρτία τοῦ κόσμου.
Σ’ Ἐκεῖνον ἃς ὑψώσουμε φωνή ὅλοι οἱ πιστοί.
‘Εσύ, Θεέ, πού δέχτηκες νά μᾶς φανερωθεῖς,
γιά νά μᾶς φέρεις λύτρωση, ἃς είσαι δοξασμένος.

Στιχηρό ιδιόμελο τῶν Αἰνων

Μᾶς φανερώθηκε τό φῶς τό ἀληθινό
καί σ' ὅλους ἄφθονο χαρίζει φωτισμό.
Βαφτίζεται μαζί μας ὁ Χριστός
ὅ ἄπειρα καί τέλεια καθαρός.
Δύναμη δίνει στό νερό ν' ἀγιάζει ὅ,τι ἀγγίζει
κι ἐκεῖνο τίς ψυχές μας καθαρίζει.
Τό γεγονός πού βλέπουμε ἐδῶ στή γῇ συμβαίνει
μά ξεπερνᾶ τούς οὐρανούς ἐκεῖνο πού σημαίνει.
‘Η σωτηρία μᾶς δίνεται μ' ἔνα λουτρό,
τό Πνεῦμα μᾶς χαρίζεται μέ τό νερό.
Μέ τήν κατάδυση στά βάθη τοῦ νεροῦ
ἔτσι ἀνεβαίνουμε στά ὑψη τοῦ Θεοῦ.
Κύριε, πόσο θαυμαστά τά ἔργα τά δικά Σου!
‘Ἄσ εἶναι δοξασμένο τ' ὅνομά Σου.

Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

29. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Α')

Τό κήρυγμα τοῦ Βαπτιστῆ Ἰωάννη καλούσε τούς ἀνθρώπους νά έτοιμαστοῦν γιά νά δεχτοῦν τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού πλησίαζε. Ὁ Ἰησοῦς ἀρχίζει τό κήρυγμά Του μέ τά ἴδια λόγια: «Μετανοεῖτε, γιατί πλησίασε ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 4, 17). Δηλαδή, ἀλλάξτε τρόπο ζωῆς γιατί ἔφτασε ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Αὐτό τό χαρούμενο μήνυμα δέν ἦταν εὔκολο νά τό καταλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πού περίμεναν τό Μεσσία νά τούς ἐλευθερώσει ἀπό τούς Ρωμαίους καί νά ἰδρύσει ἔνα καινούριο βασίλειο. Ἡ ἐλευθερία πού ἔφερνε δ Ἡριστός δέν περιοριζόταν στήν ἔθνική ἀνεξαρτησία τους, καί ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔπερδονύσει τά ὅρια ἐνός κράτους. Ἐξάλλου στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Ἡριστοῦ δέν ἔβλεπαν κανένα ἀπό ἐκεῖνα τά χαρακτηριστικά πού προμηνούσαν τόν ἐρχομό μιᾶς καινούριας βασιλείας: στρατιωτική δύναμη, πολιτική ἔξουσία, πλοῦτο καί λαμπρότητα. Τό κήρυγμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἦταν δύσκολο νά τό καταλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Γι' αὐτό καί δ Κύριος πολλές φορές δίδαξε μέ παραδολές, δηλαδή μικρές ιστορίες ἀπό τήν καθημερινή ζωή, γιά νά κάνει πιό κατανοητή τή διδασκαλία Του σ' ὅσους είχαν τή διάθεση νά τή δεχτοῦν, ἐνώ ἔμενε ἀκατανόητη σ' ὅσους ἀδιαφορούσαν γι' αὐτήν.

‘**Ἡ ἀξία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ: ὁ κρυμμένος θησαυρός καί ὁ πολύτιμος μαργαρίτης** (Ματθ. 13, 44-46). Τό βαθύτερο νόημά τους. ‘**Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μοιάζει μέ θησαυρό κρυμμένο στό χωράφι.**

"Ενας ἄνθρωπος πού δουλεύει στό χωράφι, καθώς σκάβει βρίσκει θαμμένον ἔναν δλόκληρο θησαυρό. Τόν ἔανασκεπάζει ἀπό τό φόρο του μή τοῦ τόν πάρει κανείς, κι ὑστερα τρέχει, πουλᾶ ὅλα τά ὑπάρχοντά του καὶ ἀγοράζει τό χωράφι ἐκεῖνο. "Ετοι δ θησαυρός γίνεται δικός του.

"Η Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μοιάζει ἀκόμη μέ πολύτιμο μαργαριτάρι. "Ενας ἔμπορος μαργαριταριῶν ἔψαχνε πάντα νά δρεῖ τά πιό ὠραια. Καὶ ἔαφνικά, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ἔχωρίζει ἔνα μαργαριτάρι μοναδικό, ἀσύγκριτης ἀξίας. Πουλάει ὅλα τά ὑπάρχοντά του καὶ ἀγοράζει τό ἀκριβό μαργαριτάρι.

"Η Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πρωτοφανερώνεται στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Μέ τήν ἔνανθρώπησή Του, γίνεται ἀδερφός μας καὶ μᾶς καλεῖ κοντά στό Θεό, πού εἶναι Πατέρας Του, γιά νά γίνει καὶ δικός μας Πατέρας. "Οσοι δέχτηκαν τό Χριστό ὡς Υἱό τοῦ Θεοῦ καὶ πίστεψαν σ' Αὐτόν ἔγιναν κι ἐκεῖνοι παιδιά τοῦ Θεοῦ. Σχηματίστηκε ἔτσι μιά καινούρια οἰκογένεια μέ κοινό Πατέρα τό Θεό. Μέ τίποτα δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ ἡ τιμή πού γίνεται στόν ἄνθρωπο νά ἀνήκει στήν οἰκογένεια αὐτή. "Η παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία μαζί Του δίνουν στόν ἄνθρωπο χαρά, δύναμη, ἀγάπη. "Ο, τι λαχταρᾶ ἡ ἄνθρωπίνη ψυχή τό δρίσκει κοντά σ' αὐτόν τόν ἀνεξάντλητο θησαυρό πού εἶναι δ Θεός. Νά γιατί δ Χριστός παρομοίασε τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέ θησαυρό καὶ πολύτιμο μαργαριτάρι. Τά πλούτη, οί τιμές, ἡ δόξα δέν ἀξίζουν δσο ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Καμιά ἀξία δέν εἶναι μεγαλύτερη ἀπό τό προνόμιο νά ἀνήκει δ ἄνθρωπος στήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ.

Η μετοχή στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ: Τό μεγάλο δεῖπνο (Λουκ. 14, 16-24). Τό νόημα τῆς παραβολῆς. Μιά καινούρια διάσταση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ μᾶς δίνει δ Κύριος μέ τήν παρακάτω παραβολή. Κάποιος ἄνθρωπος ἐτοίμασε μεγάλο καὶ γιορταστικό τραπέζι καὶ κάλεσε πολλούς. "Οταν ἦταν ὅλα ἔτοιμα, ἔστειλε τόν ὑπηρέτη του νά φωνάξει τούς καλεσμένους. Ἀλλά ὅλοι τους δρῆκαν κάποιο λόγο γιά νά ἀρνηθοῦν τήν πρόσκληση: δ ἔνας τό χωράφι του, δ ἄλλος τά βόδια του, κάποιος ἄλλος τίς οἰκογενειακές ὑποχρεώσεις του. Τότε δ οἰκοδεσπότης ἔστειλε τόν ὑπηρέτη του καὶ φώναξε τούς Φτωχούς καὶ τούς ἀνάπηρους. Ἐπειδή ὅμως καὶ πάλι ἔμεινε χῶρος, κάλεσε μέ τόν ὑπηρέτη του τούς ξένους, τούς ἄστεγους καὶ τούς

περιφρονημένους. "Οταν γέμισε τό σπίτι, τότε ό οἰκοδεσπότης εἶπε πώς κανείς ἀπό ἑκείνους πού δέν δέχτηκαν τήν πρόσκλησή του δέν πρόκειται νά γίνει δεκτός στό μεγάλο δεῖπνο του.

Τό γιορταστικό τραπέζι είναι ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Οἱ καλεσμένοι πού περιφρονοῦν τήν πρόσκληση είναι οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραὴλ, περήφανοι γιά τό μωσαϊκό Νόμο καί τήν καταγωγή τους ἀπό τόν Ἀβραάμ. "Ετσι τή θέση τους τήν παίρνουν οἱ περιφρονημένοι τοῦ Ἰσραὴλ καί οἱ εἰδωλολάτρες.

Ἡ συγκέντρωση γύρω ἀπό τό τραπέζι καί ή μετοχή στά κοινά φαγητά ἦταν χαρακτηριστικό ἀνθρώπων πού ἀνήκαν στήν ἴδια οἰκογένεια. ብρόσκληση στό τραπέζι ἔδειχνε τιμή, φιλία καί οἰκειότητα στούς καλεσμένους.

Αὐτά τά γνωρίσματα τά βρίσκουμε στή Θεία Λειτουργία τῆς Ὁρθόδοξης Ἑκκλησίας μας. "Ολοι είναι καλεσμένοι στό Δεῖπνο ἀπό τόν οἰκοδεσπότη Θεό. Στήν Ἀγία Τράπεζα, ἡ πιό πολύτιμη τροφή, τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου, προσφέρεται ἀφθονη στούς πιστούς, δηλαδή σέ δοσούς δέχτηκαν τήν πρόσκληση. ብρόσμετοχή τῶν πιστῶν στή Θεία Εὐχαριστία είναι συμμετοχή στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού είναι μιά ζωντανή πραγματικότητα μέσα στή Θεία Εὐχαριστία ἀλλά καί στή ζωή τῶν πιστῶν.

30. ብρόση Βασιλεία τοῦ Θεοῦ (B')

Ἡ ἐπέκταση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ: ብρόση κόκκος τοῦ σιναπιοῦ καί ή ζύμη (Ματθ. 13, 31-33). ብρόση τῶν παραβολῶν. Είναι θαυμαστή ή ποικιλία τῶν εἰκόνων πού χρησιμοποιεῖ δο Χριστός γιά νά μᾶς δώσει νά καταλάβουμε σωστά τί είναι ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Κάποτε εἶπε ὅτι μοιάζει μέ σπόρο σιναπιού. ብρόσος αὐτός, ἀν καί είναι πολύ μικρός, ὅταν βλαστήσει καί φουντώσει γίνεται δέντρο, πού μέσα στά κλαδιά του βρίσκουν καταφύγιο τά πουλιά. Μοιάζει ἀκόμα ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέ τό προϊόντι. Βάζει ή νοικοκυρά ἐλάχιστο ἀπ' αὐτό μέσα σέ σαράντα κιλά ἀλεύρι, καί είναι τόση ή δύναμή του, πού ὅλο τό ἀλεύρι τό κάνει νά φουσκώσει καί νά γίνει ψωμί ἔτοιμο νά ψηθεῖ.

Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ παρομοιάζεται ἐδῶ μέ τά πιό μικρά καί

άσήμαντα πράγματα, πού ώστόσο είχουν μέσα τους μιά τεράστια δύναμη. Ταπεινός και ἀσήμαντος ἦρθε ὁ Χριστός στή γῆ. Οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, τό πρῶτο προξύμι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἦταν ἄπλοι και ἀγράμματοι ψαράδες. Ἡ πρώτη Ἑκκλησία ἔκεινησε σάν μιά μικρή κοινότητα, ἄγνωστη μέσα στή Ρωμαϊκή αὐτοκρατορία. Κάτω ὅμως ἀπό τά ταπεινά αὐτά στοιχεῖα κρύβεται μιά δύναμη ἀνυπολόγιστη: δ λόγος τοῦ Χριστοῦ, ἡ Σταύρωση και ἡ Ἀνάσταση Του, ἡ χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Μέ τή δύναμη αὐτή ἀπλώνεται ἡ Ἑκκλησία σ' ὀλόκληρη τήν οἰκουμένη. Καί, σάν το προξύμι, μεταμορφώνει και ἀγιάζει τόν κόσμο δλόκληρο, τά σώματα και τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων, τά ἔργα τους και τή ζωή τους.

Ἡ ἐπέκταση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ γίνεται ἀνεπαίσθητα. Δέν μποροῦμε νά τή διαπιστώσουμε μέ τήν παρατήρηση και τό πείραμα, οὔτε νά τήν ύπολογίσουμε στατιστικά. "Ως τή στιγμή πού θά βλαστήσει δ σπόρος ἡ θά ζυμωθεῖ τό ζυμάρι, καμιά δύναμη δέ γίνεται φανερή. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ φανερώνεται τώρα καθώς ἀλλάζουν οἱ καρδιές τῶν ἀνθρώπων πού τή δέχονται. Μέ δλη τή δόξα θά φανεῖ ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ στή Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ στή γῆ.

Οἱ δυσκολίες γιά τήν ἀποδοχή τῆς: Τά ζιζάνια (Ματθ. 13, 24-30), οἱ Δέκα Παρθένες (Ματθ. 25, 1-13). Σ' αὐτή τή φανέρωση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πού θά είναι και ὡρα τής κρίσεως, ἀναφέρονται οἱ παρακάτω παραβολές. "Ἐνας ἀνθρωπος ἔσπειρε στό χωράφι του σιτάρι ὡραῖο και διαλεχτό. Τήν ὡρα ὅμως πού οἱ ἐργάτες του κοιμοῦνταν, ἥρθε ἔνας ἔχθρος του και ἔσπειρε ζιζάνια ἀνάμεσα στό σιτάρι. Ἔτοι, ὅταν φάνηκαν τά στάχνα και ἔδεσαν καρπό, φούντωσαν ἀνάμεσά τους ἀγριόχορτα. Οἱ ἐργάτες διάζονταν νά τά ξεριζώσουν, ἀλλά τό ἀφεντικό δέ συμφωνεὶ μαζί τους. «Οχι, τούς λέει, γιατί μπορεῖ μαζί μέ τά ζιζάνια νά ξεριζώσετε και τό σιτάρι. Ἀφῆστε τα νά μεγαλώσουν μαζί ὡς τή στιγμή τοῦ θερισμοῦ. Τότε θά πῶ στούς θεριστές νά μαζέψουν πρώτα τά ζιζάνια και νά τά φίξουν στή φωτιά, και τό σιτάρι νά τό μεταφέρουν στίς ἀποθῆκες».

Ἀκόμα μοιάζει ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέ γάμο, ὅπου δέκα νέες κοπέλες βγῆκαν νά ύποδεχτοῦν τό γαμπρό, δπως συνήθιζαν τότε. Οἱ πέντε είχαν σκεφτεῖ μέ φρόνηση και είχαν πάρει μαζί τους λάδι

άρκετό γιά τά λυχνάρια τους. Οί άλλες πέντε δχι. Καθώς άργουσε δ νυμφίος, νύσταξαν δλες και κοιμήθηκαν. Ξάφνου, μέσα στή νύχτα, άκούστηκε μιά δυνατή φωνή: «Νά τος δ νυμφίος. Βγείτε νά τόν ύποδεχτείτε». "Ετσι σηκώθηκαν δλες οί κοπέλες κι έτοιμασαν τά λυχνάρια τους. Τότε οί πέντε άνόητες είδαν ότι τά λυχνάρια τους κόντευαν νά σδήσουν. Ζήτησαν λάδι από τίς πέντε συνετές πού είχαν, άλλά δέν θά έφτανε γιά δλες. Πήραν λοιπόν τούς δρόμους γιά νά δροῦν νά άγοράσουν. Στό μεταξύ έφτασε δ νυμφίος κι οί συνετές κοπέλες, μέ άναμμένα τά λυχνάρια τους, μπήκαν στό σπίτι πού θά γινόταν δ γάμος και οί πόρτες έκλεισαν. "Οταν έφτασαν οί πέντε άνόητες και ζήτούσαν από τό νυμφίο νά τούς άνοιξει, έκεινος τούς άπαντησε: «Αληθινά, σᾶς λέω, δέν σᾶς γνωρίζω».

"Η ώρα τοῦ θερισμοῦ και ή ἄφιξη τοῦ νυμφίου είναι εἰκόνες πού ἀναφέρονται στή Δεύτερη Ἐλευση τοῦ δικαιοκρίτη Χριστοῦ. Τότε ή Βασιλεία Του θά είναι μόνιμη κατάσταση, χωρίς τέλος. Τώρα δμως, αὐτή ή Βασιλεία πού ἔγκαινίασε δ Χριστός δρίσκεται σέ άδιάκοπη πορεία, ὥσπου νά φτάσει στόν δριστικό της θρίαμβο. Στή διάρκεια αὐτῆς της πορείας, δοκιμάζεται ή ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Γιατί, ἐνῷ δ Θεός φροντίζει τήν Ἐκκλησία του, δπως δ γεωργός τό χωράφι του, δ διάβολος δέν μένει ἅπραγος. Μέ κάθε τρόπο προσπαθεῖ νά φέρει ἐμπόδια στό ἔργο τοῦ Θεοῦ. Κοντά στόν καλό σπόρο σπέρνει τά ζιζάνια, μέσα στήν ἴδια τήν Ἐκκλησία φέρνει σκάνδαλα, σύγχυση, διχασμό. "Ο Χριστός δμως, μέ τίς παραδολές αὐτές, μᾶς λέει ότι δέν πρέπει νά τρομάζουμε μέ τήν κατάσταση αὐτή ούτε νά χάνουμε τήν πίστη μας. Τό χωράφι δπου τό σιτάρι και τά ζιζάνια μεγαλώνουν μαζί, είναι μιά είκόνα πού πρέπει νά τήν έχουμε πάντα στό νοῦ μας, γιατί μᾶς διδάσκει νά περιμένουμε τήν κρίση τοῦ Θεοῦ και νά μή σκανδαλίζομαστε από τήν ὑπαρξη τοῦ κακοῦ στόν κόσμο. Τό ΐδιο κι οί δέκα κοπέλες, πού περιμένουν δλες μαζί, άλλά δέν είναι δλες έτοιμες, είκονίζουν τή διαφορετική κατάσταση τῶν πιστῶν μέσα στήν Ἐκκλησία. "Άλλοι προσέχουν και φροντίζουν νά κρατοῦν ἀσθηση τή φλόγα τῆς ψυχῆς τους μέ τό λάδι τῆς χάρης τῶν Μυστηρίων και τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Και άλλοι δέν δίνουν πολλή σημασία, άμελούν, άναβάλλουν, ξεχνοῦν.

Μέσα στίς παραδολές αὐτές φαίνεται και ή φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. Δέν βιάζεται νά ξεριζώσει τά ζιζάνια από τό χωράφι του.

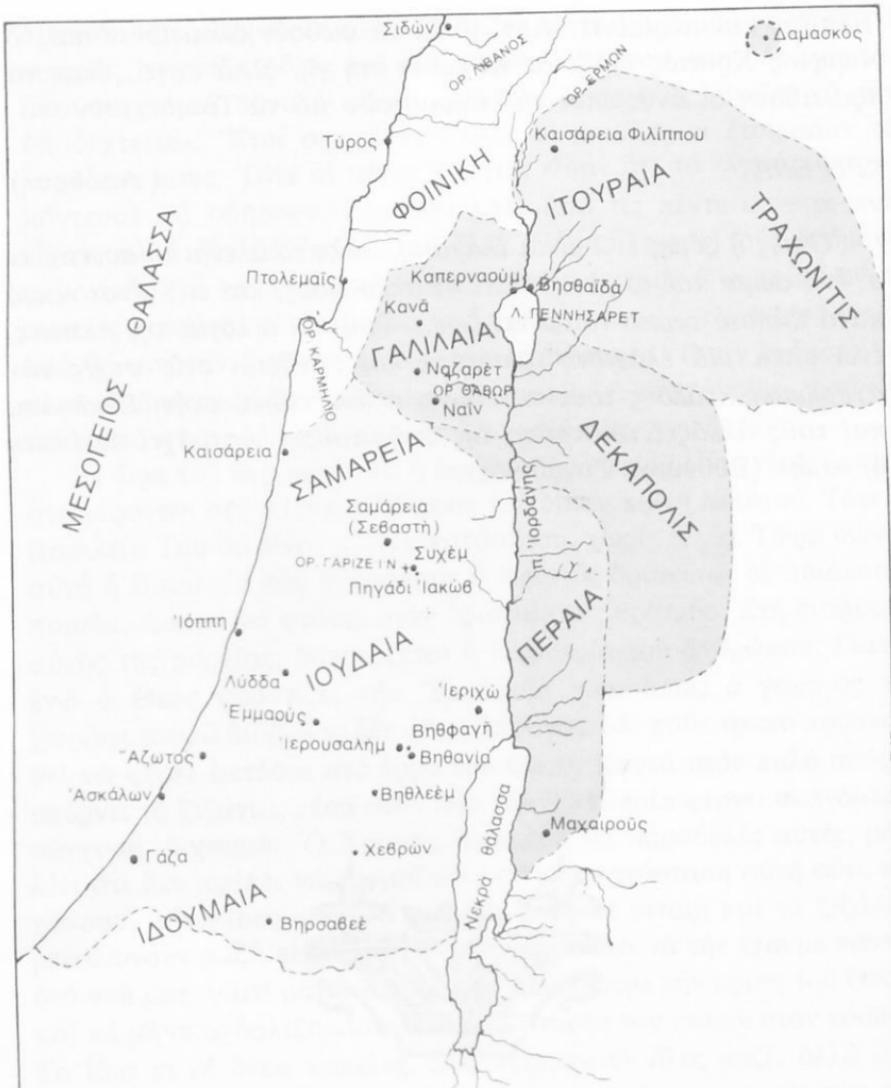
Ἐλπίζει καὶ περιμένει, γιατί θέλει νά σωθοῦν ὅλοι. Οὔτε πάλι ὁ Νυμφίος Χριστός διάζεται νά ξρθει στή γῆ, ἀλλά ἀργεῖ, ώστε νά προλάβουν οἱ ἄνθρωποι νά ἐτοιμαστοῦν γιά νά Τόν δεχτοῦν.

KEIMENA

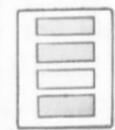
(Ἀπόδοση)

”Οπως ἡ ζύμη, ἐνῶ εἶναι ἐλάχιστη... ὅλο τό ἀλεύρι τό συνενώνει σ' ἕνα σῶμα καὶ τό μεταβάλλει σέ ἄλλο εἶδος, καὶ ἐνῶ εἶναι νεκρό κατά κάποιο τρόπο τοῦ δίνει ζωή... ἔτσι καὶ ὁ λόγος τῆς πίστεως, ἐνῶ εἶναι μιά ἐλάχιστη ποσότητα καὶ κρύβεται στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων... ὅλους τούς συνενώνει σ' ἕνα σῶμα, στήν Ἐκκλησία, καὶ τούς ἀλλάζει τόν τρόπο τῆς ζωῆς τους... γιατί ἔχει ἀνείπωτη δύναμη» (Εὐθύμιος Ζυγαρίνος).

**Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ
ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**

Τετραρχία τοῦ Φιλίππου

Τετραρχία τοῦ Ἡρώδη Ἀντίπα.

Περιοχή Ποντίου Πιλάτου.

Δεκάπολις.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ – ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Είσαγωγικά γιά τό θαῦμα. Ὁ Χριστός, ὅπως εἴδαμε, μίλησε γιά τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί ἔδωσε εἰκόνες καί παραδοσίες πού δοιθοῦν νά καταλάβουμε: 1) ὅτι ἡ ἀξία της είναι ἀσύγκριτη καί ἡ δύναμή της κρυμμένη, 2) ὅτι ὅλοι οἱ ἀνθρώποι είναι καλεσμένοι σ' αὐτήν, ἀλλά ὅλοι δέν δέχονται τήν πρόσκληση οὔτε φροντίζουν νά είναι ζωντανά μέλη της, καί 3) ὅτι διάδολος μάχεται μέ κάθε τρόπο τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί θά τή μάχεται ώς τήν τελική ἐπικράτησή της.

Γιά νά δώσει πιό ζωντανά τήν εἰκόνα τής Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, δι Κύριος ἔκανε καί θαυμαστές πράξεις, πού ξεπερνοῦν τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις, ὑπερνικοῦν τούς φυσικούς νόμους καί ἔξουδετερώνουν τή δύναμη τοῦ διαβόλου. Αύτές οι θαυμαστές πράξεις τοῦ Χριστοῦ λέγονται θαύματα καί είναι σημάδια μιᾶς νέας ἐποχῆς γιά τόν ἀνθρωπο, μιᾶς νέας πραγματικότητας πού ἔρχεται: τής Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

“Οταν δὲ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἔστειλε τούς μαθητές του νά ρωτήσουν τόν Ἰησοῦν ἂν αὐτός είναι ὁ Χριστός, Ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Πηγαίνετε καί πέστε στόν Ἰωάννη αὐτά πού βλέπετε καί ἀκοῦτε: τυφλοί ὅρισκουν τό φῶς τους καί κουτσοί περπατοῦν, λεπροί γιατρεύονται καί κουφοί ἀκοῦν, νεκροί ἀνασταίνονται καί φτωχοί δέχονται τό χαρούμενο μήνυμα» (Ματθ. 11, 5). Τά θαύματα ἔχουν σημασία ὅχι μόνο γιά ἐκείνους πού εὐεργετήθηκαν μ' αὐτά τότε ἀπό τόν Κύριο, ἀλλά γιά τόν ἀνθρωπο κάθε ἐποχῆς. Μᾶς διδάσκουν πῶς θά είναι ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ: δέ θά ὑπάρχει πόνος, θάνατος, φυσικό κακό, καί ἡ δύναμη τοῦ διαβόλου θά ἔχει ἔξουδετερωθεὶ ἀπό τόν Κύριο. Τά θαύματα, λοιπόν, είναι ἔνα παράθυρο πού ἀνοιξε ὁ Κύριος, γιά νά βλέπουμε καί νά καταλαβαίνουμε καλύτερα τί σημαίνει Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

31. Τό θαῦμα στήν Κανά τῆς Γαλιλαίας

Ο Χριστός στό γάμο τῆς Κανᾶ (Ιωάν. 2, 1-11). Ὁ γάμος, γιά τούς Ιουδαίους, ἦταν μεγάλο γεγονός, ἀληθινή γιορτή πού κρατοῦ-

Ο Γάμος στήν Κανά. "Άγιος Νικόλαος Ὁρφανός". 14ος αι.

σε έφτά μέρες. "Όλα συμβόλιζαν τή χαρά τοῦ Παραδείσου, τότε πού δό Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐα δέχονταν τή θεϊκή εὐλογία στόν πρῶτο γάμο τῆς Δημιουργίας. Σ' ἔνα γάμο, πού γινόταν στήν Κανά τῆς Γαλιλαίας, ἦταν καλεσμένος δό Ἰησοῦς μέ τούς μαθητές Του. Ἡ Παναγία, πού δρισκόταν κι ἐκείνη ἐκεῖ, βλέπει κάποια στιγμή ὅτι τό κρασί είλε τελειώσει. Πλησιάζει τότε τόν Ἰησοῦ καὶ τοῦ λέει: «Δέν ἔχουν κρασί». Ἐκείνος τῆς ἀπαντᾷ: «Δέν ἥρθε ἡ ὥρα νά δείξω τή θεία κρασί». Ἡ Θεοτόκος ὅμως ἔλπιζε καὶ λέει στούς ὑπηρέτες: «Νά κάνετε ὅ,τι σᾶς πεῖ».

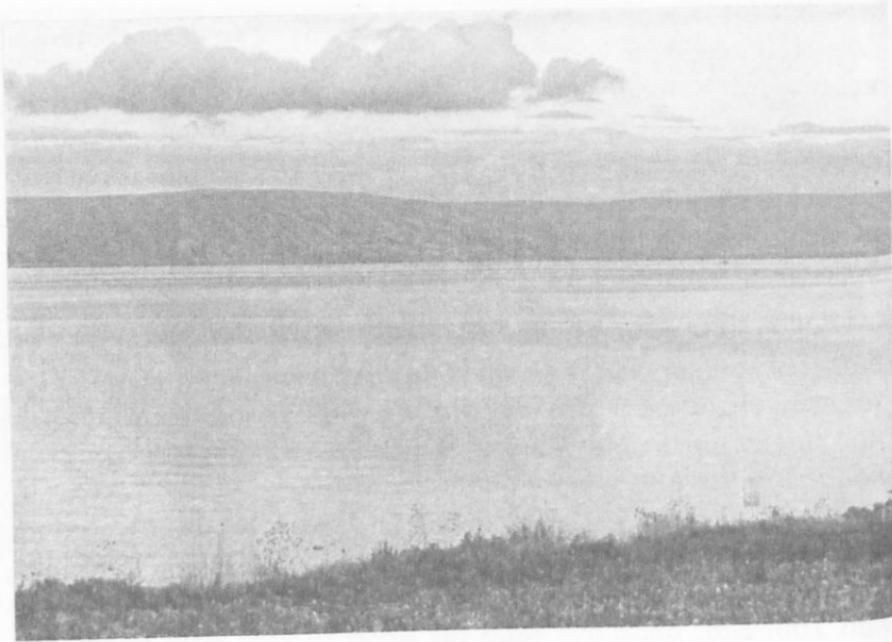
Τό θαῦμα καὶ ἡ ἐπενέργειά του. Ἐκεῖ δρίσκονταν ἔξι πέτρινες ὑδρίες, δπου ἔβαζαν νερό γιά νά πλένονται οἱ καλεσμένοι, ὅπως τό συνήθιζαν οἱ Ἰουδαῖοι, πρὶν ἀπό τό φαγητό. Λέει λοιπόν στούς ὑπηρέτες δ Ἄριστός: «Γεμίστε τίς ὑδρίες μέ νερό». Οἱ ὑπηρέτες τίς γέμισαν ὡς ἀπάνω. Τότε δ Ἰησοῦς τούς εἶπε: «Πάρτε μέσα ἀπό τίς ὑδρίες καὶ πηγαίνετέ το στόν ἀρχιτρίκλινο». Ὁ ἀρχιτρίκλινος ἦταν αὐτός πού μοίραζε τό κρασί στό τραπέζι, καὶ ἔπρεπε νά δοκιμάζει πρῶτος, γιά νά δεδαιώνεται, ὡς εἰδικός, ὅτι τό κρασί είναι καλό. Οἱ ὑπηρέτες πήραν μέσα ἀπό τίς ὑδρίες καὶ ἔφεραν στόν ἀρχιτρίκλινο,

πού δέν ἤξερε ποῦ δρέθηκε τό κρασί. Οἱ ὑπηρέτες ὅμως τό ἤξεραν.
Ἄφοῦ δοκίμασε λοιπόν δ ἀρχιτρίκλινος τό νερό πού εἶχε γίνει
κρασί, καὶ κατάλαβε πώς. ἦταν καλύτερο ἀπ' αὐτό πού ἔπιναν,
φωνάζει στό γαμπρό: «Πρῶτα κανείς δγάζει τό καλό κρασί, κι ὅταν
μεθύσουν, τό κατώτερο. Ἐσύ ὅμως φύλαξες τό καλύτερο ὡς τώρα».

Αὐτό εἶναι τό πρῶτο θαῦμα πού ἔκανε δ Ἰησοῦς, καὶ φανέρωσε
στούς μαθητές καὶ σ' ὅσους ἦταν στό γάμο τή θεϊκή δύναμη καὶ τή
δόξα Του, καὶ πίστεψαν σ' Αὐτόν οἱ μαθητές Του.

Τό βαθύτερο νόημα τοῦ θαύματος. Γιά τούς Ἰουδαίους ἦταν
βαθιά πεποίθηση πώς δ Μεσσίας θά ἔφερνε στή γῆ τή χαμένη χαρά
τοῦ παραδείσου καὶ τήν ουράνια εὐλογία. Ὁ πατριάρχης Ἰακώβ
προφήτεψε γιά τό Μεσσία δτι «θά πλύνει τή στολή του στό κρασί¹
καὶ τά ροῦχα του στό αἷμα τοῦ σταφυλιοῦ» (Γεν. 49, 11). Μέ τό
γάμο τῆς Κανᾶ φανερώνεται ἡ ἀλήθεια δτι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ
ἔρχεται στόν κόσμο σάν ἔνας γάμος καὶ σάν εὐλογία. Ὁ Χριστός
δημιουργεῖ μιά σχέση ἀγάπης (ἔναν ἀληθινό πνευματικό γάμο) μέ τό
λαό Του. Καί, δπως στό γάμο τῆς Κανᾶ τό νερό ἔγινε κρασί, ἔτσι
καὶ μέσα στήν Ἐκκλησία ὅλα μεταμορφώνονται καθώς μετέχουν
στή δόξα καὶ στή λαμπρότητα τοῦ Χριστοῦ. Στή Θεία Εύχαριστία,
τό ψωμί καὶ τό κρασί μεταβάλλονται σέ Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ.
Καί δ λαός, οἱ πιστοί, μεταλαμβάνοντας τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ
Κυρίου, συμμετέχουν στό μεγάλο δεῖπνο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
Μεταμορφώνονται οἱ ἴδιοι καὶ μεταμορφώνουν τόν κόσμο γύρω
τους, τήν κοινωνία καὶ τήν ίστορία τῆς ἐποχῆς τους.

Η Λίμνη τῆς Γαλιλαίας (σύγχρονη φωτογραφία).

32. Ὁ Χριστός, κυρίαρχος τῆς φύσεως

‘Ο Δημιουργός καὶ Κύριος τοῦ κόσμου.

Ψυχή μου ὕμνησε τό γένος Κύριο.

Πόσο μεγάλος εἶσαι, Κύριε καὶ Θεέ μου,

μέ δόξα καὶ μεγαλοσύνη ντύθηκες

φόρος σά μανδύα Σου τό φῶς...

Σύ πού θεμέλιωσες τή γῆ σέ ἀσφαλισμένες δάσεις

γιά νά μή σαλευτεῖ ποτέ στούς αἰώνες τῶν αἰώνων...

Ἐσύ πού ἀφήνεις τίς πηγές λεύτερες ν' ἀναβλύσουν στά φαράγγια,

χορτάρι νά βλαστήσει, τροφή στά ζωντανά,

καὶ νιόδγαλτο σιτάρι, νά τό δουλεύουν οἱ ἄνθρωποι,

νά δγάζουν ἀπ' τή γῆ ψωμί...

Πόσο πολλά εἶναι, Κύριε, τά ἔργα Σου

κι ὅλα μέ ἄπειρη σοφία καμωμένα...

“Ολα σ' Ἐσένα ἐλπίζουνε

πώς θά τούς δώσεις νά τραφοῦν στήν ὥρα τους...

΄Αρκεῖ ν' ἀνοίξεις μόνο Έσύ τό χέρι Σου

γιά νά χορτάσουν ὅλα καλοσύνη,

κι ἀρκεῖ νά στρέψεις ἀπ' ἀλλοῦ τό πρόσωπο

γιά νά τά πιάσει τρόμος...

΄Οσο πού ζῶ θά τραγουδῶ στόν Κύριο,

θά παίζω τό ψαλτήρι μου γι' Αὐτόν ὅσο θά ὑπάρχω.

Οι στίχοι αὐτοί τοῦ 103ου Ψαλμοῦ τοῦ Δαβίδ ἐκφράζουν μ' ἔνα μοναδικό τρόπο μιά μεγάλη ἀλήθεια πού διδάσκεται μέσα στήν Π. Διαθήκη: δ Θεός, δ Δημιουργός τοῦ κόσμου, εἶναι ἐκεῖνος πού κυριαρχεῖ καί φροντίζει γιά τά δημιουργήματά Του. Τήν ἔξουσία Του πάνω στή φύση καί τήν εὐλογία πού σκορπά σ' ὅλη τή Δημιουργία τή φανέρωσε δ Χριστός μέ πολλά θαύματα, μερικά ἀπό τά δποια θά δοῦμε πιό κάτω.

΄Η εὐλογία τῶν ἄρτων στήν ἔρημο (Ματθ. 14, 13-21. Μαρκ. 6, 30-44. Λουκ. 9, 10-17. Ιωάν. 6, 1-14. 22-71). Ό λαός ἀκολουθοῦσε τόν Ἰησοῦν ὅπου κι ἄν πήγαινε. Μιά μέρα θέλησε δ Χριστός νά πάει μέ τούς μαθητές Του πρός τά ἡσυχα μέρη τῆς Βηθσαϊδᾶ γιά νά ἀναπαυτεῖ. Ό λαός τό πληροφορήθηκε καί γρήγορα ἔφτασε ἐκεῖ ὅπου δρισκόταν δ Ἰησοῦς μέ τούς μαθητές Του. Ό Κύριος σπλαχνίστηκε αὐτό τό πλῆθος, πού ἔμοιαζε μέ κοπάδι χωρίς δοσκό, θεράπευσε τούς ἀρρώστους καί τούς δίδαξε γιά τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Όταν δ ἥλιος πλησίαζε στή δύση, οί μαθητές είπαν στόν Κύριο: «Ό τόπος εἶναι ἔρημος καί σέ λίγο νυχτώνει. Άφησε τό λαό νά πάει στά κοντινά χωριά νά ἀγοράσει τρόφιμα». «Νά τούς δώσετε ἐσεῖς νά φάνε», ἀπάντησε δ Κύριος. «Κύριε, είπαν τότε οί μαθητές, ἐμεῖς ἔχουμε μόνο πέντε ψωμιά καί δυό ψάρια. Πῶς εἶναι δυνατό νά χορτάσουν ὅλοι αὐτοί;» Ό Ιησοῦς διέταξε νά καθίσει δ κόσμος στή χλόη καί οί μαθητές νά τοῦ φέρουν τά πέντε ψωμιά καί τά δυό ψάρια. Τά πῆρε στά χέρια Του, ὕψωσε τά μάτια Του στόν οὐρανό καί εὐχαρίστησε τόν Πατέρα Του, τά ἔκοψε καί ἔδωσε τά κομμάτια στούς μαθητές νά τά μοιράσουν στό λαό. Ήταν πέντε χιλιάδες ἄνδρες, χωρίς νά ὑπολογιστοῦν οί γυναῖκες καί τά παιδιά. Έφαγαν ὅλοι καί χόρτασαν καί περίσσεψαν δώδεκα κοφίνια. Όλοι ήταν γεμάτοι θαυμασμό. Πολλοί μάλιστα θέλησαν να ἀνακηρύξουν τόν

Κύριο βασιλιά, έστω καί μέ τή βία. Ὁ Χριστός, ἐπειδή κατάλαβε τίς προθέσεις τους, ἔδωσε ἐντολή στό λαό νά ἐπιστρέψει στά σπίτια του, κι Ἐκεῖνος ἀνέδηκε στό δουνό νά προσευχῇθει. Τήν ἐπόμενη μέρα, στή Συναγωγή τῆς Καπερναούμ, ἐρμήνευσε τό θαῦμα αὐτό στούς Γαλιλαίους, πού τούς εἶχε χορτάσει τήν προηγούμενη μέρα στήν ἔρημο. «Οἱ πρόγονοί σας, τούς εἶπε, μολονότι ἔφαγαν τό μάννα στήν ἔρημο, πέθαναν. Ὅποιος ὅμως φάει ἀπό τόν.» Αρτο πού δίνω ἐγώ, θά ζήσει αιώνια... Ἐγώ είμαι ὁ ζωντανός Ἀρτος. Ὁ Ἀρτος αὐτός είναι ἡ Σάρκα μου πού τήν προσφέρω γιά νά ζήσει ὁ κόσμος. «Οποιος τρώει τή Σάρκα μου καί πίνει τό Αἷμα μου μένει σ' ἐμένα, κι ἐγώ μένω σ' αὐτόν. Γι' αὐτό, ἂν δέν φάτε τή Σάρκα μου καί δέν πιήτε τό Αἷμα μου δέν θά ζήσετε». Ἡ διδασκαλία αὐτή τοῦ Κυρίου δρίσκει τήν ἐφαρμογή της στή Θεία Εὐχαριστία. Ὁ πιστός, τρώγοντας τό Σῶμα καί πίνοντας τό Αἷμα τοῦ Κυρίου, ἐνώνεται μαζί Του καί ζει τήν ἀληθινή ζωή.

Ἡ κατάπαυση τῆς τρικυμίας (Λουκ. 8, 22-25). Μιά μέρα ὁ Ἰησοῦς ζήτησε ἀπό τούς μαθητές Του νά περάσουν μέ τό πλοϊο στήν ἀπέναντι ὅχθη τῆς λίμνης τῆς Γαλιλαίας. Ὁταν τό πλοϊο ἔκεινησε, διέβη τόν Κύριος ἀποκοινήθηκε. Ἀξαφνα ἄρχισε νά φυσᾶ δυνατός ἀνεμός πού ἔσοήκωσε μεγάλη τρικυμία. Τό πλοϊο κινδύνευε νά δουσιλιάξει. Οἱ μαθητές ἔπνυοῦν τρομαγμένοι τόν Κύριο, λέγοντας: «Διδάσκαλε, Διδάσκαλε, χανόμαστε». Τότε ὁ Ἰησοῦς σηκώθηκε καί, ὡς ἔξουσιαστής καί ἀπόλυτος Κύριος τῆς φύσεως, διέταξε τόν ἀνεμό καί τά κύματα νά κοπάσουν. Ἀμέσως, δ θεϊκός λόγος Του ἔφερε γαλήνη στά νερά τῆς λίμνης. «Υστερα εἶπε στούς μαθητές του: «Ποῦ είναι ἡ πίστη σας;» Κι ἐκεῖνοι ἔλεγαν μεταξύ τους: «Ποιός ἄραγε είναι αὐτός, πού διατάξει τούς ἀνέμους καί τά κύματα καί τόν ὑπακούουν;»

33. Ὁ Χριστός, νικητής τῆς ἀμαρτίας

Ἡ θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ τῆς Βηθεσδᾶ (Ἰωάν. 5, 1-47). Ἡταν μιά μεγάλη γιορτή τῶν Ἰουδαίων καί γι' αὐτό ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἀνεβεῖ στά Ιεροσόλυμα. Στή δορινή πύλη τῆς πόλης, κοντά στήν

παλιά πύλη πού λεγόταν «προβατική», γιατί περνοῦσαν ἀπό ἐκεῖ συχνά τά πρόβατα, ἥταν ἡ δεξαμενή τῆς Βηθεσδᾶ, πού σημαίνει: σπίτι εὐσπλαχνίας. Στά πέντε θολωτά ύπόστεγα τῆς δεξαμενῆς δρίσκονταν πολλοί ἄρρωστοι, τυφλοί, κουτσοί, παράλυτοι περιμένοντας τή θεραπεία τους. Κάθε τόσο ἔνας ἄγγελος κατέβαινε καί τάραζε τό νερό. Ἐκεῖνος πού προλάβαινε νά μπει πρῶτος στή δεξαμενή μετά τήν ἀνακίνηση τοῦ νεροῦ γιατρευόταν, ὅποια ἀρρώστια κι ἄν εἶχε.

Ἐκεῖ δρισκόταν κι ἔνας παράλυτος τριάντα δχτώ χρόνια. Ὁταν τόν εἶδε ὁ Ἰησοῦς τόν ρώτησε: «Θέλεις νά γίνεις καλά;» Ὁ ἄρρωστος τοῦ ἀπάντησε: «Κύριε, δέν ἔχω κανένα δικό μου ἄνθρωπο, νά μέ βάλει στή δεξαμενή μόλις ταραχτεῖ τό νερό. Ἐκεῖ πού προσπαθῶ νά φτάσω ἐγώ, ἄλλος προλαβαίνει καί μπαίνει στό νερό πρίν ἀπό μένα». Τότε ὁ Κύριος εἶπε στόν παράλυτο: «Σήκω, πάρε τό κρεβάτι σου καί περπάτα!» Ἀμέσως ὁ ἄνθρωπος σηκώθηκε, πήρε τό κρεβάτι του καί περπατοῦσε.

‘Ο Κύριος ἀποκαλύπτει ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας. Ἡ μέρα πού ἔγινε τό θαῦμα ἥταν Σάββατο. Γι’ αὐτό οἱ Ιουδαίοι ἔλεγαν στόν παράλυτο πού εἶχε θεραπευτεῖ: «Εἶναι Σάββατο καί δέν πρέπει νά σηκώνεις τό κρεβάτι σου». Αὐτός τούς ἀποκρινόταν: «Ἐκεῖνος πού μ’ ἔκανε καλά μοῦ εἶπε νά σηκώσω τό κρεβάτι μου καί νά περπατήσω». «Καί ποιός εἶναι αὐτός πού σοῦ εἶπε νά σηκώσεις τό κρεβάτι σου καί νά περπατήσεις;» Ἄλλα δ παράλυτος πού θεραπεύτηκε δέν ἤξερε νά ἀπαντήσει, γιατί ὁ Κύριος μετά τό θαῦμα εἶχε φύγει χωρίς νά τόν καταλάβουν.

Ο μωσαϊκός Νόμος ἀπαγόρευε κάθε ἐργασία τή μέρα τοῦ Σαββάτου. Μόνο ἐκεῖνος πού εἶχε κάνει τό Νόμο, ἥταν ἐλεύθερος ἀπό τίς διατάξεις τοῦ Νόμου. Καί αὐτός ἥταν ὁ Θεός. Εἶχε λοιπόν ἔξουσία ὁ Κύριος νά μήν τηρήσει τήν ἀργία τοῦ Σαββάτου ἀφοῦ ἥταν ὁ Μεσσίας, ἐκεῖνος δηλαδή πού θά ἀπελευθέρωνε τόν ἄνθρωπο ὅχι μόνο ἀπό τή δουλεία τῆς ἀμαρτίας, ἄλλα καί ἀπό τή δυναστεία τοῦ Νόμου, δίνοντάς του τήν ἐλευθερία καί τή χάρη τοῦ Θεοῦ.

Τώρα μποροῦμε νά καταλάβουμε γιατί ὁ Χριστός ἔκανε τόσα θαύματα τή μέρα τοῦ Σαββάτου. Ἡθελε νά φανερώσει ὅτι αὐτός

είναι δὲ ἀναμενόμενος Μεσσίας, δὲ Υἱός του Θεοῦ πού δέ δεσμεύεται ἀπό τούς περιορισμούς του Νόμου, προκειμένου νά δώσει τή χαρά στόν ἀνθρωπο. Γι' αὐτό δὲ Ἰησοῦς εἶπε στούς ἔξαγριωμένους Ἰουδαίους πού ἥθελαν νά τόν σκοτώσουν: «Ο Πατέρας μου πάντοτε ἐργάζεται καὶ ἐγώ ἐργάζομαι. "Οποιο ἔργο κάνει δὲ Πατέρας κάνει καὶ δὲ Υἱός. "Οπως δὲ Πατέρας ἀναστάνει νεκρούς, ἔτσι καὶ δὲ Υἱός χαρίζει ζωήν. "Οποιος τιμᾶ τόν Υἱό, τιμᾶ καὶ τόν Πατέρα».

Οι Ἰουδαῖοι ἀρνοῦνται τό Μεσσία. Οἱ Ἰουδαῖοι δργίστηκαν ἐνάντια στόν Ἰησοῦ γιά δύο λόγους: Γιατί καταργοῦσε τό Σάββατο καὶ γιατί ἔλεγε πώς ἦταν Υἱός του Θεοῦ. Ό Χριστός ὅμως τους ἔξήγησε τήν ἀλήθεια: «Τά θαύματα πού κάνω δεδιάλονουν πώς μ' ἔχει στείλει δὲ Θεός. Ἀλλά ἐσεῖς δέν πιστεύετε σ' Ἐκεῖνον πού μ' ἔστειλε, γι' αὐτό δέν ἀκούτε τά λόγια μου. Λέτε πώς διαβάζετε τίς Γραφές, ἀλλά οἱ Γραφές γράφουν γιά μένα. Ἐπειδή ὅμως δέν ἀγαπᾶτε τό Θεό, γι' αὐτό δέν δέχεστε κι ἐμένα πού μ' ἔστειλε δὲ Θεός. Δέν σᾶς κατηγορῶ ἐγώ, ἀλλά δὲ ίδιος δὲ Μωυσῆς, ἐσᾶς πού κάνετε ὅτι φροντίζετε γιά τήν τήρηση του μωσαϊκού Νόμου. Ἀν πιστεύατε στό Μωυσῆ θά πιστεύατε καὶ σ' ἐμένα, γιατί ἐκείνος γιά μένα ἔγραψε».

Ἐτσι δὲ Ἰησοῦς δείχνει στούς Ἰουδαίους ὅτι τό ἐνδιαφέρον τους γιά τήν ἀργία του Σαββάτου είναι ὑποκριτικό. Στό βάθος δέν πιστεύουν ούτε στό Μωυσῆ ούτε στό Θεό. Γι' αὐτό δέν πιστεύουν καὶ στόν Ἰησοῦ.

Αντίθετα, δὲ παράλυτος πού θεραπεύτηκε δέχεται μαζί μέ τή σωματική θεραπεία τή λυτρωτική ἀλήθεια γιά τό Χριστό. Ὅταν δὲ Ἰησοῦς τόν συνάντησε στό Ναό, τοῦ εἶπε: «Τώρα ἔγινες καλά. Πρόσεξε μήν παραδοθεῖς πάλι στήν ἀμαρτία, γιά νά μήν πάθεις κάτι χειρότερο». Ό Χριστός τόν θεραπεύει σωματικά ἀπό τήν παράλυση καὶ ψυχικά ἀπό τήν ἀμαρτία.

Στήν Ἑκκλησία του Χριστοῦ γίνεται τό ίδιο θαῦμα. Ἡ δύναμη του Κυρίου, μέσα στά Μυστήρια τής Ἑκκλησίας, δίνει τή δυνατότητα σωματικής καὶ ψυχικής ἀναγεννήσεως του ἀνθρώπου. Ό Χριστός, ως νικητής τής ἀμαρτίας, παίρνει ἀπάνω του τήν ἀρρωστημένη ἀπό τήν ἀμαρτία ὑπαρξή μας καὶ τήν καθαγιάζει.

Ίδιόμελο τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλύτου

Ἐσύ πού μέ παλάμη ἀμόλυντη ἔπλασες τόν ἄνθρωπο
ἥρθες γιά νά γιατρέψεις τούς ἀρρώστους, σπλαχνικέ.
Στήν κολυμπήθρα τήν προβατική,
μ' ἔνα Σου λόγο τόν Παράλυτο τόν ἔστησες στά πόδια του.
Τῆς Αίμορροούσας τόν πόνο γιάτρεψες.
τῆς Χαναναίας τή θυγατέρα πού δαιμόνια τή βασάνιζαν
ἔλέησες
καί τήν παράκληση τοῦ Ἐκατόνταρχου δέν τήν παράδλεψες.
γι' αὐτό Σου λέμε,
Κύριε Παντοδύναμε, ἃς εἶσαι δοξασμένος.

34. Ὁ Χριστός, νικητής τοῦ θανάτου

Θαύματα ἀναστάσεων: Ὁ γιός τῆς χήρας τῆς Ναΐν (Λουκ. 7, 11-17). Καθώς ὁ Χριστός περιόδευε στίς πόλεις τῆς Γαλιλαίας, σέ μια ἀπό αὐτές, στή μικρή Ναΐν, συναντᾶ τό θάνατο στήν πιό δύσυνηρή του μορφή: μιά πένθιμη συνοδεία πήγαινε στόν τάφο ἔνα νεαρό παλικάρι. Ἡταν ὁ μοναχογιώς μᾶς χήρας γυναίκας τῆς Ναΐν, χαμένη ἐλπίδα καί παρηγοριά τῆς μάνας του.

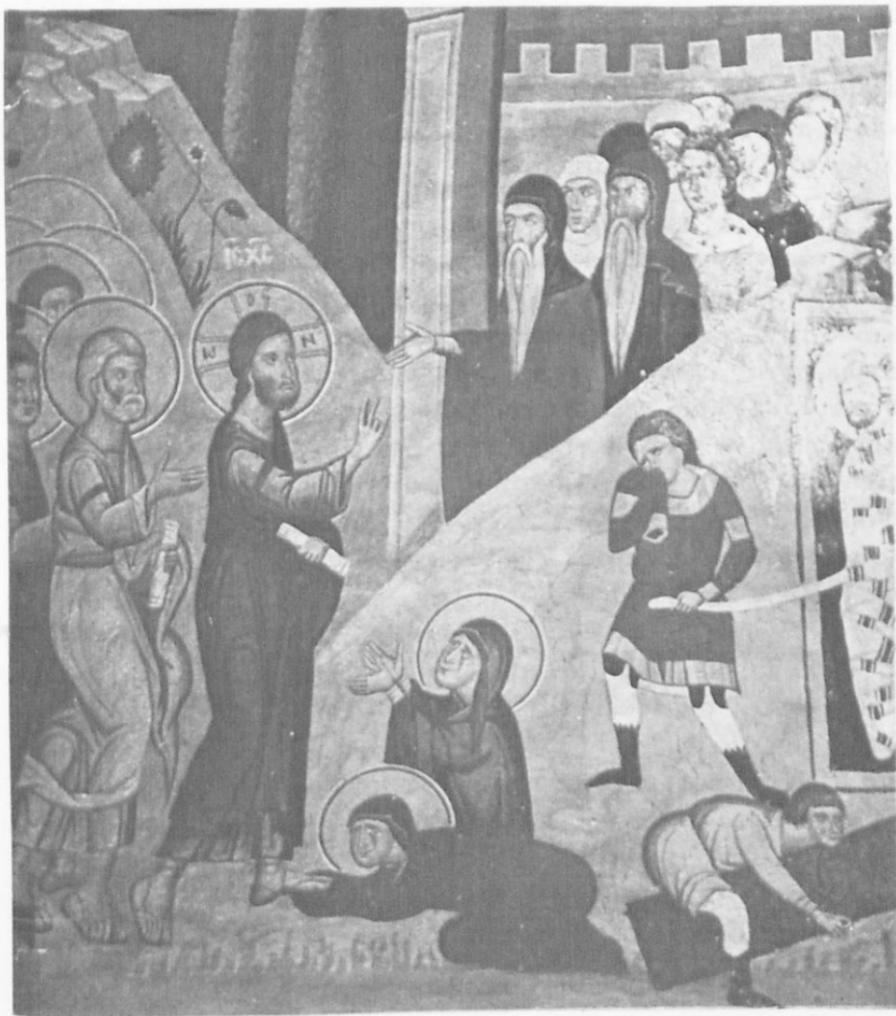
Τό θέαμα τόν συγκινεῖ πάρα πολύ, σπλαχνίζεται τήν πονεμένη μάνα πού τήν ἀκούει νά κλαίει καί νά θρηνεῖ, καί τήν παρηγορεῖ: «Μήν κλαῖ», τῆς λέει. «Υστερα πλησιάζει καί λέει στό νεκρό παιδί, σάν νά τό προστάζει: «Νεανίσκε, σοί λέγω, ἐγέρθητι». Καί ὁ λόγος του, σάν ρεῦμα ζωῆς, περνάει μέσα στό νεκρό παιδί καί τό ἀναστάνει. Ἡ χαρά τῆς χήρας μάνας καί ὁ θαυμασμός τοῦ κόσμου γιά τό πρωτάκουστο αὐτό γεγονός εἶναι ἀπερίγραπτος. «Ολοι δόξαζαν τό Θεό καί ἔλεγαν: «Προφήτης μεγάλος φανερώθηκε ἀνάμεσά μας. Ὁ Θεός ἐπισκέφτηκε τό λαό Του».

Ἡ θυγατέρα τοῦ Ἰαείρου (Λουκ. 8, 40-56). Ὁ Ἰάειρος ἦταν προϊστάμενος τῆς συναγωγῆς (ἀρχισυνάγωγος) στήν πόλη Καπερ-

ναούμ καί εἶχε τό μονάκριδο κορίτσι του ἀρρωστοῦ βαριά. Μιά μέρα λοιπόν πού ὁ Χριστός ἦταν στό σπίτι τοῦ Ματθαίου στήν Καπερναούμ, ἔρχεται ἀναστατωμένος δὲ Ἰάειρος, πέφτει στά πόδια τοῦ Ἰησοῦ καὶ Τόν παρακαλεῖ νά όρθει στό σπίτι του νά σώσει τό ἐτοιμοθάνατο παιδί του. Ὁ Ἰησοῦς συμπονεῖ τόν Ἰάειρο καὶ ἔκεινον μαζί. Στό δρόμο ὅμως τούς συναντά κάποιος πού ἔρχεται ἀπό τό σπίτι τοῦ Ἰαείρου καὶ τοῦ λέει: «Ἡ θυγατέρα σου πέθανε. Μή βάζεις πιά σέ κόπο τό Δάσκαλο». Ἀλλά δὲ Χριστός λέει στό θλιψμένο πατέρα: «Μή φοβᾶσαι, μόνο πίστευε καὶ θά σωθεῖ». Ὅταν ἔφτασαν στό σπίτι, βρήκαν πλῆθος πολύ νά θρηνεῖ ἀπελπισμένα τό θάνατο τοῦ κοριτσιοῦ. Ὁ Χριστός δέν ἀνησυχεῖ: «Μήν κλαῖτε, τούς λέει, τό κορίτσι δέν πέθανε, ἀλλά κοιμᾶται». Ποιός ὅμως μποροῦσε νά τό πιστέψει αὐτό, ἀφοῦ ὅλοι τό ἥξεραν καλά ὅτι εἶχε πεθάνει; Τότε δὲ Χριστός τούς βγάζει ὅλους ἔξω ἀπό τό δωμάτιο τοῦ κοριτσιοῦ, τοῦ πιάνει τό χέρι καὶ λέει: «Κόρη, σήκω πάνω». Ἀμέσως τό κορίτσι ἄρχισε πάλι νά ἀναπνέει καὶ μέ μιας σηκώθηκε. Τότε δὲ Ἰησοῦς εἶπε νά τῆς δώσουν νά φάει καὶ νά μήν πούν σέ κανένα τί ἔγινε, ἐνῶ οί γονεῖς της, βλέποντας τό θαῦμα, ἔμειναν ἐκστατικοί ἀπό τήν ἔκπληξη καὶ τό θαυμασμό.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου (*Ιωάν. 11, 1-57*). Μιά ἄλλη μέρα πού δὲ Χριστός βρισκόταν πέρα ἀπό τόν Ἰορδάνη, οἱ ἀδελφές τοῦ Λαζάρου, ή Μάρθα καὶ ή Μαρία, τοῦ ἔστειλαν μήνυμα καὶ τόν εἰδοποίησαν ὅτι δὲ φίλος του δὲ Λάζαρος ἀρρώστησε βαριά. Ὁ Κύριος βλέποντας τήν ἀρρώστια τοῦ Λαζάρου ώς εὐκαιρία «γιά νά δοξαστεῖ δὲ Υἱός τοῦ Θεοῦ» λέει στούς μαθητές Του ὅτι δὲ Λάζαρος κοιμήθηκε καὶ πρέπει νά πάει νά τόν ξυπνήσει. Ἀλλά ἐκεῖνοι δέν μποροῦν νά καταλάβουν τό νόημα πού ἔκρυβαν τά λόγια τοῦ Δασκάλου. Τότε δὲ Χριστός τούς μίλησε καθαρά: «Ὁ Λάζαρος πέθανε. Ἀς πάμε κοντά του».

Ο Χριστός μέ τούς μαθητές του ἔφτασε στή Βηθανία τέσσερις μέρες μετά τό θάνατο τοῦ Λαζάρου. Ἡ Μάρθα τόν ύποδέχτηκε ἔξω ἀπό τό χωριό καὶ τοῦ εἶπε μέ δάκρυα στά μάτια: «Κύριε, ἀν ἥσουν ἐδῶ δέν θά εἶχε πεθάνει δὲ ἀδελφός μου. Ἀλλά καὶ τώρα ἔέρω πώς ὅτι ζητήσεις ἀπό τό Θεό θά σοῦ τό δώσει». Ὁ Χριστός βεβαίωσε τή Μάρθα ὅτι θά ἀναστηθεῖ δὲ ἀδελφός της, γιατί Αὐτός (ὁ Χριστός)

Η Ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου. Τοιχογραφία σέ Μοναστήρι τῶν Μετεώρων.

εἶναι ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ζωή. Καὶ ὅποιος πιστεύει σ' Αὐτόν δέν θά πεθάνει ποτέ.

Σέ λίγο ἔρχεται καὶ ἡ Μαρία πού θρηνώντας λέει στό Χριστό: «Κύριε, ἂν ἥσουν ἐδῶ δέν θά πέθαινε δ ἀδελφός μου». Ἀκούγοντας τά λόγια καὶ τούς θρήνους τῆς Μαρίας, δ Ἰησοῦς «ἐδάκρυσεν». «Ολοι μετά ἔφτασαν στόν τάφο, σήκωσαν τήν πέτρα καὶ ἀφοῦ

προσευχήθηκε δὲ Χριστός στὸ Θεό Πατέρα Του φώναξε δυνατά: «Λάζαρε, δεῦρο ἔξω». Καὶ νά, δὲ Λάζαρος ἔσαναζει! Οὐ λαός μένει ἔκθαμβος καὶ ἡ πίστη τῶν μαθητῶν γιγαντώνεται. Μόνο οἱ Φαρισαῖοι μισοῦν τὸν Ἰησοῦν πού ἔκανε αὐτό τὸ θαῦμα. Γι' αὐτό συγκαλοῦν τὸ Συνέδριο κι ἀποφασίζουν νά Τόν θανατώσουν.

Ο Κύριος εἶναι ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ζωὴ. Στά θαύματα τῶν ἀναστάσεων, καὶ περισσότερο στήν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου, δὲ Χριστός ἀναμετριέται μέ τό θάνατο. Συμμετέχει καὶ Αὐτός στήν πίκρα καὶ στήν ὀδύνη τῶν ἀνθρώπων, καὶ δακρύζει ὅταν βλέπει ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος νά εἶναι ὑποταγμένο στή φοβερή ἔξουσία τοῦ θανάτου. Παρηγορεῖ τούς ἀπελπισμένους καὶ ἀνασταίνει τούς νεκρούς, γιά νά φανερώσει ὅτι μέ τή Βασιλεία Του σπάζουν τά δεσμά τοῦ θανάτου καὶ ἔρχεται στόν κόσμο ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ζωὴ. Φορέας αὐτοῦ τοῦ θαύματος εἶναι ὁ ἴδιος δὲ Χριστός, δὲ ἔξουσιαστής τοῦ θανάτου, ἡ πηγή τῆς Ζωῆς. Αὐτή τή μεγάλη ἀλήθεια ἀποκάλυψε δὲ Κύριος στή Μάρθα, ὅταν τῆς εἶπε: «Ἐγώ εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωὴ. Ο πιστεύων εἰς ἐμέ, κἀν ἀποθάνῃ, ζήσεται».

Ἐτοι ἡ Ἀνάσταση παύει νά εἶναι μιά ἀφηρημένη ἔννοια καὶ μά μακρινή καὶ ἀμφίβολη ἐλπίδα. Παίρνει συγκεκριμένη μορφή καὶ ὑπόσταση στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι δὲ ἴδιος ἡ Ἀνάσταση καὶ Ζωὴ. Ἡ δική μας ζωή καὶ ἡ δική μας ἀνάσταση δρίσκονται στό Χριστό. «Οταν πιστεύουμε σ' Αὐτόν καὶ ζοῦμε σέ κοινωνία μαζί Του μέσα στήν Ἑκκλησία, δέν φοδόμαστε τό θάνατο, γιατί ζοῦμε τή ζωή τοῦ Χριστοῦ, μιά ζωή πού φανερώθηκε δυνατότερη ἀπό τό θάνατο καὶ σύντριψε τήν καταστροφική του ἔξουσία.

KEIMENA

(Απόδοση)

**Από τό «Κοντάκιον εἰς τόν Λάζαρον»
Κυριακοῦ τοῦ Μελωδοῦ**

*'Ερχόταν πρός τό σπλαχνικό
δεητική ἡ Μαρία
καὶ τοῦ λεγε ὡς τά δάκρυα
ἐχύνονταν κρουνού·
Δέξου τή δέηση ὡς Θεός*

κάνε ν' ἀναστηθεῖ ὁ νεκρός.

὾ρθωσες μ' ἔνα λόγο τὸν παράλυτο,
ἔδιωξες πόνους ἀθεράπευτους
γιατί ἥξερες τί ἀδύνατοι πού εἴμαστε.

Τή θυγατέρα τοῦ Ἰαείρου
νεκρή ως τήν εἰδες στό κρεβάτι
καὶ τό μοναχογό τῆς χήρας
πού τόν πηγαίναν νά τόν θάψουν
τούς φώναξες μέ τήν ἀθάνατη φωνή Σου,
τούς σήκωσες, τούς ἔσωσες ἀπ' τή φθορά,
Ἐσύ πού, ἀλήθεια, συμπονᾶς
κι ὑπόταξες τόν ἄδη.

35. Ὁ Χριστός, φῶς τοῦ κόσμου

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀρνοῦνται νά πιστέψουν τό Χριστό ως Υἱό τοῦ Θεοῦ, Ἀνάσταση καὶ Ζωή τοῦ κόσμου. Οὔτε στά θαύματα τοῦ Ἰησοῦ μποροῦν νά δοῦν τά σημάδια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἀντί ἀπό τά θαύματα αὐτά νά δδηγοῦνται στήν πίστη, ὅλο καὶ περισσότερο σκληραίνει ἡ καρδιά τους. Τελευταία μάλιστα είχαν ἔξαγριωθεῖ πάρα πολύ μέ ὅσα ἔλεγε ὁ Χριστός γιά τήν ἀποστολή Του στόν κόσμο ἀπό τό Θεό-Πατέρα Του.

Αὐτή ἡ πεισματική ἀρνηση νά ἀνοίξουν τά μάτια τους στό φῶς πού φέρνει ὁ Χριστός μέ τά λόγια καὶ μέ τά ἔργα Του φαίνεται πολύ καθαρά στό θαύμα τῆς θεραπείας τοῦ τυφλοῦ. Ἔνω ἔνας ἄνθρωπος τυφλός καταυγάζεται ἀπό καινούριο φῶς, ἐκεῖνοι μένουν τελικά σέ ψυχικό σκοτάδι.

‘**Η θαυματουργική θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ**’ (Ιωάν. 9, 1-41). Κάποτε πού ὁ Ἰησοῦς βρισκόταν στά Ἱεροσόλυμα γιά τή γιορτή τῆς Σκηνοπηγίας, καθώς περιπατοῦσε μέ τους μαθητές Του, συνάντησε ἔναν τυφλό, πού ζητοῦσε στή γωνιά τοῦ δρόμου ἐλεημοσύνη. Τότε οἱ μάθητές Του Τόν ωρτησαν, γιατί νά γεννηθεῖ δ ἄνθρωπος αὐτός τυφλός. ‘**Ο Χριστός τούς ἀπαντᾷ διτί ἡ δοκιμασία τοῦ ἄνθρωπου αὐτοῦ εἶναι γιά νά φανερωθοῦν τά ἔργα τοῦ Θεοῦ:**’ «Ἐγώ πρέπει νά ἔργαζομαι τά ἔργα τοῦ Θεοῦ. ”Οσο δρίσκομαι στόν

κόσμο, είμαι τό φῶς τοῦ κόσμου». Κατόπι φτύνει στή γῆ καὶ φτιάχνει λάσπη μέ το σάλιο Του, ἀλείβει μέ τή λάσπη αὐτή τά μάτια τοῦ τυφλοῦ καὶ τοῦ λέει: «Πήγαινε νά νιφτεῖς στήν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ», πού στά ἐλληνικά σημαίνει «ἀπεσταλμένος». Ὁ τυφλός πιστεύει μέ δὴ του τήν καρδιά στά λόγια τοῦ Χριστοῦ. Τρέχει, νίνεται στήν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ καὶ τό θαῦμα γίνεται. Τά σκοτάδια, ὅπου ἦταν ὡς τώρα βυθισμένος, διαλύονται. Ὁ τυφλός βλέπει.

‘Η πίστη καὶ ἡ ὁμολογία τοῦ τυφλοῦ παρά τίς ἀντιδράσεις τῶν Φαρισαίων. Οἱ γείτονες καὶ δ̄οι οἱ γνωστοί κατάπληκτοι ρωτοῦσαν τόν ἄνθρωπο πού ἦταν πρίν τυφλός, πῶς ἀνοιξαν τά μάτια του καὶ βλέπει. Ἐκεῖνος τούς ἔλεγε μέ ἀπλότητα: «Ἐνας ἄνθρωπος μέ τό ὄνομα Ἰησοῦς ἔκανε λάσπη ἀπό τή γῆ, ἀλειψε τά μάτια μου καὶ μ' ἔστειλε νά νιφτῶ στήν κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ. Νίφτηκα καὶ τώρα βλέπω!»

Τό πράγμα ἔκανε σ' δ̄λους ἐντύπωση, γιατί ἡ μέρα ἦταν Σάββατο ὅταν ἔκανε ὁ Ἰησοῦς τή λάσπη καὶ θεράπευσε τόν τυφλό. Γι' αὐτό ὁδήγησαν τόν ἄνθρωπο μπροστά στούς Φαρισαίους. Κι ἐκεὶ δ γιατρεμένος τυφλός διηγήθηκε τά ἴδια. Τότε οἱ Φαρισαῖοι κατηγόρησαν ἀνοιχτά τόν Ἰησοῦ: «Ο ἄνθρωπος αὐτός δέν εἶναι σταλμένος ἀπό τό Θεό, ἀφοῦ δέν κρατάει τήν ἀργία τοῦ Σαββάτου!» Ἀλλοι ὅμως ἔλεγαν: «Πῶς μπορεῖ ἔνας ἀμαρτωλός νά κάνει τέτοια θαύματα;» Τότε ρωτάνε τόν τυφλό τί γνώμη ἔχει γιά τόν Ἰησοῦ. Ἐκεῖνος ἀπλά καὶ σταθερά τούς ἀπαντᾶ: «Εἶναι προφήτης!»

Καλοῦν τότε οἱ Φαρισαῖοι τούς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ καὶ τούς ρωτοῦν, πῶς ἔγινε καλά δ γιός τους. Καὶ οἱ γονεῖς φοδισμένοι ἀπαντοῦν: «Ἐμεῖς ἔρθουμε δτι δ γιός μας γεννήθηκε τυφλός. Πῶς τώρα βλέπει, δέν ἔρθουμε νά σᾶς ποῦμε. Αὔτόν ρωτῆστε νά σᾶς τό πεῖ. Οἱ Φαρισαῖοι ἔαναρωτοῦν τόν τυφλό γιά νά τούς πεῖ πῶς ἔγινε καλά. Κι ἐκεῖνος τούς ἀπαντᾶ: «Σᾶς εἶπα πρίν ἀπό λίγο καὶ δέν πιστέψατε. Γιατί θέλετε νά ἔαναρκούστε τά ἴδια; Μήπως θέλετε νά γίνετε κι ἐσεῖς μαθητές Του;» Καὶ οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ἀπαντοῦν μέ περιφρόνηση: «Ἐμεῖς εἴμαστε μαθητές τοῦ Μωυσῆ! Ἐνῶ αὐτόν δέν τόν ἔρθουμε ἀπό ποῦ ἔρχεται». «Ἐδῶ εἶναι τό περίεργο, λέει πάλι δ

ἀνθρωπος, ὅτι ἐσεῖς δέν τόν ξέρετε ἀπό ποῦ ἔρχεται, ἀλλά αὐτός μοῦ ἄνοιξε τά μάτια. Ἐγώ ξέρω ὅτι δ Θεός δέν ἀκούει τούς ἀμαρτωλούς· ἀλλ' ἂν εἰναι κανείς εὐσεβής, αὐτόν τόν ἀκούει. Ποῦ ἀκούστηκε ποτέ ν' ἀνοίξει κανείς τά μάτια κάποιου πού γεννήθηκε τυφλός; Ἀν δέν ἦταν δ ἀνθρωπος αὐτός σταλμένος ἀπό τό Θεό δέν θά μποροῦσε νά κάνει κάτι τέτοιο». Οἱ Φαρισαῖοι δέν ἔχουν τώρα τίποτα νά ποῦν. Ξεσποῦν μόνο μέ δργή και ὑπεροψία: «Ἐσύ γεννήθηκες βουτηγμένος στήν ἀμαρτία, τοῦ φωνάζουν, και κάνεις τό δάσκαλο σ' ἐμᾶς»; Καὶ τόν διώχνουν ἔξω ἀπό τή συναγωγή.

‘Η φανέρωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στόν τυφλό. ‘Ο Ἰησοῦς ἔμαθε τήν δμολογία τοῦ τυφλοῦ και τήν ἀντίδραση τῶν Φαρισαίων. Συναντά λοιπόν τόν τυφλό και τόν ρωτᾶ: «Ἐσύ πιστεύεις στόν Υἱό τοῦ Θεοῦ;» ‘Ο τυφλός τοῦ ἀπαντᾶ: «Ποιός εἰναι, Κύριε, γιά νά πιστέψω;» Τότε δ Χριστός τοῦ λέει: «Τόν ἔχεις κιόλας δεῖς. Αὐτός πού μιλεῖ μαζί σου, ἐκεῖνος εἰναι». Καινούργιο φῶς πλημμυρίζει τώρα τό φτωχό ἀνθρωπο. «Πιστεύω, Κύριε,» λέει και προσκυνά τόν Ἰησοῦ.

Σ' αὐτό τό θαῦμα κρίθηκαν δριστικά οἱ Φαρισαῖοι. ‘Ο Χριστός τούς ζητεῖ νά παραδεχτοῦν ὅτι εἰναι τυφλοί και ὅτι γι' αὐτό ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τό φῶς Του. Μόνο μέ μιά οιζική ἀλλαγή στή σκέψη τους και στήν καρδιά τους εἰναι δυνατό νά δοῦν σωστά τόν Κύριο σάν Μεσσία, Υἱό τοῦ Θεοῦ και φῶς τοῦ κόσμου. Τότε θά μπορούσαν νά ἀποδεχτοῦν τό φῶς πού φέρνει μέσ στή σκοτισμένη σκέψη τους ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Οἱ Φαρισαῖοι δμως πιστεύουν πώς διέπουν και μάλιστα πολύ καλά. ‘Αρα δέν ἔχουν ἀνάγκη τό Χριστό ούτε τό φῶς τῆς Βασιλείας Του. ‘Ετσι, κλεισμένοι στή σαθρή τους βεβαιότητα, ἀρνοῦνται τό φῶς τό ἀληθινό πού ἔστειλε δ Θεός στόν κόσμο, και μένουν τυφλοί. Γι' αὐτό κι δ Χριστός μετά τό θαῦμα λέει: «Ἐγώ ἡρθα στόν κόσμο γιά νά φωτιστοῦν ἐκεῖνοι πού παραδέχονται ὅτι ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τό φῶς μου. Ἐνῶ ἐκεῖνοι πού πιστεύουν στή σοφία τους και στά δικά τους φῶτα θά μείνουν τελικά τυφλοί» (Ιωάν. 9, 39).

KEIMENA

(Ἀπόδοση)

Ἐγώ εἶμαι τό φῶς τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνος πού μ' ἀκολουθεῖ δέν θά διδίσει στό σκοτάδι, ἀλλά θά ἔχει τῆς ζωῆς τό φῶς (Ιωάν. 8,12).

Εύχη τῆς πρώτης "Ωρας

Χριστέ, τό φῶς τό ἀληθινό, πού δίνεις φῶς καὶ ἀγιασμό σέ κάθε ἄνθρωπο πού ἔρχεται στὸν κόσμο, ἃς σημειωθεῖ καὶ σ' ἐμᾶς τό φῶς τοῦ προσώπου Σου, γιά νά δοῦμε, μέσα σ' αὐτό, τό Φῶς τό ἀπρόσιτο. Καὶ δδήγησε τίς προσπάθειές μας ὥστε νά τηροῦμε τίς ἐντολές Σου· μέ τίς δεήσεις τῆς πανάχραντης μητέρας Σου καί ὅλων τῶν ἀγίων. Ἀμήν.

36. Ἡ Σαμαρείτισσα (Ιωάν. 4, 4-42)

Ἡ συνομιλία μέ τῇ Σαμαρείτισσα. Ὁ Ἰησοῦς ἀπό τήν Ἰουδαία ἐπέστρεψε καὶ πάλι στή Γαλιλαία. Στήν ἐπιστροφή Του πέρασε ἀπό τή Σαμάρεια, παρά τίς διαφορές, τό μίσος καὶ τήν ἔχθρα πού εἶχαν μεταξύ τους οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Σαμαρεῖτες. Ἔξω ἀπό τήν πόλη τῆς Σαμάρειας, τή Συνχέμ, ὑπῆρχε ἔνα παλιό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ κι ἐκεῖ στάθηκε νά ξεκουραστεῖ. Ὄταν οἱ μαθητές του πήγαν στήν πόλη γιά νά ἀγοράσουν τρόφιμα, ἥρθε νά πάρει νερό ἀπό τό πηγάδι μιά Σαμαρείτισσα.

Ο Χριστός ζητᾶ ἀπό τή Σαμαρείτισσα νά τοῦ δώσει νά πιεῖ νερό. Ἡ γυναίκα ἀπορεῖ γι' αὐτό καὶ λέει στόν Κύριο: «Πῶς ἐσύ, ἔνας Ἰουδαῖος, ζητᾶς νερό ἀπό μένα, πού εἰμαι Σαμαρείτισσα, ἀφοῦ οἱ Ἰουδαῖοι δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τούς Σαμαρεῖτες;» Τότε δό Ἰησοῦς τής ἀποκρίνεται: «Ἄν γνώριζες τή δωρεά τοῦ Θεοῦ καὶ ποιός είναι αὐτός πού σου λέει “δός μου νά πιῶ”, ἐσύ θά τοῦ γύρευες καὶ θά σου ἔδινε τό νερό πού χαρίζει τήν ἀληθινή ζωή». Ἡ γυναίκα δέν μπορεῖ νά καταλάβει γιά ποιό νερό μιλάει ὁ Χριστός. Γι' αὐτό λέει πάλι ἀπλοϊκά: «Κύριε, οὕτε κουβά ἔχεις, καὶ τό πηγάδι είναι βαθύ. Ἀπό ποῦ λοιπόν τό ἔχεις αὐτό τό νερό; Μήπως είσαι πιό μεγάλος ἐσύ ἀπό τόν πατέρα μας τόν Ἰακώβ πού μᾶς ἔδωσε αὐτό τό πηγάδι;»

Ο Κύριος προσπαθεῖ νά δοηθήσει τή γυναίκα νά καταλάβει ὅτι τό νερό γιά τό δποῖο μιλάει είναι Αὐτός ὁ Ἰδιος, πού ξεδιψάει τόν ἄνθρωπο, τόν τρέφει καὶ τοῦ δίνει τήν ἀληθινή ζωή: «Οποιος πίνει ἀπό τό νερό τοῦ πηγαδιοῦ, τής λέει, θά διψάσει πάλι. Οποιος δύμας πιεῖ ἀπό τό νερό πού ἔγω θά τοῦ δώσω δέν πρόκειται νά ξαναδιψά-

σει ποτέ. Αύτό το νερό θά ξεπηδάει μέσα του σάν πηγή και θά τοῦ χαρίζει τήν αἰώνια ζωή...»

‘Η Σαμαρείτισσα δέν καταλαβαίνει τό νόημα πού ἔχουν τά λόγια τοῦ Κυρίου. ‘Η σκέψη της ἐξακολουθεῖ νά μένει στό φυσικό νερό... ‘Ωστόσο τῆς ἀρέσει ή ίδεα νά ἔχει ἀπό αὐτό τό παράξενο νερό, γιά νά μήν κουράζεται καθημερινά κουνταλώντας στήν πόλη τό νερό τοῦ πηγαδιοῦ, καί τό ζητᾶ ἀπό τόν Κύριο. ‘Ο Ἰησοῦς τότε τῆς μιλάει γιά τήν ταραγμένη προσωπική της ζωή καί τά οἰκογενειακά της δράματα (πέντε φορές ἔχει διαλυθεῖ ή οἰκογένειά της, χωρίς τελικά νά ἔχει καί τώρα ἄνδρα...), δπότε ή γυναίκα μένει κατάπληκτη. Αύτός πού μιλάει μαζί της θά πρέπει νά είναι προφήτης. Μόνο ἕνας προφήτης θά μπορούσε νά γνωρίζει τόσο καλά τή ζωή της καί τά προβλήματά της.

‘Η ἀληθινή προσκύνηση τοῦ Θεοῦ. ‘Αφοῦ ή Σαμαρείτισσα κατάλαβε ὅτι δι’ Ἰησοῦς είναι προφήτης, Τόν ωτάει πού πρέπει οἱ ἀνθρώποι νά λατρεύουν τό Θεό, στό Ναό τῶν Ιεροσολύμων, δπως ἥθελαν οἱ Ιουδαῖοι, ή στό δρος Γαριζέιν, δπως ἔκαναν οἱ Σαμαρείτες, καί τότε δι’ Κύριος κάνει στή Σαμαρείτισσα τή μεγάλη ἀποκάλυψη: «Ἐρχεται στόν κόσμο μά καινούρια ἐποχή, τῆς λέει, πού ἀρχισε κιόλας, δπότε τό “Ἄγιο Πνεῦμα θά δδηγήσει τούς ἀνθρώπους νά λατρεύουν τό Θεό—Πατέρα ἀληθινά. Γιατί δ Θεός είναι Πνεῦμα κι ἐκείνοι πού τόν προσκυνοῦν πρέπει νά τόν λατρεύουν ἀληθινά καί μέ τήν καθοδήγηση τοῦ ‘Άγιου Πνεύματος».

‘Η φανέρωση τοῦ Μεσσία καί ή πίστη τοῦ κόσμου στό Σωτήρα Χριστό. Τά λόγια τοῦ Κυρίου θυμίζουν στή γυναίκα τό Μεσσία πού ὅλοι περιμεναν. «Ξέρω, τοῦ λέει, ὅτι θά ὁρθεῖ δι’ Μεσσίας. ‘Εκεῖνος θά μᾶς διδάξει ὅλες αὐτές τίς ἀλήθειες». Καί δ Χριστός τῆς ἀποκαλύπτει τόν ‘Εαυτό Του καί τή δεβαιώνει ὅτι Αύτός είναι δ Μεσσίας: «Ἐγώ εἰμι δι’ λαλῶν σοι», τῆς λέει. ‘Αφήνει τότε τή στάμνα ή Σαμαρείτισσα καί τρέχει νά φωνάξει τούς συμπατριώτες της: «Τρέξτε, τούς λέει, νά δείτε ἔναν ἀνθρωπο πού μοῦ είπε δλα δσα ἔχω κάνει. Μήπως αὐτός είναι δ Χριστός;» Καί οί ἀνθρώποι δγαίνουν ἀπό τήν πόλη καί τρέχουν πρός τό μέρος τοῦ Ἰησοῦ.

Στό μεταξύ γύρισαν οἱ μαθητές μέ τά τρόφιμα, ἀλλά δ Κύριος δέν ᔢχει δρεξη γιά φαγητό: «‘Η τροφή ή δική μου, λέει στούς

μαθητές Του, είναι νά κάνω τό θέλημα τοῦ Οὐράνιου Πατέρα καὶ νά δλοκληρώσω τό ἔργο Του. 'Ο κόσμος είναι ἔτοιμος γιά τόν πνευματικό-θερισμό. Σηκώστε τά μάτια σας καὶ κοιτάξτε τούς ἀγρούς πού είναι κιόλας λευκοί, ἔτοιμοι γιά τό θερισμό». Καὶ ὁ πρῶτος πνευματικός θερισμός ἔγινε ἐκεῖ πού δέν περίμενε κανείς, στή Σαμάρεια. Οἱ Σαμαρεῖτες παρακάλεσαν τόν Ἰησοῦ νά μείνει κοντά τους. Καὶ πραγματικά ἔμεινε ἐκεῖ δυό μέρες. "Ετσι δόθηκε ἡ εὐκαιρία σέ πολύ περισσότερους νά Τόν γνωρίσουν καὶ νά Τόν πιστέψουν, γιατί Τόν ἀκουσαν, Τόν είδαν καὶ δέχτηκαν τή μοναδική ἀλήθεια ὅτι ὁ Ἰησοῦς είναι ἀληθινά ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

Οἱ ἀνθρώπινες ἀντιλήψεις καὶ παραδόσεις πού είχαν οἱ Σαμαρεῖτες ἔμοιαζαν μέ τό φυσικό νερό, πού δέν μποροῦσε νά ἔδιψάσει τήν καρδιά τους. "Ολα αὐτά τά φυσικά ἀνθρώπινα στοιχεῖα ἔπρεπε νά μεταμορφωθοῦν μέσα στή νέα πραγματικότητα τής Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ πού είναι ἡ Ἐκκλησία, ὁ ἀνθρωπος γεμίζει ἀπό τήν ἀληθινή γνώση τοῦ Θεοῦ. 'Η κοινωνία τής ἀγάπης Του κάνει ν' ἀναβλύζει στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ἡ αἰώνια ζωή. Αὐτή τή γνώση τοῦ Θεοῦ, τήν ἀλήθεια καὶ τή ζωή δέχτηκε στήν καρδιά της καὶ ἡ γυναίκα τής Σαμάρειας. Σύμφωνα μέ τήν παράδοση τής Ἐκκλησίας μας, ἡ Σαμαρείτισσα βαφτίστηκε στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὀνομάστηκε Φωτεινή. Κήρυξε τό Εὐαγγέλιο ώς «ἰσαπόστολος», καὶ στήν ἐποχή τοῦ αὐτοκράτορα Νέρωνα δορῆκε μαρτυρικό θάνατο. 'Η μνήμη της γιορτάζεται στίς 26 Φεβρουαρίου.

KEIMENA

('Απόδοση)

Δοξαστικό τοῦ Ἐσπερινοῦ τής Κυριακῆς τής Σαμαρείτισσας

Πλάι στό πηγάδι τοῦ Ἱακώβ δρῆκε ὁ Χριστός τή Σαμαρείτισσα κι Ἐκεῖνος πού μέ νέφη σκεπάζει ὅλη τή γῆ νερό ἀπ' αὐτήν γυρεύει.

Τί θαῦμα! Αὐτός πού Τόν κρατοῦν οἱ φτέρουγες τῶν Χερουβείμ μέ μά γυναίκα ἀμαρτωλή ἐστάθη καὶ μιλοῦσε.

Νερό γυρεύει ὁ πού τή γῆ μέσ στά νερά ἐκρέμασε,

νερό γυρεύει ὁ πού σκορπᾶ νερῶν πηγές καὶ λίμνες,
κοντά Τον νά τραβήξει θέλοντας
αὐτήν πού πολεμόχαρος ἔχθρος τήν εἶχε ἀρπάξει,
καὶ νά τῆς δώσει ζωντανό νερό νά πιεῖ καὶ νά δροσίσει
τή φλόγα πού τήν ἔκαιγε φριχτά τῶν ἀνομῶν της,
σάν μόνος πού σπλαχνίζεται κι ἀγαπᾶ τούς ἀνθρώπους.

‘Ο Κύριος διδάσκων. Τοιχογραφία του Μανουήλ Πανσέληνου στό Πρωτάτο του Αγίου Όρους, 14ος αι.

Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

37. Ὁ Χριστός Διδάσκαλος

Στά προηγούμενα μαθήματα είδαμε ότι ὁ Χριστός φανέρωνε τόν Ἔαυτό Του στούς ἀνθρώπους μέ τά θαύματά Του. Ἡ ἕδια ἀποκάλυψη ὅμως γινόταν καὶ μέ τή διδασκαλία Του. Ὁ Χριστός, ὡς μοναδικός Προφήτης καὶ Δάσκαλος, ἀποκάλυψε τό Πρόσωπό Του καὶ τήν ἀποστολή Του στόν κόσμο, γιά νά βοηθήσει τούς ἀκροατές Του νά πιστέψουν σ' Αὐτόν καὶ νά δεχτοῦν τή Βασιλεία Του.

Ὥ Χριστός ὡς μοναδικός Διδάσκαλος—Προφήτης. Τά λόγια τοῦ Κυρίου ἔχουν μοναδικό κύρος, γιατί ἀποτελοῦν τή γνήσια ἔκφραση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Οί παλιοί Προφήτες ἀντλοῦσαν στό κήρυγμά τους δύναμη ἀπό τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό ἄρχιζαν συχνά τό λόγο τους μέ τίς λέξεις: «Αὔτά λέει ὁ Κύριος, ὁ Θεός...» Στό κήρυγμα ὅμως τοῦ Χριστοῦ ἔχουμε κάτι οιζικά διαφορετικό. Ὁ Κύριος συχνά χρησιμοποιούσε τή φράση: «Ἄκουσατε ότι εἰπώθηκε ἀπό τούς παλιούς Προφήτες... Ἐγώ ὅμως σᾶς λέω...» Ποιός ἄλλος ἐκτός ἀπό τόν Ἰησοῦ θά μπορούσε νά κάνει αὐτό τό διαχωρισμό καὶ νά τονίσει τόσο πολύ τά δικά Του λόγια; Μόνο ὁ Κύριος, γιατί ἡ διδασκαλία Του ἀφορᾶ τό πρόσωπό Του, γιατί Αὐτός εἶναι τό κέντρο καὶ τό περιεχόμενο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀνθρώποι πού τόν ἀκουγαν «ἔμεναν κατάπληκτοι, γιατί τούς δίδασκε σάν νά είχε θεία ἔξουσία κι ὅχι ὅπως δίδασκαν οἱ Φαρισαῖοι», μᾶς λέει ὁ Εὐαγγελιστής Μάρκος (1, 21-22). Αὐτή ἡ θεία ἔξουσία καὶ τό μοναδικό κύρος πήγαζαν ἀπό τό Πρόσωπο τοῦ Κυρίου. Πήγαζαν ἀπό τό γεγονός ότι ὁ Χριστός εἶναι Υἱός τοῦ Θεοῦ, Μεσσίας καὶ Λυτρωτής τοῦ κόσμου.

Ἡ διδαχή καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Καθώς ἄκουγαν οἱ Ἰουδαῖοι τά λόγια τοῦ Κυρίου, ἀναρωτιοῦνταν μεταξύ τους: «Τί εἶναι αὐτά τά παράξενα λόγια; Τί εἶναι αὐτή ἡ καινούρια διδασκαλία;» (Μάρκ. 1, 27). Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου λέγεται στὸ Εὐαγγέλιο «καινὴ διδαχὴ», γιατί εἶναι ἡ καινούρια, ἡ μοναδική ἀλήθεια, ὅπως γνήσια τῇ φανέρωσε στούς ἀνθρώπους δὲ Χριστός. Εἶναι τὸ φῶς πού ἔρχεται νά διαλύσει τὰ σκοτάδια τῆς ψυχῆς. Εἶναι ἡ δύναμη πού ἀλλάζει καὶ μεταμορφώνει τὴν ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ προσφέρει δὲ Χριστός τὸν Ἑαυτό Του στούς ἀνθρώπους, σάν οὐρανιοῦ μάννα, σάν ζωντανό νερό, σάν ἀλήθεια καὶ ζωή. Ὁποιος πιστεύει στά λόγια τοῦ Κυρίου δέχεται στήν καρδιά του Αὐτόν τὸν ἔριο τὸν Ἰησοῦ καὶ μετέχει στή Βασιλεία Του. Πῶς δημιουργίαν ταπεινώνται οἱ ἀνθρώποι στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ κήρυγμα τῆς Βασιλείας Του; Αὐτό μᾶς τό δείχνει ἡ παρακάτω παραβολή.

Ἡ παραβολὴ τοῦ Σπορέα (Ματθ. 13, 1-23. Λουκ. 8, 4-15). Κάποτε ἦνας γεωργός βγῆκε νά σπείρει. Καθώς λοιπόν γινόταν ἡ σπορά, ἔνα μέρος ἀπό τό σπόρο ἐπεσε στό σκληρό καὶ ἀκαλλιέργητο μονοπάτι. Ὁ σπόρος ποδοπατήθηκε ἀπό τούς ἀνθρώπους καὶ τά πουλιά τ' οὐρανοῦ τόν κατάφαγαν. "Ἄλλο μέρος τοῦ σπόρου ἐπεσε ἀνάμεσα σέ πέτρες καὶ, ἀφοῦ φύτρωσε, ξεράθηκε, γιατί δέν εἶχε ἀρκετό χῶμα καὶ ύγρασία. "Ἐνα ἄλλο μέρος τοῦ σπόρου φύτρωσε ἀνάμεσα στ' ἀγκάθια. Ἄλλα καθώς φούντωσαν τ' ἀγκάθια, γέμισαν τόν τόπο κι ἐπνιξαν τό σπόρο πού φύτρωσε.

Τέλος, δὲ ὑπόλοιπος σπόρος ἐπεσε σέ καλό καὶ καλλιεργημένο χῶμα. Φύτρωσε κι ἔδωσε πολύ καρπό, ἀλλοῦ τριάντα φορές πιό πάνω, ἀλλοῦ ἔξήντα καὶ ἀλλοῦ ἑφτασε στίς ἑκατό. Καὶ δὲ Κύριος τελείωσε τήν παραβολή μέ τήν παρατήρηση: «"Οποιος ἔχει αὐτιά ν' ἀκούει, ἀς ἀκούει..."» Δηλαδή, ὅποιος ἔχει ψυχική διάθεση καὶ καρδιά ἀνοιχτή γιά ν' ἀκούει τίς μεγάλες ἀλήθειες πού διηγάνουν ἀπό τά λόγια αὐτά, ἀς τίς ἀκούει...

Τό βαθύτερο νόημα τῆς παράβολῆς. Σ' αὐτήν τήν παραβολή κρύβεται τό μυστήριο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ καλός Σπορέας εἶναι δὲ Χριστός πού ἔρχεται στόν κόσμο, ὅπως δὲ γεωργός πηγαίνει στό χωράφι του. Ὁ σπόρος εἶναι δὲ λόγος καὶ ἡ ἀλήθεια γιά τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού προσφέρεται μέ ἀπλοχεριά στόν κόσμο.

Καί τό χωράφι είναι ή καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, πού κάγει νά καρποφορήσει η ἀφήνει ἄκαρπο τό λόγο τοῦ Θεοῦ.

Τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ καί ή Βασιλεία Του στόν κόσμο θά συναντήσουν ἐμπόδια, ἀντιδράσεις καί ἀποτυχίες. Ἀν δέν φέρει καρπούς δ λόγος τοῦ Χριστοῦ, αὐτό δέν θά ὀφείλεται στό Σπορέα οὕτε στή δύναμη τοῦ σπόρου, ἀλλά στή δεκτικότητα πού θά ἔχουν οἱ καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Αὐτά πρέπει νά τά ἔρουν οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου, γιά νά μήν ἀπογοητεύονται. Στό τέλος, μέσα ἀπό τίς ἀπογοητεύσεις καί τά ἐμπόδια, θά ὁθεὶ καί ή πλούσια πνευματική σοδειά. Θά ὑπάρξουν καί ἀνθρωποι πολλοί πού θά δεχτοῦν τό λόγο τοῦ Θεοῦ καί τό κήρυγμα τῆς Βασιλείας Του.

‘Ο λόγος τοῦ Θεοῦ καί οἱ διάφορες διμάδες τῶν ἀνθρώπων - ἀκροατῶν. Στήν παραβολή παρουσιάζονται τέσσερις διμάδες ἀνθρώπων πού ἀκοῦν τό λόγο τοῦ Θεοῦ καί ἀνταποκρίνονται ἀνάλογα. Ἔκεῖνοι πού μοιάζουν μέ τά πατημένα καί ἄγονα μονοπάτια, είναι οἱ ἀνθρωποι πού στέκονται ἀδιάφοροι μπροστά στό λόγο τοῦ Θεοῦ καί στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Παρασυμένοι στά ἔργα τοῦ πονηροῦ, ἀφήνουν ἄκαρπο τό λόγο τοῦ Θεοῦ μέσι στίς καρδιές τους. Ἔτσι μένουν γιά πάντα πνευματικά νεκροί.

Μέ τό χωράφι πού ἔχει λίγο χῶμα καί είναι γεμάτο πέτρες μοιάζουν οἱ ἀνθρωποι πού εὔκολα ἐνθουσιάζονται ὅταν ἀκοῦν τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Πιστεύουν γιά λίγο στό Χριστό, ἀλλά ή πίστη τους δέν ἔχει δαθιές φίλες. Ἔτσι στήν πρώτη δυσκολία, οἱ ἀνθρωποι αὐτοί ξεχνᾶνε τό Θεό. Ἡ πίστη τους μαραίνεται. Ἀποξενώνονται ἀπό τή ζωή τῆς Εκκλησίας καί ἀπό τά μυστήρια. Ἔτσι σιγά σιγά, πεθαίνουν ψυχικά, ἀφοῦ ξεκόδουν ἀπό τή ζωή πού δίνει δ Θεός.

‘Ο τόπος μέ τά ἄγρια ἀγκάθια φανερώνει τούς ἀνθρώπους πού είναι ὑποδουλωμένοι στά πολλά χρήματα καί στίς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς. Δέχονται στήν ἀρχή τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ή καρδιά τους είναι κολλημένη στά ὑλικά ἀγαθά. Ἡ ζωή τους πνίγεται μέσα στίς ἔγνοιες καί στίς ἀγωνίες. Ἔτσι δ λόγος τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ δέν καρποφορεῖ μέσι στήν ψυχή τους καί οἱ ἀνθρωποι χάνουν τό πιό πολύτιμο ἀπό τ’ ἀγαθά τους. Παρά τά τόσα πλούτη τους, ζοῦνε δυστυχισμένοι.

Ἄλλά ύπαρχουν καί καρδιές ὅπου μπορεῖ ν' ἀναπτυχθεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού μοιάζουν μέ τό καλό καί καρπερὸν χωράφι· δέχονται τά λόγια τοῦ Χριστοῦ καί τά καλλιεργοῦν μέ ύπομονή. Ἔτσι ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ φέρνει στήν καρδιά τους πλούσια καρποφορία. Ἡ ζωή τοῦ ἀληθινοῦ πιστοῦ γεμίζει ἀπό τά ἔργα τῆς ἀγάπης, μέ τά δποῖα δοξάζεται ὁ Θεός.

KEIMENA

(⁷Απόδοση)

Ἄν ή γῆ εἶναι καλή καί ὁ σποριάς ἔνας καί ἴδιοι οἱ σπόροι, γιατί ἄλλος σπόρος ἔδωσε καρπό ἐκατό φορές περισσότερο καί ἄλλος ἔξήντα καί ἄλλος τριάντα; Βλέπεις ὅτι αἰτία γι' αὐτό δέν εἶναι ὁ γεωργός, οὔτε οἱ σπόροι, ἄλλα ή γῆ πού τούς δέχεται; Καί ἐδῶ φαίνεται ἡ ἀγάπη γιά τόν ἄνθρωπο, γιατί δέν γυρεύει ἀπ' ὅλους νά δώσουν τίς ἴδιες ἀρετές, ἄλλα καί τούς πρώτους δέχεται καί τούς δεύτερους δέν τούς διώχνει καί στούς τρίτους δίνει χαρά... Κι οὔτε εἴπε ὅτι ἂν κάποιος δέν δώσει ἐκατό εἶναι χαμένος ἄλλα καί αὐτός πού δίνει τά ἔξήντα σώζεται, καί ὅχι μονάχα αὐτός, ἄλλα κι ἐκεῖνος πού δίνει τά τριάντα. Καί τό 'κανε ἔτσι ὥστε ἡ σωτηρία νά γίνει εὔκολη ("Άγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος").

38. Ἡ Καινή ἐντολή

Περιεχόμενο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀγάπη. Αὐτήν ἔφερε στόν κόσμο ὁ Χριστός μέ τή διδασκαλία Του, τό παράδειγμά Του καί τή σταυρική Του θυσία. Μέ τήν ἀγάπη, ὅλα στή ζωή τοῦ ἄνθρωπου ἀποκτοῦν καινούριο νόημα. Ὁ Θεός ἀποκαλύπτεται στοργικός Πατέρας καί ὁ ἄνθρωπος γίνεται γιά τόν ἄλλον ἄνθρωπο ἀδερφός.

Ἡ ἀγάπη καί τό πλήρωμα τοῦ Νόμου (**Ματθ. 5, 17-20. 38-48**). Ὁ Χριστός εἴπε μιά μέρα σ' ἐκείνους πού Τόν ἀκουγαν: «Δέν ἥρθα νά καταργήσω τό νόμο τοῦ Μωυσῆ ἡ τούς προφῆτες, ἄλλα νά τούς δλοκλήρωσω». Ἡ δλοκλήρωση τοῦ Νόμου, γιά τήν δποία κάνει λόγο ὁ Χριστός, εἶναι ἡ ἀγάπη. Οἱ Φαρισαῖοι ἐρμήνευαν τό Νόμο

τυπικά καί ἔξωτερικά, χωρίς συμπόνια γιά τό συνάνθρωπο. "Ετσι φαίνονταν στόν κόσμο δίκαιοι. 'Αλλά ή δικαιοσύνη τους ἀποδεικνύόταν στήν πράξη σωστή ἀπανθρωπιά, γιατί δέν είχε ἄγάπη. 'Ο Νόμος καταντούσε τελικά βασανισμός γιά τή ζωή τῶν ἀνθρώπων.

"Από ἕναν τέτοιο βασανισμό ἥρθε νά μᾶς ἐλευθερώσει δ Χριστός. Μέσα στή Βασιλεία Του μαθαίνουμε ὅτι τό Θέλημα τοῦ Θεοῦ είναι ἡ ἄγαπη. "Οποιος ἀγαπάει τό Θεό καί τό συνάνθρωπό του γίνεται πραγματικά ἐλεύθερος. Κι ἐκεῖνος πού ἐφαρμόζει τό νόμο τῆς ἄγαπης γίνεται ἀληθινά «μεγάλος» στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 'Η ἄγαπη πού δίδαξε δ Χριστός οὔτε πού συγκρίνεται μέ τή στεγνή καί ψεύτικη «δικαιοσύνη» τῶν Φαρισαίων, γιατί ἔκεινάει ἀπό τό Θεό καί ἀγκαλιάζει δόλοκληρο τόν κόσμο. Μόνο δ Χριστός μποροῦσε νά προσφέρει τό πρότυπο αὐτῆς τῆς τέλειας καί δίχως δρια ἄγαπης.

Ἡ εὐσπλαχνία καί τό ἔλεος (*Ιωάν. 8, 1-11*). Τό μεγαλύτερο μάθημα εὐσπλαχνίας καί συγνώμης τό δίνει δ Κύριος στό περιστατικό πού ἀκολουθεῖ: Μιά μέρα, ἐνῷ δίδασκε στό Ναό, οί Φαρισαῖοι ἔφεραν μπροστά του μιά γυναίκα ἀμαρτωλή λέγοντας: «Διδάσκαλε, δ Μωυσῆς εἶπε ὅτι γυναῖκες ἀμαρτωλές σάν κι αὐτήν πρέπει νά θανατώνονται μέ λιθοβολισμό. 'Εσύ τί λές;» 'Ο Ιησοῦς κατάλαβε ὅτι πρόθεσή τους ἦταν νά τόν φέρουν σέ δύσκολη θέση καί ὅχι νά λύσουν τήν ἀπορία τους. "Εσκυψε στό χῶμα καί ἔγραφε μέ τό δάχτυλο. "Ἐπειτα σήκωσε τό κεφάλι καί τούς εἶπε: «'Οποιος είναι ἀναμάρτητος, ἃς φίξει τήν πρώτη πέτρα». Οί Φαρισαῖοι ἀπόρησαν. 'Αμίλητοι ἀρχισαν νά φεύγουν, ἀφήνοντας τή γυναίκα μόνη μπροστά στόν Κύριο. Κι Ἐκεῖνος, σηκώνοντας τό κεφάλι, τή φώτησε: «Γυναίκα, δέν σέ καταδίκασε κανείς;» «Κανείς» ἀπάντησε ἔκεινη. «Πήγαινε καί στό ἔξης μήν ξαναμαρτήσεις» τής εἶπε δ Κύριος.

Αὐτός δ τρόπος πού ἀντιμετώπισε δ Ιησοῦς τόν ἀμαρτωλό ἀνθρωπό ἦταν κάτι καινούριο γιά τούς Φαρισαίους καί ἐντελῶς ἀκατανόήτο. 'Ο Χριστός, δ μόνος ἀναμάρτητος, είναι γεμάτος ἔλεος γιά κάθε ἀμαρτωλό. Αὐτόν ἥρθε ν' ἀναζητήσει καί νά σώσει καί δχι ἔκεινους πού, ὅπως οί Φαρισαῖοι, περηφανεύονται γιά τή δικαιοσύνη τους.

Ἡ ἄγαπη καί ἡ ἀφεση τῶν ἀμαρτιῶν (*Λουκ. 7, 36-50*). Κάποτε πάλι δ Κύριος ἦταν καλεσμένος στό σπίτι τοῦ Φαρισαίου Σίμωνα.

Στήν ὡρα τοῦ δείπνου, μπῆκε μέσα μιά γυναίκα, γνωστή γιά τήν ἀμαρτωλή ζωή της, κρατώντας ἔνα ἀλαβάστρινο δοχεῖο μέ μύρο. Γονάτισε πίσω ἀπό τὸν Ἰησοῦν καὶ κλαίγοντας ἔβρεχε τά πόδια του μέ τά δάκρυα της, τά ἄλειφε μέ μύρο καὶ τά σκούπιζε μέ τά μακριά μαλλιά της.

Ο Σίμωνας, ἀσυγκίνητος Φαρισαῖος, ἀναλογίζεται ὅτι δὲ Ἰησοῦς δέν εἶναι δυνατόν νά εἶναι προφήτης, γιατί διαφορετικά θά γνώριζε τή ζωή τῆς γυναίκας αὐτῆς καὶ θά τήν ἔδιωχνε. Ο Κύριος διαβάζει τίς σκέψεις τοῦ Σίμωνα καὶ προσπαθεῖ νά τόν δοηθήσει νά καταλάβει τί σημαίνει ἀγάπη κι εὐγνωμοσύνη. Τοῦ λέει λοιπόν τήν ἰστορία γιά κάποιο δανειστή, πού χάρισε σ' ἔνα χρεοφειλέτη 50 δηνάρια καὶ σ' ἔναν ἄλλον 500 δηνάρια. «Ποιός ἀπό τούς δύο χρεοφειλέτες, ρωτάει τό Σίμωνα δὲ Ἰησοῦς, θά νιώσει στήν καρδιά του πιό μεγάλη ἀγάπη γιά τό φιλάνθρωπο δανειστή;» Καὶ δὲ Σίμωνας ἀπαντᾷ: «Μά εἶναι φανερό· ἐκεῖνος δὲ χρεοφειλέτης στόν δόποιο χάρισε δὲ δανειστής τά περισσότερα».

Ἐτσι ἔφτασε δὲ Χριστός στό κρίσιμο σημεῖο. Ή μικρή ἰστορία ἔχει σχέση μέ τή γυναίκα αὐτή καὶ μ' ὅλο τόν κόσμο. Ο Θεός, σάν φιλάνθρωπος δανειστής, χαρίζει ὅλα τά χρέη καὶ συγχωρεῖ δσους μετανοοούν. Ή βασιλεία Του εἶναι ἔνα πέλαγος ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. Γι' αὐτό καὶ οἱ ἀμαρτωλοί κλαῖνε ἀπό εὐγνωμοσύνη, καθώς δὲ Θεός τούς δέχεται στήν Βασιλεία Του καὶ συγχωρεῖ τίς ἀμαρτίες τους τίς πολλές. Τότε δὲ Χριστός δίνει τό μεγάλο μάθημα στό Σίμωνα: «Βλέπεις αὐτή τή γυναίκα, Σίμωνα; Μπῆκα στό σπίτι σου καὶ νερό δέν μοῦ ἔδωσες νά πλύνω τά πόδια μου. Ἐνῶ αὐτή ή γυναίκα τά ἔπλυνε μέ τά δάκρυα της καὶ τά σκούπισε μέ τά μαλλιά της. Φίλημα δέ μοῦ ἔδωσες ὅπως δρίζει ή συνήθεια. Ἐνῶ αὐτή δέν ἔπαψε νά καταφύλει τά πόδια μου. Δέν ἔβαλες λάδι στό κεφάλι μου, κι ἐκείνη ἄλειφε μέ μύρο τά πόδια μου. Γι' αὐτή σοῦ λέω ὅτι συγχωρέθηκαν οἱ πολλές της ἀμαρτίες· ή μεγάλη ἀγάπη της τό δείχνει».

Καὶ δὲ Ἰησοῦς, ἀφοῦ στράφηκε πρός τή γυναίκα τῆς λέει: «Συγχωροῦνται οἱ ἀμαρτίες σου. Ή πίστη σου σ' ἔσωσε. Πήγαινε στό καλό καὶ ή εἰρήνη τοῦ Θεοῦ νά εἶναι πάντα στήν καρδιά σου...»

Η ἀγάπη στόν ἐχθρό. Αφοῦ ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ φέρνει τέτοιο ἔξεχείλισμα ἀγάπης, οἱ ἀνθρώποι πού δέχονται τό κήρυγμα τοῦ

Χριστοῦ καὶ μπαίνουν στή Βασιλεία Του πρέπει νά ἔχουν στήν καρδιά τους κάτι ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Αὐτή ἡ ἀγάπη καταργεῖ τήν παλιά δικαιοσύνη καὶ τή στενή καρδιά τῶν Φαρισαίων. Ὁ μωσαϊκός Νόμος, γιά νά περιορίσει τήν ἄγρια ἐκδικητικότητα τοῦ ἀνθρώπου, δριζε «ὁφθαλμόν ἀντί ὁφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντί ὀδόντος». Μέ ἄλλα λόγια, δ φταίχτης καὶ δ ἔνοχος ἔπερπε νά τιμωρηθοῦν μέ ὅ, τι ἀκριβῶς εἶχαν κάνει στό συνάνθρωπό τους. Ὁ ἀνθρωπος ὅμως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ πρέπει νά ἔσπερνα τήν ἐκδικητικότητα. Ὁχι μονάχα αὐτό, ἀλλά καὶ νά μπορεῖ νά συγχωρεῖ ἐκείνους πού τοῦ ἔφταιξαν. «Ἄν κανείς σέ χτύπησε, λέει ὁ Χριστός, ἂν κανείς σέ ἀδίκησε, θά πρέπει νά ἔχεις πλατιά καρδιά καὶ νά τόν συγχωρέσεις. Καὶ ἂν αὐτός εἴναι ἐχθρός σου, θά πρέπει νά τόν ἀγαπᾶς καὶ νά προσεύχεσαι γι' αὐτόν καὶ νά τόν εὐεργετεῖς ἀκόμη».

Ἡ ἡθική τῶν Φαρισαίων ἔλεγε νά ἔχει κανείς ἀγάπη γιά ὅποιον τόν ἀγαπᾶ καὶ εἶναι πιστός του φίλος. Ἐνῶ ἡ ἀγάπη τοῦ χριστιανοῦ δέν πρέπει νά ἔχει ὅρια. «Οπως δέν ἔχει ὅρια ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πού «στέλνει τόν ἥλιο Του σέ πονηρούς καὶ ἀγαθούς καὶ δρέχει γιά δικαίους καὶ ἀδίκους». Μέ μιά τέτοια ἀγάπη γίνεται δ καθένας τέλειος καὶ μοιάζει μέ τόν τέλειο, τόν οὐρανιό Θεό.

KEIMENA

(Ἀπόδοση)

Δοξαστικό τοῦ "Ορθρου τῆς Μεγάλης Τετάρτης,
Τροπάριο Κασσιανῆς

Κύριε,
ἡ γυναικά πού ἔπεσε σέ πολλές ἀμαρτίες
καθώς αἰσθάνθηκε Θεός πώς ἥσουν
παίρνει τή θέση μυροφόρας καὶ θρηνώντας
Σοῦ φέρνει μύρα πρίν ἀπ' τήν ταφή Σου.

Καί λέει: ἀλίμονο, τί νύχτα ἐντός μου νιώθω,
μά παραζάλη ἀκόλαστη,
τό σκοτεινό κι ἀφέγγαρο τῆς ἀμαρτίας τόν πόθο.
Γίνε μου καταδεχτικός στ' ἀστείρευτα δάκρυνά μου,
Ἐσύ πού κάνεις σύγνεφο τό κύμα τοῦ πελάγουν.

Σκύψε ν' ἀκούσεις πῶς πικρά ἀναστενάει ἡ καρδιά μου,
Ἐσύ πού γιά νά σαρκωθεῖς τά οὐράνια ἔγειρες χάμου.

Τ' ἀμόλυντά Σου πόδια θά θερμοφιλήσω
καί μέ πλεξοῦδες ἔπλεκες πάλι θά τά σφουγγίσω,
πού ἡ Εὕη στὸν Παράδεισο, σάν ἄκοντε τόν ἥχο τους
ώς βάδιζες τό δειλινό, κρύφτηκε τρομαγμένη.

Τίς ἀμαρτίες μου τίς πολλές καί τήν ἀπύθμενη ἄδυσσο
πού 'ναι ἡ δική Σου κρίση
ποιός θά τά δεῖ Σωτήρα μου πού σώζεις τήν ψυχή μου
καί ποιός θά τά ἐρευνήσει;

Ἐμέ τή δούλη Σου μή μέ καταφρονέσεις
Ἐσύ πού ἀμέτρητη τήν εὐσπλαχνία ἔχεις.

39. Τά πετεινά καί τά κρίνα

Μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἴδαμε νά ἀποκαλύπτεται τό πέλαγος τῆς ἀγάπης, τῆς συγνώμης καί τῆς καλοσύνης τοῦ Θεοῦ. Καθώς ὁ ἀνθρωπος ζεῖ μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ξεπερνάει ὅλους τούς φόβους του, γιατί ἔρει ὅτι δέν είναι μόνος κι ἔρημος στόν κόσμο. Ἡ καρδιά του γεμίζει ἀπό ἓνα αἰσθημα βαθιᾶς ἐμπιστοσύνης, γιατί πιστεύει στήν πρόνοια καί στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

‘Η πρόνοια τοῦ Θεοῦ γιά τόν κόσμο (Ματθ. 6, 19-34). Γιά τήν πρόνοια καί τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὁ Κύριος μίλησε μ' ἔναν τρόπο πολύ ἀπλό. Μᾶς δίδαξε ὅτι ὁ Θεός, ἀφοῦ ἔφτιαξε τόν κόσμο, δέν τόν ἀφῆσε στήν τύχη του, ἀλλά, ώς Θεός-Πατέρας, ἀγκαλιάζει μέ τήν ἀγάπη Του ὅλη τήν κτίση. Τά λόγια τοῦ Χριστοῦ γιά τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ είναι ζωντανά καί πειστικά: «Κοιτάξτε τά πουλιά τοῦ οὐρανοῦ, λέει στούς ἀκροατές του ὁ Ἰησοῦς, οὔτε σπέρνουν, οὔτε θερίζουν, οὔτε μαζεύουν τόν καρπό στίς ἀποθήκες. Κι ὅμως ὁ Οὐρανιος Πατέρας μας δέν τά ἀφήνει νηστικά! Παρατηρεῖτε μέ πολλή προσοχή πῶς μεγαλώνουν τά κρίνα τοῦ ἀγροῦ. Οὔτε

κουράζονται ούτε γνέθουν. Κι ὅμως, ούτε δ' θασιλιάς δ' Σολομώνιας σ' ὅλη του τή λαμπρότητα δέν ἥτανε ντυμένος σάν ἔνα ἀπό τά λουλούδια αὐτά!» ¹ «Αν λοιπόν τά πουλιά τοῦ οὐρανοῦ τά τρέφει δ' Θεός καὶ τά κρίνα τοῦ ἀγροῦ τά ντύνει μέ τόση δμορφιά καὶ δόξα, πόσο περισσότερο θά φροντίζει γιά τόν ἄνθρωπο, πού τόν ἔπλασε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσίν». Του.

Η ἐμπιστοσύνη τοῦ ἄνθρωπου στούς ἐπίγειους θησαυρούς. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἔχονται συχνά τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ καὶ δέν πιστεύουν στήν ἀγάπη Του. Γι' αὐτό κυριεύονται ἀπό ἔνα βαθύ αἴσθημα φόβου καὶ ἀνασφάλειας μπροστά στίς δυσκολίες τῆς ζωῆς καὶ θέλουν ἀπό κάπου νά πιαστοῦν γιά νά αἰσθάνονται σιγουριά. ² Ετοι νομίζουν ὅτι ἀσφάλεια καὶ σιγουριά δρίσκουν στά χρήματα καὶ στούς ἐπίγειους θησαυρούς. Ρίχνονται λοιπόν μ' ὅλες τίς δυνάμεις γιά νά ἀποκτήσουν χρήματα, σπίτια, περιουσίες. Καὶ αὐτός δ' ἀδιάκοπος ἀγώνας είναι μιά ὑποδούλωση χωρίς τελειωμό.

Τό παράξενο είναι ὅτι, παρ' ὅλους τούς θησαυρούς πού μαζεύει, δ' ἄνθρωπος αἰσθάνεται καὶ πάλι φοβισμένος. ³ Η καρδιά του είναι καὶ πάλι γεμάτη ἀνησυχία, φόβο καὶ ἀγωνία. Χίλιες δυό σκέψεις καθημερινά τόν βασανίζουν: Πῶς θά προστατέψει ὅλα αὐτά τά πλούτη ἀπό τούς κλέφτες καὶ τούς κακοποιούς. Πῶς θά τά ἀξιοποιήσει μέ νέες ἀγορές. Πῶς θά τά ἀσφαλίσει σέ μεγάλες Τράπεζες... ⁴ Όσο πιό πολλά ἀποκτᾶ, τόσο οἵ ἔγνοιες του μεγαλώνουν. ⁵ Ετοι χάνει ἐντελῶς δ' ἄνθρωπος τήν ἐσωτερική του ἡρεμία, μπλεγμένος σ' ἔνα φαῦλο κύκλο, χωρίς νά δρίσκει πουθενά διέξοδο.

Η Βασιλεία καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἐλευθερώνει τόν ἄνθρωπο ἀπό τίς μέριμνες καὶ τίς ἀγωνίες. ⁶ Από αὐτή τή βασανιστική κατάσταση ἔρχεται νά ἐλευθερώσει τούς ἄνθρωπους δ' Χριστός. Στιγματίζει τήν ὑποδούλωση στά ὑλικά ἀγαθά καὶ καλεῖ ὅλους νά προσπαθήσουν νά ἐλευθερωθοῦν πνευματικά: «Μή μαζεύετε μέ ἀπληστία καὶ πλεονεξία ὑλικούς θησαυρούς, διδάσκει, καὶ μήν κολλάτε τήν καρδιά σας πάνω σ' αὐτούς. ⁷ Εκεῖνο πού πρέπει νά ξητάτε πρῶτο είναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ».

Μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ οἱ ἄνθρωποι ἀνακαλύπτουν τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ – Πατέρα, πού είναι δ' ἀληθινός καὶ αἰώνιος θησαυρός. Αὐτή ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ φέρνει ἔνα αἴσθημα βαθιᾶς ἐμπιστοσύ-

νης, κάτι σάν άντο πού νιώθει τό μικρό παιδί κοντά στό στοφγικό πατέρα του. Ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νά μή φοβᾶται πιά, ἀφοῦ δλη του τή ζωή τήν ἐμπιστεύεται στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Οὕτε ἀνησυχίες καί ἀγωνίες, τί θά φάει καί πῶς θά ντυθεῖ, ἔχει δ ἄνθρωπος πού πιστεύει στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Βλέπει τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ στά κρίνα τοῦ ἀγροῦ καί στά πουλιά τοῦ οὐρανοῦ, καί ἡ καρδιά του γεμίζει ἀπό βαθιά εἰρήνη. Κι ἂν ἔρθουν δοκιμασίες καί ἀτυχήματα σάν ἀγοριά ἀνεμοθύελλα, δ ἄνθρωπος δέν φοβᾶται, γιατί πιστεύει στό Χριστό. Αὐτό τόν κάνει νά αἰσθάνεται σάν νά ἔχει θεμελιώσει τή ζωή του πάνω σέ δράχο ἀμετακίνητο. Ἡ ζωή τοῦ ἄνθρωπου πού ζεῖ μέσα στήν πίστη τοῦ Χριστοῦ μοιάζει μ' ἐκεῖνο τό σπίτι πού λέει δ Χριστός στό Εὐαγγέλιο. «Κατεβαίνει ἡ δροχή κι ἔρχονται καταπάνω του τά ποτάμια. Λυσσομανᾶ δ ἀγέρας καί πέφτει μέ δρμή πάνω στό σπίτι. Κι ὅμως, ἐκεῖνο δέν γκρεμίζεται, γιατί εἶναι θεμελιωμένο πάνω σέ πέτρα ἀσάλευτη...» (Ματθ. 7, 24-25).

Μέσα λοιπόν στήν πίστη καί στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δ ἄνθρωπος γίνεται ἐλεύθερος καί δυνατός. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ γεμίζει τόν ἄνθρωπο μέ πλούτη ἀληθινά. Γι' αὐτό κι δ Χριστός συμβούλευε τούς μαθητές Του: «Μήν ἔχετε βασανιστικές ἀγωνίες γιά τή ζωή... Ζητάτε πρώτα τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καί τότε δλα τ' ἄλλα – τροφή, ἐνδυμα, ὑγεία, πρόδοσ – θά ὁρθοῦν σάν δῶρα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ».

“Ολα αὐτά εἶναι βέβαια ἀναγκαῖα, ἀλλά ἔχουν ἀξία σχετική. Ποτέ δέν πρέπει νά γίνουν στόν ἄνθρωπο ἀντικείμενο λατρείας. Ἔκεῖνο πού ἔχει ἀπόλυτη ἀξία καί ἀναφαίρετη εἶναι σίγουρα ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί πρός τά ἐκεῖ πρέπει νά σκοπεύει δ ἀγώνας τοῦ ἄνθρωπου.

40. Τά τάλαντα

‘Η παραβολή τῶν ταλάντων (Ματθ. 25, 14-30). “Ενας ἀνθρωπος δίκαιος καὶ καλός ἐτοιμαζόταν νά κάνει ταξίδι μακρινό. Κάλεσε λοιπόν τούς ὑπηρέτες του καὶ τούς ἐμπιστεύτηκε τήν περιουσία του. Στόν πρῶτο ἔδωσε πέντε τάλαντα, στόν ἄλλο δύο καὶ στόν τρίτο ἕνα. Καὶ ἀφοῦ τούς συμβούλεψε νά αὐξήσουν, σάν σοφοί διαχειριστές, τό ἀρχικό ποσό, ἔψυγε γιά τό μακρινό ταξίδι του.

‘Ο πρῶτος ὑπηρέτης ρίχτηκε μέ προθυμία στή δουλειά. Ἐβαλε τά δυνατά του, ἐργάστηκε σκληρά καὶ τά πέντε τάλαντα τά ἔκανε δέκα. Τό ἵδιο ἔκανε καὶ δ ὑπηρέτης πού είχε πάρει τά δύο τάλαντα. Δούλεψε μέ δρεξη πολλή καὶ σύντομα διπλασίασε τά δύο τάλαντα. ‘Ο τρίτος ὑπηρέτης ὅμως δέν ἔκανε τίποτα γιά νά αὐξήσει τό ἀρχικό κεφάλαιο. Ἔσκαψε στή γῆ κι ἔχωσε τό τάλαντο ὅσο μποροῦσε πιό βαθιά.

“Υστερα ἀπό καιρό, γύρισε δ Κύριος καὶ ζήτησε ἀπό τούς διαχειριστές λογαριασμό. ‘Ο πρῶτος ὑπηρέτης λέει στόν Κύριο μέ χαρά: «Κύριε, μοῦ ἐμπιστεύτηκες πέντε τάλαντα. Κοίταξε, μέ βάση αὐτά πού μοῦ ἔδωσες, κέρδισα ἄλλα πέντε». ‘Ο Κύριος χάρηκε πολύ γιά τήν προθυμία πού ἔδειξε δ ὑπηρέτης του δ πιστός καὶ τόν δράβευσε πλούσια. «Εὖγε, ὑπηρέτη μου καλέ καὶ πιστέ. Ἀποδείχτηκες πιστός στά λίγα πού σοῦ ἔδωσα, σέ κάνω μέτοχο καὶ στά πλούτη τά πολλά. Ἐμπα λοιπόν στή χαρά τοῦ Κυρίου σου».

“Υστερα πλησιάζει δ δεύτερος ὑπηρέτης, λέει τά ἵδια λόγια μέ τόν πρῶτο καὶ φέρνει τό κέρδος ἀπό τά δύο τάλαντα. ‘Ο Κύριος ὑποδέχεται καὶ αὐτόν μέ τόν ἵδιο ἀκριβῶς τρόπο. «Εὖγε, ὑπηρέτη μου καλέ καὶ πιστέ. Ἀποδείχτηκες πιστός στά λίγα, σέ κάνω μέτοχο καὶ στά πολλά. Ἐμπα λοιπόν στή χαρά τοῦ Κυρίου σου».

‘Ο τρίτος ὑπηρέτης στέκεται μπροστά στόν Κύριο καὶ μέ τρόπο ἄσχημο λέει: «Κύριε, ηξερα δτι είσαι ἀνθρωπος σκληρός, θερίζεις ἐκεῖ πού δέν ἔσπειρες καὶ μαζεύεις ἐκεῖ πού δέ σκόρπισες. Ἐπειδή λοιπόν φοβήθηκα, πήγα κι ἔκρυψα τό τάλαντο στή γῆ. Νά το λοιπόν, αὐτό πού είναι δικό σου, πάρ’ το». Τότε δ Κύριος τοῦ λέει: «Πονηρέ ὑπηρέτη καὶ τεμπέλη. Ἀφοῦ ηξερες δτι θερίζω ἐκεῖ πού δέν σπέρων καὶ μαζεύω ἐκεῖ πού δέν σκόρπιζω, ἔπρεπε νά καταθέσεις τουλάχιστο τά χρήματα στήν Τράπεζα, ὥστε δταν γυρίσω νά πάρω τό τάλαντό μου μέ τόκο. Πάρτε του λοιπόν τό τάλαντο καὶ

δῶστε το σ' αὐτόν πού ἔχει τά δέκα. Γιατί σ' ἐκεῖνον πού αὐξάνει τά τάλαντά του θά τοῦ δοθοῦν κι ἄλλα καὶ θά τοῦ περισσέψουν. Ἀπό ἐκεῖνον ὅμως πού δέν ἔκανε τίποτα γιά νά τά αὐξήσει, καὶ αὐτό τό λίγο πού τοῦ δόθηκε θά τοῦ ἀφαιρεθεῖ. Κι αὐτόν τόν ἀνθρωπο πάρτε τον μακριά ἀπό τή χαρά τῆς Βασιλείας μου».

Τό βαθύτερο νόημα τῆς παραβολῆς. Στήν παραβολή αὐτή φαίνεται ή ἐμπιστοσύνη πού δείχνει στούς ἀνθρώπους δ Θεός. Ὅπως δ Κύριος τῆς παραβολῆς, ἔτοι κι δ Θεός κάνει τούς ἀνθρώπους ὑπεύθυνους διαχειριστές τῆς περιουσίας Του. Καὶ ή πολύτιμη περιουσία πού ἐμπιστεύεται στούς ἀνθρώπους δ Θεός είναι ή ὑπαρξή τους, στολισμένη μέ ποικίλα ψυχικά καὶ σωματικά χαρίσματα. Ἡ ζωή, ή ὑγεία, οἱ πνευματικές ίκανότητες, οἱ ψυχικές ἀρετές, τά καλλιτεχνικά χαρίσματα είναι μερικά ἀπό τά πλούτη πού δίνει μέ ἀπλοχεριά δ Θεός στόν κάθε ἀνθρωπο.

Οἱ ἀνθρωποι ὅμως, ὅπως καὶ οἱ ὑπηρέτες τῆς παραβολῆς, δέν κάνουν ὅλοι τήν ἴδια χρήση τῶν ταλάντων τους. Ἄλλοι ἀποδείχνονται σοφοί διαχειριστές σάν τούς δυό πιστούς ὑπηρέτες, δέχονται μέ προθυμία καὶ ζῆλο τό ἔργο πού τούς δόθηκε ἀπό τό Θεό καὶ δουλεύουν ὑπεύθυνα γιά ν' αὐξήσουν καὶ ν' ἀξιοποιήσουν τά χαρίσματά τους. Ἔνω ἄλλοι, σάν τόν τρίτο ὑπηρέτη, καταχωνιάζουν στή γῆ καὶ ἀχρηστεύουν ὅποιο τάλαντο κι ἄν ἔχουν.

Η καλλιέργεια τῶν ταλάντων ἀπό τόν ἀνθρωπο. Τά χαρίσματα λοιπόν πού ἔχουμε καὶ ή συναίσθηση ὅτι μᾶς τά ἐμπιστεύτηκε δ Θεός γεμίζουν τήν ψυχή μας μέ ἓνα αἰσθημα εὐθύνης. Ξέρουμε ὅτι δ Θεός θά περιμένει νά δεῖ τήν προκοπή μας. Πότε ὅμως διαχειρίζεται δ ἀνθρωπος σωστά, σάν ἀκριβή περιουσία, τά χαρίσματα πού τοῦ ἔδωσε δ Θεός;

1. "Οταν ἀναγνωρίζει ὅτι κάθε τάλαντο καὶ χάρισμα πού ἔχει είναι δῶρο τοῦ Θεοῦ. Μέ τό Βάπτισμα καὶ τό Χρίσμα, γεμίζει δ ἀνθρωπος μέ ὅλες τίς χάρες τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, γίνεται ιερέας, βασιλιάς καὶ προφήτης μέσα στόν κόσμο, πολίτης τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ μέλος τῆς Ἐκκλησίας Του.

2. "Οταν δουλεύει καὶ κοπιάζει μέ χαρά στή ζωή του ὥστε νά αὐξήσει τά χαρίσματα αὐτά καὶ νά τά ἀναπτύξει. Ἡ μελέτη, ή προσευχή, δ φωτισμός καὶ ή χάρη τοῦ Θεοῦ, πού ὅλοι παίρνουμε

μέσα στήν Ἐκκλησία, μᾶς βοηθοῦν στήν καλλιέργεια τῶν χαρισμάτων μας.

3. "Οταν προπάντων προσφέρουμε τά χαρίσματά μας στούς ἄλλους ώς ἀγάπη. Τότε μόνο κάθε τάλαντο γίνεται χάρισμα ἀληθινό, ὅταν μ' αὐτό ὑπηρετοῦμε τούς συνανθρώπους μας γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ. Μέ αὐτό τόν τρόπο ἐργάστηκαν τά χαρίσματά τους οἱ ἄγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, γιά νά ὑπηρετήσουν τούς ἀνθρώπους ώς ἀδελφούς καί νά δοξάσουν τό Θεό.

"Αν λοιπόν, ἀπό ἀμέλεια ἡ τεμπελιά, δέν πάρουμε στά σοβαρά τή ζωή μας κι ἂν δέν καλλιεργήσουμε τά χαρίσματά μας γιά νά ὑπηρετήσουμε τούς ἀδελφούς μας, θά ἀποδειχτοῦμε «ἄχρηστοι» γιά τό Θεό καί τούς ἀνθρώπους. "Αν δικαίως καλλιεργοῦμε καί προσφέρουμε τά χαρίσματά μας ώς ἀγάπη, θά ξοῦμε ἀπό τώρα μέσα στόν πλοῦτο τῆς ζωῆς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

KEIMENA

('Απόδοση)

Δοξαστικό τῶν Ἀποστίχων τοῦ Ὁρθρου τῆς Μεγάλης Τρίτης

Νά, ψυχή μου, ὁ Κύριος σοῦ ἐμπιστεύεται τό τάλαντο.
Δέξου μέ δέος τό χάρισμα, δάνεισε σ' Αὐτόν πού στό 'δωσε,
μοιράσε στούς φτωχούς κι ἀπόκτησε φίλο τόν Κύριο.
Γιά νά σταθεῖς στά δεξιά Του ὅταν θά 'ρθει μέ δόξα
καί ν' ἀκούσεις τήν καλότυχη φωνή:
Ἐλα ὑπηρέτη μου καί μπές στή χαρά τοῦ Κυρίου σου.
Κι ἐμένα πού πλανήθηκα, Σωτήρα,
κάνε με ἔξιο γιά τή χαρά αὐτή,
ἀπ' τή μεγάλη Σου εὐσπλαχνία.

Ἀπόστιχο ἰδιόμελο ἀπό τόν Ὁρθρο τῆς Μ. Τρίτης

Πιστοί ἔλατε πρόθυμα
στή δούλεψη νά μποῦμε τοῦ Κυρίου,
γιατί στούς δουλευτάδες Του
τόν πλοῦτο Του μοιράζει.
Κι ἀνάλογα ὁ καθένας ἃς πληθύνουμε
τό τάλαντο τῆς χάρης.

‘Ο ἔνας ἄς γίνεται σοφός μέ τά καλά του τά ἔργα
ό ἄλλος ἄς διακονεῖ μέ γενναιοδωρία,
τό λόγο τοῦ Θεοῦ ὁ πιστός στὸν ἄμαθο ἄς μαθαίνει
κι ὁ ἄλλος τὸν πλοῦτο του ἄς σκορπᾶ σ' ἐκείνους πού πεινᾶνε.
Γιατί ἔτσι, ὅσα μᾶς δόθηκαν, διπλά, τριπλά θά γίνονται.
Κι ἀφοῦ διαχειριστές πιστοί τῆς χάρης θά φανοῦμε
μές στοῦ Κυρίου τή χαρά νά μποῦμε θ' ἀξιωθοῦμε.
Αὐτή τή χαρά δῶσε μας Χριστέ πού εἰσ' ὁ Θεός μας
καὶ τούς ἀνθρώπους ἀγαπᾶς.

41. Ὁ Καλός Σαμαρείτης

‘Η ἀφορμή τῆς παραβολῆς. Κάποτε ἔνας δάσκαλος καὶ ἐρμηνευτής τοῦ μωσαϊκοῦ Νόμου πλησίασε τό Χριστό καὶ Τόν ρώτησε τί ἔπρεπε νά κάνει γιά νά κερδίσει τήν αἰώνια ζωή. Βέβαια δ Νομικός αὐτός, ὅπως καὶ κάθε ἄλλος Ἰουδαῖος, ἤξερε τήν ἀπάντηση. “Ομως κάνει τό ἐρώτημα αὐτό στό Χριστό, γιά νά Τόν φέρει σέ σύγκρουση μ’ αὐτά πού δίδασκαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

‘Ο Κύριος, σάν καρδιογνώστης πού εἶναι, γνωρίζει τίς βαθύτερες σκέψεις τοῦ Νομικοῦ. Βλέπει ὅτι πίσω ἀπ’ αὐτόν κρύβονται οἱ Φαρισαῖοι πού διαστρεβλώνουν τό Νόμο, καὶ ψάχνουν νά δροῦν εὐκαιρία νά Τόν κατηγορήσουν γιά παραβάτη τοῦ Νόμου. Γι’ αὐτό, ἀντί ν’ ἀπαντήσει, γίνεται Αὐτός ἔξεταστής καὶ ωτάει τό δάσκαλο καὶ ἐρμηνευτή τοῦ Νόμου: «Τί γράφει δ Νόμος σχετικά μ’ αὐτό; Ἐσύ πού ἐρευνᾶς, τί ἔχεις διαβάσει ἐκεῖ καὶ ποιά ἔξηγηση δίνεις;» ‘Ο Νομικός ταπεινωμένος ἀπαντά: «Ν’ ἀγαπᾶς τό Θεό μ’ ὅλη σου τήν καρδιά καὶ τήν ψυχή καὶ τή δύναμη καὶ τό νοῦ, καὶ τόν πλησίον σου σάν τόν ἑαυτό σου». Καὶ δ Ἰησοῦς, μέ τό κύρος τοῦ μοναδικοῦ Δασκάλου, λέει στό Νομικό: «Σωστά ἀπάντησες. Ἐφάρμοσέ τα αὐτά στήν καθημερινή ζωή σου καὶ θά ζήσεις αἰώνια».

Τώρα δ ἐρμηνευτής τοῦ Νόμου αἰσθάνεται σχεδόν ντροπιασμένος. Γιά νά δικαιολογηθεῖ κάπως, ωτάει τόν Ἰησοῦ: «Καί ποιός εἶναι δ πλησίον μου;» Ἐτσι δρίσκει δ Χριστός τήν εὐκαιρία νά

άποκαλύψει στούς ἀνθρώπους τί σημαίνει ν' ἀγαπάει κανείς τόν πλησίον του.

‘Η διήγηση καὶ τὰ πρόσωπα (Λουκ. 10, 25-37). Λέει, λοιπόν, τήν ἔξῆς παραδολή: “Ἐνας ἀνθρωπὸς κατηφόριζε ἀπό τὰ Ἱεροσόλυμα στήν Ἰεριχώ. Καθώς περνοῦσε μέσα ἀπό βουνά καὶ χαράδρες, ἐπεσε στά χέρια ληστῶν πού, ἀφοῦ τόν γύμνωσαν καὶ τόν πλήγωσαν, τόν παράτησαν ἐκεῖ μισοπεθαμένο.

Κατά τύχη περνοῦσε ἀπό αὐτό τό δρόμο ἔνας ἵερεας. Εἶδε τόν πληγωμένο καὶ κατάλαβε ἀπό τά δοῦχα του ὅτι ἦταν συμπατριώτης του. Σύμφωνα μέ τό Νόμο ἔπρεπε νά τόν βοηθήσει. “Ομως δ τόπος ἦταν ἔρημος. Ἰσως σέ λίγο νά ξαναβγαίναν οἱ ληστές. Κρύος φόδος κυρίεψε τόν ἵερέα, σκέφτηκε τόν ἑαυτό του καὶ προσπέρασε, ἀφήνοντας τόν ἀνθρωπὸν ἀδιόητο. Μετά ἀπό λίγο πέρασε ἔνας Λευίτης. Αὐτός ἔκανε κάτι χειρότερο. Πλησίασε τόν τραυματισμένο, εἶδε τήν κατάστασή του, καὶ ὅμως ἔφυγε, χωρίς νά τοῦ προσφέρει τήν παραμικρή βοήθεια.

‘Από τόν τόπο αὐτόν πέρασε καὶ ἔνας Σαμαρείτης. Πλησίασε τόν πληγωμένο, εἶδε ὅτι ἦταν Ἰουδαῖος, ἀλλά δέν σκέφτηκε τό μίσος πού χώριζε Ἰουδαίους καὶ Σαμαρείτες, οὔτε τούς κινδύνους ἀπό τούς ληστές. Εἶδε τόν τραυματισμένο ἀνθρωπὸν καὶ τόν σπλαχνίστηκε. Σκύβει καὶ πλένει τίς πληγές του μέ λάδι καὶ κρασί, πού ἦταν πρόχειρα φάρμακα γιά ἔναν ταξιδιώτη, δένει τά τραύματά του μέ πρόχειρους ἐπιδέσμους, τόν ἀνεβάζει μέ προσοχὴ πάνω στό ζῶο του καὶ τόν μεταφέρει στό πρῶτο πανδοχεῖο πού συναντᾶ σ' ἐκείνη τήν περιοχή. Ἐδῶ, ὅπου ἀνθρωποι καὶ ζῶα ξαποσταίνουν, δ Σαμαρείτης φροντίζει γιά τόν πληγωμένο καὶ ξενυχτά μαζί του. Τήν ἄλλη μέρα φεύγει, ἀφήνοντας στόν ξενοδόχο δύο δηνάρια καὶ τόν παρακαλεῖ νά φροντίσει τόν ἀνθρωπὸν καὶ νά τόν περιποιηθεῖ. Ἀν ξόδευε κάτι παραπάνω, στό γυρισμό του θά τόν πλήρωνε.

‘Η ἀπάντηση τοῦ Νομικοῦ καὶ τοῦ Κυρίου. ‘Η παραδολή δέν ἄφηνε περιθώρια γιά συζητήσεις καὶ ἀμφιβολίες. Τό παράδειγμα τοῦ Σαμαρείτη ἦταν συγκλονιστικό. Γι' αὐτό κι δ Χριστός ρωτᾷ τό Νομικό: «Ποιός λοιπόν ἀπό αὐτούς τούς τρεῖς νομίζεις ὅτι ἔγινε πλησίον γιά τόν ἀνθρωπὸν πού ἐπεσε στούς ληστές;» Ὁ Νομικός ἀναγκάζεται νά καταδικάσει τή διαγωγή τοῦ ἵερέα καὶ τοῦ Λευίτη

καὶ νά διμολογήσει: «Ἐκεῖνος πού τοῦ ἔδειξε ἔμπρακτα τῇ συμπόνιᾳ του». Τότε δὲ Ἰησοῦς λέει στὸ Νομικό: «Πήγαινε κι ἐσύ καὶ κάνε τό ἔδιο».

Τό, νόημα τῆς παραβολῆς. Στήν παραδολή αὐτή δίνεται τό τέλειο παράδειγμα ἔμπρακτης ἀγάπης ἀπέναντι στὸ συνάνθρωπό μας πού δρίσκεται σέ ἀνάγκη. Αὐτή ἡ ἀγάπη δέν ἔχει περιορισμούς. Ξεχειλίζει αὐθόρυμητα καὶ πλούσια, καὶ προσφέρεται καὶ σ' αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἔχθρο, χωρίς φόδους, διακρίσεις, διαιρέσεις, πάθη καὶ μίση, δπως ἀκριβῶς ἔκανε δὲ Σαμαρείτης τῆς παραβολῆς. Ἀκόμα αὐτή ἡ ἀγάπη δέν ἔξαντλεῖται σέ λόγια ἢ σέ ψευτοσυναισθήματα, ἀλλά ἐκφράζεται μέ τὰ ἔογα τῆς εὔσπλαχνίας γιά τό συγκεκριμένο ἄνθρωπο καὶ τίς πραγματικές του ἀνάγκες. Αὐτή τήν ἀγάπη δίδαξε μέ τό παράδειγμά Του καὶ μέ τή θυσία Του δὲ Χριστός. Γι' αὐτό καὶ ἡ Ἐκκλησία στό πρόσωπο τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη ἀναγνώρισε τόν Κύριο.

42. Ὁ "Ασωτος

Ἡ διήγηση (Λουκ. 15, 11-32). "Ἐνας πατέρας εἶχε δυό γιούς πού τούς ἀγαποῦσε πολύ. Ὁ μικρότερος γιός μιά μέρα πήρε τήν ἀπόφαση νά φύγει ἀπό τό σπίτι. Παρουσιάζεται λοιπόν στόν πατέρα του καὶ τοῦ ζητάει δσο μερίδιο ἀπό τήν περιουσία τοῦ ἀναλογοῦσε. Ὁ πατέρας μοίρασε τήν περιουσία καὶ ἔδωσε στό μικρότερο γιό τό μερίδιο του. Μετά ἀπό λίγες μέρες, δὲ γιός αὐτός ἔφυγε σέ χώρα μακρινή. Ἐκεὶ σκόρπισε τήν περιουσία του σέ ἀσωτείες.

"Ἐπεισε δμως πείνα φοβερή σ' αὐτά τά μέρη, κι δ «ἄσωτος» ἄρχισε νά πεινά. Οἱ φίλοι του, δταν εἶδαν δτι τέλειωσαν τά χρήματά του, τόν ἀφησαν δλομόναχο. Κι ἐκεῖνος ἀναγκάστηκε νά γίνει χοιροδοσκός. Μέ τά χαρούπια πού ἔτρωγαν οἱ χοῖροι προσπαθοῦσε νά χορτάσει τήν πείνα του. Σέ μιά τέτοια στιγμή αἰσθάνθηκε δ ἄσωτος δλο τόν ἔπεισμό του. Ἀναλογίστηκε τό πατρικό του σπίτι, τά πλούσια ἀγαθά καὶ τήν ἀγάπη τοῦ πατέρα του, καὶ δάγισε ἡ

καρδιά του. Τότε πήρε και τή μεγάλη άπόφαση: «Θά σηκωθῶ νά πάω στό σπίτι τοῦ πατέρα μου και θά τοῦ πῶ: Πατέρα, ἀμάρτησα στό Θεό και σ' ἐσένα. Δέν ἀξίζω νά λέγομαι παιδί σου. Πάρε με κοντά σου σάν ἐργάτη σου». Μ' αὐτή τή σκέψη πήρε δύναμη και ἔκινησε γιά τό πατρικό του σπίτι.

Ἐνῶ δρισκόταν ἀκόμα μακριά, ὁ πατέρας, πού πάντα τόν περιίμενε, τόν εἶδε. Ἐτρεξε κοντά του, τόν ἀγκάλιασε στοργικά και τόν γέμισε μέ τά φιλιά του. Μπροστά σ' αὐτό τό χείμαρρο^{τής} πατρικῆς ἀγάπης, ὁ μετανιωμένος γιός μόλις πού πρόλαβε νά πεῖ: «Πατέρα, ἀμάρτησα στό Θεό και σ' ἐσένα. Δέν εἶμαι ἄξιος νά λέγομαι παιδί σου...» Μόνο τόσο μπόρεσε νά πεῖ, γιατί ὁ πατέρας ἔδωσε ἀμέσως ἐντολή στούς ὑπηρέτες: «φέρτε τήν καλύτερη φορεσιά και ντύστε τον. Περάστε στό χέρι του δαχτυλίδι και στά πόδια του φορέστε του ὑποδήματα. Καί φέρτε τό θρεμμένο μας μοσχάρι και σφάξτε το νά φᾶμε και νά χαροῦμε. Γιατί αὐτός ὁ γιός μου ἦταν νεκρός και ἔσανάζησε, ἦταν χαμένος και δρέθηκε...»

Στό μεταξύ γύρισε και ὁ μεγαλύτερος γιός πού Ἠταν στά χωράφια και δώτησε τί σήμαιναν τά τραγούδια κι οί χοροί. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ τόν πληροφόρησαν ὅτι εἶχε γυρίσει ὁ ἀδελφός του, και ὁ πατέρας του γιόρταζε τήν ἐπιστροφήν. Θύμωσε τότε ὁ μεγαλύτερος γιός και δέν ἥθελε νά μπει στό σπίτι. «Αδικα ὁ πατέρας τόν παρακαλοῦσε νά πάρει μέρος στή χαρά. Ἐκεῖνος ἔμενε ἀσυγκίνητος. «Τόσα χρόνια σοῦ δουλεύω, λέει στόν πατέρα, και καμά σου ἐντολή δέν παράκουσα ποτέ. Κι ὅμως, ποτέ σου δέ μοῦ χάρισες ἔνα κατοικάκι γιά νά γλεντήσω μέ τούς φίλους μουν κι ἐγώ. Καί τώρα πού γύρισε ὁ γιός σου αὐτός, πού ἔφαγε ὅλο σου τό βιός μέσα στίς ἀσωτεῖες, ἔσφαξες γιά χατήρι του τό θρεμμένο μας μοσχάρι». Τότε ὁ πατέρας τοῦ ἀπάντησε: «Παιδί μου, ἐσύ εἶσαι πάντα μαζί μου και ὅτι ἔχω εἶναι δικό σου. Ἐπρεπε ὅμως κι ἐσύ νά εὐχαριστηθεῖς και νά χαρεῖς μαζί μου, γιατί ὁ ἀδελφός σου αὐτός Ἠταν νεκρός και ἔσανάζησε. Ἠταν χαμένος και δρέθηκε...»

Τό πρόσωπο τοῦ Πατέρα – Ὁ μικρότερος γιός – Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός. Κεντρικό πρόσωπο τής παραβολῆς εἶναι ὁ πατέρας. «Ἡ ἀγάπη του ἔσπερνα τά δρια τής «δικαιοσύνης» τῶν Φαρισαίων. Περιμένει νά γυρίσει τό χαμένο του παιδί και, μόλις τό βλέπει,

πέφτει στήν ἀγκαλιά του καί δέ χορταίνει νά τό φιλεῖ. Μέ τήν καλύτερη φορεσιά, τό δαχτυλίδι καί τά ὑποδήματα πού τοῦ φορεῖ, τοῦ ἔναντινει τή δόξα καί τήν τιμή πού είχε πρίν φύγει. Καί μέ τό πανηγύρι τῆς χαρᾶς γιορτάζει τήν ἐπιστροφή του. Στό πρόσωπο τοῦ πατέρα τῆς παραδολῆς φανερώνεται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Κι Ἐκείνος ἀγκαλιάζει καί συγχωρεῖ ὅλα τά πλάσματά Του, πού κάποτε είχαν φύγει μακριά καί τώρα γυρίζουν πάλι κοντά Του, ὅπως ὁ μικρότερος γιός. Είναι οἱ ἄνθρωποι πού νόμισαν ὅτι θά ζήσουν πραγματικά εύτυχισμένοι ἀν φύγουν μακριά ἀπό τό Θεό. Μέσα ὅμως στήν ἐρημιά τους Τόν ἀναζητοῦν καί πάλι. Λαχταροῦν τήν ἀγάπη καί τήν ζεστασιά πού είχαν στό σπίτι τοῦ Πατέρα. "Ολους αὐτούς τούς δέχεται στήν ἀνοιχτή ἀγκαλιά Του ὁ Θεός.

"Ο μεγαλύτερος γιός ἐκφράζει τούς Φαρισαίους πού πιστεύουν στήν ἀρετή τους καί νομίζουν ὅτι είναι τέλειοι καί ἐντάξει ἀπέναντι στό Θεό. "Ετσι δέν αἰσθάνονται νά τοῦ χρωστοῦν τίποτε οὕτε νά ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τήν ἀγάπη καί τήν εὐσπλαχνία Του. Αὐτή ἡ πεποίθηση στόν ἑαυτό τους τούς κάνει νά διέπουν τό Θεό ὡς ἀποκλειστικά δικό τους καί ὅχι σάν Πατέρα ὅλου τοῦ κόσμου. Γι' αὐτό καί δέν καταλαβαίνουν τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρός τούς ἀμαρτωλούς, οὕτε είναι πρόθυμοι νά χαροῦν γιά τήν ἐπιστροφή τους. Τό Εὐαγγέλιο δέν μᾶς λέει ἀν μπήκε τελικά ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός στό πανηγύρι ἡ ἔμεινε ἔξω, ὅπως πολλοί ἀπό τους Φαρισαίους πού δέν μπήκαν στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τέτοιοι ἄνθρωποι ὑπάρχουν καί σήμερα πολλοί. Καυχιοῦνται γιά τήν πίστη τους στό Θεό καί γιά τά καλά τους ἔργα καί κρίνουν μέ σκληρότητα τούς συνανθρώπους τους. 'Αλλά ὅσοι ἀνήκουν στήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ καί είναι παιδιά Του πρέπει νά προσπαθοῦν νά μοιάσουν στόν Πατέρα τους πού είναι γεμάτος ἔλεος, ἀγάπη καί συγγνώμη γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους. 'Η σκληρότητα τῆς καρδιᾶς καί ἡ περηφάνια δέν ἔχουν θέση μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

"**Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου.** "Η ἀγάπη τοῦ Πατέρα γεμίζει μ' ἐλπίδα τήν καρδιά. Τό σπίτι ὅπου γίνεται ἡ μεγάλη γιορτή είναι ἡ Ἐκκλησία. 'Εδω λέμε στό Θεό: «Πατέρα, συχώρεσε μας...» Κι Ἐκείνος μᾶς δέχεται μέ ἀγάπη καί στοργή. 'Εδω φοράμε τήν καινούρια μας στολή, αὐτήν πού πήραμε στό

Βάπτισμα καί πού τήν ἀνανεώνουμε συνέχεια μέ τή μετάνοιά μας,
καί νιώθουμε παιδιά Του. Καί στή μεγάλη χαρά, δ ἕδιος δ Χριστός
προσφέρει τήν ἀγάπη Του, προσφέρει τόν Ἐαυτό Του στόν Ἀρτο
καί στόν Οἶνο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Αὐτή ἡ συγκατάβαση καί ἡ
ἀποσμέτρητη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γεμίζει τήν καρδιά μας ἐλπίδα.
Ξέρουμε πώς ἡ ἀγκαλιά Του είναι πάντα ἀνοιχτή καί πώς μᾶς
περιμένει ὅλους.

KEIMENA

(Ἀπόδοση)

**Δοξαστικό τῶν Αἴνων στόν Ὁρθρο
τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀσώτου**

Ἄγαθέ Πατέρα, ἔφυγα μακριά Σου,
μή μ' ἐγκαταλείψεις οὕτε νά μ' ἀφήσεις
ἄχρηστος νά γίνω γιά τή Βασιλεία Σου.

Ο παμπόνηρος ἐχθρός μέ γύμνωσε καί πῆρε μου τά πλούτη.
Σπατάλησα τῆς ψυχῆς τά χαρίσματα.

Λοιπόν σηκώθηκα καί γύρισα κοντά Σου καί Σοῦ φωνάζω:
πάρε με κοντά Σου σάν ἐργάτη Σου,

Ἐσύ πού ἄπλωσες γιά μένα στό Σταυρό τ' ἀμόλυντά Σου χέρια,
γιά νά μ' ἀρπάξεις ἀπ' τό φοβερό θηρίο (τό διάδολο)
καί νά μέ ντύσεις τήν καλύτερη στολή,
ώς μόνος πολυεύσπλαχνος.

**ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ
(Ματθ. 5, 1-7, 29)**

‘Ο Κύριος ἥρθε στή γῇ γιά νά φανερώσει στούς ἀνθρώπους τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά τούς καλέσει νά ζήσουν σύμφωνα μ' αὐτό.
‘Ολόκληρη ἡ Καινὴ Διαθήκη μιλάει γι' αὐτό τό μήνυμα, πού παρουσιάζεται συνοπτικά στήν ἐπί τοῦ Ὄρους ὅμιλία τοῦ Χριστοῦ.

Σέ κάποιο λόφο τῆς Γαλιλαίας, τριγυρισμένος ἀπό τούς μαθητές του καί τά πλήθη τοῦ λαοῦ, ὁ Χριστός ἄρχισε μά μέρα νά διδάσκει τό «Νόμο τῆς χάριτος». Αὐτός ὁ νέος Νόμος δέν δόθηκε στούς ἀνθρώπους μέσα σέ ἀστραπές καί βροντές, προκαλώντας τό φόβο, ὅπως στό Σινά, ἀλλά στό γαλήνιο τοπίο τῆς Γαλιλαίας, δπου ἡ ἡρεμία τῆς φύσεως βρισκόταν σέ ἀρμονία μέ τή χάρη πού ἔφερε στούς ἀνθρώπους ὁ Χριστός.

‘Ο Κύριος «μακαρίζει» (θεωρεῖ εὐτυχισμένους) ὅσους αἰσθάνονται τήν ἀνθρώπινη ἀδυναμία τους καί ζητοῦν τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅσους λυποῦνται γιά τίς ἀμαρτίες τους, ἀλλά καί γιά τίς ἀμαρτίες τῶν ἄλλων καί ταντόχρονα προσπαθοῦν νά διορθωθοῦν, ὅσους ἀντιμετωπίζουν μέ ἡρεμία τήν ἀνθρώπινη προκλητικότητα, ὅσους «πεινάνε καί διψάνε» γιά τή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, ἀγωνίζονται γι' αὐτήν καί καταδιώκονται γιά τήν ἐπιδιώξη τους αὐτή, ὅσους εἶναι γεμάτοι ἀγάπη γι' αὐτούς πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό ὑλικά καί πνευματικά ἀγαθά, ὅσους ἔχουν καρδιά καθαρή ἀπό τίς ἀμαρτίες, ὅσους ἀγωνίζονται γιά τήν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης τοῦ Θεοῦ στή γῇ, ὅσους ὁ κόσμος καταδιώκει ἐπειδή εἶναι ὀπαδοί του. Σ' ὅλους αὐτούς ὑπόσχεται τή μετοχή τους στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

‘Ο κόσμος, μακριά ἀπό τό Θεό, βρίσκεται στό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας, στή σήψη τῆς ἀμαρτίας. Γι' αὐτό οἱ χριστιανοί πρέπει νά εἶναι τό «φῶς τοῦ κόσμου» καί τό «ἄλας τῆς γῆς», μεταδίδοντας τό φῶς τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο καί προφυλάσσοντάς τον, μέ τό καλό τους παράδειγμα, ἀπό τή σήψη τῆς ἀμαρτίας.

‘Ο Χριστός δέν ἥρθε νά καταργήσει τό μωσαϊκό Νόμο, ἀλλά νά τόν συμπληρώσει καί νά ἐκπληρώσει τίς προφητείες τῆς Π.Δ.

Γι' αὐτό, οἱ ἐντολές του εἶναι τέλειες, σέ σχέση μέ τήν Π.Δ., καὶ αἰώνιες.

Ο χριστιανός δέν φτάνει στό φόνο, ἀφοῦ ἀπαγορεύεται νά δργίζεται. Σέβεται τήν οἰκογενειακή τιμή τοῦ συνανθρώπου του, λέει πάντοτε τήν ἀλήθεια, γι' αὐτό καὶ δ ὅρκος εἶναι περιπτός. Δέν ἀνταποδίδει τό κακό, ἀλλά δλονς τούς εὐεργετεῖ μέ λόγια καὶ ἔργα, καὶ προσεύχεται γιά δλονς, ἀκόμα καὶ γιά τούς ἔχθρούς του. Προσεύχεται στόν οὐράνιο Πατέρα δχι μόνο γιά τόν ἑαυτό του, ἀλλά γιά δλον τόν κόσμο. Πρίν ἀπ' δλα, πρέπει νά προσεύχεται νά τιμοῦν οἱ ἄνθρωποι μέ λόγια καὶ πράξεις τό ἄγιο ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Νά παρακαλεῖ γιά νά ἔρθει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στή γῆ, καὶ τό θέλημά Του νά ἐφαρμόζεται στή γῆ ἀπό τούς ἀνθρώπους, ὅπως γίνεται στόν οὐρανό ἀπό τούς ἀγίους καὶ τούς ἀγγέλους. Ἰκετεύει τό Θεό νά δίνει σ' δλονς τόν «ἄρτο» πού χρειάζονται, δηλαδή τό λόγο Του, τόν «εὐχαριστιακό ἄρτο» καὶ τά ὑλικά ἀγαθά, νά συγχωρεῖ τίς ἀμαρτίες τῶν ἀνθρώπων, κάνοντάς τους ἰκανούς νά συγχωροῦν καὶ τούς συνανθρώπους τους, καὶ νά προφυλάσσει δλονς τούς ἀνθρώπους ἀπό κάθε κακό.

Ο χριστιανός δέν πρέπει νά δίνει μοναδική σημασία στήν ἀπόκτηση τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, γιατί αὐτά φθείρονται καὶ δέν κάνοντ τόν ἄνθρωπο εὐτυχισμένο, ἀλλά στά πνευματικά ἀγαθά, δηλαδή στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μόνο ἡ ἀπόκτηση τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν μπορεῖ νά κάνει τόν ἄνθρωπο νά ἀπολαύσει καὶ τά ὑλικά. Πρέπει νά ἔχει ἐμπιστοσύνη στήν ἀγάπη καὶ στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ ὁ δόποιος, ἀφοῦ προνοεῖ γιά τήν ἄψυχη φύση, πολύ περισσότερο ἐνδιαφέρεται γιά τό πιό ἀγαπημένο του δημούργημα, τόν ἄνθρωπο. Γι' αὐτό ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά ἀποφεύγει νά κάνει συμβιβασμούς μέ δι, τι ἔρχεται σέ ἀντίθεση πρός τό θεῖο θέλημα.

Πολλές φορές οἱ ἄνθρωποι κρίνουν τούς συνανθρώπους τους κι δχι πάντα καλοπροαίρετα. Ἐπειδή δ χριστιανός, ὅπως καὶ κάθε ἄνθρωπος, δέν ξέρει πάντοτε τά κίνητρα τῶν πράξεων τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νά ἀποφεύγει τήν κατάκριση ἀλλά καὶ τήν κρίση.

Πρέπει νά ζητᾶ ἀπό τό Θεό, μέ ἐμπιστοσύνη καὶ ἀγάπη, βοήθεια γιά τή λύση τῶν προβλημάτων του, καὶ στούς ἀνθρώπους νά συμπεριφέρεται πρώτος, ὅπως θά ἥθελε δ ἴδιος νά τοῦ συμπεριφέρονται. Αὐτός εἶναι δ «χρυσός κανόνας» τής Κ.Δ.

‘Ο δρόμος τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀνηφορικός καὶ δύσβατος, ἀλλά δόηγεῖ στή σωτηρία. Ἀντίθετα, κατηφορικός καὶ εὔκολος εἶναι ὁ δρόμος τῆς ἀμαρτίας πού δόηγεῖ στήν ἀπώλεια.

Πολλοί, μέ διάφορες θεωρίες, θά προσπαθήσουν νά .ἀπομακρύνουν τούς πιστούς ἀπό τόν Κύριο. Ὅτι διδάσκουν ώφέλιμα καὶ σωτήρια, αὐτό θά ἀποδειχτεῖ ἀπό τούς καρπούς τῆς διδασκαλίας τους.

Δέν ἔχουν θέση στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὅσοι ἀρκοῦνται νά μαθαίνουν τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά ὅσοι κάνουν τίς ἐντολές αὐτές κανόνα ζωῆς. Καί ὅποιος θεμελιώσει τή ζωή του πάνω στίς ἐντολές αὐτές, μοιάζει μ' ἐκεῖνον τόν ἄνθρωπο πού θεμελιώνει τό σπίτι του πάνω σ' ἔνα στερεό βράχο. Καμά δυσκολία τῆς ζωῆς δέν τόν κλονίζει, γιατί στηρίζεται στό Χριστό.

Ο ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ

‘Ο Υἱός τοῦ Θεοῦ, δὲ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τὴν ἄπειρην ἀγάπην Του στὸν ἀνθρώπον τὴν ἔδειξε δχι μόνο μέ τῇ Σάρκωσῃ Του, τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τὰ θαύματά Του, ἀλλά καὶ μέ τῇ θυσίᾳ Του. Ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ κορύφωση τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας. Δέ συγκρίνεται μέ καμιά ἀπό τίς θυσίες πού πρόσφεραν οἱ ἀνθρώποι στὸ Θεό. Ὁ Ἀρχιερέας τῶν Ἰουδαίων ἐμπαινει μιά φορά τό χρόνο στά “Ἄγια τῶν Ἅγιων ἀφοῦ πρῶτα πρόσφερε θυσία ζώων γιά τὸν ἑαυτό του καὶ γιά τό λαό. Ἀλλά δὲ Χριστός μιά γιά πάντα πρόσφερε πάνω στὸ Σταυρό θυσία τὸν ἴδιο τόν ἑαυτό Του γιά τό λαό, καὶ τοῦ χάρισε λύτρωση αἰώνια.

Στά μαθήματα πού ἀκολουθοῦν, θά παρακολουθήσουμε τά γεγονότα πού συνδέονται μ’ αὐτή τῇ μοναδική καὶ ἀνεπανάληπτή προσφορά τοῦ Κυρίου σ’ ἐμᾶς.

43. Ἡ Εἴσοδος στά Ἱεροσόλυμα (Ματθ. 21, 1-11. Ἰωαν. 12, 12-16)

Ἡ προετοιμασία. Στά Ἱεροσόλυμα εἶχε ἀνέβει δὲ Κύριος γιά πρώτη φορά δταν ἡταν δώδεκα χρονῶν καὶ εἶχε προκαλέσει τό θαυμασμό τῶν δασκάλων τοῦ Νόμου μέ τῇ σοφίᾳ Του. Ἀπό τότε εἶχε ἔρθει πολλές φορές στήν ἀγία πόλη γιά νά γιορτάσει τό Πάσχα, ὅπως τό συνήθιζαν οἱ Ἰουδαῖοι, ἡ γιά ἄλλους λόγους. Τήν τελευταία ὅμως τούτη φορά ἔρχεται μέ διαφορετικό σκοπό, καθώς εἶχε ἐξηγήσει στούς μαθητές Του.

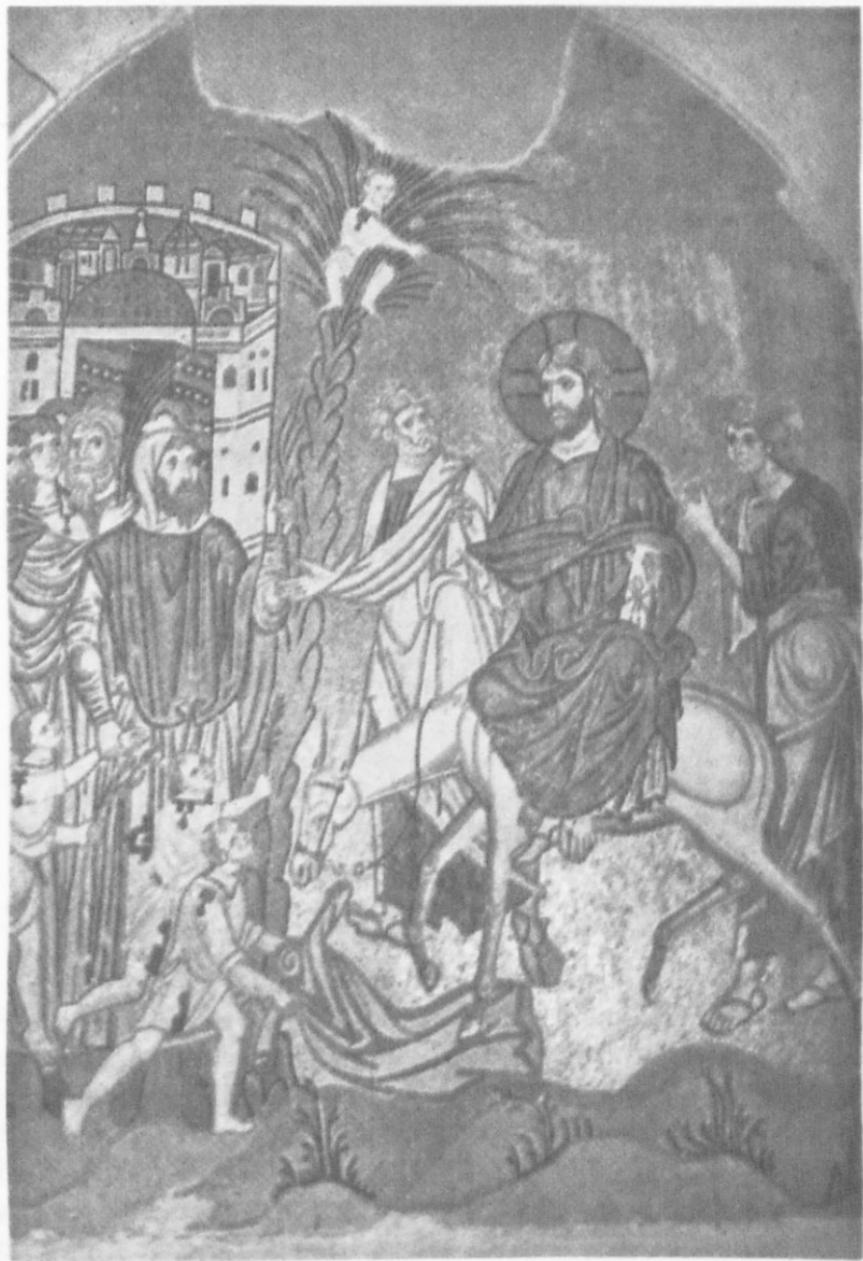
Πολύς κόσμος εἶχε μάθει μέ κατάπληξη ὅτι δὲ Ἰησοῦς πρὸν λίγες μέρες εἶχε ἀναστῆσει τὸ φίλο Του, τὸ Λάζαρο. Ὁ θαυμασμός αὐτὸς ἦταν ἀνάμεικτος μὲ τὴν παλιὰ πίστη, ὅτι δὲ Μεσσίας θά ὄχόταν στὰ Ἱεροσόλυμα τίς μέρες τοῦ Πάσχα γιά νά ἐλευθερώσει τὸ Ιουδαικό ἔθνος. Μαζεύτηκε λοιπόν στή Βηθανία πλῆθος Ἰουδαίων πού ἦρ-θαν, δχν μόνο γιά τόν Ἰησοῦ, ἀλλά γιά νά δοῦν καί τό Λάζαρο.

Στό δρος τῶν Ἐλαιῶν. "Εξι μέρες πρὸν τό Πάσχα ἔκεινησε δὲ Ἰησοῦς μαζί μὲ τούς μαθητές Του ἀπό τή Βηθανία, πού βρίσκεται τρία χιλιόμετρα περίπου ἔξω ἀπό τά Ἱεροσόλυμα. Καθώς πλησίαζε σ' ἓνα προάστιο τῆς ἀγίας πόλεως κοντά στό δρος τῶν Ἐλαιῶν, τή Βηθσφαγή, ἔστειλε δυό μαθητές Του νά Τοῦ φέρουν ἓνα γαϊδουράκι. Στή ράχη του ἔριξαν οἱ μαθητές τούς χιτῶνες τους γιά νά καθίσει δὲ Ἰησοῦς. Ἐτσι ἀπό τή Βηθσφαγή, στό δρος τῶν Ἐλαιῶν, ἄρχισε τό τελευταῖο μέρος τῆς πορείας τοῦ Κυρίου πρός τά Ἱεροσόλυμα.

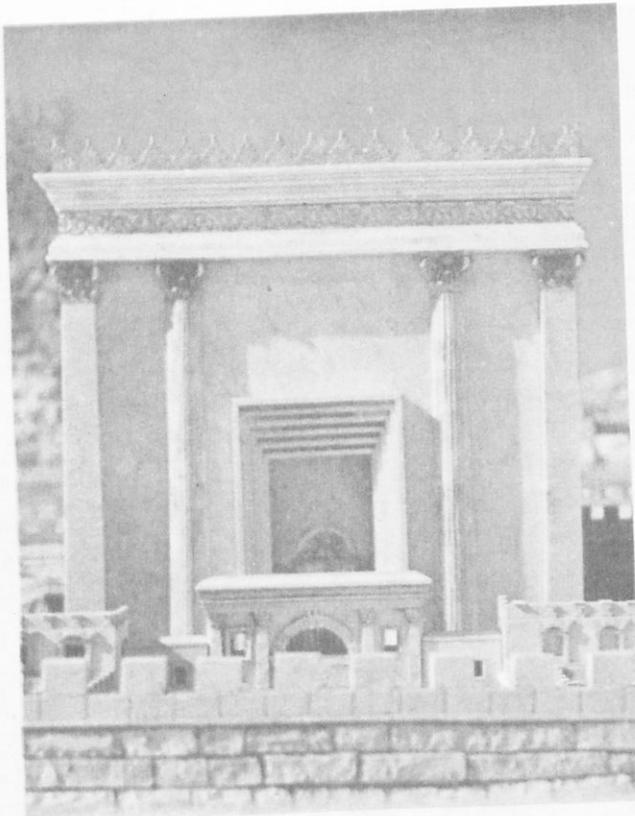
Ο μεσσιανικός ὑμνος. "Οταν δὲ Ἰησοῦς καί οἱ μαθητές Του ἔφτασαν στίς πύλες τῆς πόλεως, δέ κόσμος Τόν ἀναγγώρισε ώς τό μεγάλο Δάσκαλο πού ἔκανε τόσα θαύματα, καί μέ ἐνθουσιασμό ἄρχισε νά φωνάζει: «Ωσαννά στόν Υἱό τοῦ Δαβίδ· εὐλογημένος νά 'ναι αὐτός πού ἔρχεται ώς ἀντιπρόσωπος Κυρίου τοῦ Θεοῦ». Πολλοί ἔστρωναν τά δοῦχα τους στό δρόμο γιά νά περάσει δὲ Ἰησοῦς, ἐνῶ ἄλλοι, κρατώντας στά χέρια κλαδιά ἀπό φοινικιές, φώναζαν μ' ἐνθουσιασμό: «Ωσαννά...» Τότε ἐκπληρώθηκε ἡ προφητεία τοῦ Ζαχαρία: «Μή φοβᾶσαι, θυγατέρα Σιών· νά, δ βασιλιάς σου ἔρχεται καθισμένος σ' ἓνα γαϊδουράκι» (Ζαχ. 9, 9).

"Ολη ἡ πόλη ἀπόρρησε. «Ποιός εἶναι αὐτός πού ἔρχεται;» ωροῦσαν δσοι δέν ἥξεραν. Καί ἄλλοι ἀπαντοῦσαν: «Ο Ἰησοῦς, δ προφήτης ἀπό τή Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας». Ἀπό δλους περισσότεροι ταράχητκαν οἱ Φαρισαῖοι καί ζητοῦσαν ἀπό τόν Ἰησοῦ νά πεῖ σ' αὐτούς πού φώναζαν νά σταματήσουν. Ἀλλά Ἐκεῖνος τούς ἀπάντησε: «Ξεχνάτε πώς εἶναι γραμμένο ὅτι θά δοξολογήσουν τόν Κύριο τά νήπια καί αὐτά πού θηλάζουν ἀκόμα;» (Ψαλμ. 8, 3).

Στό Ναό τῶν Ἱεροσόλυμων. "Οταν μπῆκαν στά Ἱεροσόλυμα δὲ Ἰησοῦς καί οἱ μαθητές Του ἀνέβηκαν στό Ναό, πού παρουσίαζε

Η θριαμβευτική είσοδος τοῦ Κυρίου στά Ιεροσόλυμα. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

Αναπαράσταση τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων δπως χτίστηκε ἀπό τὸν Ἡρώδη.

ἀληθινά θλιβερό θέαμα. Ἐκεῖ ἔκαναν τίς ἀγοραπωλησίες νομισμάτων, ἐκεῖ πουλοῦσαν τά ζῶα γιά τίς θυσίες, ἐκεῖ οἱ ἀργόσχολοι περνοῦσαν τὴν ὥρα τους. Ἡ κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε ἐκεῖ ἦταν ἐντελῶς ἀταίριαστη πρός τὴν ἱερότητα τοῦ χώρου. Γι' αὐτό καὶ δοκίμιος ἀρχιτέκτονας τῆς εποχῆς τους ἀναποδογυρίζει τὰ τραπέζια τῶν σαράφηδων, νά διώχνει τούς ζωάμεμπορους καὶ δσσους βεβήλωναν τό Ναό, λέγοντας μέντοι ἄγανάκτηση: «Κάνατε τό σπίτι τοῦ Πατέρα μου σπήλαιο ληστῶν». Οἱ ἔμποροι δέν τόλμησαν νά φέρουν ἀντίρρηση. Μερικοὶ δομως Ἰουδαῖοι Τόν ωρτησαν: «Πῶς μπορεῖς νά ἀποδείξεις δτι ἔχεις

έξουσία νά έπεμβαινεις μέσα στό Ναό;» 'Ο Κύριος τούς ἀπάντησε: «Καταστρέψτε αὐτόν τό Ναό καὶ σέ τρεῖς μέρες θά τόν ἀνοικοδομήσω». Οἱ Ἰουδαῖοι γέλασαν εἰρωνικά καὶ εἶπαν: «Σαράντα ἔξι χρόνια χρειάστηκαν γιά νά χτιστεῖ δ Ναός αὐτός, κι ἐσύ θά μπορέσεις νά τόν ξαναχτίσεις σέ τρεῖς μέρες;» Δέν κατάλαβαν οὕτε αὐτοί, ἀλλά οὕτε κι οἱ μαθητές, δτι δ Ἰησοῦς ἐννοοῦσε τό Ναό τοῦ σώματός Του, τήν τριήμερη ταφή καὶ τήν Ἀνάστασή Του. Τή σημασία τῶν λόγων τοῦ Κυρίου τήν κατάλαβαν οἱ μαθητές μετά τήν Ἀνάσταση τοῦ Δασκάλου τους.

Η δημόσια φανέρωση τοῦ Μεσσία. Μέ τή θριαμβευτική εἴσοδο στά Ἱεροσόλυμα καὶ τό διώξιμο τῶν ἐμπόρων ἀπό τό Ναό, δ Κύριος ἀπέδειξε γιά μιά ἀκόμη φορά τή μεσσιανική Του δύναμη. Δέν ἡρθε στά Ἱεροσόλυμα σάν πολεμόχαρος ἀρχηγός γιά νά διώξει τούς ἔχθρούς τοῦ λαοῦ, δπως περίμεναν οἱ Ἰουδαῖοι τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀλλά σταλμένος ἀπό τό Θεό, γιά νά νικήσει τό φοβερότερο ἔχθρο τοῦ ἀνθρώπου, τό διάβολο. Οἱ Ἰουδαῖοι δμως δέν θέλησαν νά καταλάβουν τό ἔργο αὐτό τοῦ Ἰησοῦ, καὶ προπάντων τί νόημα είχε τό διώξιμο τῶν ἐμπόρων ἀπό τό Ναό. Γιατί ἀπό τή στιγμή τῆς γεννήσεώς Του, δ Ἰησοῦς είχε ζήσει ἀσημος καὶ ταπεινός. "Οταν ἔκανε θαύματα ἔλεγε νά μή διαδίδουν τό γεγονός. Μόνο σέ μικρό ἀριθμό ἀκροατῶν Του φανέρωνε καθαρά δτι Αὐτός ήταν δ Μεσσίας. Τώρα δμως φανερώνει στούς ἔκπληκτους Ἰουδαίους καὶ στούς ήγέτες τους δτι πραγματικά ἔχει ἔξουσία, καὶ μάλιστα τέτοια ὥστε τίποτα νά μήν μπορεῖ νά τής ἀντισταθεῖ, οὕτε δ Ἰδιος δ θάνατος.

"Οταν, ὕστερα ἀπό λίγες μέρες, δ Καϊάφας καὶ τό Συνέδριο θά Τοῦ ζητήσουν νά δηλώσει ἄν εἶναι «ὁ Χριστός δ Υἱός τοῦ Θεού», θά φανερώσει τή θεία καταγωγή καὶ τήν ἔξουσία Του. Ἀκόμα καὶ μπροστά στόν Πιλάτο θ' ἀποκαλύψει δτι εἶναι βασιλιάς δχι ἐπίγειος, ἀλλά οὐράνιος, καὶ δτι τό βασίλειό Του βρίσκεται στίς ἀνθρώπινες καρδιές. Τό ἀποκορύφωμα δμως τής φανερώσεώς Του ώς Μεσσία θά εἶναι πάνω στό Σταυρό· ή θυσία αὐτή τοῦ Χριστοῦ εἶναι ή πιό μεγάλη ἀπόδειξη τής μεσσιανικής Του δυνάμεως.

Οἱ Ἰουδαῖοι περίμεναν τό Μεσσία νά φανερωθεῖ τίς μέρες τοῦ Πάσχα ἐνδοξος καὶ δυνατός, γιά νά συντρίψει τούς ἔχθρούς τους.

‘Ο Χριστός, τίς μέρες τοῦ Ιουδαϊκοῦ Πάσχα, φανέρωσε ὅλη τή δύναμή Του συντρίβοντας μέ τή δική Του θυσία τόν πιό φοβερό ἔχθρο τοῦ ἀνθρώπου, τό διάβολο. ‘Οδήγησε ἔτσι τό λαό σ’ ἔνα καινούριο Πάσχα, τόν πέρασε ἀπό τή δουλεία τῆς ἀμαρτίας στήν ἐλευθερία τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ.

(‘Απόδοση)

KEIMENA

Στιχηρό Μ. Ἐσπερινοῦ Κυριακῆς τῶν Βαΐων

‘Αδέρφια, βάγια ἃς φέρουμε
τίς ἀρετές μας στό Χριστό¹
στό Θεό μας πού ἔρχεται
σάν ἄνθρωπος νά πάθει
γιά χάρη μας ἐκούσια
καί μέ τή θεϊκή Του δύναμη νά δώσει
σ’ ὅλους μας τήν ἀπάθεια.

44. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος (Ματθ. 26, 17-30. Ἰωαν. 13, 1-30. Α' Κορ. 11, 23-26)

Τό πασχαλινό τραπέζι καί τό πλύσιμο τῶν ποδιῶν. Πλησίαζε ἡ μεγάλη γιορτή τῶν Ιουδαίων, τό Πάσχα. Κάθε χρόνο, στίς 14 τοῦ μήνα Νισάν, οἱ Ιουδαῖοι γιόρταζαν τήν ἔξοδό τους ἀπό τή δουλεία τῆς Αἰγύπτου καί τήν πορεία τους πρός τή γῆ πού τούς είχε ὑποσχεθεῖ ὁ Θεός. Σημαντικό μέρος τῆς γιορτῆς ἦταν τό πασχαλινό τραπέζι, ὅπου ἔτρωγαν ψητό ἀρνί, χόρτα πικρά, ψωμί ἄξυμο καί ἔπιναν κρασί, ἀκριβῶς δπως καί οἱ πρόγονοί τους τή νύχτα τῆς ἔξοδου. Στό τραπέζι αὐτό συγκεντρωνόταν ὅλη ἡ οἰκογένεια καθώς καί συγγενεῖς ἥ φίλοι. Ἀν μερικοί δέν είχαν οἰκογένεια, μποροῦσαν νά σχηματίσουν διμάδες, πού ἥ καθεμιά δέν ἔπρεπε νά ἔχει λιγότερα ἀπό δέκα ἄτομα. Πρίν ἀπό τό φαγητό, ὁ πατέρας ἥ ὁ ἀρχηγός τῆς διμάδας ἔπρεπε νά εὐχαριστήσει τό Θεό γιά τίς εὐεργεσίες Του.

Οἱ μαθητές ὅταν βρίσκονταν ἀκόμα στή Βηθανία ωρτησαν τόν Ἰησοῦ: «Κύριε, ποῦ θέλεις νά ἐτοιμάσουμε τό πασχαλινό τραπέζι;»

Ο Μυστικός Δεῖπνος. Μονή Στουντενίτσα, Σερβία. 1568 μ.Χ.

‘Ο Κύριος ἀνέθεσε στὸν Πέτρο καὶ στὸν Ἰωάννη νά συναντήσουν κάποιον στήν Ἱερουσαλήμ καὶ νά ζητήσουν νά τούς δώσει τό κατάλληλο γιά τήν περίσταση δωμάτιο. Ἔτσι κι ἔγινε. Τό βράδυ τῆς Πέμπτης, ἔφτασε δι Κύριος μέ τούς υπόλοιπους μαθητές Του. Δέν εἶχε ἀκόμη ἀρχίσει ή ήμέρα τῶν ἀξύμων, γι’ αὐτό καὶ στό τραπέζι εἶχαν ζυμωτό ψωμί καὶ ὅχι ἄξυμο. Ὁταν κάθησαν στό τραπέζι δι Ιησοῦς εἶπε: «Μεγάλη ἐπιθυμία ἔνιωσα στό πασχαλινό αὐτό τραπέζι νά φάω μαζί σας πρὶν ἀπό τό πάθος μου, γιατί, σᾶς λέω ἀλληθινά ὅτι δέν θά ξαναφάω σέ πασχαλινό τραπέζι πρὶν ἀπό τό μεγάλο τραπέζι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Ὅτερα ζώστηκε μιά ποδιά, ἔβαλε νερό σέ μιά λεκάνη καὶ ἀρχισε νά πλένει τά πόδια τῶν μαθητῶν Του. Ἡταν παλιά συνήθεια στόν ἀρχαῖο κόσμο καὶ στόν Ιουδαιϊσμό, οἱ δοῦλοι νά πλένουν τά πόδια ἐκείνων πού θά κάθονταν στό τραπέζι. Αὐτή τή δουλειά τήν ἔκανε ἐκείνη τήν ὥρα δι Ιησοῦς. Οἱ μαθητές ἔμειναν κατάπληκτοι καὶ δι Πέτρος εἶπε: «Κύριε, ποτέ δέ θά δεχτῷ νά μοῦ πλύνεις τά πόδια». Ο Ιησοῦς τοῦ ἀπάντησε: «Ἄν δέν θελήσεις νά σου πλύνω τά πόδια, δείχνεις ὅτι δέν θέλεις νά ἔχεις σχέση μαζί μου». Τότε δι Πέτρος εἶπε: «Κύριε δέχομαι νά μοῦ πλύνεις ὅχι μόνο τά πόδια, ἀλλά καὶ τά χέρια καὶ τό κεφάλι».

Η προδοσία τοῦ Ἰούδα. Καθώς ὅλοι ἦταν καθισμένοι στό τραπέζι καὶ ἔτρωγαν, δι Ιησοῦς ἄφησε νά φανεῖ ή θλίψη Του μ’ αὐτά τά λόγια: «Ἀληθινά σᾶς λέω· κάποιος ἀπό σᾶς θά μέ προδώσει». Οἱ μαθητές ταραγμένοι ἀρχισαν νά ρωτοῦν τόν Ιησοῦ: «Μήπως ἐγώ, Κύριε;» Ὁ Ιωάννης, πού καθόταν κοντά στόν Κύριο, ἔσκυψε καὶ ρώτησε: «Κύριε, ποιός εἶναι δι προδότης;» Καί δι Ιησοῦς ἀπάντησε: «Ἐλ̄’ ἔκεινος πού θά τοῦ δώσω μιά μπουκιά ψωμί βουτηγμένη στό ζωμό». Ἡταν ιουδαιϊκή συνήθεια νά προσφέρει δι οἰκοδεσπότης, σ’ ἔκεινον τό φιλοξενούμενό του πού θήθελε νά τιμήσει, μιά μπουκιά ψωμί βουτηγμένη στό ζωμό. Τήν ξεχωριστή αὐτή τιμή τήν κάνει τώρα δι Ιησοῦς στόν Ιούδα τόν Ισκαριώτη, πού λίγες μέρες πρὶν εἶχε πάει κρυφά στούς ἀρχιερεῖς καὶ τούς εἶχε πεῖ: «Πόσα θά μοῦ δώσετε γιά νά σᾶς παραδώσω τόν Ιησοῦ;» Κι ἔκεινοι τοῦ ἔδωσαν τριάντα ἀργύρια. Ἀπό τότε δι προδότης μαθητής ζητοῦσε εὐκαιρία γιά νά βάλει σ’ ἐφαρμογή τό σχέδιό του.

Ο Ιησοῦς μ’ ἔκεινη τή μπουκιά τοῦ ψωμιοῦ ἔδινε μιά τελευταία

Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

εύκαιρία στὸν Ἰούδα νά καταλάβει τό κακό πού σχεδίαζε καὶ νά μετανιώσει. Ἀλλά ἐκεῖνος, τυφλωμένος ἀπό τή φιλαργυρία, ἔφυγε ἀμέσως ἀπό τό δεῖπνο. «Ἡταν νύχτα», γράφει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης. Οἱ ἄλλοι μαθητές δέν κατάλαβαν τί ἀκριβῶς γινόταν ἐκείνη τή στιγμή, γιατί ὁ Δάσκαλός τους προφύλαξε τόν προδότη ἀπό τήν δργή πού δικαιολογημένα θά ἔνιωθαν ἐναντίον του.

Ἡ παράδοση τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Στή διάρκεια τοῦ δείπνου, ὁ Κύριος πήρε τό ψωμί καὶ, ἀφοῦ εὐχαριστήσει τό Θεό Πατέρα Του, τό εὐλόγησε, τό ἔκοψε καὶ μοιράζοντάς το στούς μαθητές Του εἶπε: «Λάβετε, φάγετε, τοῦτό ἔστι τό σῶμά μου τό ὑπέρ ὑμῶν κλώμενον». Δηλαδή: «Πάρτε καὶ φάτε, τό ψωμί αὐτό εἶναι τό σῶμα μου, πού θυσιάζεται γιά σᾶς». Μετά τό δεῖπνο, πήρε τό κρασί καὶ ἀφοῦ τό εὐλόγησε εἶπε: «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἔστι τό αἷμά μου, τό τῆς καινῆς διαθήκης, τό ὑπέρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἅφεσιν ἀμαρτιῶν». Δηλαδή: «Πιήτε ὅλοι ἀπό αὐτό τό κρασί, γιατί εἶναι τό αἷμα μου, πού χύνεται γιά νά ἐπικυρώσει

τήν καινούρια συμφωνία τοῦ Θεοῦ μέ τούς ἀνθρώπους καὶ γιά νά συγχωρηθοῦν πολλῶν οἱ ἀμαρτίες». Καί συνέχισε: «Ἐτσι κι ἐσεῖς στό ἔξῆς νά κάνετε γιά νά θυμᾶστε καὶ νά ἔαναζεῖτε ὅσα σᾶς πρόσφερα, ἀλλά καὶ γιά νά προγεύεστε ὅσα θά ἀπολαύσετε μαζί μου στή βασιλεία μου».

Ἐτσι δὲ Κύριος παρέδωσε στούς μαθητές Του, ἀλλά καὶ στήν Ἐκκλησίᾳ, τό πιό ἵερό καὶ τό πιό μεγάλο μυστήριο, καὶ μάλιστα μέ λόγια πού ἔδειχναν ὅτι ἡ θυσία Του εἶχε κιόλας ἀρχίσει (κλώμενον, ἐκχυνόμενον: μετοχές ἐνεστώτα). Ἀπό τότε, οἱ μαθητές τοῦ Κυρίου καὶ ὅλοι ὅσοι πίστεψαν σ' Αὐτόν καὶ ἀποτέλεσαν τήν Ἐκκλησίαν Του, μέ τήν τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, σύμφωνα μέ τήν ἐντολή Του, ἔαναζοῦν τήν προσφορά Του καὶ τή θυσία Του γιά τήν ἀνθρώπινη σωτηρία, ἀλλά καὶ φανερώνουν τήν προσμονή τους γιά τό μεγάλο δεῖπνο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Μέ ὅσα εἴπαμε, μποροῦμε τώρα νά καταλάβουμε γιατί δὲ Κύριος εἶπε ὅτι εἶχε ἐπιθυμήσει τόσο πολύ νά φάει σ' ἐκεῖνο τό πασχαλινό τραπέζι. Ὁχι γιά νά γιορτάσει σύμφωνα μέ τά ιουδαϊκά ἔθιμα, ἀλλά γιά νά δοδηγήσει, σάν νέος Μωυσῆς, τό λαό τοῦ Θεοῦ σ' ἔνα καινούριο Πάσχα (= διάβαση, πέρασμα) ἀπό τή δουλεία τῆς ἀμαρτίας στήν ἐλευθερία τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ. Αὐτό τό πέρασμα θά γινόταν ἀπό τό Σταυρό καὶ τόν Τάφο γιά νά καταλήξει στή δόξα τῆς Ἀναστάσεως.

Τό Πασχαλινό δεῖπνο

Παλαιά Διαθήκη

- 1) Τό ἄρνι (Ἑξοδ. 12, 5 ἔξ)
- a) Πρότυπο ἀθωότητας
- β) Χωρίς ἐλάττωμα
- 2) Τό αἷμα τοῦ ἄρνιοῦ σώζει τά παιδιά τῶν Ἰσραηλίτων ἀπό τή σφαγή

Καινή Διαθήκη

- 1) Τό «Ἀρνίον» (δ Χριστός) (Ἀποκάλ. 5, 6)
 - a) Ἄθωος (Ματθ. 27, 4)
 - β) Ἀναμάρτητος (Ιωάν. 8, 46)
- 2) Τό αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σώζει τούς ἀνθρώπους ἀπό τήν ἀμαρτία (Ματθ. 26, 28. Α' Ιωάν. 1, 17)

- 3) Τό Δεῖπνο
- α) Ἀνάμνηση τῶν γεγονότων τῆς Ἐξόδου
- β) Ἀναμονή τοῦ ἐρχόμενου Μεσσία
- 3) Ἡ Θεία Εὐχαριστία
- α) Ξαναζοῦμε τά λυτρωτικά γεγονότα ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου
- β) Κοινωνία ἀγάπης μέ τόν Κύριον (Ἰωάν. 6, 54) καὶ ἀναμονή τῆς ἔνδοξης Δεύτερης παρουσίας Του

45. Ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου

(Ματθ. 26, 36 – 27, 60. Λουκ. 22, 39 – 23, 54. Ἰωαν. 18, 1-19. 42)

Ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου στή Γεθσημανή. Μετά τό Μυστικό Δεῖπνο, δόδήγησε δό Κύριος τούς μαθητές Του στή Γεθσημανή, ἔναν ἑλαιώνα στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, πού βρισκόταν πέρα ἀπό τό χείμαρρο τῶν Κέδρων. Στήν ἄκρη τοῦ ἑλαιώνα ἀφῆσε τούς δόκτω μαθητές καὶ μέ τούς τρεῖς ὑπόλοιπους, τόν Πέτρο, τόν Ἰάκωβο καὶ τόν Ἰωάννη, προχώρησαν περισσότερο. Ἔπειτα τούς ἀφῆσε κι αὐτούς καὶ ἀπομακρύνθηκε μόνος γιά νά προσευχηθεῖ. Γονατιστός καὶ γεμάτος ἀγωνία παρακαλοῦσε τό Θεό Πατέρα Του: «Πατέρα, ἂν εἶναι δυνατόν, ἃς μήν τό πιῶ τό πικρό αὐτό ποτήρι». «Οσο ἀγωνιούσε περισσότερο, τόσο καὶ προσευχόταν πιό θερμά. Τή φοβερή ἐκείνη στιγμή, δό Ἰησοῦς ζύνει τήν ἀγωνία ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας μπροστά στό θάνατο. Ἀλλά αὐτόν τό θάνατο ἔπειτε νά τόν νικήσει μέσα στό ἵδιο του τό βασίλειο καὶ μέ τό δικό του τό θάνατο νά ἀπαλλάξει τόν ἀνθρωπο ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ θανάτου πάνω του. Μέσα σ' αὐτή τή φοβερή ἀγωνία Του, ἔνας ἄγγελος ἀπό τόν οὐρανό Τόν συμπαράστεκε. Οί μαθητές δέν ἀντεξαν νά ἀγρυπνήσουν μαζί Του, ἀποκοιμήθηκαν ἐνώ δό προδότης ἀγρυπνοῦσε κι ἐρχόταν νά ἐκτελέσει τό φοβερό του σχέδιο.

Ἡ σύλληψη καὶ ἡ δίκη τοῦ Κυρίου. Στήν ἄκρη τοῦ κήπου φάνηκαν δάδες ἀναμμένες πού τίς κρατοῦσαν δπλισμένοι ἀνθρώποι. «Οταν πλησίασαν τόν Κύριον καὶ τούς μαθητές, δό Ἰησοῦς τούς

Η Γεθσημανή (σύγχρονη φωτογραφία).

φώτησε: «Ποιόν ζητάτε;» Ἐκεῖνοι ἀπάντησαν: «Τὸν Ἰησοῦ τὸν Ναζωραῖον.» Ἐγώ εἰμαι, ἀπάντησε δὲ Κύριος. Ὁ Ιούδας, πού ἦταν μαζί με τοὺς δόπλισμένους, φύλησε τὸ Δάσκαλό του. Αὐτό ἦταν τὸ σύνθημα. Ἀμέσως συνέλαβαν τὸν Κύριο, τὸν ἔδεσαν καὶ τὸν δόδγησαν στὸν Ἀννα, τὸν προηγούμενο ἀρχιερέα. Οἱ μαθητές, ἐκτός ἀπό τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ἰωάννη, φοβήθηκαν, ἄφησαν τὸ Δάσκαλό τους κι ἔφυγαν.

Ο Ἀννας, ἀν καὶ δέν εἶχε δικαιώματα, ἀρχισε ν' ἀνακρίνει τὸν Ἰησοῦ. Ἐπειδὴ δὲ Κύριος ἀπάντησε θαρραλέα στίς ἐρωτήσεις τοῦ Ἀννα, ἕνας δοῦλος τοῦ ἔδωσε ἔνα δυνατό χτύπημα στὸ πρόσωπο. Ἀπό τὸν Ἀννα δόδγησαν τὸν Κύριο στὸν ἀρχιερέα Καϊάφα, τὸν πρόεδρο τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, πού εἶχε συγκεντρωθεῖ παράνομα τή νύχτα ἐκείνη στὸ σπίτι του. Μάταια δὲ Καϊάφας καὶ τὸ Συνέδριο προσπάθησαν νά βροῦν μιά κατηγορία. Στό τέλος παρουσιάστηκαν δυό ψευδομάρτυρες πού, διαστρεβλώναντας τά λόγια τοῦ Κυρίου, είπαν: «Αὐτός εἶπε: μπρῶ νά γκρεμίσω τό Ναό τοῦ Θεοῦ καὶ σέ τρεῖς μέρες νά τὸν ἔαναχτίσω». Ἡ κατάθεση αὐτή τῶν ψευδομαρτύρων θεωρήθηκε ἀπό τὸ Συνέδριο ἀπόδειξη δι τοῦ Κύριος εἶχε βλα-

Η Σταύρωση τοῦ Χριστοῦ. Ψηφιδωτό Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

στημήσει τό Ναό. Τότε δι Καιάφας, μέ προσποιητή ἀγανάκτηση, ρώτησε τόν Ἰησοῦ: «Σ' ἔξορκίζω στ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ νά μᾶς πεῖς ἂν ἐσύ εἰσαι δι Χριστός δι Υἱός τοῦ Θεοῦ». Καί δι Χριστός ἀπάντησε: «Ἐσύ τό εἰπες, ἀλλά ἐγώ σᾶς λέω ὅτι ἀπό ἐδῶ καί ἐμπρός θά δεῖτε τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου νά κάθεται στά δεξιά τοῦ Θεοῦ καί νά ὅχεται πάνω στά σύννεφα». Φανέρωσε ἔτσι δι Κύριος ἐπίσημα μπροστά στό Συνέδριο ὅτι εἶναι δι Υἱός τοῦ Θεοῦ, δι οὐρανίος Μεσσίας, δι ἐνδοξος καί αἰώνιος κυρίαρχος τοῦ κόσμου. Τό Συνέδριο πού μισοῦσε τόν Ἰησοῦ δέν μπροστάσε νά δεχτεῖ τή θεία καταγωγή Του. Καί δι Καιάφας ἐσκισε ἀγανακτισμένος τά δούχα του καί φώναξε: «Βλαστήμησε. Τί ἀνάγκη ἔχουμε ἀπό μάρτυρες; Τώρα τήν ἀκούσατε τή βλαστήμια του. Τί νομίζετε;» Καί ὅλο τό Συνέδριο ἀποκρίθηκε: «Εἶναι ἔνοχος θανάτου».

Τότε Τόν παρέδωσαν στούς ὑπηρέτες πού Τόν βασάνισαν ὡς τό πρωί. Τήν ἵδια ὡρα, στήν αὐλή τοῦ Ἀρχιερέα περίμεναν νά ἀκούσουν τήν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου δι Πέτρος καί δι Ιωάννης. Κάποιοι ὑπῆρέτες τοῦ Καιάφα ρώτησαν τόν Πέτρο ἃν ἦταν κι αὐτός μαθητής τοῦ Ἰησοῦ. Φοβισμένος ἀπό ὅσα ἔβλεπε γύρω του, δι Πέτρος ἀρνήθηκε τό Δάσκαλό του τρεῖς φορές. Τότε ἀκούστηκε τό λάλημα τοῦ πετεινοῦ. Θυμήθηκε δι Πέτρος τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι πρίν λαλήσει δι πετεινός θά Τόν ἀρνιόταν τρεῖς φορές. Βγῆκε ἔξω καί ἔσπασε σέ κλάμα πικρό.

Η θανατική καταδίκη καί η Σταύρωση. Τό πρωί τής Παρασκευῆς, οί ἀρχιερεῖς καί δι ὅχλος δόδήγησαν τόν Ἰησοῦ μπροστά στό Ρωμαῖο ἡγεμόνα, τόν Πόντιο Πιλάτο. Σύμφωνα μέ τό ρωμαϊκό νόμο, ή θανατική καταδίκη ἦταν ἀπαραίτητο νά ἐπικυρωθεῖ ἀπό τίς ρωμαϊκές ἀρχές. Στόν Πιλάτο οί ἀρχιερεῖς κατηγόρησαν τόν Ἰησοῦ δχι ὡς βλάστημο, γιατί αὐτό δέν ἐνδιέφερε τούς Ρωμαίους, ἀλλά ὡς ἐπαναστάτη πού ἔσπηκώνει τούς Γαλιλαίους ἐνάντια στούς Ρωμαίους καί τούς συμβουλεύει νά μή δίνουν φόρους. Η ποινή γιά τίς κατηγορίες αὐτές ἦταν δι θάνατος.

Ο Πιλάτος ρώτησε τόν Κύριο: «Εἶσαι δι βασιλιάς τῶν Ιουδαίων;» Ο Ἰησοῦς ἀπάντησε: «Ἐσύ τό λές αὐτό. Η βασιλεία μου δέν εἶναι κοσμική, ἀλλά πνευματική. Ἐγώ ἥρθα στόν κόσμο γιά νά φανερώσω τήν ἀλήθεια». Ο Πιλάτος καταλάβαινε ὅτι δι Ιησοῦς ἦταν ἀθῶος καί δι οί Ιουδαῖοι ἥθελαν νά Τόν σκοτώσουν ἀπό

‘Η Ἀκρα Ταπείνωσις. 17ος αἰ. Βυζαντινό Μουσεῖο Ἀθηνῶν.

μίσος. Θέλοντας λοιπόν ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπό τή δυσάρεστη αὐτή ὑπόθεση, ὅταν ἔμαθε ὅτι δὲ Ἰησοῦς καταγόταν ἀπό τή Γαλιλαία, Τόν ἔστειλε μέ στρατιωτική συνοδεία στόν τετράρχη τῆς Γαλιλαίας, Ἡρώδη Ἀντίπα, πού βρισκόταν τίς μέρες ἐκεῖνες στά Ιεροσόλυμα. Ἀνάμεσα στόν Ἡρώδη καὶ στόν Πιλάτο ὑπῆρχε ἔχθρα, ἀλλά συμφιλιώθηκαν τή μέρα ἐκείνη.

‘Ο Ἡρώδης χάροηκε ὅταν είδε τόν Ἰησοῦ, γιατί εἶχε ἀκούσει πολλά γιά τό ἔργο Του. Εἶχε τήν ἐλπίδα νά Τόν δεῖ νά κάνει μπροστά του κάποιο θαῦμα, σάν νά ἡταν κανένας θαυματοποιός. Στόν Ἡρώδη παρουσιάστηκαν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχισαν νά

κατηγοροῦν τὸν Ἰησοῦν. Στίς ἐρωτήσεις τοῦ γαλιλαίου τετράρχη ὁ Ἰησοῦς δέν ἔδωσε καμιά ἀπάντηση. Τότε ὁ Ἡρώδης, ἀφοῦ μαζί μὲ τοὺς στρατιῶτες τοῦ ἔξευτέλισε τὸν Κύριο, Τοῦ φόρεσε, γιά νά Τόν ἐμπαίξει περισσότερο, μιά ώραιά χλαμύδα καί Τόν ἔστειλε πάλι στόν Πιλάτο.

Ο Πιλάτος εἶχε τή δύναμη καί τήν ἔξουσία νά ἀπολύσει ἀμέσως τόν Ἰησοῦν. Δείλιασε ὅμως καί προτίμησε νά προκαλέσει τή συμπάθεια τῶν Ἰρυδαίων. Διέταξε νά φραγγελώσουν τὸν Κύριο, καί ἔτοι ὅπως ἦταν, γεμάτος πληγές καί αἴματα, Τόν παρουσίασε στό πλῆθος καί στούς ἀρχιερεῖς. Ἐκεῖνοι ὅμως μέ περισσότερο ἀκόμα πάθος φώναζαν: «Σταύρωσέ Τον». Υπῆρχε κάποιο ἔθιμο νά ἀπολύει ὁ Ρωμαῖος ἡγεμόνας κάθε Πάσχα ἔναν φυλακισμένο. Υπῆρχε καί ἔνας φυλακισμένος διάσημος ληστής, ὁ Βαραββᾶς. Ο Πιλάτος σκέφτηκε ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι δέν θά προτιμοῦσαν νά ἐλευθερωθεῖ ἔνας ἐπικίνδυνος ληστής, γι' αὐτό τούς ωτησε ποιόν θελαν νά ἀφήσει ἐλεύθερο, τό Βαραββᾶ ἢ τό Χριστό. Οι ἀρχιερεῖς ὅμως ἔπεισαν τόν ὅχλο νά ζητήσει νά ἐλευθερωθεῖ ὁ Βαραββᾶς. Μπροστά στήν ἐπιμονή τοῦ ὅχλου, καί ἐνῷ ἦταν βέβαιος γιά τήν ἀθωότητα τοῦ Κυρίου, ὁ Πιλάτος, φοβισμένος ἀπό τήν ἀπειλή ὅτι θά μποροῦσε νά θεωρηθεῖ ἔχθρος τοῦ Καίσαρα, πήρε νερό καί ἐπλυνε τά χέρια του λέγοντας: «Είμαι ἀθώος γιά τό θάνατο αὐτοῦ τοῦ δικαίου». Ἡρθε τότε ἀπό κάτω ἡ μανιασμένη φωνή τοῦ ὅχλου πού ἔλεγε: «Τό αἷμα Του ἄξ πέσει πάνω σ' ἐμᾶς καί στά παιδιά μας». Υστερα ἀπ' αὐτό, ο Πιλάτος παρέδωσε τόν Κύριο στούς στρατιῶτες γιά νά σταυρωθεῖ.

Φορτωμένο τό βαρύ Σταυρό Του, ἔφεραν οἱ στρατιῶτες τόν Κύριο ἔξω ἀπό τήν Ιερουσαλήμ, στό Γολγοθά, καί ἐκεῖ Τόν σταύρωσαν ἀνάμεσα σέ δυό ληστές. Ο ἔνας ἀπό αὐτούς Τόν περιγελούσε ἐπαναλαμβάνοντας τά λόγια τοῦ ὅχλου πού περνοῦσε ἀπό κάτω. Ο ἄλλος ὅμως κατάλαβε ὅτι δ' Ἰησοῦς ἦταν ἀθῶς, Τόν πίστεψε καί Τοῦ εἶπε: «Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου». Κι δ' Χριστός τοῦ ἀπάντησε: «Ἄληθινά σου λέω· ἀπό σήμερα θά 'σαι μαζί μου στόν Παράδεισο». Οι στρατιῶτες μοιράστηκαν τά ροῦχα τοῦ Ἰησοῦ καί ἔβαλαν τό χιτώνα Του στόν κλῆρο. Κοντά στό Σταυρό ἦταν ἡ Παναγία μητέρα Του καί δ' μαθητής Του Ἰωάννης. Ο Ἰησοῦς ἀνέθεσε τήν προστασία τῆς μητέρας Του στόν Ἰωάννη. Γιά κείνους πού Τόν σταύρωσαν καί Τόν περιγελοῦσαν προσευχό-

Ο Ἐπιτάφιος Θρῆνος (Ἐμπ. Λαμπτάρδου). 17ος αἰ. Βυζαντινό Μουσεῖο
Αθηνῶν.

ταν: «Πατέρα, συχώρεσέ τους γιατί δέν ξέρουν τί κάνουν». Ἀπό τίς δώδεκα τό μεσημέρι ως τίς τρεῖς τό ἀπόγευμα, σκοτάδι ἀπλώθηκε σ' ὅλη τῇ γῇ. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε «διψῶ» καὶ οἱ στρατιῶτες ἔβρεξαν ἕνα σφουγγάρι στὸ ξύδι καὶ τοῦ ἔδιναν νά πιεῖ. Τότε δὲ Ἰησοῦς εἶπε «τετέλεσται», ἔκλινε τό κεφάλι καὶ παρέδωσε τό πνεῦμα. Ἄμεσως τότε φοβερός σεισμός τράνταξε τῇ γῇ καὶ δὲ Ρωμαῖος ἐκατόνταρχος εἶπε: «Ο ἄνθρωπος αὐτός ἦταν πραγματικά Υἱός τοῦ Θεοῦ».

Ἐπειδή ξημέρωνε τό Σάββατο τοῦ Πάσχα καὶ οἱ Ἰουδαῖοι δέν ἤθελαν νά μείνουν τά σώματα τῶν σταυρωμένων ἐκεῖ, ζήτησαν ἀπό τόν Πιλάτο νά διατάξει νά τούς σπάσουν τά σκέλη γιά νά συντομέψουν τό θάνατό τους. Ἀλλά ὅταν ἤρθαν οἱ στρατιῶτες στόν Ἰησοῦν

Τόν βρῆκαν νεκρό. Ἐτοι δέν Τοῦ ἔσπασαν τά σκέλη, μόνο ἔνας στρατιώτης Τόν λόγχισε στό πλευρό και ἀπό τήν πληγή ἔτρεξε αἷμα και νερό.

Ἡ Ταφή. Ἀργά τό ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς, δυό κρυφοί μαθητές τοῦ Κυρίου, δ Ἰωσήφ ἀπό τήν Ἀριμαθαία κι δ Νικόδημος, βουλευτής και μέλος τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, ζήτησαν ἀπό τόν Πιλάτο και τούς χάρισε τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἡθαν λοιπόν στό Γολγοθά και, ἀφοῦ ἔκρεμασαν τό "Αγιο Σῶμα ἀπό τό Σταυρό, τό ἄλειψαν σμύρνα και ἀλόη σύμφωνα μέ τό ἔθιμο τῶν Ιουδαίων, τό τύλιξαν σέ καθαρό σεντόνι και τό ἔβαλαν σ' ἔνα λαξευτό καινούριο τάφο, κοντά στό Γολγοθά. Οἱ ἀρχιερεῖς, ὅταν ἔμαθαν τήν ταφή τοῦ Ἰησοῦ, ζήτησαν ἀπό τόν Πιλάτο νά στείλει φρουρά, μήπως οἱ μαθητές κλέψουν τό σῶμα και διαδώσουν ὅτι ἀναστήθηκε.

Τό νόμα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς. Ἡ Μεγάλη Παρασκευή είναι γιά τήν Ἐκκλησία μας ήμέρα πένθους ἀλλά και χαρᾶς. Πένθους γιά δσα ἐπαθε δ Κύριος γιά χάρη μας, γιά νά μᾶς λυτρώσει ἀπό τήν ἀμαρτία και τίς συνέπειές της. Ἀλλά και χαρᾶς, γιατί μέ τή σταυρική θυσία Του δ Κύριος ἀναδείχτηκε νικητής τοῦ θανάτου και ἄνοιξε γιά κάθε ἄνθρωπο τό δρόμο τῆς σωτηρίας. Τά δυό αὐτά συναισθήματα, παρ' ὅλο πού μοιάζουν ἀντίθετα μεταξύ τους, ἐκφράζονται θαυμαστά μέσα στίς ἀκολουθίες τῆς Μ. Πέμπτης και τῆς Μ. Παρασκευῆς πού μᾶς βοηθοῦν νά τά νιώσουμε και ἐμεῖς και νά τά ζήσουμε.

46. Κείμενα ἀπό τήν ὑμνολογία τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδας

Τροπάριο τοῦ Ὁρθρου τῆς Μεγάλης Δευτέρας

Ίδού δὲ Νυμφίος ἔρχεται
ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός·
καὶ μακάριος δὲ δοῦλος,
ὅν εὐρήσει γρηγοροῦντα·
ἀνάξιος δέ πάλιν
ὅν εὐρήσει φαθυμοῦντα.
Βλέπε οὖν, ψυχὴ μου,
μή τῷ ὕπνῳ
κατενεχθῆς
ἴνα μή τῷ θανάτῳ
παραδοθῆς
καὶ τῆς βασιλείας
ἔξω κλεισθῆς·
ἀλλὰ ἀνάνηψον κράζουσα·
Ἄγιος, ἄγιος,
ἄγιος εἰ δὲ Θεός ἡμῶν,
προστασίαις τῶν Ἀσωμάτων,
ἔλεησον ἡμᾶς.

Νά δὲ Νυμφίος, ἔρχεται
στὸ μέσο τῆς νυκτός.
Χαρά στὸ δοῦλο πού θὰ δρεῖ
νά Τόν προσμένει ὀρθός
κι ἀνάξιος ὅπου θά δρεθεῖ
νά κείτεται νωθρός.
Κοίτα ψυχὴ μου μή σέ πάρει
ό ὕπνος ὁ βαθύς
κι ἔτσι ἄθελα στὸ θάνατο
μῆπως παραδοθεῖς
κι ἀπ' τό βασίλειο τοῦ Θεοῦ
ἔξω νά μήν κλειστεῖς.
Κοίταξε νά συνέλθεις
λέγοντας τοῦτο τόν ψαλμό:
Ἄγιος εἶσαι, ἄγιος,
ἄγιος δὲ δικός μας Θεός,
ἄγγελονς δῶσ' μας φύλακες
καὶ γίνε σπλαχνικός.

Ἐξαποστειλάριο τοῦ Ὁρθρου τῆς Μεγάλης Δευτέρας

Τόν νυμφῶνα σου βλέπω,
Σωτήρ μου, κεκοσμημένον,
καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω
ἴνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ·

λάμπρυνόν μου
τήν στολήν τῆς ψυχῆς,
φωτοδότα, καὶ σῶσον με.

Βλέπω κι εἶν' δὲ νυμφώνας Σου
περίσσια στολισμένος,
Σωτήρα μου, κι ἐγώ στολή
πρεπούμενη δέν ἔχω
γιά νά μπω μέσα. Λάμπρυνε
τό ντύμα τῆς ψυχῆς μου,
Ἐσύ πού δίνεις πλούσιο φῶς
παντοῦ, σῶσε κι ἐμένα.

Τροπάριο τοῦ Ὀρθρου τῆς Μεγάλης Πέμπτης

“Οτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταί
ἐν τῷ νιπτήρι τοῦ δείπνου
ἐφωτίζοντο,

τότε Ἰούδας ὁ δυσσεβής
φιλαργυρίαν νοσήσας
ἐσκοτίζετο

καὶ ἀνόμοις κριταῖς
σέ τὸν δίκαιον κριτήν
παραδίδωσι.

Βλέπε, χρημάτων ἐραστά,
τόν διά ταῦτα
ἀγχόνη χρησάμενον.
φεῦγε ἀκόρεστον ψυχήν,
τὴν διδασκάλῳ
τοιαῦτα τολμήσασαν.
‘Ο περὶ πάντας ἀγαθός,
Κύριε, δόξα σοι.

“Οταν στό δεῖπνο τό στερνό¹
ἀπ’ τοῦ νιπτήρα τό νερό
οἱ δοξασμένοι μαθητές
τό φῶς πλούσια δεχόντανε,
τότε ὁ Ἰούδας ὁ ἀσεβής,
πού ἀρρώστια τοῦ γίνε δαριά
κείη ἡ φιλαργυρία του,
στό σκότος βιθιζότανε,
καὶ σέ κριτές παράνομονς
Ἐσένα, τό δικαιότατο
κριτή, Σέ παραδίνει.
Σύ πού τά χρήματα ποθεῖς
κοίτα πῶς ἔξαιτίας τους
ἐκεῖνος ἐκρεμάστη.
Φεύγα μακριά ἀπ’ τὴν ἄπληστη
ψυχή πού τέτοια τόλμησε
στόν Κύριο νά πράξει.
Ἐσύ πού εἰσ’ ἀγαθότερος
ἀπ’ τόν καθένα, Κύριε,
ᾶς εἶσαι δοξασμένος.

‘Αντίφωνο τῆς Ἀκόλουθίας τῶν Ἅγιων Παθῶν

Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ἑύλου
δὲν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας.

Στέφανον ἔξ ἀκανθῶν
περιτίθεται
δὲ τῶν ἀγγέλων Βασιλεύς.
Ψευδῆ πορφύραν περιβάλλεται
δὲ περιβάλλων τόν οὐρανόν
ἐν νεφέλαις.

Ράπισμα κατεδέξατο

Κρεμέται σήμερα στό ἑύλο
Κεῖνος πού κρέμασε τῇ γῆ
στό μέσο τῶν ὕδάτων.

Στεφάνι ἀγκάθινο φορεῖ
τριγύρω στό κεφάλι Τον
ὅ Βασιλιάς τῶν Ἀσωμάτων.
Πλαστή πορφύρα ντύνεται
Κεῖνος πού ντύνει μέ νεφέλες
τά οὐράνια.

Χτύπημα καταδέχτηκε
στό πρόσωπο

δ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας
τὸν Ἀδάμ.

“Ηλοις προσηλώθη
δ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας.
Λόγχη ἐκεντήθη
δ Υἱός τῆς Παρθένου.

Προσκυνοῦμέν σου τά πάθη
Χριστέ.
Δεῖξον ἡμῖν καὶ τήν ἔνδοξόν
σου ἀνάστασιν.

Ἐκεῖνος πού ἐλευθέρωσε
τὸν ἄνθρωπο
στά ρεῖθρα τά ἰορδάνια.
Τῆς Ἐκκλησίας τό Νυμφίο
τὸν κάρφωσαν μέ τά καρφιά.
Τόν Υἱό τῆς Παρθένου
μέ λόγχη τὸν τρυπήσαν
στήν πλευρά.

Χριστέ, τ' ἄγια Σου Πάθη
προσκυνοῦμε.
Κάνε καὶ τήν πανένδοξή Σου
Ἀνάσταση νά δοῦμε.

Τροπάριο τῶν Μακαρισμῶν τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἅγιων Παθῶν

Διά ξύλου δ Ἀδάμ
Παραδείσου γένονεν ἄποικος.
διά ξύλου δέ σταυροῦ

δ ληστής Παράδεισον ὕκησεν.
δ μέν γάρ γευσάμενος
ἐντολήν ἡθέτησε
τοῦ ποιήσαντος.
δ δέ συσταυροῦμενος

Θεόν ὅμολόγησε
τὸν κρυπτόμενον.
Μνήσθητι καὶ ἡμῶν, Σωτήρ,
ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου.

Τό δέντρο αἰτία πού ὁ Ἀδάμ
ἐδιώχτη ἀπ' τὸν Παράδεισο.
Κι ὅμως τό δέντρο

τοῦ Σταυροῦ
κάνει καὶ γίνεται ὁ ληστής
κάτοικος Παραδείσου.
Ο ἔνας ὅταν ἐγεύτη τὸν καρπό
παράκουσε τήν ἐντολή

τοῦ Πλάστη του
Ο ἄλλος
ὅταν κρεμόταν στό σταυρό
μαζί μέ τό Χριστό^ν
Τόν ἀναγνώρισε ὡς Θεό
κι ἃς μή φαινότανε.
Στή Βασιλεία Σου κι ἐμᾶς
θυμάρισον μας, Σωτήρα.

Οἶκος Κοντακίου τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἅγίων Παθῶν

Τόν ἔδιον ἄρνα
ἡ ἀμνάς θεωροῦσα
πρός σφαγήν ἐλκόμενον,
ἥκολούθει Μαρία,
τρυχομένη,
μεθ' ἑτέρων γυναικῶν,
ταῦτα βοῶσα.

Ποῦ πορεύῃ, τέκνον;
Τίνος χάριν τόν ταχύν
νῦν τελεῖς δρόμον;
Μή ἑτερος γάμος
πάλιν ἐστίν ἐν Κανā,
κάκει νῦν σπεύδεις,
ἴν' ἐξ ὕδατος αὐτοῖς
οἶνον ποιήσῃς;
Συνέλθω σοι, τέκνον,
η̄ μείνω σε μᾶλλον;
Δός μοι λόγον, Λόγε,
μή σιγῶν παρέλθης με,
δ ἀγνήν τηρήσας με,
δ υἱός καὶ Θεός μου.

Βλέποντας ἡ ἀμνάδα
τό πρόβατό της
νά τό τραβοῦν πρός τή σφαγή,
ἀκλούθαγε ἡ Μαρία,
πού κλαίει καὶ δέρνεται,
μ' ἄλλες γυναικες
πού ἔρχονται μαζί,
κι ἔτσι φωνάζει:
Ποῦ πᾶς, παιδί μου;
Γιά ποιανοῦ χάρη
τό βιαστικό πῆρες στρατί;
Μήν είναι στήν Κανά
καινούριος γάμος
κι ἐκεὶ τώρα πηγαίνεις
νά κάνεις πάλι ἀπ' τό νερό
γιά χάρη τους κρασί;
Παιδί μου, νά 'ρθω ἀπό κοντά
η̄ νά Σέ περιμένω;
Πές μου ἔνα λόγο, Λόγε,
μήν προσπερνᾶς μέ σιωπηλός,
Ἐσύ πού ἀγνή μέ φύλαξες,
δ γιός μου κι ὁ Θεός μου.

Δοξαστικό Ἀποστίχων Ἐσπερινοῦ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς

Σέ τόν ἀναβαλλόμενον
τό φῶς ὥσπερ ἴματιον
καθελών Ἰωσήφ
ἀπό τοῦ ἔντονος σύν Νικοδήμῳ
καὶ θεωρήσας νεκρόν,
γυμνόν, ἄταφον,
εὔσυμπταθητὸν θρῆνον
ἀναλαβών,
δύναμενος ἔλεγεν.

Ἐσένα πού τυλίγεσαι
σάν φορεσιά τό φῶς
ὅ Ἰωσήφ κατέβασε
ἀπ' τοῦ Σταυροῦ τό ἔντονο
μαζί μέ τόν Νικόδημο,
κι ὡς Σέ θωρεῖ νεκρό,
γυμνό κι ἄταφο, ἀρχινάει
θρῆνον ὅλο συμπόνια,
ὅλο δύνρυμό καὶ λέγοντας:

Οἴμοι, γλυκύτατε Ἰησοῦ!
ὅν πρό μικροῦ δὲ ἥλιος
ἐν σταυρῷ κρεμάμενον
θεασάμενος,
ζόφον περιεβάλλετο,
καί ἡ γῆ τῷ φόβῳ ἐκυμαίνετο,
καί διερρήγνυτο
ναοῦ τό καταπέτασμα.

ἀλλ' ἵδού νῦν βλέπω σε
δι' ἐμέ ἔκουσίως
ὑπελθόντα θάνατον.
Πῶς σέ κηδεύσω, Θεέ μου;
ἢ πῶς σινδόσιν εἰλήσω;

ποίαις χερσί δέ προσψάύσω
τὸ σὸν ἀκήρατον σῶμα;
ἢ ποῖα ἄσματα μέλψω
τῇ σῇ ἔξόδῳ, Οἰκτίζομον;
Μεγαλύνω τά πάθη σου,
ύμνολογῷ καὶ τήν ταφήν σου
σύν τῇ ἀναστάσει, κραυγάζων.
Κύριε, δόξα σοι.

Ἄλιμονο, Ἰησοῦ,
γλυκύτατε, πού λίγο πρίν
δὲ ἥλιος κρεμασμένον
ώς Σ' εἶδε πάνω στό Σταυρό
βιθύστηκε στό σκότος,
κι ἡ γῆ ἀπ' τό φόβο τόν πολύ
συθέμελα ἐσειόταν,
ναοῦ τό καταπέτασμα
στή μέσην ἐσκιζόταν!
Καί νά πού τώρα Σέ θωρᾶ
νά χεις δοθεῖ γιά μένα
μέ τή δική Σου θέληση
στό θάνατο. Πῶς, Θεέ μου,
νά Σέ κηδέψω ἢ πῶς νά Σέ
τυλίξω μέ σεντόνια;
Τό σῶμα Σου τό ἀγνό μέ τί¹
χέρια νά τ' ἀκομπήσω,
Εὔσπλαχνε, καί τί ψαλμούδιες
στό ξόδι Σου νά ψάλω;
Δοξάζω τ' ἄγια Πάθη Σου,
ύμνῳ καί τήν Ταφή Σου
μαζί μέ τήν Ἀνάσταση
καί λέω: δόξα Σοι, Κύριε.

Ἐγκώμια τοῦ Ὁρθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου

Ἀπό τήν Πρώτη Στάση:

Ἡ ζωή ἐν τάφῳ
κατετέθης, Χριστέ,
καί θανάτῳ σου.
τόν θάνατον ὠλεσας
καί ἐπήγασας
τῷ κόσμῳ τήν ζωήν.

Χριστέ, πού είσαι ἡ ζωή,
στόν τάφο Σ' ἀποθέσανε
καί μέ τό θάνατό Σου
ξολόθρεψες τό θάνατο
κι ἀνάβρυσες
στόν κόσμο τή ζωή.

΄Από τήν Τρίτη Στάση:

Αί γενεαί πᾶσαι
ῦμνον τῇ ταφῇ σου
προσφέρουσι Χριστέ μου.

΄Ανάστηθι, Οἰκτίρμον,
ἡμᾶς ἐκ τῶν βαράθρων
ἔξανιστῶν τοῦ "Άδου.

Τοῦ κόσμου ὅλες οἱ γενιές
προσφέρουν στήν ταφή Σου
τὸν ὕμνο τους, Χριστέ μου.

Εὐσπλαχνε ἀναστήσου
κι ἀπό τό χάος τοῦ "Άδη ἐμᾶς
ἀνάστησε μαζί Σου.

΄Ασματικό "Ορθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου

Τόν ἥλιον κρύψαντα
τάς ἴδιας ἀκτίνας
καὶ τό καταπέτασμα
τοῦ ναοῦ διαρραγέν
τῷ τοῦ Σωτῆρος θανάτῳ,
δ Ἰωσήφ θεασάμενος,
προσῆλθε τῷ Πιλάτῳ
καὶ καθικετεύει λέγων.

Δός μοι τοῦτον τὸν ἔνον,
τόν ἐκ δρέφους ὡς ἔνον
ξενωθέντα ἐν κόσμῳ.
δός μοι τοῦτον τὸν ἔνον,
ὅν διόφυλοι μισοῦντες
θανατοῦσιν ὡς ἔνον.
δός μοι τοῦτον τὸν ἔνον,
ὅν ξενίζομαι βλέπων
τοῦ θανάτου τό ἔνον.
δός μοι τοῦτον τὸν ἔνον,
ὅστις οἴδε ξενίζειν
τοὺς πτωχούς καὶ τοὺς ἔνους.
δός μοι τοῦτον τὸν ἔνον,
ὅν Ἐβραῖοι τῷ φθόνῳ
ἀπεξένωσαν κόσμῳ.

Τόν ἥλιον ὡς εἶδε ὁ Ἰωσήφ
νά κρύβει τίς ἀκτίνες του
καὶ τοῦ ναοῦ νά σκιζεται
στά δυό τό καταπέτασμα
στοῦ Σωτῆρα τό θάνατο,
πρός τόν Πιλάτο ἦρθε καὶ λέει
θερμά παρακαλώντας τον:

Δῶσε μον αὐτόν τόν ἔνο
πού ἀπό δρέφος ώσάν ἔνος
μές στόν κόσμο ἀποξενώθη.
Δῶσε μον αὐτόν τόν ἔνο
πού οἱ δικοί του ἀπό μίσος
τόν σκοτώνοννε σάν ἔνο.
Δῶσε μον αὐτόν τόν ἔνο
πού θωρᾶ τό θάνατό του
σάν παράδοξο καὶ ἔνο.
Δῶσε μον αὐτόν τόν ἔνο
πού φιλόξενος γνωρίζει
νά 'ναι σέ φτωχούς καὶ ἔνους.
Δῶσε μον αὐτόν τόν ἔνο
πού οἱ Ἐβραῖοι ἀπό φθόνο
κάναν γιά τόν κόσμο ἔνο.

δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ἴνα κρύψω ἐν τάφῳ,
ὅς ὡς ξένος οὐκ ἔχει
τὴν κεφαλήν ποῦ κλίνῃ·
δός μοι τοῦτον τὸν ξένον,
ὄν ἡ Μήτηρ δρῶσα
νεκρωθέντα ἔδοια:

^³Ω Υἱέ καὶ Θεέ μου,
εἰ καὶ τὰ σπλάχνα τιτρώσκομαι
καὶ καρδίαν σπαράττομαι
νεκρόν σέ καθορῶσα,
ἄλλά τῇ σῇ ἀναστάσει
θαρροῦσα μεγαλύνω.

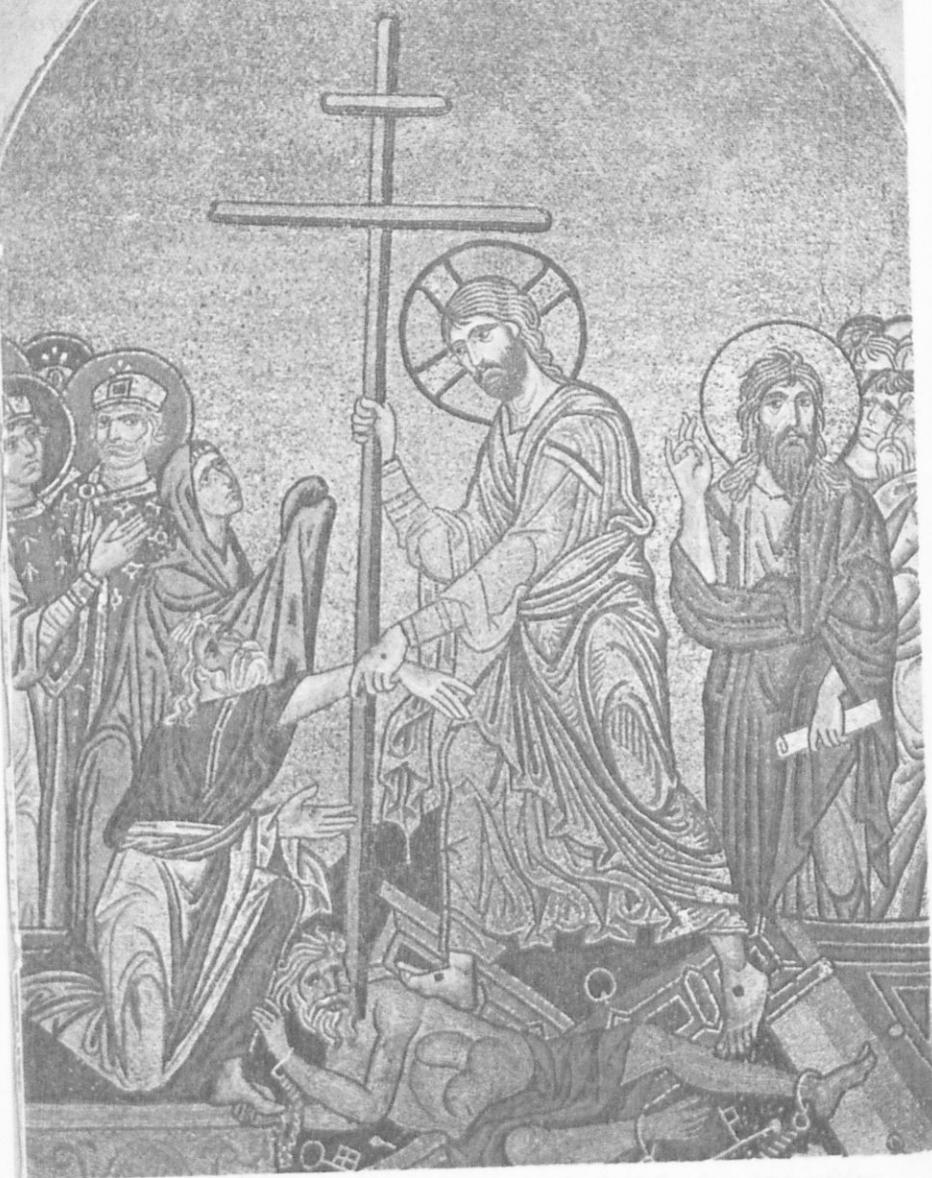
Καί τούτοις τοίνυν τοῖς λόγοις
δυσωπῶν τὸν Πιλάτον
ό εὐσχήμων λαμβάνει
τοῦ Σωτῆρος τὸ σῶμα,
ὅ καὶ φόβῳ ἐν σινδόνι
ἐνειλήσας καὶ σμύρνῃ,
κατέθετο ἐν τάφῳ
τὸν παρέχοντα πᾶσι
ζωῆν αἰώνιον
καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Δῶσε μου αὐτὸν τὸν ξένο
νά τὸν κρύψω μές στὸν τάφο
γιατί δέν ἔχει, σάν ξένος,
ποῦ νά γείρει τό κεφάλι.
Δῶσε μου αὐτὸν τὸν ξένο
πού, καθώς τὸν εἶδε ἡ Μάνα
νεκρωμένον, θρηνωδοῦσε:
^⁴Ω παιδί μου καὶ Θεέ μου
ἄν πληγώνομαι στά σπλάχνα
κι ἄν σπαράζει ἡ καρδιά μου
νά Σέ βλέπω ἐκεῖ νεκρό,
ἄλλα στήν ἀνάστασή Σου
ἔχω τίς ἐλπίδες μου ὅλες
κι ἔτσι Σέ δοξολογῶ.

Καί μέ τά λόγια αὐτά λοιπόν
τὸν Πιλάτο ίκετεύοντας
ἔλαβε ό εὐσχήμονας
τὸ σῶμα τοῦ Σωτῆρα μας,
μέ σεβασμό τό τύλιξε
μέ σμύρνα στό σεντόνι
καὶ στόν τάφο ἀπόθεσε
αὐτὸν πού σ' ὅλους χορηγεῖ
τῇ ζωῇ τήν αἰώνια
κι εὐσπλαχνία μεγάλη.

ANASTASIE

Η Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

47. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

(Ματθ. 28, 1-10. Μαρκ. 16, 1-8. Λουκ. 24, 1-34. Ἰωαν. 20, 1-29)

Ο κενός τάφος. Οἱ μαθήτριες τοῦ Ἰησοῦ, πού δρίσκονταν κοντά στὸ Σταυρό, παρακολούθησαν ἀπό μακριά καὶ τὴν ταφὴν Τοῦ. Γύρισαν λοιπόν στὴν πόλη, ἀγόρασαν ἀρώματα καὶ περίμεναν νά περάσει τὸ Σάββατο πού δέν ἐπιτρέποταν τίποτα νά κάνουν. Τὴν ἄλλη μέρα μετά τὸ Σάββατο, ἔκεινησαν χαράματα νά πᾶν στὸ μνημεῖο, νά ἀλείψουν μέ ἀρώματα τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἀγάπη γιὰ τὸ Δάσκαλό τους ἦταν τόση, ὥστε τίποτα δέν τίς φόβιζε. Ἡ μόνη τους σκέψη ἦταν ποιός θά κυλοῦσε τή μεγάλη πέτρα πού ἔφραζε τὸ ἀνοιγμα τοῦ τάφου. Ἀλλά νά! πού εἶχε γίνει δυνατός σεισμός κι ἔνας ἄγγελος Κυρίου εἶχε κυλήσει τήν πέτρα. Ἐτοι ὅταν ἔφτασαν ἐκεῖ οἱ μυροφόρες, εἶδαν ἀνοιχτό τὸν τάφο καὶ ἔνα φεγγούρι λευκοφορεμένο ἄγγελο νά κάθεται πάνω στὴν πέτρα.

Δέν εἶχαν προλάβει νά συνέλθουν ἀπό τὴν ἐκπληξη καὶ ὁ ἄγγελος τοὺς εἶπε: «Μή φοβᾶστε. Ζητάτε τὸν Ἰησοῦ τὸ Ναζαρηνό τὸ σταυρωμένο; Ἀναστήθηκε. Δέστε τὸν τόπο ὅπου Τόν εἶχαν βάλει. Καί τώρα πηγαίνετε νά πεῖτε τὸ γεγονός στούς μαθητές Του».

Ο Κύριος καὶ οἱ Μυροφόρες. Οἱ γυναικες ἔφυγαν ἀπό τὸ μνημεῖο τρέχοντας, γεμάτες φόβο καὶ χαρά. Στὸ δρόμο, νά δ ἀναστημένος Κύριος μπροστά τους. «Χαίρετε», τοὺς εἶπε. Καὶ ἐκεῖνες ἔπεσαν στά πόδια Του καὶ Τόν προσκύνησαν. «Καθόλου μή φοβᾶστε, συνέχισε δὲ Ἰησοῦς, μόνο πηγαίνετε στούς ἀδελφούς μου καὶ πέστε τους τὸ χαρούμενο μήνυμα».

Τό ἀπόγεμα τῆς ἴδιας μέρας, ἐκεῖ πού οἱ μαθητές ἦταν μαζεμένοι μέ τίς πόρτες κλειστές γιατί φοβόνταν τούς Ἰουδαίους, ἥρθε δὲ Ἰησοῦς, στάθηκε ἀνάμεσά τους καὶ τούς εἶπε: «Εἰρήνη ὑμῖν». Καί ἔτοι μιλώντας, τούς ἔδειξε τά σημάδια ἀπό τά καρφιά στά χέρια Του, τό τρύπημα ἀπό τή λόγχη στό πλευρό Του. Πόσο χάρηκαν οἱ μαθητές πού εἶδαν τὸν Κύριο! Ο μόνος πού ἔλειπε τήν ὥρα ἐκείνη ἦταν δὲ Θωμᾶς. «Οταν γύρισε, οἱ ἄλλοι μαθητές τοῦ εἶπαν: «Εἴδαμε τὸν Κύριο». Ἀλλά ἐκείνος δέν πείστηκε. «Ἄν δέν δῶ στά χέρια Του τά σημάδια ἀπό τά καρφιά, ἄν δέν τά ψηλαφίσω, καὶ ἄν δέν βάλω τό χέρι μου στήν πληγή ἀπό τή λόγχη στό πλευρό Του, δέν μπορῶ νά πιστέψω».

‘Ο ἀναστημένος Κύριος στούς Ἐμμαούς. Πιό ἀργά τήν ἵδια μέρα, δύο μαθητές, πού δέν ἦταν ἀπό τούς δώδεκα, πεζοποδοῦσαν πρός τό χωριό Ἐμμαούς, ἔντεκα χιλιόμετρα περίπου δυτικά τῆς Ἱερουσαλήμ. Μιλοῦσαν μεταξύ τους ζωηρά γιά τά γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν καί δέν κατάλαβαν τόν Ἰησοῦ πού ἥρθε καί βάδιζε στό πλάι τους, οὕτε Τόν γνώρισαν ὅταν τούς ρώτησε: «Τί εἰν’ ὅλα αὐτά πού συζητᾶτε καί εἶστε τόσο σκυθρωποί;» Ὁ ἕνας, πού τόν ἔλεγαν Κλεώπα, Τοῦ ἀπάντησε: «Πῶς εἶναι δυνατόν νά μένεις στήν Ἱερουσαλήμ καί νά μήν ἔμαθες ὅσα ἔγιναν τοῦτες τίς μέρες;» «Ποιά;» λέει ἐκεῖνος. «Νά, γιά τόν Ἰησοῦ τό Ναζωραϊό, πού ἀποδείχτηκε μεγάλος προφήτης καί εὐεργέτησε τό λαό, ἀλλά οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ ἀρχοντές μας τόν παρέδωσαν νά σταυρωθεῖ. Κι εἶναι τρεῖς μέρες σήμερα· καί μερικές γυναῖκες πού τίς ξέρουμε μᾶς εἶπαν ὅτι δρῆκαν ἀδειανό τόν τάφο Του καί ὅτι δ ἄγγελος τούς εἶπε ὅτι ζεῖ». Τότε δ Ἰησοῦς τούς μάλωσε γιατί δέν πίστευαν στίς προφητείες πού ἔλεγαν ὅτι δ Χριστός ἔπρεπε νά τά πάθει ὅλα αὐτά καί τελικά νά δοξαστεῖ. “Οταν ἔφτασαν στούς Ἐμμαούς, δ Ἰησοῦς ἔκανε ὅτι λογάριαζε νά προχωρήσει τάχα πέρα ἀπό τό χωριό. Οἱ μαθητές ὅμως Τόν παρακάλεσαν θερμά: «Μεῖνε μαζί μας, γιατί σέ λίγο σκοτεινιάζει». Ἐκεῖνος δέχτηκε, μπήκε μαζί τους, κι ὅταν κάθισαν νά δειπνήσουν, πήρε στά χέρια τό ψωμί, τό εὐλόγησε, τό ἔκοψε καί τούς τό μοίρασε. Τότε, σάν νά ἀνοιξαν τά μάτια τους, Τόν ἀναγνώρισαν. ‘Αλλά δ Ἰησοῦς είλε χαθεὶ ἀπό μπροστά τους. Ἀμέσως γύρισαν στά Ἱεροσόλυμα καί δρῆκαν τούς ἔντεκα μαθητές νά λένε ὅτι ἀληθινά ἀναστήθηκε δ Κύριος. Τότε κι ἐκεῖνοι διηγήθηκαν τή συνοδοιπορία τους μέ τόν Κύριο καί πῶς Τόν ἀναγνώρισαν τήν ὥρα πού εὐλογοῦσε τό ψωμί. ‘Η ἀναγνώριση τοῦ Κυρίου ἀπό τούς μαθητές τή συγκεκριμένη ἐκείνη στιγμή μᾶς θυμίζει ὅτι κι ἐμεῖς σήμερα, δπως κι οἱ χριστιανοί ὅλων τῶν αἰώνων, ζοῦμε τήν παρουσία τοῦ Κυρίου καί Τόν ἀναγνωρίζουμε στήν «κλάσι τοῦ ἄρτου», δηλαδή στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

‘Ο Κύριος καί δ Θωμᾶς. ‘Οκτώ μέρες μετά τήν ἀνάστασή Του, δ Ἰησοῦς παρουσιάστηκε πάλι στούς μαθητές. Μαζί τους ἦταν τώρα καί δ Θωμᾶς. «Ἐλα Θωμᾶ, τοῦ λέει δ Κύριος, φέρε τό δάχτυλό σου ἐδῶ καί δές τά χέρια μου, φέρε τό χέρι σου καί βάλ’ το στό πλευρό

΄Η Ψηλάφιση τοῦ Θωμᾶ. Ψηφιδωτό τῆς Μονῆς Δαφνίου. 1100 μ.Χ.

μου καὶ μή γίνεσαι ἄπιστος ἀλλά πιστός». Ὁ Θωμᾶς προσκύνησε καὶ εἶπε: «Ἐσύ εἶσαι δὲ Κύριος μου καὶ δὲ Θεός μου». Καὶ δὲ Ἰησοῦς τοῦ ἀπάντησε: «Τώρα πού μέ εἶδες πίστεψες. Εὐτυχισμένοι ὅσοι πίστεψαν δίχως νά μέ δοῦν». Μέ τὰ λόγια αὐτά δὲ Κύριος μακαρίζει τίς γενιές τῶν χριστιανῶν πού θά ὅθουν μέσα στούς αἰώνες καὶ πού θά Τόν πιστέψουν, χωρίς ποτέ νά Τόν ἔχουν δεῖ μέ τὰ σωματικά τους μάτια.

Στίς διηγήσεις τῶν Εὐαγγελιστῶν γιά τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου παρατηροῦμε τά ἔξης: «Ολοι οἱ Εὐαγγελιστές δίνονται μεγάλη σημασία στό γεγονός αὐτό πού είναι τό πιο ἀποφασιστικό γιά τή σωτηρία μας, γιατί, ὅπως γράφει δὲ Ἀπ. Παῦλος, ἂν δὲ Χριστός δέν ἔχει ἀναστηθεῖ ἡ πίστη μας είναι μάταιη.

Ἐπίσης μεγάλη σημασία ἔχει τό γεγονός διτί δὲ Κύριος ἐμφανίζεται ἐντελῶς ἀποσσόδοκητα στούς μαθητές, δηλαδή σ' ὅσους πίστεψαν σ' Αὐτόν. Τό σῶμα Του δέν είναι τό ἵδιο πού είχε πρίν ἀπό τήν ἀνάστασή Του, ἀλλά τό δοξασμένο σῶμα τῆς ἀναστάσεως, τό σῶμα ἐκεῖνο πού δέν δρίσκεται κάτω ἀπό τούς φυσικούς νόμους καὶ δέν ἔχει ὑλικές ἀνάγκες. Ὁ Κύριος μέ τήν ἀνάστασή Του, γράφει δὲ Ἀγιος Ἰωάννης δὲ Χρυσόστομος, μᾶς δείχνει πῶς θά εἴμαστε κι ἐμεῖς ὅταν μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ θ' ἀναστηθοῦμε γιά νά ζήσουμε κοντά στόν Κύριο.

48. Κείμενα ἀπό τήν ὑμνολογία τῆς Ἀναστάσεως

΄Από τὸν Κανόνα τοῦ Ὁρθρου τοῦ Πάσχα - Εἱρμός τῆς Α΄ Ὡδῆς

΄Αναστάσεως ἡμέρᾳ,
λαμπρυνθῶμεν λαοί,
Πάσχα Κυρίου, Πάσχα.

΄Εκ γάρ θανάτου πρός ζωήν,
καὶ ἐκ γῆς πρός οὐρανόν,
Χριστός δὲ Θεός
ἡμᾶς διεβίβασεν,
ἐπινίκιον ἄδοντας.

΄Ημέρα τῆς Ἀνάστασης,
ἄς λαμπτροφορεθοῦμε
λαοί, εἶναι Πάσχα τοῦ Θεοῦ
καὶ Πάσχα τοῦ Κυρίου.

Γιατί μᾶς πῆρε ἀπ’ τή θανή
καὶ στή ζωή μᾶς πέρασε
Χριστός δὲ Θεός, κι ἀπό τή γῆ
στόν οὐρανό μᾶς ἔφερε,
καθώς τῆς νίκης ψάλλονμε
τό θριαμβικό τραγούδι.

Α΄ Τροπάριο τῆς Ἡδιας Ὡδῆς

Καθαρθῶμεν τάς αἰσθήσεις
καὶ δψφόμεθα,
τῷ ἀπροσίτῳ φωτί¹
τῆς ἀναστάσεως,
Χριστόν ἔξαστράπτοντα,
καὶ Χαίρετε φάσκοντα
τρανῶς ἀκουσόμεθα,
ἐπινίκιον ἄδοντες.

΄Ἐλάτε ἄς καθαρίσονμε
ὅλες μας τίς αἰσθήσεις
νά δοῦμε καὶ ν' ἀκούσονμε
τό Χριστό μας πού ἀστράφτει
μές στῆς Ἀνάστασης τό φῶς
τό ἀπρόσιτο καὶ λέει
«Χαίρετε» μέ φωνή τρανή,
καθώς τῆς νίκης ψάλλονμε
τό θριαμβικό τραγούδι.

Α΄ Τροπάριο τῆς Η΄ Ὡδῆς

Δεῦτε τοῦ καινοῦ
τῆς ἀμπέλου γεννήματος,
τῆς θείας εὐφροσύνης,
ἐν τῇ εὐσήμῳ
ἡμέρᾳ τῆς ἐγέρσεως,
βασιλείας τε
Χριστοῦ κοινωνήσωμεν,
ὑμνοῦντες αὐτόν
ώς Θεόν εἰς τούς αἰῶνας.

΄Ἐλάτε τήν ἔχωριστή
ἡμέρα τῆς Ἀνάστασης
ἀπ’ τὸν καινούριο τὸν καρπό²
τοῦ κλήματος νά πιοῦμε
κι ἔτοι μέρος νά πάρονμε
στό θεϊκό γιορτάσι
καὶ στό Βασίλειο τοῦ Χριστοῦ
ὑμνώντας Τον ώσάν Θεό
γιά δλους τούς αἰῶνες.

Δοξαστικό Μεγαλυναρίων τῆς Θ' Ὡδῆς

ὭΩ Πάσχα τό μέγα
καὶ ἱερώτατον Χριστέ,
ὦ Σοφία καὶ Λόγε
τοῦ Θεοῦ καὶ Δύναμις·
δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον
οσῦ μετασχεῖν,
ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ
ἡμέρᾳ τῆς βασιλείας σου.

Χριστέ, πού εἶσαι τό Πάσχα
τό πιό μεγάλο κι ἱερό,
Ἐσύ πού εἶσαι τοῦ Θεοῦ
Σοφία, Λόγος, Δύναμη,
δῶσε νά κοινωνήσουμε
πιό φανερά Ἐσένα
μέσα στῆς Βασιλείας Σου
τήν ἀνέσπερη μέρα.

Ποίημα εἰς τήν Ἀνάστασιν, Γεωργίου τοῦ Πισίδου (610-640 μ.Χ.)

Λευχειμονοῦσα νῦν προῆλθεν ἡ κτίσις,
τό γάρ σκοτεινόν ἐκδιδύσκεται χρέως,
λευκήν δέ φωτός ἀμφιέννυται χάριν.
Εὐφραίνεται δέ πᾶσα τῶν ὅντων φύσις,
ἀνίσταται δέ τῶν πεσόντων ἡ βάσις,
καθαίρεται δέ τῶν μολυσμῶν δὲ ζόφος.
Καὶ νῦν ἀληθῶς τό σκότος φωτίζεται
καὶ γειτνιῶσι τοῖς ἄνω τὰ τῷ κάτω.
‘Ο φραγμός ἥρθη· καὶ τό κέντρον ἐφθάσῃ.
Καὶ πάντα κοινά· καὶ συνήλθον αἱ φύσεις,
καὶ χοῦς χαμερπής οὐρανούς μνηστεύεται,
καὶ πνεῦμα πηλός ἀρραβώνα λαμβάνει.
Καὶ εἰς δὲ αὐτός καὶ κατάρχει τῶν ἄνω,
καὶ σωματοῦται, καὶ κατέρχεται κάτω·
καὶ γίνεται φῶς ἡ γεώδης οὐσία,
καὶ ζωτικὴ φλόξ ἡ τεφρώδης αἰθάλη.
Καὶ πῦρ δι’ ἡμᾶς τῇ δρόσῳ κεράννυται,
καὶ πυρπολεῖται τῶν παθῶν ἡ σφιδρότης.
Χωνεύεται γάρ πᾶσα κίβδηλος πλάνη,
ῶσπερ τις ὕλη χρυσίφ μεμιγμένη.
Μένει δέ λοιπόν ἐκ πυρός καθαρούσιου
σώζων δὲ χρυσός ἥνπερ εἴχε εἰκόνα.

΄Απόδοση

Νά πού προβάλλει στά λευκά ντυμένη όλη ή κτίση,
γιατί εἶγαλε τή σκοτεινή τή φορεσιά τοῦ χρέους
καὶ τοῦ φωτός τήν πάλλευκη ντύνεται τώρα χάρη.
Πανηγυρίζει καθετί πού ύπάρχει μές στόν κόσμο,
σηκώνονται στά πόδια τους ἐκεῖνοι πού εἶχαν πέσει
καὶ καθαρίζει ή σκοτεινιά πού ό μολυσμός τή φέρνει.
Γιατί, ἀλήθεια, τώρα πιά φῶς πέφτει στό σκοτάδι
κι ὅσα εἶναι κάτω γειτονιά κάνουνε μέ τά πάνω.
΄Ο φραγμός ἔλειψε. Τ' ἀγκάθι πάλιωσε κι ἔχαθη.
΄Όλα γιά όλους. Σμίγουνε ὅσα ἦταν πρίν ἐνάντια,
τό χῶμα πού ἔρπει χαμφλά μνηστεύεται τά οὐράνια
κι ή λάσπη τώρα δέχεται ἀρραβώνα της τό πνεῦμα.
Αὐτός ό ἴδιος πού ψηλά τά πάνω ἔξουσιάζει
παίρνει σῶμα, σαρκώνεται καὶ κατεβαίνει κάτω.
Καί μεταβάλλεται σέ φῶς ή χώματένια ὑλή^{τίτανος οὐρανού}
καὶ γίνεται φλόγα ζωῆς ή σταχτερή ή κάπνια.
Γιά μᾶς ἀνακατεύεται φωτιά μέ τή δροσούλα
καὶ τῶν παθῶν ή δύναμη καίγεται, καταλυέται.
Γιατί χάνεται στή φωτιά κάθε ψεύτικη ἀπάτη,
ὅπως ὅ, τι εἰν' ἀνάμειχτο μαζί μέ τό χρυσάφι.
Καί τώρα μέσ' ἀπ' τή φωτιά τήν καθαρτήρια μένει
τό μάλαμα πού διατηρεῖ τήν ἀρχική του εἰκόνα.

΄Από τόν Κατηχητικό Λόγο Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Εἴ τις εὐσεβής καὶ φιλόθεος, ἀπολαυέτω τῆς καλῆς ταύτης καὶ
λαμπρᾶς πανηγύρεως. Εἴ τις δοῦλος εὐγνώμων, εἰσέλθετω χαίρων
εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου αὐτοῦ...
Οὐκούν εἰσέλθετε πάντες εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου ὑμῶν· καὶ
πρῶτοι καὶ δεύτεροι τόν μισθόν ἀπολαύετε. Πλούσιοι καὶ πένητες
μετ' ἀλλήλων χορεύσατε· ἐγκρατεῖς καὶ ὁρθύμοι τήν ἡμέραν τιμήσα-
τε· νηστεύσαντες καὶ μή νηστεύσαντες, εὐφράνθητε σήμερον. Ή
τράπεζα γέμει, τρυφήσατε πάντες. Ό μόσχος πολύς, μηδείς ἔξελθῃ

πεινῶν. Πάντες ἀπολαύσατε τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως· πάντες ἀπολαύσατε τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος. Μηδείς θρηγείτω πενίαν· ἐφάνη γάρ ή κοινή Βασιλεία. Μηδείς δδυρέσθω πταισματα· συγγνώμη γάρ ἐκ τοῦ τάφου ἀνέτειλε. Μηδείς φοβείσθω θάνατον· ἡλευθέρωσε γάρ ήμᾶς δ τοῦ Σωτῆρος θάνατος...

Ποὺ σου, θάνατε, τό κέντρον; Ποὺ σου, "Ἄδη, τό νῖκος; 'Ανέστη Χριστός, καὶ σύ καταβέβλησαι. 'Ανέστη Χριστός, καὶ πεπτώκασι δαιμόνες. 'Ανέστη Χριστός, καὶ χαίρουσιν ἄγγελοι. 'Ανέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται. 'Ανέστη Χριστός, καὶ νεκρός οὐδείς ἐν τῷ μνήματι. Χριστός γάρ ἐγερθείς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχή τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Αὐτῷ ή δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 'Αμήν.

΄Απόδοση

"Οποιος εἰν' εὐσεβής καὶ τό Θεό ἀγαπάει, ἃς ἀπολαύσει τοῦτο τό δμωρφο καὶ λαμπρό πανηγύρι. "Οποιος συνετός εἶναι ὑπηρέτης, ἃς μπεῖ χαρούμενος μές στοῦ Κυρίου τον τή χαρά...

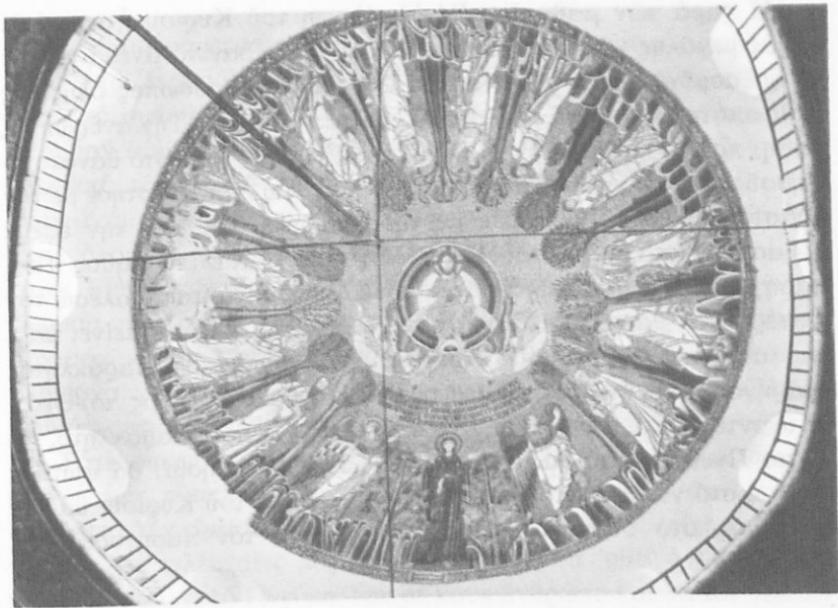
Περᾶστε λοιπόν. ὅλοι μές στοῦ Κυρίου σας τή χαρά. Πρῶτοι καὶ δεύτεροι χαρεῖτε τό μισθό σας. Φτωχοί καὶ πλούσιοι πιάστε χορό ἀντάμα. Κι ἐσεῖς πού ἡσαστε ἐγκρατεῖς κι ἐσεῖς πού τεμπελιάζατε τιμῆστε τήν ήμέρα. 'Εσεῖς πού τή νηστεία κρατούσατε, ἀλλά κι ἐσεῖς πού τρώγατε, σήμερα νά εὐφρανθεῖτε. Πλούσιο τραπέζι, τ' ἀγαθά ὅλοι σας ἀπολαῦστε. Καὶ τό μοσχάρι εἶναι πολύ, κανείς μή φύγει πεινασμένος. Τῆς πίστεως τό συμπόσιο ὅλοι νά τό χαρεῖτε κι ὅλοι ἀπολαῦστε τόν πολύ πλούτο τῆς καλοσύνης. Κανείς μήν κλαίει τή φτώχεια του, γιατί ἥρθε τώρα ή κοινή γιά ὅλους Βασιλεία. Κανείς ἃς μή θρηνολογεῖ γιά τ' ἀμαρτήματά του, γιατί συγγνώμη ἀνέτειλε σάν ἥλιος ἀπ' τόν τάφο. Κανείς μήν παραδίνεται στό φόβο τοῦ θανάτου, γιατί μᾶς ἐλευθέρωσε δ θάνατος τοῦ Λυτρωτῆ...

Ποὺ εἰν' τό κεντρί σου, θάνατε; Κι ἐσένα, "Άδη, ποὺ εἶναι τη ἥ θριαμβική σου νίκη; 'Ο Χριστός ἀναστήθηκε κι ἐσύ κατατροπώθηκες. 'Ο Χριστός ἀναστήθηκε κι οἱ δαιμόνες ἔπεισαν. 'Ο Χριστός ἀναστήθηκε καὶ χαίρονται οἱ ἄγγελοι. 'Ο Χριστός ἀναστήθηκε κι εἶναι ἐλεύθερη ή ζωή. 'Ο Χριστός ἀναστήθηκε, νεκρός κανείς στό μνήμα του. Γιατί δ Χριστός σηκώθηκε ἀπ' τούς νεκρούς, κι ἔγινε

ἀνάστασης ἀρχή γι' αὐτούς πού εἶχαν παραδοθεῖ στὸν ὑπνο τοῦ θανάτου. Δική Του ἡ δύναμη κι η δόξα γιά τούς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀληθινά.

49. Ἡ Ἀνάληψη – Ὁ Παράκλητος (Λουκ. 24, 36-53. Πραξ. 1, 6-14. 2, 1-42)

Τό ιεραποστολικό ἔργο τῶν μαθητῶν. Σαράντα μέρες συνέχεια μετά τήν Ἀνάσταση, διότι παρουσιαζόταν στούς μαθητές Του καί τούς μιλοῦσε γιά τὸν ἐρχομό τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ μαθητές ζούσαν τίς μέρες ἐκεῖνες μιά ἐντελῶς καινούρια πραγματικότητα: εἶχαν πάλι κοντά τους τὸ Δάσκαλό τους, δχι τώρα πιά ταπεινό καί ἄσημο ὅπως Τόν εἶχαν ζήσει τοία χρόνια στίς πόλεις καί στά χωριά τῆς Ἰουδαίας καί τῆς Γαλιλαίας, ἀλλά ἀναστημένο καί λαμπρό, μέ τό ἔνδοξο σῶμα τῆς ἀναστάσεως, πού κανένας φυσικός νόμος θέν μποροῦσε νά περιορίσει. "Οπως γράφει δ ἄγιος Ἰωάννης δ Χρυσόστομος, οἱ ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου εἶχαν σκοπό νά δοδηγήσουν τούς μαθητές στήν καινούρια πραγματικότητα πού ἐγκαινιάζει γιά τὸν ἀνθρώπο ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή στή δόξα τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ μαθητές ἔπρεπε νά τό καταλάβουν καλά, δτι δέν μποροῦσαν πιά νά μένουν οἱ ἀπλοὶ Γαλιλαῖοι πού ἦταν. Εἶχε ἔρθει δ καιρός, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Κυρίου, νά πορευθοῦν σ' ὅλο τὸν κόσμο γιά νά φέρουν στὸν ἀπελπισμένο καί ταλαιπωρημένο ἀνθρώπῳ τό πιό χαρμόσυνο μήνυμα: ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔρθε μέ τήν παρουσία στὸν κόσμο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί μέ τήν ἀνάστασή Του. Γιά τό σκοπό αὐτό, δ Κύριος, στή διάρκεια τῶν ἐμφανίσεών Του, τούς ἔδωσε τήν ἔξουσία, σάν Θεός παντοδύναμος πού εἶναι, νά συγχωροῦν ἀμαρτίες, νά διδάσκουν σ' ὅλα τά ἔθνη τό Εὐαγγέλιο, καί δσους πιστεύουν νά τούς βαφτίζουν «εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Ὑἱοῦ καί τοῦ Ἀγίου Πνεύματος». Σ' αὐτή τή σκληρή καί ἐπικίνδυνη ἀποστολή τῶν μαθητῶν, δ Κύριος τούς ὑποσχέθηκε πώς θά εἶναι πάντα μαζί τους, αἰώνια. «Πηγαίνω στὸν Πατέρα μου καί θά ὅθω πάλι σ' ἐσάς» (Ἰωάν. 14, 28), εἶχε πεῖ δ Κύριος στούς μαθητές πρίν ἀπό τό πάθος Του. Αὐτό θά γίνει τώρα: θά φύγει, δέ θά Τόν βλέπουν πιά, ἀλλά θά εἶναι αιώνια κοντά τους

Ἡ Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου. Ἁγία Σοφία Θεσσαλονίκης. 9ος αἰ.

μέ τό Ἀγιο Πνεῦμα πού θά τούς στείλει. Γι' αὐτό δέν πρέπει νά ἀπομακρυνθοῦν ἀπό τά Ἱεροσόλυμα, πρίν λάβουν τή χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

Τό γεγονός τῆς Ἀναλήψεως. Ἄφοῦ πέρασαν σαράντα μέρες ἀπό τήν ἀνάστασή Του, ὁ Κύριος δδήγησε τούς μαθητές ἔξω ἀπό τή Βηθανία. Ἔκεī τούς ἔναντείπε ὅτι πρέπει νά περιμένουν τή δύναμη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, καί, ἐνῶ τούς εὐλογοῦσε, Τόν είδαν νά ὑψώνεται πρός τόν οὐρανό, καί μιά φωτεινή νεφέλη Τόν ἔκρυψε ἀπό τά μάτια τους. Ἔτσι είχαν μείνει νά κοιτοῦν ψηλά, ὅταν δυό λευκοφορεμένοι ἄγγελοι στάθηκαν κοντά τους καί τούς εἶπαν: «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, γιατί μείνατε νά κοιτάτε μέ ἀπορία ἐκεī ψηλά; Ὁ Ἰησοῦς πού είδατε τώρα νά ὑψώνεται στούς οὐρανούς, δ ἴδιος, μέ τόν ἴδιο τρόπο καί μέ τήν ἴδια δόξα θά ὅθεī πάλι στή γῆ». Οἱ μαθητές προσκύνησαν τόν Κύριο καί γύρισαν χαρούμενοι στήν Ἱερουσαλήμ.

Ἡ χαρά τῶν μαθητῶν. Ἡ Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου ἦταν αἰτία χαρᾶς μεγάλης γιά τούς μαθητές. Γιατί Τόν εἶδαν νά ἀνεβαίνει, μέ τό δοξασμένο σῶμα τῆς ἀναστάσεως, σάν ἀντιπρόσωπος ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας, γιά νά καθίσει στά δεξιά τοῦ Θεοῦ. Τήν ἀνθρώπινη φύση, πού ἡ ἀμαρτία τήν ταπείνωσε καί τήν ύπόταξε στό θάνατο, δ Ἰησοῦς μέ τή γέννησή Του τήν ἔκανε δική Του, τήν ἀνάστηση μέ τήν ἀνάστασή Του, τήν ὑψωσε μέ τήν ἀνάληψή Του καί τήν ἔφερε δοξασμένη στά δεξιά τοῦ Θεοῦ. "Οταν πρίν ἀπό τό πάθος Του, παρηγοροῦσε τούς μαθητές Του, τούς ἔλεγε: «Θά παρακαλέσω τόν Πατέρα καί θά σᾶς στείλει ἄλλον Παράκλητο, γιά νά μείνει μαζί σας αιώνια». Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι δ πρῶτος Παράκλητος (παρηγορητής, ἐνισχυτής, μεσίτης τῶν ἀνθρώπων πρός τό Θεό). Φεύγοντας ἀπό τόν κόσμο, θά στείλει τόν ἄλλον Παράκλητο, τό "Ἄγιο Πνεῦμα, πού θά μείνει αιώνια στήν Ἔκκλησία, θά φωτίζει κάθε πιστό νά καταλάβει καλύτερα τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου, θά τόν ἐνισχύσει στό δύσκολο ἀγώνα του καί θά τόν παρηγορεῖ στίς θλίψεις του.

Ἡ ἐπιφοίτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Τή μέρα πού οἱ Ἰουδαῖοι γιόρταζαν τήν Πεντηκοστή, ἦταν μαζεμένοι στό ἔδιο σπίτι οἱ μαθητές, –πάλι δώδεκα, γιατί στό μεταξύ εἶχαν ἐκλέξει ἀντικαταστάτη τοῦ Ἰούδα, τό Μαθθία, – ἡ Θεοτόκος Μαρία καί οἱ ἄλλοι μαθητές τοῦ Κυρίου, περίπου ἑκατόν εἴκοσι ὅλοι μαζί. Ξαφνικά ἀκούστηκε ἀπό τόν οὐρανό μιά δοή, σάν νά φυσοῦσε δυνατός ἀέρας καί γέμισε τό σπίτι τῶν μαθητῶν. Φάνηκαν τότε πλῆθος γλῶσσες σάν φλόγες φωτιᾶς πού διαμοιράστηκαν ἀπό μιά πάνω στό κεφάλι τοῦ κάθε μαθητῆ. Καί γέμισαν ἀπό τή χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Γιατί ὅλα αὐτά τά παράδοξα πράγματα ἦταν θεῖες ἐνέργειες πού ἔπερνούσαν τόν ἀνθρώπινο νοῦ. Ἡταν ἔνας τρόπος γιά νά καταλάβουν καλά ὅλοι οἱ μαθητές τήν παρουσία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἀκόμα καί μέ τίς αἰσθήσεις τους, μέ τά μάτια τους καί μέ τά αὐτιά τους. Πραγματικά, μιά βαθύτατη ἀλλαγή συντελέστηκε μέσα τους. Δέ φοιτοῦνται πιά, μιλοῦν γλῶσσες πού τούς ἦταν ἄγνωστες ὡς τώρα, νιώθουν τήν ἀνάγκη νά κηρύξουν τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Βγαίνοντας ἔξω δρέθηκαν μπροστά σ' ἔνα μεγάλο πλῆθος ἀνθρώπων πού κατάγονταν ἀπό διαφορετικές χῶρες καί μιλοῦσαν

γλώσσες διαφορετικές. Ὡταν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς, πού εἶχαν ἔρθει στά Ιεροσόλυμα γιά τή γιορτή τοῦ Πάσχα, καί εἶχαν μείνει, ὅπως τό συνήθιζαν, ὡς τήν Πεντηκοστή. Ὁταν λοιπόν ὅλοι αὐτοί ἀκουσαν ἐκείνη τή δοή, ἔεχύθηκαν στούς δρόμους καί μαζεύτηκαν ἔξω ἀπό τό σπίτι ὅπου δρίσκονταν οἱ μαθητές. Ἡ ἕκπληξή τους ἦταν ἀκόμα μεγαλύτερη ὅταν ἀκουσαν τούς μαθητές νά μιλοῦν ἔτσι ὥστε ὅλοι νά μποροῦν νά τούς καταλαβαίνουν. «Δέν εἶναι Γαλιλαίοι αὐτοί πού μᾶς μιλοῦν; Πῶς λοιπόν έρουν καί μιλοῦν τή γλώσσα πού δ καθένας μας μιλᾶ;» ἔλεγαν μεταξύ τους. Μερικοί ἄρχισαν νά σκέπτονται σοθαρά τί ἀραγε νά σημαίνουν αὐτά τά περίεργα γεγονότα. Ἀλλοι περιγελοῦσαν τούς μαθητές: «Ἡπιαν γλυκό κρασί καί μέθυσαν».

Τότε σηκώθηκε δέ Πέτρος μαζί μέ τούς ἑντεκα καί μέ δυνατή φωνή τούς εἶπε: «Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, ἀπ' ὅπου καί ἂν ἔρχεστε, ἀκούστε. Δέν εἴμαστε μεθυσμένοι. Ὁ προφήτης Ἰωήλ εἶχε προφητέψει ὅτι τίς τελευταῖς μέρες, ὅταν δηλαδή θά ὅθει δ Μεσσίας, δ Θεός θά στείλει τό Πνεῦμα Του σέ κάθε ἄνθρωπο καί θά τόν γεμίσει μέ ὅλα τά χαρίσματα (Ἰωήλ 3, 1-5). Σήμερα ή προφητεία αὐτή ἔκπληρωθηκε. Τόν Ἰησοῦ τό Ναζωραϊό, πού δ Θεός τόν ἔστειλε γιά χάρη σας, ἐσεῖς Τόν σταυρώσατε. Ὁ Θεός ὅμως Τόν ἀνάστησε καί ὅλοι ἐμεῖς εἴμαστε μάρτυρες τῆς ἀναστάσεώς Του. Τώρα πού ἀναλήφθηκε στούς οὐρανούς, μᾶς ἔστειλε τό «Άγιο Πνεῦμα Του καί δλέπετε τά ἀποτελέσματά Του σήμερα σ' ἐμᾶς». Πολλοί ἀκουσαν τά λόγια τοῦ Πέτρου, ή καρδιά τους τά δέχτηκε καί ωτήσαν τούς μαθητές: «Τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά σωθοῦμε;» «Νά μετανιώσετε καί νά βαφτιστείτε στό δνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιά νά λάβετε ἀφεση τῶν ἀμαρτιῶν σας, καί θά ὅθει καί σ' ἐσᾶς ή χάρη τοῦ Αγίου Πνεύματος», ἀπάντησαν οἱ μαθητές.

Τρεῖς χιλιάδες ἄνθρωποι βαφτίστηκαν ἐκείνη τή μέρα καί ἀποτέλεσαν τήν πρώτη Ἐκκλησία τῶν Ιεροσολύμων.

’Από τήν Ὑμνολογία τῆς Ἀναλήψεως

Ε’ Στιχηρό Ἰδιόμελο τῆς Λιτῆς

Τῇ φύσῃ τοῦ Ἀδάμ πού ἔπεσε
ῶς τά κατώτατα τῆς γῆς
Θεέ, τήν ἔκαινούργωσες
δική Σου κάνοντάς την
καί σήμερα τήν ὑψωσες
πιό πάνω ἀπ’ τῶν ἀγγέλων
τίς ἔξουσίες καί τίς ἀρχές.
Γιατί, ἀφοῦ τήν ἀγάπησες
τῇ θρόνιασες μαζί Σου.

’Αφοῦ τήν ἐσυμπόνεσες

τήν ἔνωσες μ’ Ἐσένα.

’Αφοῦ μ’ Ἐσέ τήν ἔνωσες
ἔπαθες καί μαζί της.

Κι ἀφοῦ νά πάθεις δέχτηκες

’Ἐσύ ἀπαθής κι ἄν ἥσουν
μές στή μεγάλη δόξα Σου
τῇ δόξασες μαζί Σου.

”Ομως λέγαν οἱ Ἀσώματοι:

ποιός εἶναι τοῦτος τάχα
ὁ ὡραῖος ἄνδρας πού δέν εἶναι
ἄνθρωπος μονάχα
ἄλλα Θεός καί ἄνθρωπος
τά δυό μαζί ἔνωμένα
ώς φαίνεται στήν ὅψη Του...

Β’ Τροπάριο τῆς Γ’ Ὡδῆς τοῦ Δεύτερου Κανόνα

’Η γῆ γιορτάζει καί χορεύει
ἀγάλλεται κι ὁ οὐρανός
σήμερα πού στά ὑψη ἀνέβη
τῆς κτίσεως ὁ Πλαστουργός.

Κι ὅσα ἦταν πρῶτα χωρισμένα,
μέ τρόπο φανερό πολύ
Ἐκεῖνος τά χει κάνει ἔνα
μέ τή δική Του τή βουλή.

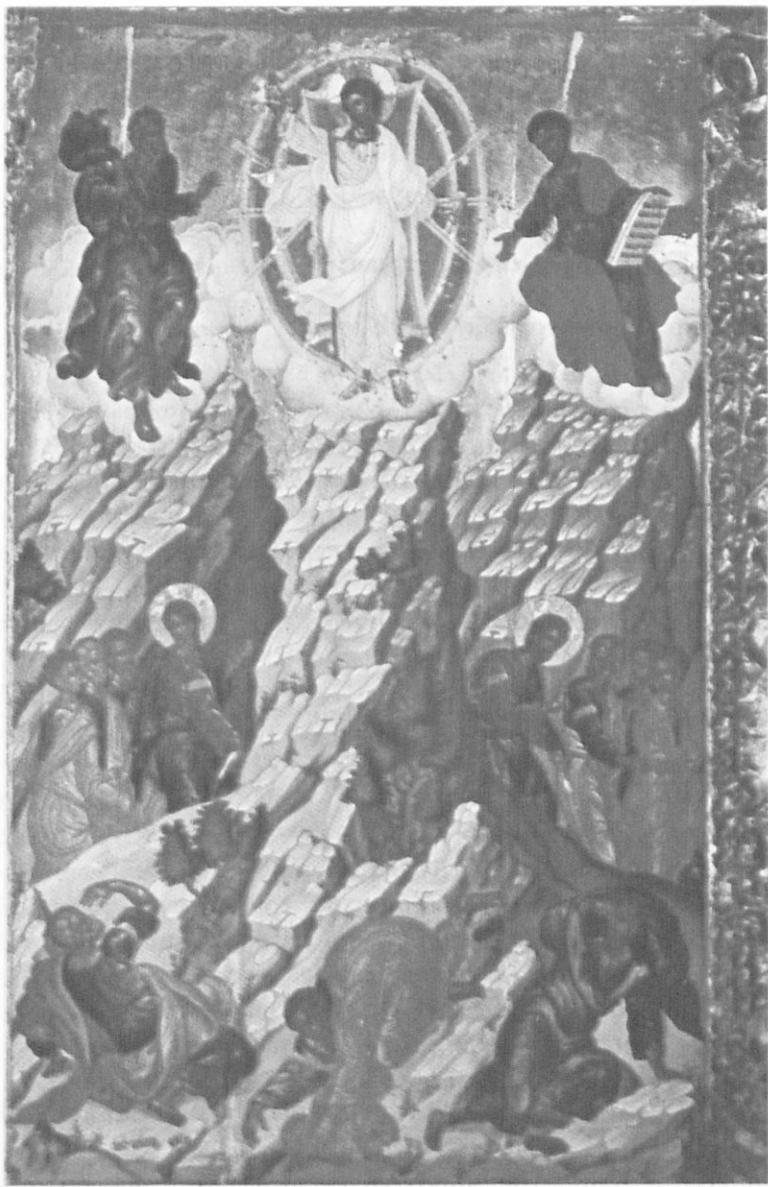
Από τήν Ὑμνολογία τῆς Πεντηκοστῆς

Δοξαστικό Ἐσπερινοῦ τῆς Γονυκλισίας

Ἐσύ οὐράνιε Βασιλιά καὶ Παρηγορητή
Τό Πνεῦμα τῆς ἀλήθειας
Ἐσύ πού εἶσαι πάντα παρών καὶ τά γεμίζεις ὅλα
πού τά ἀγαθά ὅλα βρίσκονται σ' Ἐσέ θησαυρισμένα
καὶ δίνεις τή ζωή,
ἔλα καὶ στήσε τή σκηνή Σου μέσα μας καὶ μεῖνε
κι ἀπό τήν κάθε μας βρωμά Ἐσύ καθάρισέ μας,
Πανάγαθε, καὶ σῶσε τίς ψυχές μας

Γ' Στιχηρό Ἐσπερινοῦ τῆς Γονυκλισίας

Τό Πνεῦμα τό Ἀγιο εἶναι φῶς
εἶναι ζωή
καὶ ζωντανή νοερή πηγή.
Εἶναι Πνεῦμα σοφίας καὶ Πνεῦμα σύνεσης
Πνεῦμα τῆς καλοσύνης, τῆς εὐθύτητας, τοῦ νοῦ,
Πνεῦμα ὁδηγητικό πού καθαρίζει καὶ τά σφάλματα.
Εἶναι Θεός καὶ πρός τή θέωση ὁδηγεῖ,
φωτιά πού δγαίνει ἀπό φωτιά,
ὅπου μιλεῖ καὶ πού ἐνεργεῖ καὶ τά χαρίσματα σκορπᾶ.
Ἐκεῖνο ὁδήγαε τούς Προφῆτες ὅλους,
τούς Ἀποστόλους τοῦ Θεοῦ,
ἀντάμα μέ τούς μάρτυρες νά λάδουν τό στεφάνι.
Παράξενο ν' ἀκούγεται, παράξενο νά τό θωρεῖς
φωτιά πού διαμοιράζεται σέ πλῆθος χαρισμάτων.

ΤΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ. ΕΙΚΟΝΑ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΙΕΡΕΩΣ ΤΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΥ, 1670 μ.Χ. ΜΟΥΣΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

50. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου

(Ματθ. 17, 1-13. Μαρκ. 9, 1-9)

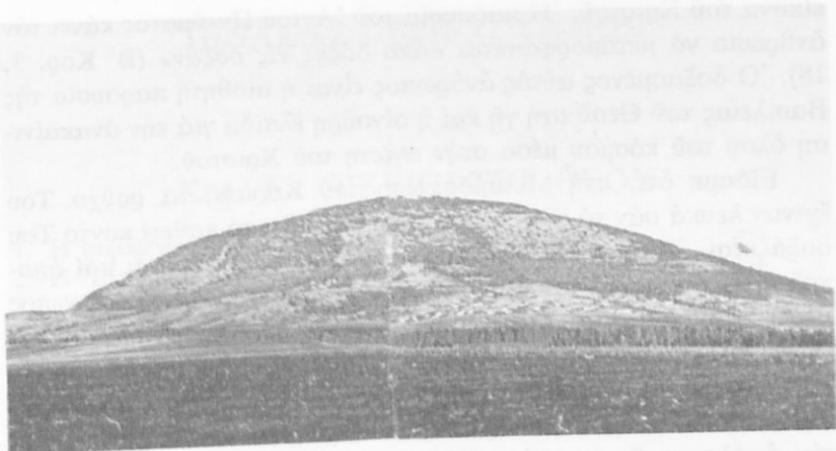
Τό θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως – Ἡ δόξα τῆς θεϊκῆς μορφῆς τοῦ Κυρίου. Λίγο καιρό πρίν ἀπό τή σταυρική θυσία Του, ὁ Κύριος πῆρε μαζί Του τὸν Πέτρο, τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη κι ἀνέβηκαν σ' ἕνα βουνό, πού ἡ Ἱερή Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας λέει ὅτι ἦταν τό Θαβώρ. Ἐκεῖ καθώς προσευχόταν, τό πρόσωπό Του ἔλαμψε σάν τὸν ἥλιο καὶ τά ροῦχα Του ἔγιναν λευκά σάν τὸ φῶς. Δέν εἶχαν προφτάσει οἱ μαθητές νά συνέλθουν ἀπό τήν ἔκπληξή τους, καὶ βλέπουν τούς δυό μεγάλους προφήτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τό Μωυσῆ καὶ τόν Ἡλία, νά μιλοῦν μαζί Του γιά τό κοσμοσωτήριο πάθος Του στήν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Πέτρος, θαμπωμένος ἀπό ὅσα ἔβλεπε καὶ γεμάτος ἐνθουσιασμό, εἶπε: «Κύριε, καλά είναι νά μείνουμε ἐδῶ· καὶ νά φτιάξουμε τρεῖς σκηνές, μία γιά Σένα, μία γιά τό Μωυσῆ καὶ μία γιά τόν Ἡλία». Τή στιγμή ἐκείνη, μιά νεφέλη φωτεινή ἔκρυψε ἀπό τά μάτια τῶν μαθητῶν τά τρία ἄγια πρόσωπα καὶ μιά φωνή ἀπό τή νεφέλη ἀκούστηκε νά λέει: «Ἄντός είναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπημένος, αὐτόν νά ἀκούτε». Τρομαγμένοι οἱ τρεῖς μαθητές ἔπεσαν μέ τό πρόσωπο στή γῆ. Σέ λίγο κάποιον ἔνιωσαν νά τούς ἀκούμπτα ἐλαφρά. Ἡταν ὁ Ἰησοῦς, μόνος καὶ χωρίς τήν ἐκθαμβωτική Του λάμψη τώρα. «Σηκωθεῖτε καὶ μή φοβάστε», τούς εἶπε. Καθώς κατέβαιναν ἀπό τό βουνό γιά νά συναντήσουν τούς

ύπόλοιπους μαθητές, διησοῦς τούς εἶπε ἀκόμα: «Μήν πεῖτε σέ κανέναν ὅσα εἴδατε, ὥσπου νά ἀναστηθῶ».

Τό νόημα τῆς Μεταμορφώσεως. Τό θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως είναι ἀπό τά πιό σπουδαῖα γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου καὶ ἡ σημασία του γιά κάθε ἀνθρωπο πολὺ μεγάλη. Μπροστά στὸν Πέτρο, πού ἀπό φόρο θά Τόν ἀπαρνιόταν, στὸν Ἰάκωβο, πού πρῶτος ἀπ' ὄλους τούς μαθητές θά θυσιαζόταν γιά τὴν πίστη του στὸν Κύριο, καὶ στὸν Ἰωάννη, πού μονάχα αὐτός θά Τοῦ παραστεκόταν στίς φρικτές στιγμές τοῦ σταυρικοῦ μαρτυρίου Του, ἀποκάλυψε ὁ Κύριος μιά λάμψη μόνο – γιατί τόσο μόνο θά μπορούσαν οἱ μαθητές ὡς ἀνθρωποι νά δοῦν – ἀπό τὴν αἰώνια, τῇ θεϊκῇ Του δόξα, πού ὅσον καιρό ζοῦσε μαζί τους τὴν εἶχε μέ ταπείνωση κρυμμένη. Ἡ παρουσία τῶν δύο ἐκπροσώπων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τοῦ μεγάλου νομοθέτη Μωυσῆ καὶ τοῦ φλογεροῦ προφήτη Ἡλία, φανερώνει ὅτι δι Χριστός είναι δι Κύριος τῶν ζώντων καὶ τῶν νεκρῶν, καὶ ὅτι δι Νόμος καὶ οἱ Προφήτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δρίσκουν νόημα καὶ ἐκπλήρωση στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὴν ἀλήθεια αὐτήν ἐπιβεβαίωσε καὶ ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ Πατέρα: «Αὐτόν (τὸν ἀγαπημένον μου Υἱό) ν' ἀκοῦτε».

Ἄλλα ἡ δόξα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου φανερώνει καὶ μιά ἄλλη, ἄγνωστη ὡς τότε, πραγματικότητα. Μᾶς δείχνει δηλ. ποιά δόξα εἶχε δι ἀνθρωπος ὅταν ζοῦσε στὸν Παράδεισο, καὶ ποιά δόξα μπορεῖ καὶ πρέπει νά ἀποκτήσει πάλι. Αὐτό δέν είναι ἀδύνατο. Ἡ ἴστορία τῆς Ἐκκλησίας μας διηγεῖται ὅτι πολλῶν ἀγίων τὰ πρόσωπα ἔλαμψαν σάν τὸν ἥλιο, ἐνόσω ζοῦσαν ἀκόμα στή ζωή αὐτήν.

Στό δουνό ἐπάνω ἔλαμψε δι Κύριος, ἀκτινοβολώντας τή δόξα τῆς θείας Του φύσεως. Ο Χριστός μέ τή σάρκωσή Του πῆρε τήν ταπεινωμένη ἀπό τὴν ἀμαρτίᾳ ἀνθρώπινη φύση, τὴν ἔκανε δική Του καὶ τή δόξασε μέ τή δική Του θεϊκή δόξα. Λάμποντας δι Χριστός πάνω στό δρος γιά λίγο, φανέρωσε τή δόξα πού θά εἶχε τό σῶμα Του μετά τήν ἀνάστασή Του. Αὐτή τή δόξα τοῦ ἀναστημένου Σωτήρα μας ἀντίκρυσαν οἱ Μυροφόρες καὶ οἱ μαθητές ὅταν φανερώθηκε μπροστά τους δι Κύριος. Αὐτή τή δόξα θά ἀντανακλούν κι ἐκεῖνοι πού θά ἀναστηθοῦν καὶ θά δικαιωθοῦν τή μέρα τῆς κρίσεως. Τότε τά σώματα τῶν δικαίων θά λάμψουν σάν τὸν ἥλιο

Τό κατά τήν παράδοση "Ορος Θαβώρ (σύγχρονη φωτογραφία).

(Ματθ. 13, 43), γιατί θά διέπουν τόν Κύριο «πρόσωπο πρόσωπο» (Α' Κορ. 13, 12).

Τό "Άγιο Πνεῦμα καὶ ἡ Μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Κύριος συντελεστής στή μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τό "Άγιο Πνεῦμα. Αὐτό μέ τή δύναμή Του ἐνώνει τούς πιστούς ὅλους μαζί σ' ἔνα σῶμα: τήν Ἐκκλησία. Μέσα στόν πνευματικό χῶρο μᾶς κοινωνίας ἀγάπης μέ τό Χριστό καὶ μέ τούς ἀδελφούς του, δ ἀνθρωπος μεταμορφώνεται, γίνεται καινούριος. Μέ τή χάρη τοῦ 'Άγιου Πνεύματος μποροῦμε δρθόδοξα νά πιστεύουμε καὶ νά διμολογοῦμε ὅτι δ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι δ Θεός καὶ Σωτῆρας μας. 'Η δύναμη τοῦ 'Άγιου Πνεύματος μᾶς κάνει ίκανούς, δχι μόνο νά καταλαβαίνουμε, ἀλλά καὶ νά ζοῦμε σωστά τίς ἐντολές πού μᾶς ἔδωσε δ Κύριος. Τό "Άγιο Πνεῦμα μᾶς ἀγάιζει μέ τή χάρη τῶν μυστηρίων. 'Η μυστική παρουσία Του στή ζωή μας κάνει δυνατό τόν ἀγώνα μας. Κάθε χάρισμα καὶ ἀρετή στόν ἀνθρωπο εἶναι καρπός τοῦ 'Άγιου Πνεύματος.

Τό "Άγιο Πνεῦμα λοιπόν εἶναι δ μοναδικός ἐνισχυτής μας (Παράκλητος) γιά μιά ζωή μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, δ ἀνατικάταστας δοηθός μας γιά τή μεταμόρφωσή μας, γιά νά γίνουμε

εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ παρουσία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος κάνει τὸν ἄνθρωπο νά μεταμορφώνεται «ἀπό δόξης εἰς δόξαν» (Β' Κορ. 3, 18). Ὁ δοξασμένος αὐτός ἄνθρωπος εἶναι ή αισθητή παρουσία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στή γῆ καὶ ή σύγουρη ἐλπίδα γιά τήν ἀνακαίνιστη ὅλου τοῦ κόσμου μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Εἴδαμε ὅτι, στή Μεταμόρφωσή τοῦ Κυρίου, τά ροῦχα Του ἔγιναν λευκά σάν τό φῶς. Αὐτό φανερώνει ὅτι τό καθετί κοντά Του δοξάζεται. Ἀκόμα καὶ δ ὑλικός κόσμος μεταμορφώνεται καὶ ἀποκτά πάλι τήν παλιά του δμορφιά, ἐκείνη πού εἶχε πρίν δ ἄνθρωπος πέσει στήν ἀμαρτία. Γιατί, ὅπως γράφει δ Ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. 8, 21), «καί ή κτίση, πού εἶναι ὑποδουλωμένη στή φθορά, θά ἐλευθερωθεῖ γιά νά μπει στή δοξασμένη ἐλευθερία τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ». Ὁ λυτρωμένος ἄνθρωπος δέν ξεχωρίζει τόν ἑαυτό του ἀπό τήν ὑπόλοιπη δημιουργία, ἀλλά, μέ τή δική του μεταμόρφωση, συντελεῖ στή σωτηρία καὶ στή μεταμόρφωσή ὅλων τῶν πλασμάτων τοῦ Θεοῦ, ἔμψυχων καὶ ἄψυχων, ὥστε νά ξαναδροῦν τήν παραδείσια δμορφιά τους.

Αὐτή τήν πραγματικότητα μιᾶς μεταμόρφωσεως πού τά περιλαμβάνει ὅλα, τή ζούμε ἀπό τώρα οί πιστοί μέσα στήν Ἐκκλησία. Ἐκεī μεταδίδεται στόν ἄνθρωπο ή ἀγιαστική χάρη πού τόν μεταμορφώνει, καὶ ἐκείνος τή μεταφέρει μέσα στόν κόσμο δλόκληρο. Ἐτσι ή μεταμόρφωση τοῦ ἄνθρωπου καὶ τοῦ κόσμου ἀρχίζει ἀπό αὐτή τή γῆ καὶ συντελεῖται κάθε μέρα.

KEIMENA

Β' Κάθισμα "Ορθρού 7ης Αύγουστου (Ἀπόδοση)

Τήν ὕστερη ἀπό τή γιορτή μέρα τιμώντας οἱ πιστοί, χαρούμενοι, τής ἔνδοξης τοῦ Χριστοῦ Μεταμόρφωσης μέ μιά σκέψη ἃς φωνάξουμε: τό σῶμα μας, Σωτήρα, πῆρες καὶ μεταμόρφωσες μέσ στή θεϊκή Σου σάρκα κι ἀστραψες φῶς μαζί μ' αὐτό καὶ πάλι τοῦ ξανάδωσες τήν πρωτινή ἀφθαρσία καὶ τήν τιμή του τήν παλιά ἀλ' τήν πολλή Σου ἀγάπη.

Γι' αὐτό κι ὅλοι μας Σέ δοξολογοῦμε
Ἐσένα πού είσαι ὁ μόνος μας Θεός.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφ. Α': ΟΙΚΕΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

1. Ἡ φιλοξενία	σελ.	5
2. Ἡ Ἐκκλησία μας	»	8
3. «Ἡ Χαρά τοῦ Κυρίου»	»	11
4. Ἡ Ἅγια Γραφή	»	13

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ Ο ΘΕΟΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ

Κεφ. Β': Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

5. «Δι' οὐ τά πάντα ἐγένετο»	»	21
6. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον» Α'	»	24
7. «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον» Β'	»	26

Κεφ. Γ': Η ΑΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

8. Ἡ ἄρνηση τῆς κοινωνίας Α'	»	29
9. Ἡ ἄρνηση τῆς κοινωνίας Β'	»	33
10. Τό «Πρωτευαγγέλιο» - Ὁ Θεός τοῦ ἔλεους	»	36

Κεφ. Δ': Η ΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

11. Ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ	»	39
12. Ἡ "Ἐξοδος"	»	42
13. Ἡ Διαθήκη τοῦ Σινᾶ	»	47
14. Τό κοινωνικό περιεχόμενο τῆς μωσαϊκῆς νομοθεσίας	»	50
15. Ὁ Δαβίδ καὶ οἱ Ψαλμοί	»	53
16. Ὁ σοφός Σολομώντας καὶ δ Ναός	»	57
17. Οἱ προφῆτες - Ἡ προφητεία	»	64
18. Τό ἡθικό καὶ κοινωνικό κήρυγμα τῶν προφητῶν	»	69
19. Οἱ προφῆτες γιά τήν ἔλευση τοῦ Μεσοία	»	72

20. Ἡ αἰχμαλωσία - Οἱ Μακκαβαῖοι	»	75
21. Ἡ Π.Δ. ὡς «Παιδαγωγός εἰς Χριστόν»	»	79
Ἴστορική Σύνοψη τῆς Θείας Οἰκονομίας στό χῶρο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέ τάναφορά στούς περίοικους λαούς	»	82

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ-Ο ΥΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Κεφ. Ε': Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

22. Ἡ Προσδοκία	»	89
23. Ὁ Πρόδρομος	»	93
24. Ἡ Παναγία	»	97
25. Ἡ Γέννηση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ	»	103
26. Ἡ Ὑπαπαντή τοῦ Κυρίου	»	107
27. Ὁ δωδεκάχρονος Ἰησοῦς	»	113
28. Τά Θεοφάνεια	»	115

Κεφ. ζ': Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΟ ΕΥΓΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

29. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ Α'	»	120
30. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ Β'	»	122
ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ - ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ		
31. Τό θαῦμα στήν Κανά τῆς Γαλιλαίας	»	127
32. Ὁ Χριστός, κυρίαρχος τῆς φύσεως	»	130
33. Ὁ Χριστός, νικητής τῆς ἀμαρτίας	»	132
34. Ὁ Χριστός, νικητής τοῦ θανάτου	»	135
35. Ὁ Χριστός, φῶς τοῦ κόσμου	»	139
36. Ἡ Σαμαρείτισσα	»	142

Κεφ Ζ': Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

37. Ὁ Χριστός Διδάσκαλος	»	147
38. Ἡ Καινὴ ἐντολὴ	»	150
39. Τά πετεινά καὶ τά κρίνα	»	154
40. Τά τάλαντα	»	157
41. Ὁ Καλός Σαμαρείτης	»	160

42. Ὁ Ἀσωτος	» 162
Σύνοψη τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ μέ βάση τήν ἐπί τοῦ ὅρους Ὁμιλία	» 166
Κεφ. Η': Ο ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ	
43. Ἡ εξοδος στά Ιεροσόλυμα	» 169
44. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος	» 174
45. Ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου	» 179
46. Κείμενα ἀπό τήν ὑμνολογία τῆς Μ. Ἐβδομάδας	» 187
47. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	» 195
48. Κείμενα ἀπό τήν ὑμνολογία τῆς Ἀναστάσεως	» 198
49. Ἡ Ἀνάληψη - Ὁ Παράκλητος	» 202

ΕΠΙΛΟΓΟΣ
Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

50. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου » 209

Οι φωτογραφίες των σελίδων 48, 95, 117, 130, 172, 180, 211 προέρχονται από τήν άγγλική έκδοση τής Καινής Διαθήκης «GOOD NEWS FOR MODERN MAN. TODAY'S ENGLISH VERSION NEW TESTAMENT IN COLOR THIRD EDITION NEW YORK. Εύχαριστούμε τήν AMERICAN BIBLE SOCIETY καί τήν 'Ελληνική Βιβλική 'Εταιρία γιά τήν άδεια που μάς έδωσαν νά τις δημοσιεύσουμε.

Κοινήματα: Τάσου Μουσταφέλλου

«Τά άντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τό κάτωθι βιβλιόσημο γιά άπόδειξη τῆς γνησιότητας αὐτῶν.

‘Αντίτυπο στερούμενο τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπο. Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτό διώκεται κατά τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Έφ. Κυβ. 1946, Α' 108)».

0020556310
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ Β' 1982 (Ι) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 210.000 — ΣΥΜΒΑΣΗ: 3662/14.10.81

‘Εκτύπωση — Βιβλιοδεσία: Α. Γιαννόπουλος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

